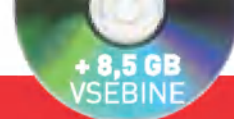

POSEBNA IZDAJA: NAJBOLJŠI ZA...

Monitor

ZABAVNA ELEKTRONIKA | RAČUNALNIŠTVO | NOVE TEHNOLOGIJE

6,65 €
poletje 2014 / letnik 24
www.monitor.si

Najboljši programi za...

Osebne računalnike

Pametne telefone

Tablice

Televizorje

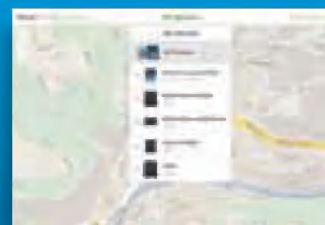
Izbor najboljših
za Windows,
OSX, Chrome,
Android, iPhone,
iPad, pametne
televizorje, Google
Chromecast.

**Najboljše
IGRE!**

**NASVETi za iPhone/
iPad, Android in
Windows Phone.**

Razglejmo se naokoli!

Računalniki, telefoni, tablice, vse to je brez programske opreme le »kup železja«. Programja pa je v današnjem spletu in na različnih tržnicah toliko, da običajen uporabnik nima nikakršne možnosti, da bi lahko učinkovito ločil zrno od plev. Lahko pa to opravimo mi, ki v tem svetu živimo bolj ali manj 24 ur na dan.

Matjaž Klančar

Leto je naokoli, spet je čas za sestavljanje in branje posebne izdaje Monitorja. Ker v reviji pretežen del vsebine namenimo strojni opremi, smo »posebne številke« že pred kar nekaj leti preusmerili v bolj mehke tematike, v nasvete in v programsko opremo. V tematike, ki so lahko zelo obširne in sta zanje dva meseca, kolikor je številka na prodaj, kot naročena. Tudi letošnja je taka – odločili smo se na enem mestu zbrati najboljše programske izdelke, ki so se članom uredništva letos najbolj vtisnili v spomin. Prečesali smo vse mogoče platforme, od računalnikov prek telefonov in tablic do televizorjev, ki se v zadnjem času trudijo tudi na programskem področju, in na njih preizkusili najboljše programske izdelke, programe in aplikacije ter se še posebej posvetili igram. Navsezadnje se približuje lagodno poletje, mar ne?

Ob pregledu statistike naše spletne strani smo namreč presenečeno ugotovili, da je eden izmed že zelo starih podobnih člankov (iz leta

glasbe. Med njimi je na primer tudi moja hčerka, ki je MP3ji ali morda pretočne storitve sploh ne zanima, zadovoljna je že z glasbo z – Youtuba! In vendar so lahko današnje prenosne naprave skorajda vse, kar bi si lahko zamislili. Z množico tipal, GPSom, majhnostjo in upravljanjem na dotik (in celo z glasom, če nismo Slovenci) so lahko navigatorji, informatorji, urejevalnik besedil in preglednic, radio, budilka, radio budilka, koledar, komunikator, športna naprava, daljinec, nadzornik drugih naprav, diktafon in še kaj. Če si le vzamemo čas in pobrskamo po programski tržnici. Ali pa, če si preberemo tokratno posebno izdajo naše revije!

Podobno je stanje na osebnih računalnikih – pri svojem delu jih uporabljajo že skorajda vsi (no, prav, večina), a se »delo« večinoma konča pri urejevalniku besedil in preglednic in spletnem brskalniku. Ljudi računalniki tudi za zabavo ne zanimajo več, z vedno redkejšimi izjemami. In vendar je izbira programske opreme tudi tam še vedno velikanska. Četudi si želimo v celoti ostati v okviru spletnega brskalnika, saj je tudi spletnih aplikacij vedno več, kot si lahko preberete v enem izmed tokratnih poglavij.

Kaj pa televizorji? Menda so pametni, menda imajo možnost rabe in celo nameščanja aplikacij, pravijo. To ste menda že slišali, pa ste tudi preizkusili? Dajte, preberite si, kaj je danes na voljo na pametnih televizorjih, preizkusite in se odločite, ali je taka vrsta strojne opreme za to sploh primerna. Osebnostno menim, da smo neke na meji uporabnosti, obenem pa se izde-

» Z množico tipal, GPSom, majhnostjo in upravljanjem na dotik (in celo z glasom, če nismo Slovenci) so lahko navigatorji, informatorji, urejevalnik besedil in preglednic, radio, budilka, radio budilka, koledar, komunikator, športna naprava, daljinec, nadzornik drugih naprav, diktafon in še kaj.

2009!) med bolj brani prispevki. Razlog je preprost – že pred leti je bila izbira programov (tudi brezplačnih) za Windows takšna, da se je bilo med njimi skorajda nemogoče znajti. In danes ni nič bolje, kvečjemu slabše, ko moramo brskati še po tržnicah za telefone in tablice. In televizorje.

Pa vendar, priznati je treba, da naši bralci in bralci naše spletne strani ne sodijo med »povprečne«, temveč so tehnično razgledani. Računalniki, tablice in telefoni pa so zdaj trend, t. i. »mainstream«, ne uporabljajo jih več le navdušenci za računalništvo, temveč bolj ali manj vsi. Zato bi si upal trdit, da večina (nemonitorjevskih) uporabnikov telefon uporablja le za telefoniranje, sporočanje in fotografiranje. Osebnostno poznam uporabnike, ki so bili očarani, ko sem jim na najnovejši in najdražji telefon z Androidom namestil Angry Birds. Še pomislili niso, da je mogoče na telefon karkoli namestiti, sploh prvič pa so slišali za to igro. No, uporabniki, ki so nekoliko naprednejši in dovolj mladi (a spet ne preveč), pa si znajo namestiti in uporabljati vsaj še Facebook. Tisti zares mladi telefon tako ali tako uporabljajo le za poslušanje

lovalci ne trudijo dovolj, da bi nam morebitno novo izkušnjo približali in olajšali, saj je kakovost teh programskih izdelkov največkrat daleč pod ravni konkurentov s tablic in telefonov. Da o omejitvah strojne opreme (upravljanje z daljincem!) niti ne govorim.

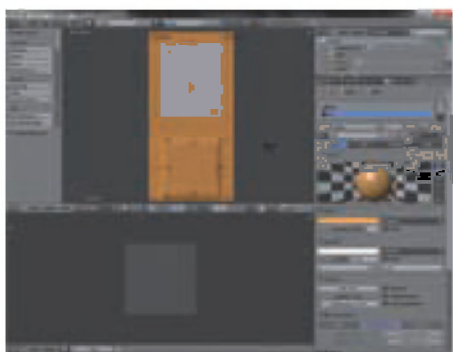
In, ne nazadnje, preberite si dozo nasvetov, ki smo jih zbrali proti koncu tokratne številke. Nasvete za Android in tablice/telefone Apple smo v Monitorju že nekajkrat zapisovali, tokrat smo jih zgoščeno povzeli in jim dodali še nasvete za telefone z operacijskim sistemom Windows Phone. Da, Windows Phone, ki smo se mu posvetili tudi v razdelku z najboljšimi programi. Zakaj? Zato, ker so Okna navsezadnje tretji največ rabljen operacijski sistem za telefone in ker verjamemo, da se bo v resnici prijel, pa četudi morda le na Nokiih (ups, Microsoftovih) telefonih. Osebnostno menim, da bodo telefoni z Windows počasi prevzeli trg današnjim t. i. »feature telefonom«. Se pravi telefonom, s katerimi se uporabniki bolj ali manj ne igrajo, ne nameščajo programov nanje, temveč so zadovoljni s tistim, kar je nanje že tovarniško nameščeno. Tisto (telefon, fotoaparati, elektronska pošta, družabna omrežja, glasba), namreč na njih deluje odlično. A to seveda ne pomeni, da programska tržnica zanje ni razmeroma bogato zalozena in da je ni vredno prečesati. **M**

Najboljši programi za

Računalniki, telefoni, tablice, vse to je brez programske opreme le »kup železja«. Slednje pa je na današnjem spletu in različnih tržnicah toliko, da običajen uporabnik nima nikakršne možnosti, da bi lahko učinkovito razbral zrno od plev. Lahko pa to opravimo mi, ki v tem svetu živimo bolj ali manj 24 ur na dan.

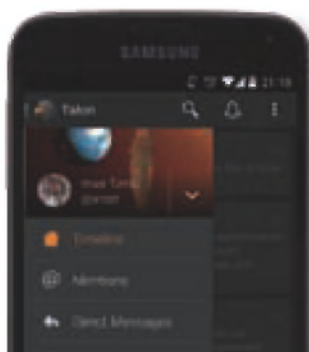
- » Osebni računalniki
- » Telefoni
- » Tablice
- » Televizorji

Windows

Pred (kar nekaj) leti so bila velika uspešnica CD-ROMi s preizkusnimi programi, ki so bili priloženi revijam, ne nujno le računalniškimi. Nato se je zgodil internet in množica programov je v trenutku postala dostopna vsem. Danes se zdi, da nas zanimajo le še mobilni telefoni in aplikacije zanje, vendar v resnici izbira za »prave« računalnike ni nič manjša kot včasih. Prej nasprotno.

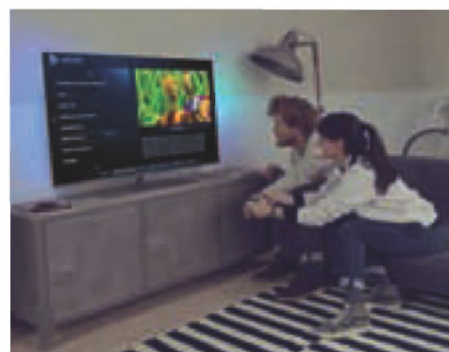
str. 08

Telefoni

Današnji pametni telefoni (pri čemer lahko »pametni« mirno izpustimo, ker so taki že skorajda vsi) so v resnici računalniki. Nekaterim je uspelo izračunati, da so celo močnejši, kot jih je NASA uporabila za podporo pristanku na Luni. Toda uporabni postanejo šele z množico aplikacij, ki jih lahko namestimo vanje.

str. 30

Televizorji

Tudi današnji televizorji so v resnici računalniki. Seveda, drugače v Monitorju o njih ne bi pisali. No, pravzaprav to velja le za »pametne« televizorje, ki smo jih za pametne poimenovali iz istega razloga kot telefone – vanje lahko nameščamo aplikacije.

str. 70

VKLOP

- 01 Beseda urednika

NAJBOLJŠI PROGRAMI ZA**OSEBNE RAČUNALNIKE**

- 08 Windows
14 MacOS X
20 Spletne aplikacije
26 Dodatki za brskalnike

TELEFONE

- 32 Android
36 Igre za Android
38 iPhone
44 Igre za iPhone
46 Windows Phone

TABLICE

- 54 iPad
60 Igre za iPad
62 Android
68 Igre za Android

TELEVIZORJE

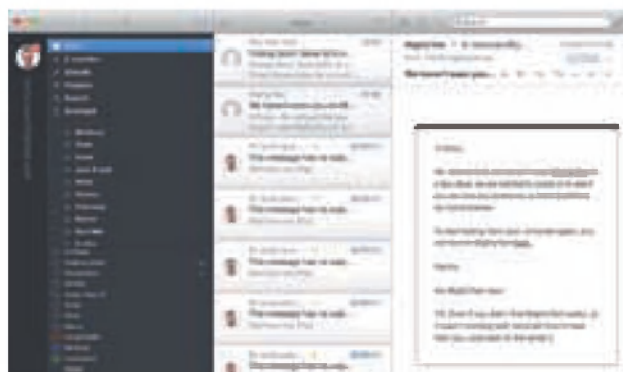
- 72 aplikacije
76 Google Chromecast

NASVETI

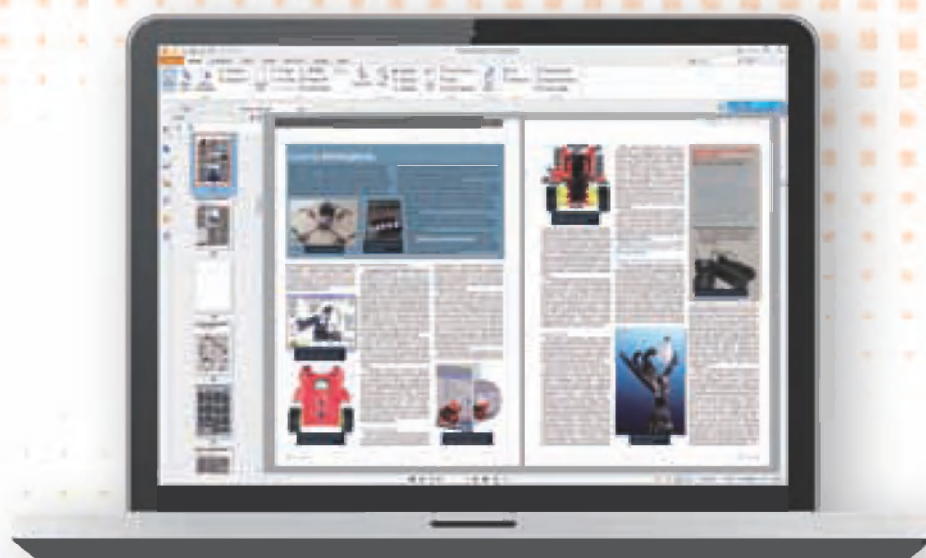
- 80 Nasveti za Android
84 Nasveti za iOS
90 Nasveti za Windows Phone
94 Pro et contra

IZKLOP

- 96 Nadaljujemo 24. junija

Oglasi

A BANKA OVITEK 4 / AVTOMAGAZIN 95 / GLOBAL OVITEK 2 / MLADINA DVD 4, 5 / MLADINA ZGODOVINA 93 / MONITORPRO OVITEK 3 / MONITOR NAROČNIŠKA 51 / TEHNIŠKA ZALOŽBA 79

Programi, aplikacije ali le brskalnik?

Pred (kar nekaj) leti so bila velika uspešnica CD-ROMi s preizkusnimi programi, ki so bili priloženi revijam, ne nujno le računalniškim. Nato se je zgodil internet in množica programov je v trenutku postala dostopna vsem. Danes se zdi, da nas zanimajo le še mobilni telefoni in aplikacije zanje, vendar v resnici izbira za »prave« računalnike ni nič manjša kot včasih. Prej nasprotno.

08 | Najboljše za Windows
20 | Najboljše spletne aplikacije

14 | Najboljše za Mac OS X
26 | Najboljše za brskalnike

Matjaž Klančar

Nameščanje in »preizkušanje« množice programov za PCje je bila svoj čas priljubljena zabava računalniško veščih in manj veščih nadobudnežev. Večerne urice so bile dolge, programov je bilo »nešteto«, z njimi pa se je dalo narediti marsikaj. Od programiranja do obdelave slik in glasbe, ne nazadnje tudi do brskanja po spletu, kar včasih ni bilo tako trivialno opravilo, kot je danes. Na računalnikih so se kopičile množice preizkusnih programov, ki so vsak zase zapackali že tako zapackana Okna (3.1, 95 ...) in njihove datoteke .INI, da o registru, ki so ga pri Microsoftu uvedli kasneje, niti ne govorim. Sistem Windows je z vsakim »preizkusom« postal počasnejši in bolj nestabilen, modri zasloni so se začeli množiti. Upal bi si trditi, da s(m)o »preizkuševalci« prav zaradi takega početja kmalu doktorirali iz vnovičnega nameščanja Oken, saj je bil to pravzaprav edini način, kako tiste čase še zelo nestabilen operacijski sistem spet prestaviti med uporabne kose programske opreme.

Danes je tako preizkušanje zaradi preusmerjene pozornosti na mobilne naprave (telefone in tablice) manj pogosto, a je

lahko prav enako zabavno. Množica programov ni nič manjša, toda v resnici še veliko večja, Okna pa so veliko bolj stabilna, zato bodo množico »čudnih« programov lažje prebavila. Še vedno sicer priporočamo sprotno odnameščanje programov, ki jih ne potrebujemo več, nova namestitvev Oken pa najverjetneje ne bo več potrebna. Na naslednjih straneh si lahko preberete, kateri iz nepregledne množice programov (tudi za Mac OS X) so padli v oči nam.

Če večino »računalniškega« časa preživite v internetu oz. spletnem brskalniku, vas bo gotovo zanimal tudi izbor najboljših dodatkov zanje. Trudili smo se pokriti kar najširši izbor kategorij in se hkrati izogibati najočintnejšemu izboru, h kateremu sodi, recimo, zapora oglasnih pasic Adblock. Tudi tu sicer priporočamo sprotno odnameščanje dodatkov, ki smo jih določili za neuporabne, saj bomo drugače hitro dobili brskalnik, ki se bo obnašal »čudno«. Pri tem pa ne bomo nikoli natančno vedeli, ali je za »čudnost« odgovoren Google (Mozilla/Microsoft) ali kateri iz množice dodatkov.

Slednje pa v resnici ni potrebno (končno!) pri preizkušanju množice spletnih aplikacij, ki jih obdelujemo na koncu

sklopa Najboljših za računalnike. »Aplikacije« so namreč le zelo napredne in interaktivne spletne strani, ki načeloma po našem računalniku/brskalniku prav nič ne packajo. Pomislite na spletno pošto Gmail ali pisarno Google Docs in vse vam bo jasno. Morda boste ob branju tega razdelka vendarle presenečeni, da je tudi na tem področju izbira vedno večja. Računalniki so pač danes stalno povezani v splet, tako da ne čudi, da na spletne aplikacije nekateri stavijo kar stodontno in jim namenjajo celo specializirano strojno opremo – Chromebook, Chromeboxe in Chrometope ... **M**

Kaj smo ugotovili:

Zdi se, da se programov za osebne računalnike nikomur ne ljubi več nameščati, ne nazadnje tudi zato, ker je nameščanje s »tržnic«, kot ga poznajo mobilne naprave in brskalniki, veliko bolj preprosto. Toda tržnice so v resnici že na voljo tudi za računalnike, zato se brskanju po programskih novostih na teh tudi ne gre kar odpovedati.

Brezplačno je najboljše

V časih, ko je vse več ljudi prisiljenih gledati na življenje skozi denarnico, je dobro vedeti, da je kup stvari v računalništvu brezplačnih. To še posebej velja za programsko opremo, kjer se skušajo avtorji in razvijalci dokazati s svojimi zamislimi, temu pa sledijo celo nekatera podjetja. Pripravili smo seznam skoraj sto zelo uporabnih programov za okolje operacijskega sistema Microsoft Windows, ki so za povrh še brezplačni.

Miran Varga

Programska oprema navadno ni poceni, vsaj profesionalna ne. Se pa iz leta v leto ceni. Za programsko opremo in orodja, ki nam olajšajo delo z računalnikom in digitalnimi vsebinami, lahko mimogrede odštejemo več desetakov in celo stotakov, a se vedno znova navdušimo nad rešitvami, ki nam iz denarnice ne vzamejo niti centa. Posebno kadar ugotovimo, da lahko z brezplačnim orodjem postorimo prav vse, kar bi sicer počeli s plačljivo rešitvijo.

Zakaj so nekateri programi in aplikacije povsem brezplačni? Predvsem zato, ker želijo razvijalci vzbuditi zanimanje zanje in pripravijo tudi brezplačno različico programa/orodja, ki je lahko (ali pa tudi ne) funkcionalno nekoliko olajšana, a še vedno povsem zadovoljuje potrebe povprečnega uporabnika. Zahtevnejši pa bodo plačali za polno funkcionalnost in pokrili razvoj aplikacije. Tak poslovni model v sodobnem svetu sliši na ime »freemium«.

Neredko naletimo tudi na programe, za katere avtorji sprejemajo finančne donacije. Če smo z njihovo rešitvijo zadovoljni, jim lahko namenimo kak evro (ali več njih) za nadaljnji razvoj in podporo. Spet drugi uberejo nekoliko drugačno pot in v svoje sicer brezplačne aplikacije vgradijo prikaz oglasov in tako s trženjem oglasov podjetij služijo denar.

Cilj vseh programerjev in razvijalcev je, da bi njihova rešitev čim prej dosegla prepoznavnost med uporabniki in jih s svojo uporabnostjo tudi zasvojila, da bi jo imeli za nepogrešljivo. To je dejansko vredno več kot denar, saj lahko različne oblike monetizacije, opisane v zgornjih stavkih, uvedejo pozneje (v naslednji različici).

V Monitorju smo tokrat pripravili pregled skoraj sto nadvse uporabnih brezplačnih programov za okolje Microsoft Windows. Prepričani smo, da ste na marsikateri opisani program že naleteli, saj smo o številnih med njimi že pisali. Za lažji pregled smo programe razvrstili v posamezne kategorije, začnemo pa s spletnimi brskalniki, saj je ob vstopu v dobo programske opreme kot storitve iz meseca v mesec več (nekdaj samostojnih) aplikacij, ki delujejo kar ob pomoči (beri: znotraj) brskalnika.

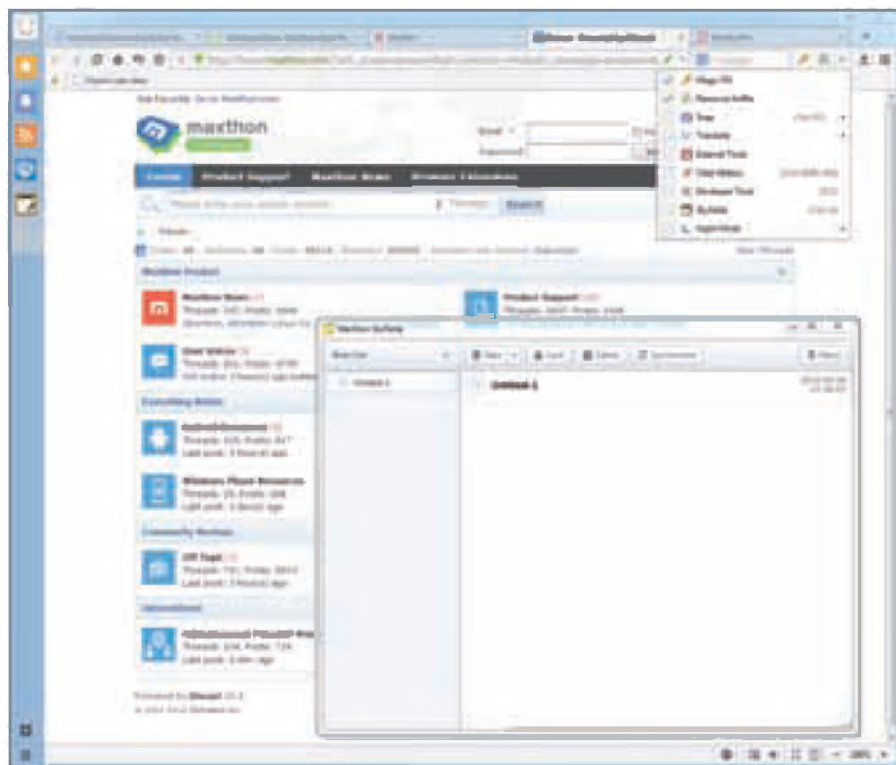
Spletni brskalniki

■ **Chrome** www.google.com/chrome. Googlov minimalističen brskalnik je še eden v vrsti tistih, ki uporabnike navdušijo s hitrostjo, tudi po zaslugi odlične podpore strojnemu pospeševanju. Vodilni brskalnik glede podpore HTML5 je torej pripravljen na prihodnost spleta, nekaj zamer si pri uporabnikih lahko nakoplje le zaradi tesne integracije z Googlovimi analitičnimi pogoni, ki uporabniku brskalnika Chrome privzeto ne puščajo prav veliko spletne zasebnosti.

■ **Firefox** www.getfirefox.com. Firefoxu je v zadnjih letih uspel veliki met. Premagal je nekoliko navidezno nepremagljivi Internet Explorer in zlasti v Sloveniji dosegel resnično velik tržni delež med uporabniki spleta. V najboljših časih ga je uporabljal kar vsak drugi Slovenec. Brskalnik je na voljo za praktično vse priljubljene operacijske sisteme, njegova odlika pa je veliko število dodatkov, ki uporabnikom omogočajo, da Firefox prilagodijo svojim željam in okusu. Tako kaj hitro postane še bistveno več kot zgolj spletni brskalnik. Vse naštetje ga naredi za bržkone enega najuporabnejših brezplačnih programov na svetu.

■ **Maxthon** www.maxthon.com. Najmanj znan brskalnik v našem tokratnem naboru je kitajski Maxthon, ki pa upraviči svoje ime, saj uporabniku ponudi daleč najbogatejši nabor orodij, kot so orodja za prenos podatkov v splet, zajem zaslonских posnetkov in številna druga. Vanj je spretno integriranih tudi cel kup priljubljenih spletnih storitev, zato ne čudi, da ga snovalci označujejo kar za oblaki brskalnik. Združljivost s pravičnim prikazom spletnih strani je zagotovljena, saj Maxthon uporablja pogona Chrome in IE, prav tako podpira strojno pospeševanje prikaza strani in njihovih vsebin. Prav mogoče je, da vas bo navdušil, presenetil pa vsekakor.

■ **Opera** www.opera.com. Opera že desetletja velja za zelo dober in hiter brskalnik, ki je obenem pravcati inovator. Čist uporabniški vmesnik pogosto postreže z vgrajenimi funkcionalnostmi, ki jih moramo pri konkurenci šele dodati ali pa jih sploh ni na voljo (npr. da zna ob dovoljenju dostopati tudi do spletne kamere, ima vgrajen BitTorrent in e-poštni odjemalec itd.). Veliko uporabnikov jo vzljubi takoj po preizkusu.

■ **Safari** www.apple.com/safari. Safari je Applov brskalnik, ki je bil izdelan predvsem za okolje Mac OS, a je na voljo tudi za oken-ske operacijske sisteme. Z njim dobimo li-čen uporabniški vmesnik, na bogastvo vtič-nikov, s katerimi se hvali Firefox, pa lahko kar pozabimo.

Pisarniško delo

■ **LibreOffice** www.libreoffice.org. Nek-daj najbolj znan brezplačen nadomestek za Microsoftovo pisarniško zbirko Office je bil OpenOffice.org (OOo), a je projekt zamrl. Več kot odlično ga je nasledil LibreOffice, ki ponuja večdelni komplet pisarniških aplika-cij, s katerimi bomo lahko postorili praktič-no vse, kar nam srce poželi. Velika prednost je tudi to, da je LibreOffice na voljo praktič-no za vse bolj znane platforme in njihove različice in v številnih jezikih.

■ **Kingsoft Office** www.ksofsoft.com. Kin-gsoft Office je še en celovit pisarniški paket z več programi, s katerimi bomo poskrbeli za urejanje besedil, preglednic, delo s tabelami in grafi ... Na voljo je tako za okolje Windows kot številne mobilne platforme.

■ **AbiWord** www.abisource.com. Kadar po-trebujemo le program za bolj ali manj pre-prosto pisanje/urejanje besedil, bo našim potrebam ugodil že brezplačni AbiWord. Deluje celo brez namestitve in s ključka USB.

■ **FoxitReader** www.foxitsoftware.com/pdf/reader/. FoxitReader je bržkone najbolj razširjen nadomestek za Adobe Reader, pre-maga ga na številnih področjih, predvsem pa v hitrosti odpiranja datotek PDF.

■ **Sumatra PDF** [blog.kowalczyk.info/soft-ware/sumatrapdf](http://blog.kowalczyk.info/software/sumatrapdf). Če nam obsežnejše na-mestitve programov za delo z datotekami PDF, tudi brezplačnih, niso všeč, lahko po-sežemo po minimalističnem bralniku dato-tek PDF, ki sliši na ime Sumatra PDF. Ta za delovanje potrebuje natančno eno datoteko in lahko jo poženemo tudi s ključka USB, ne da bi pri tem bistveno trpela uporabniška izkušnja.

■ **PrimoPDF** www.primopdf.com. Za izde-lovanje datotek PDF lahko uporabimo kate-rega od pisarniških programskih paketov ali pa namenski program, ki to nalogo opravi še za odtenek bolje. Eden najbolj prilju-bljenih brezplačnih izdelovalnikov datotek PDF, predvsem po zaslugi rezultatov svojega dela, je PrimoPDF.

■ **EverNote** www.evernote.com. EverNote je konkurenca Microsoftovemu OneNote, njegova moč pa pride do izraza takrat, ko ugotovimo, da ga lahko uporabljamo na skorajda vseh digitalnih napravah, ki jih imamo (tudi telefonu in/ali tablici). Brez-

plačna različica sicer ima nekaj omejitev, a jih med povprečno rabo ne bomo dosegli.

■ **KompoZer** www.kompozer.net. Če imamo spletno stran ali spletni dnevnik in iščemo orodje, s katerim bi razmeroma eno-stavno urejali vsebine v spletu, nam prisko-či na pomoč KompoZer. Program deluje na Mozillini tehnologiji in je naslednik nekoč slavnega Nvu.

■ **Mozilla Sunbird** www.mozilla.org/pro-jects/calendar/sunbird. Če želite imeti na računalniškem namizju digitalni namizni ko-ledar, ne uporabljate pa brezplačnih spletnih rešitev (npr. Google Calendar), boste dobro postreženi z izdelkom Sunbird. Tudi ta priha-ja iz Mozilline zakladnice aplikacij, na voljo je tudi kot vtičnik za Thunderbird, če ocenimo, da e-pošta in koledar sodita skupaj.

Beležke in zapiski

■ **Notepad2** www.flos-freeware.ch/note-pad2.html. Notepad2 si zasluži opis »bele-žnica, kot se šika«. Enostavna in bliskovita, a s (skoraj) vsemi funkcijami, ki jih potrebujemo pri urejanju tekstovnih datotek. Čeprav ni bila osvežena že več kot leto dni, še vedno deluje izvrstno in bo razveselila vse, ki po-trebujejo le preprosto urejanje beležk.

■ **Notepad++** notepad-plus-plus.org. Be-ležnico, ki je ena izmed privzetih aplika-cij okolja Windows, lahko nadomestimo z brezplačno rešitvijo Notepad++. Kot izdaja že ime, ta program premore še kak posledek več od izvornika, npr. omogoča odpiranje več dokumentov v zavihkih in boljši pregled nad vsebino/strukturo dokumenta. Avtorji zanj pravijo, da je tako varčen s procesorski-mi cikli, da je poleg prijaznosti do uporab-nika motiv za rabo lahko tudi zmanjšanje ogljičnega odtisa.

Predstavitve vsebin

■ **Impress** www.libreoffice.org. Oblikova-nje predstavitev obvlada program Impress,

ki je bil nekdanj del paketa OpenOffice, zdaj pa ga bomo našli v pisarniških paketih Li-breOffice in Apache Open Office. Impress je ukrojen po meri manj zahtevnih uporabni-kov, premore polno združljivost z datoteka-mi PPT, po videzu pa spominja na starejše pisarniške zbirke Microsoft Office.

■ **Presentation Free 2013** www.kso-soft.com/product/presentation-free.html. Če iščemo programsko orodje, ki bo po videzu kar najbolj posnemalo Microsoftov Power-Point, bomo še najbližje idealu s Kingsoftov-im Presentation Free. Ta namreč premore uporabniški vmesnik v obliki preprostega in učinkovitega ukaznega traku, prav tako pa ima že več naloženih predlog in animacij, s katerimi bomo še hitreje izdelali svojo pred-stavitev.

■ **SlideDog** www.slidedog.com. SlideDog je ena najresnejših brezplačnih alternativ orodja PowerPoint, saj podpira resnično ve-liko načinov predstavitve vsebin in ne zgolj »diaposnetkov«. Program obvlada delo s številnimi vrstami datotek (PDF, slike, video, skoraj vse, kar povprečnemu uporabniku srce poželi). Velika prednost je tudi uporaba tehnologije vlečenja in spuščanja, ki še po-enostavi oblikovanje predstavitev in sezna-mov predvajanja.

Elektronska pošta

■ **i.Scribe** www.memecode.com/scribe.php. i.Scribe je brezplačna različica sicer pla-čljivega e-poštnega odjemalca InScribe. Je pravcati biser med programi, saj je majhen, lahek in učinkovit. i.Scribe sicer ne podpi-ra protokola IMAP in omogoča spremljanje zgolj enega poštne računa.

■ **Mailbird** www.getmailbird.com. Mail-bird je e-poštni odjemalec za okolja Windo-ws od različice XP naprej. Njegove korenine in podoba je navdihnil odjemalec Sparrow (na voljo za OS X), med alternativnimi brez-plačnimi e-poštnimi odjemalci pa je prejel

številne nagrade, kljub temu da v aplikaciji tu in tam prikaže kak oglas.

■ **Postbox** www.postbox-inc.com. Vsem uporabnikom spletni vmesniki storitev za e-pošto vendarle niso všeč in si želijo bolj »klasičnih« odjemalcev. Eden uporabnejših je Postbox, ki podpira protokola POP3 in IMAP, pozna hitre nastavitve dostopa do spletnih storitev e-pošte, premore pa tudi hiter iskalnik in dobro zaščito pred nezaželeno pošto.

■ **Thunderbird** www.mozilla.com/thunderbird. Thunderbird je Mozillin odgovor na e-poštne odjemalce. Del kode deli z brskalnikom Firefox, prav tako tudi uporabniški vmesnik. Gre za eno najboljših alternativ na področju e-poštnih odjemalcev.

■ **IncrediMail** www.incredimail.com. Še eden v vrsti odjemalcev e-pošte, ki skuša delo z e-sporočili začiniti s privlačnim vmesnikom. Brezplačna različica v odhodna sporočila dodaja reklame, kar vsem uporabnikom seveda ne bo všeč.

Prenosi vsebin

■ **Filezilla** www.filezilla-project.org. Filezilla je odprtokoden in zares dober ter varen odjemalec za strežnike FTP, SFTP in podobne. Začetniki ga bržkone ne potrebujejo, vsi drugi pa že poznajo.

■ **Orbit Downloader** www.orbitdownloader.com. Odlika programa Orbit Downloader je v tem, da omogoča shranjevanje videa in glasbe z raznih spletišč (npr. YouTube), ki sama po sebi ne omogočajo prenosa pretočnih vsebin v obliki datotek.

■ **uTorrent** www.utorrent.com. Najmanjši in hkrati najboljši torrent odjemalec za okolje Windows. Zna vse, kar pričakujemo od programa za prenos BitTorrent vsebin, seveda tudi legalnih torrentov.

Oddaljeni dostop

■ **Synergy** synergy2.sourceforge.net. Ste se kdaj vprašali, kako uporabljati dva ali več računalnikov z eno tipkovnico in miško? Z uporabo programa Synergy in nekaj spretnosti. Glede na to, da ima povprečno gospodinjstvo danes že tako prenosni kot namizni računalnik, celo več računalnikov, utegne biti prav Synergy tisto orodje, ki smo ga iskali.

■ **TeamViewer** www.teamviewer.com. Računalnikarji smo pogosto zelo iskani, ko naši bližnji in prijatelji potrebujejo računalniško pomoč ali nasvet. Vse pa je težko povedati, pokazati ali urediti prek telefonskega klica. Z uporabo programa, ki zna vzpostaviti povezavo z drugo napravo in prevzem nadzora nad njo, pa lahko drugi strani praktično pokažemo, kako postoriti to ali ono. Eden najboljših programov za takšno pod-

poro je TeamViewer, ki ga je treba le prenesti in pognati, brez namestitve in dodatnih zapletov. Druga stran nam sporoči geslo za dostop do računalnika in hip zatem smo že varno povezani nanj. Polna različica programa je sicer plačljiva, a za občasno pomoč povsem zadostuje že brezplačna.

■ **Terminals** www.codeplex.com/Terminals. Če v oknih veliko uporabljamo funkcijo Remote Desktop, nam bo program Terminals prihranil veliko časa in brskanja po zapiških, saj mimogrede shrani več naslovov IP in gesel za naše povezave. Odjemalec podpira tudi delo z več zavihki, zato lahko podobno kot z brskalnikom mimogrede preklapljam med več povezanimi računalniki.

Spletni klepet

■ **Digsby** www.digsby.com. Odprtokodni spletni klepetalnik je še eden tistih, ki uporabnika povežejo s prijatelji v vseh pomembnejših omrežjih. Za razliko od večine drugih takih programov ne stavi na kič, temveč na enostavnost rabe.

■ **Skype** www.skype.com. Program Skype bržkone ne potrebuje posebne predstavitve, saj gre za danes najbolj razširjeno samostojno aplikacijo za spletni klepet in internetno telefoniranje. Omogoča tudi video klepete s sliko v visoki ločljivosti (če imamo ustrezno kamero in internetno povezavo, seveda).

■ **Trillian** www.trillian.im. Program Trillian, nekdanji znan po imenu Trillian Astra, danes predstavlja idealno rešitev za vse, ki imamo prijatelje, ki uporabljajo različne spletne klepetalnice in druga orodja za spletno komunikacijo. Trillian omogoča pogovarjanje s prijatelji in znanci v omrežjih/aplikacijah Facebook, Twitter, Skype, MSN, Google Talk, ICQ, AIM, Yahoo!, XMPP ... Obenem omogoča zares veliko prilagoditev nastavitve lastnemu okusu. Če nam brezplačna različica ne zadostuje, si lahko za nekaj evrov omislamo profesionalno.

■ **TweetDeck** www.tweetdeck.com. Uporabniki, ki veliko uporabljamo Twitter, si kljub njegovi preprostosti lahko omislamo

učinkovito orodje, ki sliši na ime TweetDeck. Ta je zares prava zvezda za številne uporabnike Twitterja, saj omogoča popolno prilagoditev lastnega in drugih twitterskih računov ter vsebin, izdelavo časovnih premic sporočil, iskanj, dejavnosti ... Vse to v enem razmeroma preglednem uporabniškem vmesniku. Deluje na vseh mogočih platformah, tudi mobilnih, in podpira upravljanje več twitterskih računov hkrati.

Arhiviranje

■ **7-Zip** www.7-zip.org. Z namestitvijo programa 7-Zip bomo enkrat za vselej odpravili težavo iskanja ustrezne rešitve za odpakiranje stisnjenih datotek. Brezplačni 7-Zip namreč obvlada delo z vsemi vrstami stisnjenih datotek, zato vse druge programe vrste WinNekaj, ki nam po namestitvi še sitnarijo glede registracije, preprosto odstranimo. 7-Zip je resnično tako učinkovit pri delu, da je ostal sam v svoji kategoriji.

Iskanje datotek/vsebin

■ **Copernic Desktop Search Lite** www.copernic.com/en/products/desktop-search/. Najhitreje iskanje po vsebini datotek brez nepotrebne navlake in upočasnjevanja računalnika. Sicer ne bomo »guglali« po svojem računalniku, iskanje pa je zares prese-netljivo hitro. Edina omejitev lahke »Lite« različice programa je ta, da je iskanje omejeno na največ 75 tisoč datotek.

■ **Everything** www.voidtools.com. Everything prinaša revolucionaren način iskanja samo po imenu (datoteke, vsebine ...). Brez indeksiranja išče bliskovito, disk najprej prečeše v nekaj sekundah, zatem pa je iskanje praktično hipno. Program(ček) deluje le na diskih, ki uporabljajo datotečni sistem NTFS, in v okenskih okoljih Windows 2000 ali novejših.

■ **FileSeek** www.fileseek.ca. FileSeek ponuja bliskovito iskanje po datotekah brez indeksiranja. Je vsekakor pravi naslov za iskanje tekstovnih datotek in vsebin v njih. Obvlada tudi integracijo z menujem okenskega programa Raziskovalec.

Upravljanje datotek

■ **Bulk Rename Utility** www.bulkrenameutility.co.uk. Bržkone gre za najgrši program na tokratnem seznamu, a rezultati njegovega dela navdušujejo. Ne le, da obvlada preimenovanje datotek, podpira celo vrsto naprednih nastavitev, denimo preimenovanje fotografij ali glasbenih datotek na podlagi (meta)podatkov EXIF ali ID3.

■ **Defraggler** www.piriform.com/defraggler. Gre za minimalističen program, namenjen defragmentaciji podatkov na disku. Kompaktna aplikacija za okolje Windows podpira datotečna sistema NTFS in FAT32, po opravljeni nalogi pa vsekakor pohitri dostop do datotek na diskih.

■ **MyDefrag** www.mydefrag.com. MyDefrag je še eden izmed boljših brezplačnih reorganizatorjev podatkov na diskih. Če mu bomo odpustili precej nepriljavno grafično podobo, rezultat vsekakor ne bo izostal.

■ **Recuva** www.piriform.com/recuva. Recuva je še eno v zbirki orodij podjetja Piriform, ki postaja specialist za reševanje računalniških težav povprečnega uporabnika. Če smo po pomoti izbrisali (ne le premaknili v koš) datoteko, ki jo še potrebujemo, bo pravi naslov Recuva, ki je za razliko od večine drugih programov za reševanje izbranih datotek brezplačna. Program deluje tudi z zunanjimi diski in pomnilniškimi karticami.

■ **TeraCopy** www.codesector.com/teracopy. Ena najpogostejših opazk računalniških karjev se nanaša na nizke hitrosti kopiranja datotek med napravami v omrežju. Program TeraCopy bo v okenskih okoljih poskrbel za kar se da hitro in učinkovito kopiranje datotek. Obenem prepozna tudi okvarjene dato-

teke in jih preskoči, če pa moramo med tem, za disk kar napornim delom, postoriti še kaj drugega, lahko njegovo delovanje preprosto začasno zaustavimo.

■ **Total Commander** www.ghisler.com. Gre za enega najboljših programov za upravljanje z datotekami v okenskem okolju. Z njegovo pomočjo lahko npr. hitro (in inteligentno) preimenujemo množico datotek in še marsikaj. Čeprav Total Commander ni povsem brezplačen (gre za t. i. shareware), nam avtor ne bo nič zameril, če ga bomo uporabljali neskončno dolgo, le na ustrezen gumb bo treba klikniti ob zagonu programa.

Delo z grafiko

■ **Blender** www.blender.org. Blender je odprtokoden program za 3D modeliranje, k njegovega razvoju pa stalno prispeva na stotine profesionalnih in ljubiteljskih razvijalcev z vsega sveta. Če nam ustvarjalna žilica ne da miru, lahko s programom Blender preverimo, kje so meje naše domišljije. Kdo ve, morebiti pa nam uspe narediti pravo risanko.

■ **Gimp** www.gimp.org. Gimp je pogosto označen tudi kot najboljši brezplačni približek programu Photoshop. Povprečnemu uporabniku se bo sicer zdel zapleten, a to pač naredi kopica funkcionalnosti, ki bo zato razveseljevala uporabnike z željo po resni manipulaciji fotografij in grafičnem delu.

■ **IcoFX** www.icofx.ro. IcoFX je zmogljivo orodje za izdelavo ikon. Omogoča tako risanje ikon kot pretvorbo različnih (delov) slik/fotografij v ikone.

■ **IrfanView** www.irfanview.com. IrfanView je še eden v vrstih legendarnih pregledovalnikov slik. Program, ki je delo bosanskega

avtorja, je kljub nekoliko zastarelemu uporabniškemu vmesniku preprost za uporabo in zelo priljubljen med uporabniki.

■ **Paint.Net** www.getpaint.net. Paint.net je resnično priročen urejevalnik slik, ki meri na slehernika in uresničevanje njegovih želja glede dela s fotografijami in slikami. S profesionalnimi programi se resda ne more primerjati, a preprostejša opravila (obrezovanje slik, spreminjanje zapisa datotek, osvetlitev dela fotografije ...) opravi hitro in učinkovito.

■ **Picasa** picasa.google.com. Googlov izjemen pregledovalnik slik je obenem tudi posrečen urejevalnik fotografij za začetnike. Tudi po zaslugi uporabne sinhronizacije z Googlovimi spletnimi galerijami slik hitro ugotovimo, da program preprosto sodi v računalnik vsakega, tudi priložnostnega fotografa.

■ **SketchUp Make** www.sketchup.com. SketchUp Make je nadpovprečno enostaven program za 3D modeliranje, ki bo takšno delo lahko približal tudi začetnikom. V njegovi zbirki bomo našli kup različnih predmetov in že modeliranih stavb in drugih okolij, ki nam bodo v pomoč pri izdelavi naše 3D stvaritve.

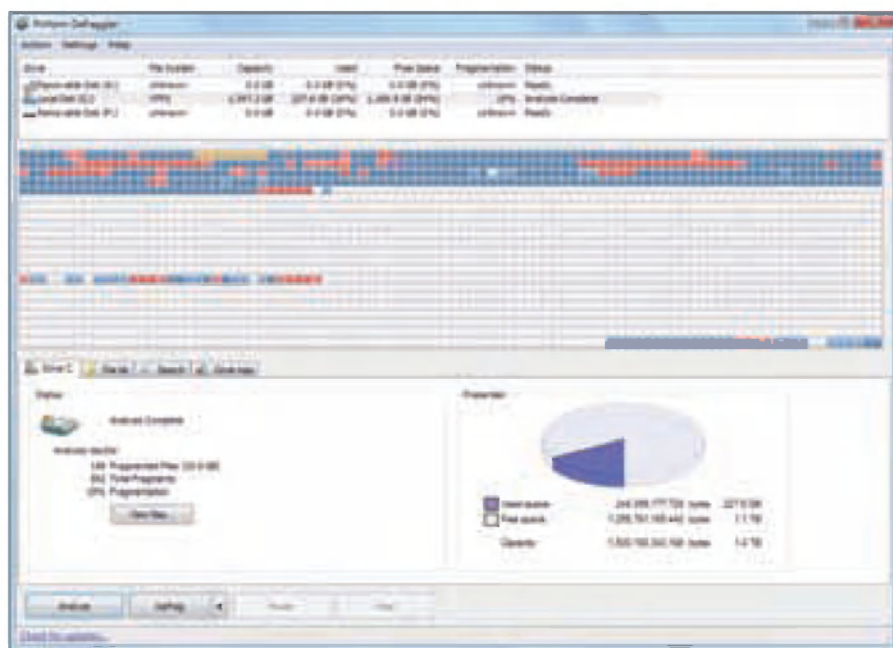
■ **XnView** www.xnview.com. XnView je odličen pregledovalnik slik v vseh mogočih zapisih, obenem pa deluje na skorajda vseh mogočih platformah. Starejši računalnikarji se bodo ob pogledu nanj spomnili programa ACDSee (ko je bil ta na začetku svoje poti). XnView si lahko omislimo kot namestitev ali samostojno datoteko za zagon.

Glasba

■ **Audacity** audacity.sourceforge.net. Audacity je zelo zmogljiv odprtokodni urejevalnik glasbe (in vseh drugih zvokov). Primeren je za hitro in natančno obrezovanje ali preoblikovanje zvočnih posnetkov. Z njim bomo enostavno izdelali tudi zvonjenje za svoj mobilnik.

■ **CDBurnerXP** www.cdburnerxp.se. Uporabniki glasbe ne poslušamo zgolj na računalniku, temveč tudi na drugih napravah. Če jo želimo spraviti na glasbeni plošček, jo moramo »zapeči«. V dobi, ko so različni radijski sprejemniki in avtoradii že opremljeni s priključki USB, je snemanja ploščkov vse manj, a če iščemo dober program za peko ploščkov CD/DVD, ki posnema Nero in svoje delo opravlja zelo solidno, smo prišli na pravi naslov.

■ **foobar2000** www.foobar2000.org. foobar2000 svoj uspeh dolguje predvsem odprtosti, saj je izjemno razširljiv – posameznik ga lahko preoblikuje do nerazpoznavnosti in povsem priročno svojemu okusu.

■ **Freemake Audio Converter** www.freemake.com. Včasih bi radi glasbenim datotekam spremenili vrsto zapisa. S tem programom bomo hitro »preklapljali« med zapisi MP3, WMA, WAV, FLAC, AAC, M4A ter OGG. Pri pretvorbi datotek imamo seveda na voljo vrsto nastavitvev, ki skrbijo za različne kompromise glede kakovosti posnetka in velikosti datoteke.

■ **iTunes** www.apple.com/itunes. Če imamo katerega izmed glasbenih predvajalnikov z logotipom ugriznjene jaboka (beri: Apple iPod), pa tudi mobilni telefon te znamke, bo iTunes pravi glasbeni predvajalnik za nas. Sicer utegnejo biti druge tokrat omenjene alternative prepričljivejše, a za povprečnega uporabnika je tudi iTunes po zaslugi »prijaznosti« vrhunska rešitev.

■ **Last.fm** www.last.fm. Last.fm ni zgolj samostojen predvajalnik glasbe, temveč gre za navezo spletnega mesta in vtičnika za vse mogoče predvajalnike glasbe. Poleg prikaza natančnih podatkov o trenutno predvajani skladbi omogoča gradnjo seznamov, osebnih lestvic in statistik poslušanja. Ob pestrem naboru različnih spletnih radijev postane hitro jasno, zakaj ta aplikacija osvaja številna namizja in celo mobilne naprave.

■ **LMMS** lmms.sourceforge.net. Kratica, ki v sebi skriva besede Linux Multimedia Studio, je oznaka za resnično zmogljiv program za obdelavo in ustvarjanje MIDI posnetkov. Vsi MIDI navdušenci ga preprosto morajo preizkusiti, saj urejen uporabniški vmesnik za seboj skriva cel kup naprednih funkcij.

■ **MusicZen** hsnyc.co/musiczen/. Uporabnikom, ki imajo svoje glasbene datoteke razmetane po najrazličnejših mapah na disku, priporočamo uporabo orodja MusicZen. To bo vrnilo red na področje glasbenih del, saj najprej poišče vse glasbene datoteke, nato pa omogoča enostavno urejanje (kopiranje, premikanje, preimenovanje) glede na vrsto

glasbe, izvajalca ... Naša glasbena zbirka je bila spravljena v red v nekaj minutah.

■ **WinAmp** www.winamp.com. Eden najstarejših in hkrati še vedno eden najboljših predvajalnikov glasbe z vgrajenimi številnimi možnostmi upravljanja, zbiranja, pretvarjanja in seveda poslušanja in gledanja večpredstavnih datotek.

Video

■ **Avidemux** avidemux.sourceforge.net. Avidemux je majhen, a nadvse zmogljiv odprtokodni programček za združevanje posnetkov (brez prekodiranja) in uporabo različnih filtrov. Čeprav je videti preprost, menuji skrivajo precej naprednih ukazov, če se nam kaj zalomi, pa nam takoj priskoči na pomoč bogata Wiki knjižica znanj.

■ **Jing** www.techsmith.com/jing.html. Jing je snemalnik zaslona, ki nam omogoča, da z enim klikom posnamemo dogajanje na zaslonu računalnika, z naslednjim pa ga že objavimo v spletu in delimo z drugimi.

■ **Lightworks** www.lwks.com. Uporabniki, ki iščejo resnično zmogljivo orodje za urejanje video posnetkov, bodo dobro postreženi šele s programom Lightworks. Nič čudnega, da si z njim (uradno) pomaga marsikateri hollywoodski filmski studio.

■ **Movie Maker** windows.microsoft.com/si/windows-live/movie-maker. Microsoftu je uspelo narediti nadvse enostaven program za urejanje videa, ki je pisan na kožo tudi začetnikom. Vsebine, ki jih želimo obdelati, preprosto povlečemo v program, tam pa nas pričaka omejen (in zato ne nepregleden) nabor funkcij in posebnih učinkov, s katerimi bomo pripravili video posnetek po lastnih željah.

■ **VLC** www.videolan.org/vlc. Ob uporabi programa VLC lahko preprosto pozabimo na razne nabore video kodekov, ki enkrat delujejo, drugič ne, in se moramo znova

ubadati s tem, kateri program bo predvajal našo video vsebino. VLC takoj prepozna skorajda vse oblike video posnetkov in podnapisov, omogoča pa tudi izdatne nastavitve predvajanja.

■ **Xmedia Recode** www.xmedia-recode.de. V spletu je cel kup orodij za pretvarjanje video zapisov, a kadar želimo video posnetek zanesljivo pretvoriti iz enega posnetka v drugega, potrebujemo program, ki bo to opravil brezhibno in s čim manj sodelovanja uporabnika. Xmedia Recode res nima najlepšega vmesnika, a ponuja cel kup možnosti pretvarjanja video zapisov.

Vsakdanji uporabni pripomočki

■ **AutoHotKey** www.autohotkey.com. AutoHotKey je nadvse uporaben odprtokodni programček, ki je med uporabo dobesedno neviden, a nam lahko znatno pohitri delo z miško in tipkovnico. Tako si po lastnih željah oblikujemo bližnjice za odpiranje programov in posameznih ukazov – npr. ustvarjanje novega elektronskega sporočila, zagon predvajalnika glasbe ...

■ **CCaLC** www.ccalc.org.uk. Čeprav so v zadnje različice operacijskega sistema Windows vgrajeni precej dobri kalkulatorji, velja kalkulatorski svet v povsem novi razsežnosti doživeti s programom CCaLC, ki ima na voljo tudi več tematsko obarvanih različic (za računanje ogljičnega odtisa itd.).

■ **Daemon Tools Lite** www.daemon-tools.cc. Gre za najbolj znan program za posnemanje optičnih pogonov in uporabo datotek s slikami ploščkov .iso, .img in podobnih. Pri namestitvi omenjenega brezplačnega orodja pa velja biti previden in se ogniti namestitvi dodatnih programov, ki jih ne potrebujemo.

■ **Ditto** ditto-cp.sourceforge.net. Ditto je funkcionalna razširitev okenskega odložišča. Vsako stvar shrani na odložišču za poznejšo rabo, omogoča pa tudi sinhronizacijo odložišča z več računalniki.

■ **ImgBurn** www.imgburn.com. Čeprav peka ploščkov med uporabniki počasi upada, je dobro vedeti, da imamo za to opravilo na voljo minimalističen in med uporabniki zelo priljubljen brezplačen program.

■ **Launchy** www.launchy.net. Čeprav je že malo v letih, je Launchy bržkone najhitrejši in najelegantnejši način za zagon okenskih programov. Je prilagodljiv, atraktiven in enostaven.

■ **Vremenko** vremenko.veverica.si. Vremenska napoved za Slovenijo v besedi in sliki se lahko sedaj znajde tudi na našem namizju. Gre za enega redkih programov

na našem seznamu, ki je delo slovenskega avtorja.

■ **WinSplit Revolution** www.winsplit-revolution.com. Orodje, namenjeno tistim, ki uporabljajo več zaslonov ali en velik zaslon in želijo imeti lično razporejena okna. Omogoča, da velikost oken prilagodimo vnaprej predpisanim območjem (kvadrantom) na zaslonu.

Varnostne rešitve

■ **Ad-Aware Free Antivirus+** www.lavasoft.com. Ad-Aware je eden najstarejših in še vedno zelo zanesljiv program za odstranjevanje nezaželenih programov in škodljivih kod iz računalnika. Primeren je tudi za manj izkušene uporabnike, v zadnjih različicah pa mu je izdelovalec namenil tudi protivirusni pogon.

■ **Avast!** www.avast.com. Gre za dober in brezplačen protivirusnik, ki predstavlja posrečeno izbiro tako za domač kot sosedov računalnik.

■ **Avira AntiVir Personal** www.free-av.com. Brez protivirusnega programa se danes ne velja odpraviti z računalnikom v internet. Brezplačna zaščita postreže z več solidnimi izdelki, AntiVir, denimo, deluje hitro in zanesljivo.

■ **Commodo Internet Security** www.comodo.com. V Okna je sicer vgrajen požarni zid, a mu marsikdo ne zaupa. Zanje si lahko omislamo tudi Microsoftovo protivirusno rešitev. A številni brezplačni varnostni paketi se na varnostnih preizkusih bolje obnesejo. Commodo paket je že eden takih, saj ima dober protivirusnik in odlični požarni zid.

■ **KeePass** www.keepass.info. Odprtokodni KeePass je verjetno najbolj razširjena rešitev shranjevanja gesel. Zelo zanesljiv in varen program podpira vrsto zanesljivih enkripcij, zato so naša gesla resnično na varnem. Pogrešamo le integracijo v brskalnike.

■ **LastPass** www.lastpass.com. Inovativna rešitev shranjevanja gesel deluje kot vtičnik za spletni brskalnik in nam pomaga pri prijavi na spletna mesta. Njegova dodana vrednost je v tem, da je uporaben na več računalnikih, saj je tako ista zbirka gesel dosegljiva povsod.

■ **Spybot Search & Destroy** www.safer-networking.org. Programi za odstranjevanje škodljivih kod, oglaševalskih in drugih nezaželenih programov so v praksi manj zanesljivi kot tisti za odstranjevanje računalniških virusov, zato jih velja v primeru suma okužbe uporabiti več. Spybot Search & Destroy, ki je za domačo rabo brezplačen,

sodi med programe, s katerimi velja najprej poizkusiti in se znebiti okužbe.

■ **TrueCrypt** www.truecrypt.org. TrueCrypt omogoča šifriranje podatkov na disku. Gre za zelo priljubljeno odprtokodno rešitev, ki jo priporočajo številni strokovnjaki za računalniško varnost. Hramba občutljivih podatkov v prenosnih računalnikih (in drugih napravah, da se razumemo) je brez pripomočka, kakršen je TrueCrypt, precej neodgovorno početje.

Sistemska orodja

■ **CCleaner** www.piriform.com/ccleaner/. CCleaner je vsekakor eno daleč najbolj učinkovitih orodij, ko je treba iz okenskega sistema počistiti nesnago – bodisi številnečasne, neuporabne in druge datoteke ter programe. Premore tudi zelo učinkovit čistilec registra.

■ **Console** sourceforge.net/projects/console. Ukazna vrstica na steroidih. No, šalo na stran, Console je dokaz, da imajo lahko tudi okna naposled ustrezno ukazno vrstico, ob kateri nas linuxovci ne bodo več spravljali v zadrego.

■ **FileHippo.com Update Checker** www.filehippo.com/updatechecker. Gre za droben program, ki preverja, ali imamo nameščene zadnje različice številnih priljubljenih brezplačnih programov.

■ **Ketarin** ketarin.canneverbe.com. Orodje Ketarin je nepogrešljivo za vse tiste, ki pogosto nameščamo programe, bodisi na svoj ali tuj računalnik. Njegova naloga je namreč ta, da uporabniku pomaga sestaviti seznam iz spleta prenesenih namestitev programov in te namestitvene datoteke vzdržuje »sveže« (beri: redno posodabljanje). Ketarin kar sam skrbi za prenos zadnjih različic namestitvenih programov in brisanje starih.

■ **Sun xVM VirtualBox** www.virtualbox.org. Zelo zmogljiva virtualizacijska rešitev

podjetja Sun, ki deluje na vseh priljubljenih platformah. Podpira tako 32- kot 64-bitne operacijske sisteme.

■ **TreeSize Free** www.jam-software.com/treesize_free/. Veliko uporabnikov klasične diske zamenjuje s hitrimi pogoni SSD, katerih zmogljivosti so v povprečju precej manjše. Za bliskovito hitro delovanje računalnika pa je ključnega pomena tudi to, da imamo na disku ali pogonu SSD dovolj prostega prostora. Da bi ugotovili, kam se izgubljajo gigabajti, zaženemo TreeSize, ki postreže s prikazom velikosti map in datotek v posameznih mapah.

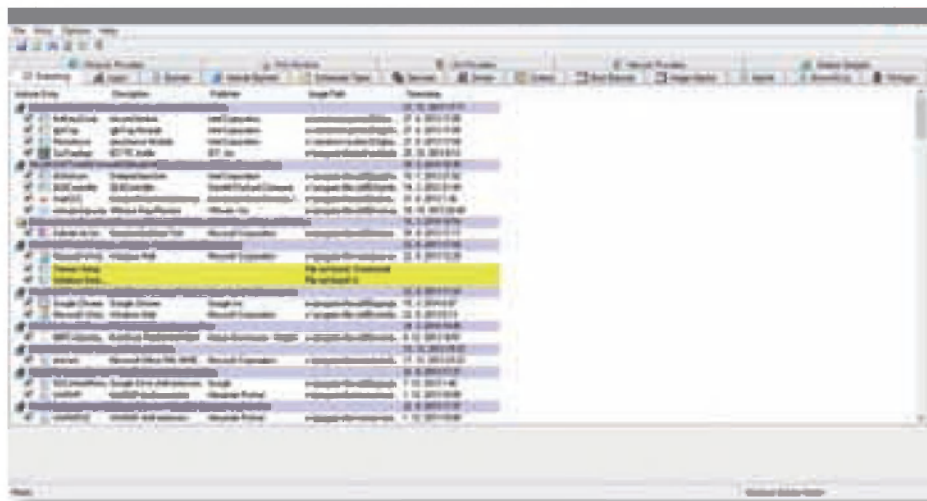
■ **Windows Sysinternals** technet.microsoft.com/sysinternals. Če bi seznam najuporabnejših programov sestavljali posamezni programčki družine Sysinternals, ne bi ostalo skoraj nič prostora za druge programe. Gre namreč za bogato zbirko orodij, s katerimi lahko prilagodimo praktično karkoli v našem okenskem operacijskem sistemu. Opozorilo: to so resna orodja, s katerimi lahko sistem spravimo tudi na kolena, zato niso namenjena začetnikom.

Svet okoli nas

■ **Google Earth** earth.google.com. Google Earth je program, ki nam bo odprl oči za svet okoli nas – praktično nikoli nam ne bo zmanjkalo gradiva za raziskovanje. Ob pogledu na Zemljo, Luno, nebo in njihove lepote bomo uživali kar vsi.

■ **Stellarium** www.stellarium.org. Stellarium je odprtokodni planetarij za naš računalnik. Uporablja ga tudi večina komercialnih planetarijev po svetu, saj deluje na različnih platformah in tudi z manj zmogljivimi računalniki.

■ **Celestia** www.shatters.net/celestia. Če bi radi pokukali onkraj naše atmosfere, bo program Celestia kakor nalašč za sprehod po vesolju. To se vendarle nikoli ne konča.

Apple Najboljši za Applove računalnike

Noben nasvet izmed trikov, ki jih zadnja tri leta objavljamo za uporabnike računalnikov Mac, ne odtehta dobrega programskega pripomočka. Dovolj je le en, pa postane Applov računalnik nepogrešljiv del tehnološko obarvanega arzenala vsakdana prav vsakogar od nas.

Boris Šavc

Applovi računalniki so že od samega začetka prelomno orodje, ki je svetu ponudilo navezo miške in tipkovnice, pisarniške programe in domačo računalniško moč brez primere. Programi, ki tečejo na operacijskem sistemu OS X, so še danes večino ma zgled dovršenega oblikovanja, surove učinkovitosti in neprecenljiva pomoč pri tako vsakdanjih kot specifičnih opravilih. V članku bomo namenoma prezrli očitne prvake, ki prestol zasedajo že zadnjih nekaj let. Povečini gre za splošno znana, skoraj ponarodela orodja za pisanje dokumentov (**Pages**), ustvarjanje preglednic (**Numbers**) in predstavitev (**Keynote**), obdelavo fotografij (**Photoshop**, **Aperture**), video posnetkov (**iMovie**, **Final Cut Pro**), opozarjanje (**Growl**) in posnemanja drugih operacijskih sistemov (**Parallels Desktop 9 for Mac**). Osredotočili smo se na manjša, a obenem nepogrešljiva orodja, brez katerih si življenje z Macom ne moremo več predstavljati.

Tržnica Mac App Store

Večino predstavljenih programov v pričujočem članku smo dobili na stojnicah tržnice Mac App Store. Apple privzeto

pričakuje, da bomo uporabniki nakupovali samo pri njem, zato v sistemu nastavi omejitve, ki tuje razvijalce zaustavi že ob vstopu. Če želimo v OS X namestiti program, ki ga v Mac App Store ni, moramo sistemu željo jasno izraziti. Nastavitev *System Preferences/Security & Privacy/General/Allow apps downloaded from* nam omogoča, da v sistem spustimo zgolj ponudbo jabolčnih branjevcev, dovolimo tudi programe iz spleta, ki imajo Applov blagoslov, ali pa lahko verjeto zamah-

ponudbo Applove trgovine Mac App Store.

Diski so iz leta v leto večji, a smo se uporabniki tako razvadili, da nam še tako velik disk ni dovolj. Prav tako smo trenutno v času, ko se tehnologija menja in so (majhni) diski brez vrtljivih delov (SSD) vedno pogostejši stanovalci naših ohišij, zato ni čudno, če je pomanjkanje prostora težava, s katero se ubada veliko število uporabnikov jabolk. Zaradi premalo prostora nam lahko nagaja posamezna aplikacija ali kar ves računal-

Apple privzeto pričakuje, da bomo uporabniki nakupovali samo pri njem, zato v sistemu nastavi omejitve, ki tuje razvijalce zaustavi že ob vstopu.

nemo z roko in v sistem spustimo vse živo v prepričanju, da se nam ne more zgoditi nič slabega. Zadnja možnost sicer ni najboljša in najvarnejša, a je včasih nuja, saj je dobre programe treba iskati v spletu. Apple na tržnici namreč dovoli le prodajo izdelkov, ograjenih v njegov svet. Pravilo dobre systemske pripomočke omejuje, zato se na tržnici raje ne oglašujejo in prodajajo. Več o njih v nadaljevanju, najprej pa si oglejmo

nik. Še najmanj, kar se nam lahko zgodi, je upočasnitev delovanja celotnega sistema. Za normalno delovanje bi vsaj desetina diska morala za vedno ostati prazna. Osnovne informacije o stanju najdemo v raziskovalcu Finder, še lažje pa je na disku poiskati potratneže s posebnimi pripomočki. Za odgovor na vprašanje, kje na disku se porabi največ prostora, priporočamo uporabo čudovitega pripomočka z imenom **DaisyDisk**, ki grafično prikaže strukturo podatkov, ki zasedajo prostor na izbranem razdelku. Odlikujejo ga preprostost, hitrost in genialen uporabniški vmesnik. Zadnja različica podpira 64-bitne sisteme, visoko ločljivost zaslonov Retina in hitre diske Thunderbolt.

Zajemanje zaslona je osnovna funkcionalnost, ki jo zna izvesti sleherni sodobni operacijski sistem. Mac jo izvaja ob pomoči kombinacije tipk **Cmd+Shift+3** (zajem celotnega zaslona) in drugih. Za natančnejše in pogostejše izvajanje opravila si omislimo namensko orodja, med katerimi smo se v preteklosti navduševali nad **LittleSnapperjem**. Slednji je bil odlični pripomoček za zajemanje celotnega zaslona, aktivnega okna ali označenega območja. Zajemanje je znal odložiti na kasnejši čas, zajeto pa organizirati v privlačno zbirko slik z oznakami, ocenami in komentarji. Razvoj obstranskih poslov se je v podjetju Realmac Software Limited nadaljeval s polno paro, zato je program kmalu prerasel zastavljene okvire. Rodila se je povsem nova aplikacija z imenom **Ember - Screenshot, Annotate and Share**, ki na tržnici Mac App Store stane zajetnih 45 evrov. Gre za digitalno beležnico, v katero

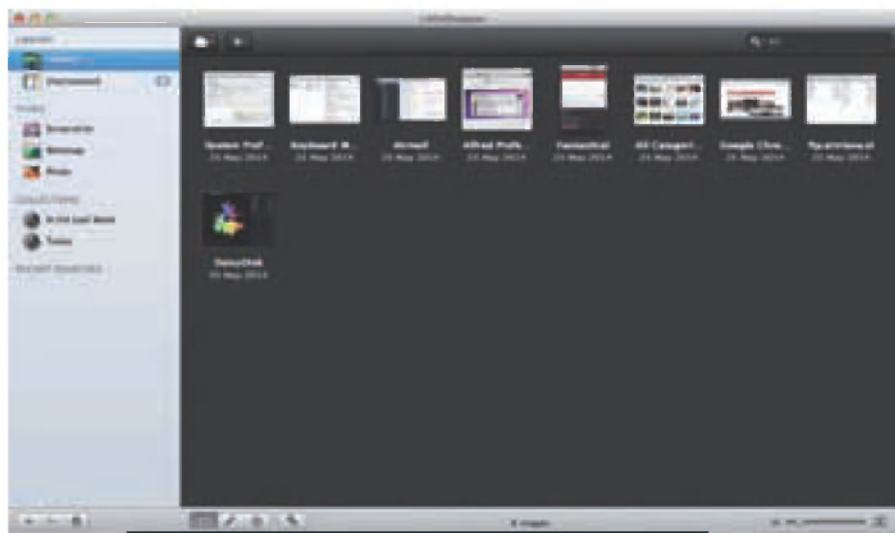
Čudovito orodje DaisyDisk nam z natančnostjo prikaže tako velike kot majhne porabnike prostora na disku.

shranjujemo spletne strani, aplikacije, fotografije in drugo, kar se nam vtisne v spomin pri računalniškem preživljanju tako delovnega kot prostega časa. Najdeno združujemo v smiselne skupine, delimo s prijatelji ali s priljubljenimi spletnimi storitvami.

Protokol FTP je programski standard za prenos datotek med računalniki z različnimi operacijskimi sistemi. Na Macu na oddaljena računalna datoteke najraje prenašamo z odličnim programom **Transmit** (30 EUR). Največja odlika pripomočka je posnemanje dela raziskovalca Finder. Uporabniški vmesnik je sestavljen iz dveh stolpcev, med katerima po želji mečemo datoteke sem in tja. Opravilo je tako preprosto, da v hipu pozabimo, kakšna magija deluje v ozadju. Kot bi izbrane datoteke začaral David Copperfield, se znajdejo na oddaljenem sistemu. Mantra Transmit ponovi na vsakem koraku. Poln je naprednih in sodobnih zmožnosti, ki jih pričakujemo od takega programa, a jih zna predstaviti priljudno in razumljivo, zato ga uporabniki zlahka vzamejo za svojega.

OS X je za mnoge posebnejš svoje vrste. Uporabniki, ki smo odrasli ob okenskih sistemih, se v Applovem okolju sprva ne znajdemo najbolje. Šele sčasoma se privadimo drugačnega načina mišljenja in posebnih pripomočkov, ki jih v poprej domačem sistemu ni. Ko jih obvladamo in se nad njihovo funkcionalnostjo navdušimo, pa marsikdaj trčimo ob zid. Da bi uresničili nove zamisli, moramo menjati dežurna orodja. **HyperDock** (9 EUR) je alternativa vgrajenemu programu **Mission Control** (nekdanji **Expose**). Ta nam omogoča hiter vpogled v odprte aplikacije. HyperDock njegovo funkcionalnost le še nadgradi. Z miško se pomaknemo nad ikono v Docku in v hipu se prikažejo pomanjšane različice odprtih primerkov izbrane aplikacije. Vsaka izmed njih je opremljena z razločnim znakom X, ki nam omogoča hitro zapiranje odvečnih oken. Če gremo z miško na eno izmed njih, se v ozadju odpre njena slika čez ves zaslon. Tako brez težav razločimo med podobnimi okni iste aplikacije. Klik izbranega okna potrdi izbiro in nas popelje naravnost v program. HyperDock nameni posebno pozornost brskalniku Safari in koledarju iCal. Pri prvem je zmožen ločenega prikaza posameznih zavihkov, pri drugem pa pokazati vse prihajajoče dogodke znotraj določenega termina. Tega izberemo v nastavitvah, kjer je tudi nekaj grafičnih sprememb, ki jih uporabimo, če HyperDock poganjamo na Macu šibkejše sorte.

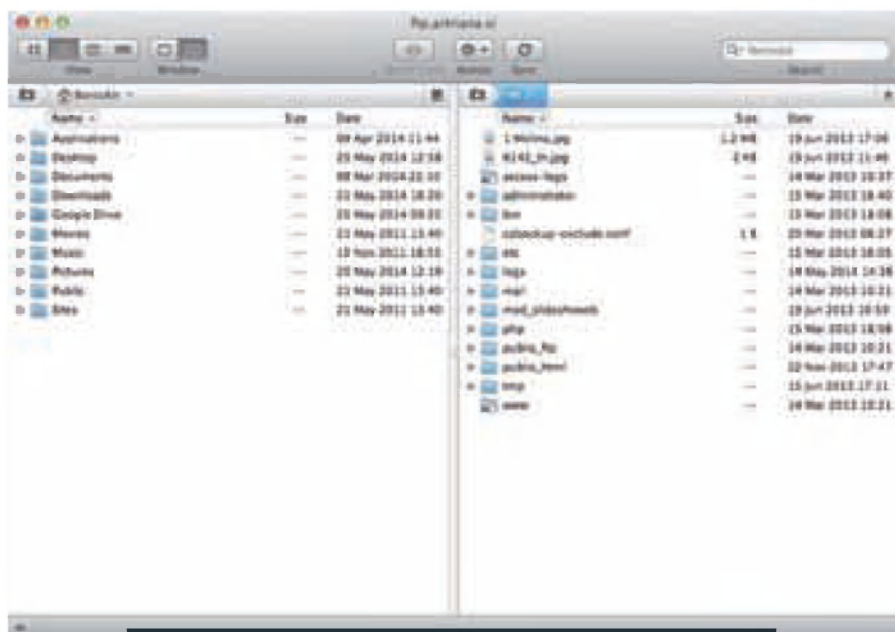
Na slehernem računalu je nujen program za upravljanje ozadij. Na tržnici Mac App Store na tem segmentu prevladuje **Wallpaper Wizard** (9 EUR). Program je pravo odkritje. Hitro se zalotimo, da pogosti odmori postajajo stalnica našega delovnega dne. Večkrat na dan pomanjšamo vsa odprta

Nekoč je živel program LittleSnapper, a ga je sčasoma pohrustala večja aplikacija Ember. Škoda, saj je malček po nižji ceni ponujal odlično zmožnost zajemanja slike.

Tudi vgrajena orodja se včasih spleča menjati. Na sliki menjava Applovega pripomočka Mission Control, HyperDock. Slednji je hitrejši, priročnejši in elegantnejši od vzornika.

Program Transmit pri delu posnema raziskovalca Finder. Rezultat so globoke zmožnosti, predstavljene povsem preprosto.

Wallpaper Wizard je preprost način upravljanja ozadij, ki se ponaša z zajetno zbirko najboljših slikovnih motivov.

okna in se nekaj sekund sončimo v lepoti, ki krasí delovno namizje.

Aplikacija Wallpaper Wizard je pravšnji začetek spreminjanja okolja Mac OS X. Iz njenega imena gre razbrati, da je govor o programu za menjavo ozadja. Teh programov na Macih ni nikoli dovolj, saj ima marsikdo od nas na disku silno veliko zbirko fotografij za namizje in nov upravljalnik, ki nam jih bo pomagal najti še več. Wallpaper Wizard odlikuje odlični uporabniški vmesnik, fantastična ozadja in množstvo funkcij. Nič več nam ne bo treba tratiti dragocenega prostora na disku, kajti ena izmed zmožnosti programa je prenos lastnih slik v oblak. Še tehtnejši razlog za prenehanje zbiranja grafik za ozadje pa je več kot 100.000 različnih slik v visoki ločljivosti, iz katerih črpa Čarovnik. Določimo mu lahko interval sprememb in za lažje delo s programom namestimo pripomoček v vrstico stanja. S

Dovolj, da vsakdo preizkusi, ali mu način delovanja programa ustreza.

V operacijskem sistemu Mac OS X se velikokrat znajdemo v stanju, ko nam je odveč klikati in preklapljati med aplikacijami. Delo z odprtimi okni je nerodno, živce nam kravžlja predvsem nerodno povečevanje, kjer gumb z znakom plus okna ne raztegne čez vso površino namizja, marveč mu namení ravno toliko prostora, kolikor ga potrebuje. Okno sicer lahko povečamo z miško, a le, če za to uporabimo spodnji desni rob. Prišlekem, vajenim sistema Windows, opravilo povzroča kup preglavic. Delo si lahko olajšamo z organizacijo delovnega prostora na enostaven, hiter in eleganten način. Rešitev se imenuje **Divvy** (13 EUR). Pripomoček popolnoma prenovi ravnanje z okni. Namesto privzetega načina povečevanja oken, ki zahteva precejšnjo natančnost, Divvy implementira bolj odpustljive kretnje

bo odslej vladal red. Poleg pomoči pri neposrednem upravljanju dejavnih oken Divvy ponudi tudi možnost predhodne nastavitve. Z njo nam program še pohitri delo z Macom.

Spotlight je zelo priljubljen vgrajeni zaganjalnik/iskalnik programov. Povečevalno steklo v desnem zgornjem kotu Macovega zaslona je že dolgo del Appleovega operacijskega sistema. Spotlight je veliko več kot iskalec datotek in map. Vnesene pojme med drugim prevede, poišče dodatne informacije o njih v spletu ali Wikipedii in uporabniku olajša delo z njim ob pomoči učinkovitega predogleda. Če mu dodamo zmožnosti iskalnika v raziskovalcu Finder, ki z uporabo tako imenovanih žetonov (ang. tokens) ponuja zares globoko izkušnjo in učinkovito iskanje, imamo v rokah ubijalsko kombinacijo. Ali je slednjo sploh mogoče izboljšati?

Vse naštetu in še več nadgradi priljubljena aplikacija z ljubkim imenom **Alfred**. Gre za močno izboljšan iskalnik, ki med drugim omogoča vnose v koledar. Kot pri Spotlightu lahko z njim zaganjamo iskane aplikacije, pri čemer se Alfred sproti uči, katere izmed njih najpogosteje uporabljamo. Olajša nam brskanje po spletu, pri tem pa uporabi znanje spletnih iskalnikov in osebni seznam priljubljenih naslovov. Z njim lahko računamo, črkujemo in brskamo po Finderju, s katerim Alfred splete pristno vez. Našteto program počne intuitivno, bodisi nas vodi za roko bodisi nam predstavi lične dinamične bližnjice, zato z njim nismo nikoli izgubljeni.

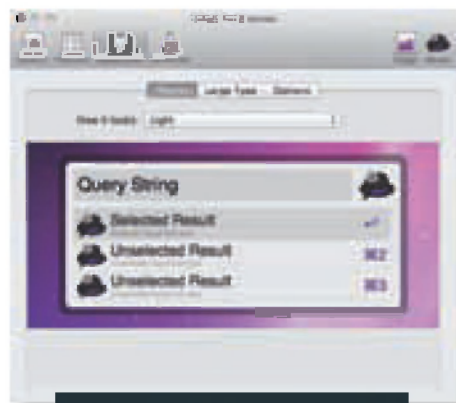
Zaradi svojega zajetnega seznama vtičnikov in možnega programiranja po lastnih željah je danes ena najbolj priljubljenih aplikacij. Sramežljivo iskalno vrstico programa Spotlight Alfred nadomesti z osrednjo pasico, ki jasno in glasno razglasi rezultate glede na vneseni kriterij. Poleg naštetih imen zadetkov vsakemu izmed njih določi kombinacijo tipk, s katero najdenca še hitreje zaženemo. Alfreda na namizje priključimo z bližnjico Alt + Space, ki jo po želji

V operacijskem sistemu Mac OS X se velikokrat znajdemo v stanju, ko nam je odveč klikati in preklapljati med aplikacijami.

slednjim bomo lažje dosegli vse možnosti aplikacije.

Ali Wallpaper Wizard upraviči svojo ceno? Program nam resda ne bo lajšal dela, bo pa skrbel, da bo namizje vedno sveže in privlačno. To pa tudi ni od muh! Tega denarja je vreden že zaradi zbirke sto tisoč motivov v kakovosti, kakršna se običajno plača. Dvo-mljivcem je na voljo lažja, brezplačna različica, ki ponuja vse zgoraj naštetu zmožnosti, a ima v paketu zgolj sto različnih ozadij.

z miško. Za delovanje zahteva vklop možnosti *System Preferences/Security&Privacy/Privacy/Accessibility/Divvy*, nato lahko v vrstici stanja izberemo ustrezno ikono ali uporabimo ekvivalentno kombinacijo tipk, se nam na namizju prikaže mreža 10 × 10 kvadratov, s katero sporočimo programu, kako veliko naj bo okno aktivne aplikacije. S preprostim postopkom, ki presenetljivo hitro zleze pod kožo, natančno določimo, kakšno postavitev delujočih aplikacij želimo. Na zaslonu

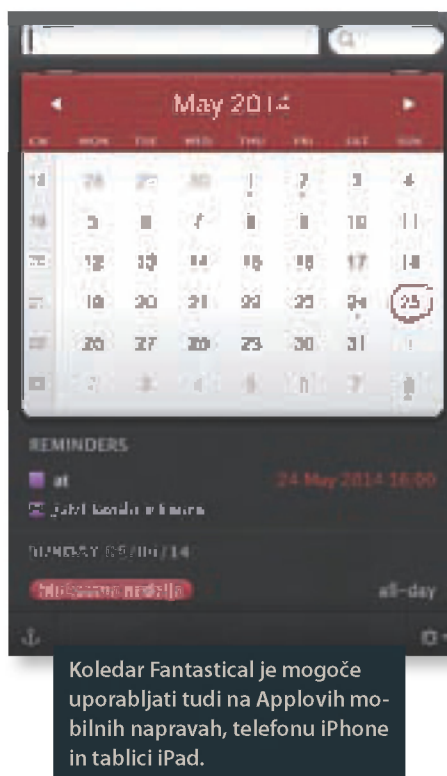

Brezplačni Alfred dostojno nadomesti iskalnik Spotlight, dodatek PowerPack pa ga prelevi v pravega Supermana med sistemskimi pripomočki.

spremenimo. Za iskanje uporablja isto bazo kot Spotlight, zato pri raziskovanju ne smemo pričakovati čudežev. Alfredu se hitro privadimo in pridemo do točke, ko programa ne ločimo več od operacijskega sistema. Na jabolčnem računalu nam rabi kot zaganjalnik aplikacij, iskalec datotek in pripomoček pri delu. Poimenujemo ga lahko bližnjica za vse. Zdi se, da mu nikoli ne zmanjka zvižaj v rokavu. Možnosti je cel kup. Osnovno različico Alfreda brezplačno prenesemo iz spleta, za naprednejše funkcije pa moramo odšteti dobrih dvajset evrov. Tako imenovani PowerPack nam Alfreda oplemeniti z upravljanjem datotek, nadzorom programa iTunes, shranjevanjem besedilnih vzorcev, pošiljanjem najdenec po elektronski pošti in še kaj bi se našlo.

Hišni operacijski sistem OS X je s celozaslonskim načinom, integracijo s priljubljenimi sorodnimi spletnimi storitvami in lastnim oblakom sčasoma postal resno orodje za organizacijo našega prenatrpanega življenja. Posodobljen videz prinaša sveže možnosti, ki nam olajšajo delo s pripomočkom. V orodni vrstici zlahka spremenimo trenutni pogled, poiščemo posamezen dogodek ali vnesemo novega s klikom gumba plus. Hiter vnos nato dodatno nastavimo v oknu za urejanje, kjer dogodku določimo čas trajanja, ponavljanje, alarm, vrsto dogodka in mesto shranjevanja. K posameznemu vnosu lahko dodamo datoteko ali ljudi, ki bodo s tem povabljeni na vneseni dogodek. Vse našeto se veji še podrobneje. Tako na primer alarmu določimo, ali želimo opozorilo v obliki systemskega sporočila, dodan zvok, uporabo elektronske pošte ali celo izvajanje določenega skripta, ki zopet sproži kup novih stvari. Vsakemu alarmu izberemo časovni okvir, ki se z uporabo iOblaka prenese na druge jabolčne naprave v naši lasti. Prav tako je vsak pogled zgodba zase. Koledar iCal zna prikazati urnik za tekoči dan, tedenski razpored, mesečna opravila ali celoletni plan. Vsak izmed njih ima svoje posebnosti, prednosti, a tudi slabosti. Te odpravimo z nadgradnjami.

Odlična dopolnitev hišnega koledarja iCal je pripomoček **Fantastical**, najbolj priljubljena izbira tržnice Mac App Store. Ikona koledarčka se usidra v vrstico stanja in čaka na naše želje. Ob kliku na namizje se prikaže ličen koledar, ki dogodke črpa z izbrane aplikacije in privzetega računa. Oboje nastavimo pod *Preferences/General/Default calendar application*. Med drugimi deluje z iCal, Google Calendar, Outlook, Entourage in Yahoo računi. Na koledarčku se privzeto prikažejo dogodki, ki pridejo na vrsto v naslednjih sedmih dneh. Slednje spremenimo s klikom nastavitve (v desnem spodnjem kotu koledarčka) in izbiro Show. Izbiramo med časovnim intervalom ali številom prikazanih vnosov. S klikom dogodka se nam

prikažejo podrobnosti. Pretekli dogodki se priročno obarvajo sivo.

Intuitivni vmesnik in preprost, a izčrpen prikaz naredita program Fantastical nepogrešljiv, sploh za uporabnike, ki ne morejo brez koledarja. Kljub slavonspevom se poglavitne privlačnosti pripomočka še sploh nismo dotaknili. Gre za vnos posameznih dogodkov ob pomoči pogovornega jezika. V vnosno polje preprosto vpišemo dogodek, kot bi ga narekovali tajnici, na primer »Monitor Prezem opreme 7.may in Ljubljana«. Kot opazimo iz zgleda, je ta storitev kljub odličnemu delovanju za Slovence le pogojno uporabna, saj moramo ob vnosu paziti na jezik. Fantastical pač ne pozna slovenščine.

Najbolj zastopana vrsta pripomočkov so programi, ki nam olajšajo in pohitrijo vsak-

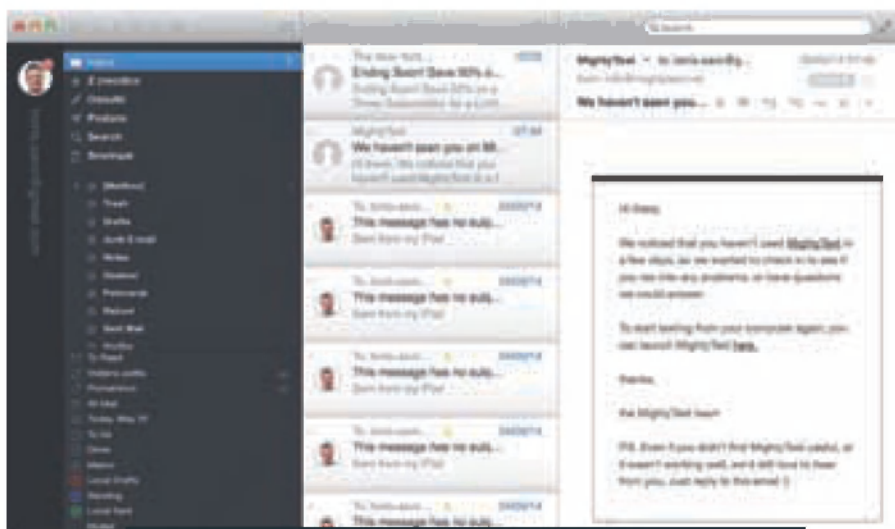
posameznih zamenjav lahko uporabimo tako preprosto kot tudi obogateno besedilo z grafičnimi prvinami. Zamenjave ob vsakdanji rabi in velikem številu aktivnih pripomočkov razdelimo v smiselne skupine in jim določimo skupinske prožilce s pomenskimi predponami. TextExpander omogoča uporabo globalnih spremenljivk, izdelavo pravih malih programčkov in varovanje v oblaku. Zanj porabljeni denar skuša opravičiti s prikazom dnevne statistike rabe, ki nas hitro ozaveš, kako nepogrešljiv je postal za nas.

Turbo pogon pri pisanju besedil poleg pripomočkov za samodejno zamenjavo besedila med pisanjem predstavljajo tudi bližnjice za kopiranje, izrezovanje in lepljenje. Te kombinacije bržčas poznamo vsi, ne vemo pa, da lahko njihovo funkcionalnost s pravimi programi še razširimo. Pripomoček iClip (17 EUR) se zdi sprva zgolj še ena razširitev priloženega odlagališča, a se v njem skriva veliko več, ko je videti na prvi pogled. Kopiranje in lepljenje je razdelano do podrobnosti. Vse se dogaja v priročnih krogih za odlaganje, ki jih po potrebi razdelimo v posamezne sklope. Znotraj vsakega sklopa imamo lahko do 99 različnih krogov. Za hitrejši dostop do njih so nam na voljo kombinacije tipk, ki jih prikrojimo po svoje s *Preferences/Hot Keys*. Lažje izbiranje omogoča predogled, ki ga izzove daljši postanek s kazalcem nad izbranim krogom. Kako prilagodljiv program je iClip, dobro prikaže to, da niti videz odlagališč ni zabetoniran, in si namesto krogov po želji omissimo kvadrate. Aplikacija deluje v ozadju in se le izjemoma prikaže izza roba zaslona. Kopirano besedilo se samodejno podvoji v krogih za odlaganje, grafične datoteke pa je, denimo, treba zvleči tja pod prisilo. Z odlagališč vsebino z miško povlečemo na zeleni cilj ali izberemo katero od ponujenih možnosti s padajočega izbirnika, ki se prikaže s pritiskom na enega izmed treh priloženih gumbov (kopiranje, možnosti in lepljenje).

Elektronska pošta je preveč pomemben del naših digitalnih življenj, da bi se zadovoljili z Applovo hišno rešitvijo zanjo.

danje delo. **Text Expander for Mac** (30 EUR) je ožje usmerjen čarovniški pripomoček, katerega osnovna naloga je zamenjava besedila. Če je tipkanje kratkih znakovnih nizov, ki se prelevijo v gore besedila, naša stvar, si boljšega prijatelja od TextExpanderja ne bi mogli želeli. Po namestitvi programa se najprej odpravimo v nastavitve in med drugim določimo, kje se bodo izvajale menjave, s kakšno kombinacijo tipk jih omogočimo in kam se bodo shranjevali recepti. Pri izdelavi

Elektronska pošta je preveč pomemben del naših digitalnih življenj, da bi se zadovoljili z Applovo hišno rešitvijo zanjo. Aplikacija Mail smo v preteklosti takoj po prejemu svežega računa iz rok prodajalca nadomestili z odličnim programom **Sparrow**. Ko je slednji padel v roke spletnemu velikanu, podjetju Google, je razvoj zastal. Uporabniki smo hitro posvojili alternativo, zato je poštni odjemalec **Airmail** (2 EUR) neomajno na vrhu najbolj priljubljenih

Dežurni poštni odjemalec znalcev v sistemu OS X je po stagniranju Sparrowa zaradi nakupa s strani Googla postal aplikacija Airmail.

izdelkov tržnice Mac App Store. Odlikuje ga enostaven postopek prijave, podpora priljubljenim poštnim storitvam (Gmail, Exchange), enoten poštni nabiralnik in povezava z oblako shrambo (Dropbox) za lažje pošiljanje večjih priponk.

Med programi za spremljanje vsakdanjih opazk, zapiskov in opravi je na trgu nepopisna gneča. Z razmahom oblčnih shramb se je to področje razširilo onkraj meja razuma. Pri preizkušanju beležnic naletimo na podobno težavo kot drugje, kjer ne manjka izbire. Posamezne zmožnosti, ki nam hitro prirastejo k srcu, so na voljo v različnih izdelkih, čeprav določeni naslovi kar kipijo od (odvečnih) funkcij. Odločili smo se za

program **Notational Velocity** (brezplačno), saj ima vse potrebne pritikline, a ga je obenem preprosto uporabljati. Tuja mu ni niti sinhronizacija z oblako shrambo/aplikacijo Simplenote, seveda pa beležnico z zvijačo prepičemo tudi v sodelovanje z Dropboxom. Slednje dosežemo, če programu Notational Velocity osnovni imenik določimo znotraj Dropboxovega območja na krajevnem disku. Ker priljubljena oblčna shramba samodejno shrani in sinhronizira med napravami vse, kar zaide na njen krajevni imenik, je naveza brezšivna in popolnoma neproblematična.

Med osrednje prednosti beležnice Notational Velocity sodijo enostavnost osnovnega uporabniškega vmesnika, ki s hitrim zagonom in tekočim delovanjem omogoča bliskovit vnos, popolna podpora delu s tipkovnico, kjer repatega (ali brezrepnega) glodavca sploh ne potrebujemo, samodejno shranjevanje zapiskov, zmogljiv iskalnik, podpora priljubljenim urejevalnikom (kraj-

Beležnica Notational Velocity je na začetku zapolnjena s priročnimi nasveti in uporabnimi bližnjicami, ki bodo uporabo brezplačnega programa pohitрили in poenostavili.

Tipkovnica je v navezi z računalnikom nadvse priročna in nič drugače ni v svetu Macov.

ših) besedil, osnovno oblikovanje, oznake in seveda cena. Ker je Notational Velocity odprt kodne narave, nam zanj ni treba odšteti niti centa. Tisti, ki mu omejeni perfektno uravnoteženi nabor zmožnosti ni dovolj, lahko poseže po izpeljanki. Program **nvALT** (Notational Velocity ALT) je prav tako brezplačen, ima povsem iste funkcije kot prvotni program, dopolni pa jih z dodatki, med katerimi so najvidnejši podpora sintaksi Markdown in zaslonom širokega formata, barvne sheme in štetje besed.

Divjina

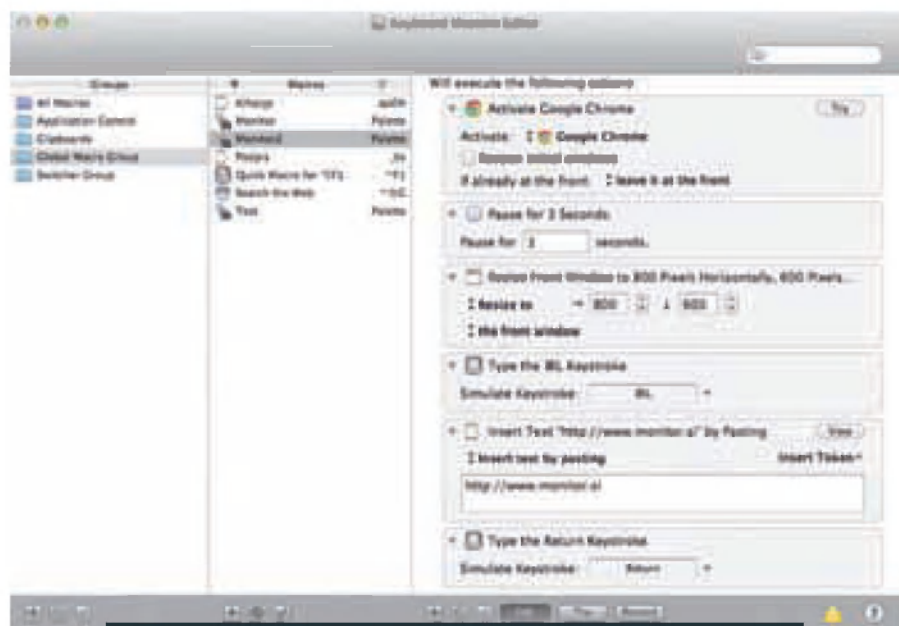
Če je izbira na tržnici Mac App Store nadvse bogata, lahko za posejanost divjine, imenovane splet, mirne duše rečemo, da je polna pripomočkov, ki kar čakajo, da jih odkrijemo. Medtem ko je uradna Applova trgovina lepo urejena in je med stojnicami sprehod podoben nakupovanju v veleblagovnicah, je divjina primerljivejša z iskanjem diamanov na Divjem zahodu. Resda nas čaka veliko tavanja, a na cilju najdemo zaklad, tak ali drugačen. Najbolj iskane so aplikacije, ki jih na Applovi tržnici zaradi ograjevanja v lasten vrt ni. Lep zgled je **Bar-tender** (www.macbartender.com, dobrih 11 evrov), ki nam pomaga obvladovati osrednjo vrstico operacijskega sistema. Funkcionalnost je veliko boljša, kot so si jo zamislili pri Applu, zato ni čudno, če v Cupertino za program nočejo niti slišati. Prvi pripomoček, ki ga bomo podrobneje predstavili in so ga včasih ponujali tudi v Jabolku, a ga danes zaradi naprednejših zmožnosti tam ni več, je program **Keyboard Maestro** (www.keyboardmaestro.com, 27 EUR).

Tipkovnica je v navezi z računalnikom nadvse priročna in nič drugače ni v svetu Macov. S tipkovnico lažje obvladujemo več programov hkrati, manipuliramo z okni, odpiramo nove dokumente, kopiramo datoteke in si lajšamo ponavljajoča se opravila. Aplikacija Keyboard Maestro ponese sodelovanje s tipkovnico še korak naprej. Gre za pripomoček za avtomatizacijo postopkov, s katerimi vrsto akcij nanizamo okoli posameznih ukazov. Najpreprostejši zgled dela z njim je zamenjava besedila. Namesto celotnega podpisa se lahko ob pomoči programa Keyboard Maestro podpisujemo le s poprej določeno kratico. Drug zgled malce naprednejše rabe Keyboard Maestra so makri. Program delo z njimi strne v pripomoček **Macro Palette**. Macro Pa-

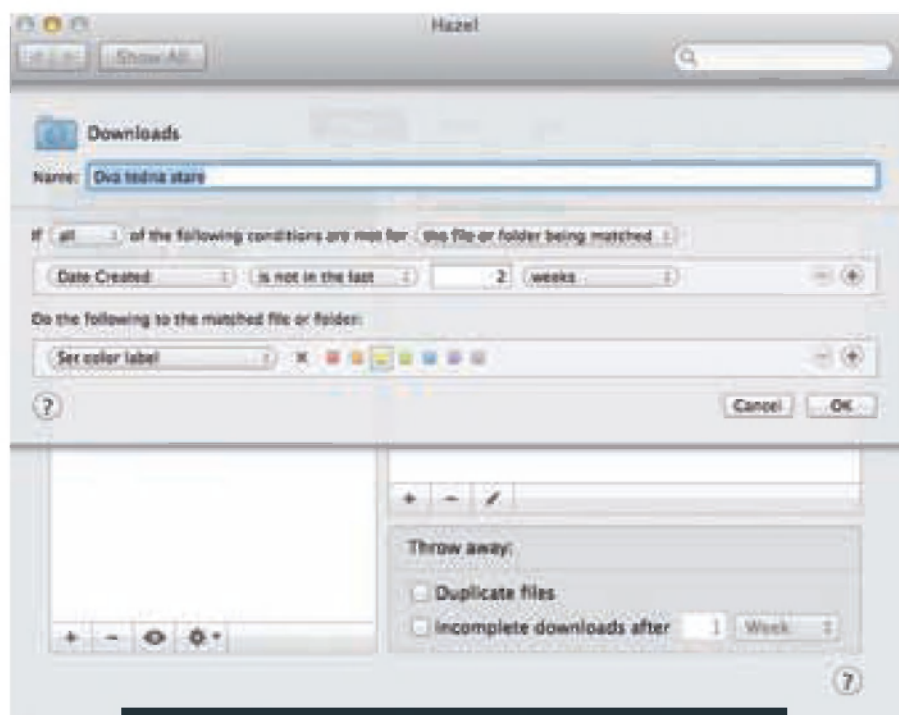
lette je plavajoča paleta makroprogramov, ki čaka na uporabnikovo pozornost. V njej so vsi programi s prožilcem Macro Palette Trigger, do njih udobno pridemo od vsepoved, saj je paleta vedno v ospredju, ne glede na stanje delovnega namizja. Velikanski prihranek časa, samodejno opravljanje ponavljajočih se dejanj in popolnoma drugačen način dela s sistemom so aduti, ki govorijo v prid enemu izmed najpomembnejših vsakega resnejšega uporabnika Applovih računalnikov.

Za konec naj vam predstavimo še pripomoček iz divjine, ki izboljša privzeto delovanje operacijskega sistema OS X. **Hazel** (www.noodlesoft.com, 28 dolarjev) je orodje, ki na določenih imenikih opreza za spremembami in jih skladno z uporabniško določenimi pravili obravnava. Pogoji, ki jih prilepimo nadzorovanemu imeniku, so skladni z metapodatki datotek v operacijskem sistemu OS X. Te informacije poznamo iz raziskovalca Finder in iskalnika Spotlight. Med njimi najdemo ime in vrsto datoteke, datum spremembe, velikost in še kaj. Če nas osnovni nabor ne zadovolji, priključimo na zaslon z izbiro Other še vse druge možnosti, na primer Pixel height, s katero izvajamo operacije nad slikami določene kakovosti.

Zamisel pripomočka Hazel izhaja neposredno iz operacijskega sistema OS X, ki ima podobno funkcionalnost že vgrajeno. Desni klik poljubnega imenika in izbira Folder Actions Setup nam tako že sistemsko ponudita samodejno obravnavanje prispelih datotek v skladu z vnaprej zastavljenimi cilji. Ker izbiranje in izdelovanje akcij, ki se zaganjajo v ozadju, zahtevata znanje AppleScripta, je način s Folder Actions navadnemu smrtniku otežen. Podobno je z Automatorjem, ki ima v sekciji Choose a type for your document možnost Folder Action, a je marsikomu nerazumljiv. Tu nastopi Hazel, ki si je z enostavnostjo, a obenem nadčloveško močjo pridobil zajeten kupček oboževalcev, ki brez njega Maca še povohajo ne. Hazel se ugnezdi v System Preferences in pod zavihkom Other po namestitvi pridemo do njegovih nastavitvev. Uporabniški vmesnik je razdeljen na tri zavihke. Pod Info krmilimo delovanje pripomočka, poiščemo posodobitve in upravljamo licenco. Če želimo plačano različico pripomočka prestaviti v drug sistem, ga z orodji pod zavihkom Info najprej ločimo od uporabniškega računa, nato pa odstranimo iz sistema. Zavihke Trash skrbi za sistemski imenik, ki zbira smetje. Izbrisane datoteke se lahko iz sistema odstranijo glede na starost ali velikost; pri tem izberemo običajni način brisanja ali varno odstranjevanje, pri katerem za izločeno datoteko ali imenikom ne ostane niti sled. Ob praznjenju Koša nam je na voljo tudi App Sweep, odlična postranska zmožnost aplikacije Hazel. Prepričani smo, da veste, kako enostavna je namestitvev programov v sistemu OS X. Žal programi z uporabo tvorijo kup dodatnih datotek, ki ob odstranjevanju ostanejo na disku. Tu vskoči App Sweep, ki za njimi pobriše vse. Od nas zahteva le, da aplikacijo vržemo v koš in iz pogovornega okna izberemo, katere izmed datotek, povezanih z odvečnim programom, bi kljub vsemu obdržali.

Za lajšanje ponavljajočih se opravil je tu Keyboard Maestro, odličen program za avtomatizacijo postopkov v operacijskem sistemu OS X.

Hazel je kot čistilka na steroidih, tako učinkovita, da se je že bojiš.

Na zavihku Folders bomo preživeli največ časa. Na levi strani je seznam nadzorovanih imenikov, na desni pa pravila, ki se izvajajo nad njimi. Novo pravilo sestavimo s pritiskom na znak plus. V pogovornem oknu, ki se nam odpre, pravilo najprej poimenujemo, nato se lotimo postavljanja okoliščin. V skladu z njimi nam povemo, kaj naj se z datotekami ali imenikom zgodi. Ker je Hazel precej močno orodje, s katerim hitro izgubimo še tako pomemben del digitalne informacije, za začetek priporočamo uporabo Display notification, namesto akcij, ki bi lahko označene datoteke za vselej izbrisale. Tako bomo

najprej preverili, kaj z navedenimi pogoji pripomoček najde, in šele nato zares ukrepali. Pri navajanju pravil je treba paziti na vrstni red navajanja pravil, ker se izvajajo od zgoraj navzdol. Če se datoteka najde že ob preverjanju prvega pravila, drugih sploh ne bo upoštevala. Praktični zgled rabe programa Hazel je barvanje datotek v imeniku prenosov iz spleta (Downloads), kjer s pravilom Date Created is not in the last 2 weeks, starejše od dveh tednov, obarvamo rumeno (Set color label Yellow), z Date Created is not in the last 6 months pa starejše od pol leta rdeče (Set color label Red). **M**

Najžlahtnejše iz spleta

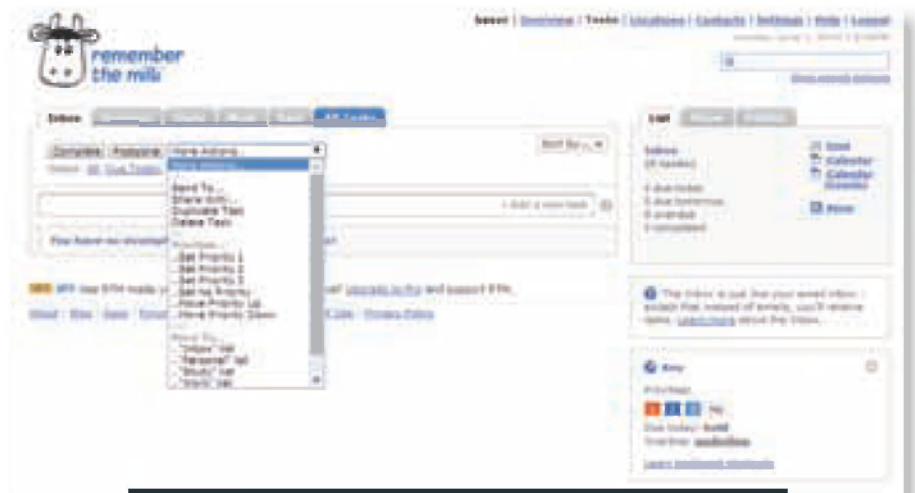
Dandanašnji preživimo levji delež računalniškega življenja v mejah spletnega brskalnika. Z naslednjimi programi, ki delujejo, ne da bi si jih namestili, internetnega orodja v prihodnje sploh ne bomo več zapuščali.

Boris Šavc

Pripomočki

Pregled najboljših spletnih aplikacij začnimo s pripomočki. V primerjavi z namiznimi različicami imajo to prednost, da so vedno na voljo. Zaradi spletne narave so dosegljivi od koderkoli in s čimerkoli. Odjemalna naprava mora imeti le spletni brskalnik in že smo na konju. Pri izboru smo se izogibali očitnih favoritov, kakršna je na primer oblachna pisarna Google Docs/Drive. Prav tako smo pustili ob strani avtomatiko IFTTT, ki skladno s številnimi recepti skuha odlične jedi iz spletnih storitev, saj smo jo nedavno opisali v redni številki revije. V iskanju manjših, a prav tako pomembnih spletnih aplikacij najprej poiščimo pripomoček za zapisovanje vsakodnevnih opravil in nalog.

Računalnikarji in drugi uporabniki pametnih naprav si že vrsto let znova in znova izmišljamo poti, kako si zapomniti vsakdanja opravila. Med priljubljenimi (domačimi) recepti sta na namizju odprta datoteka sistemske Beleznice ali pošiljanje nalog po elektronski pošti samemu sebi. A na voljo so veliko elegantnejše rešitve. **Remember**

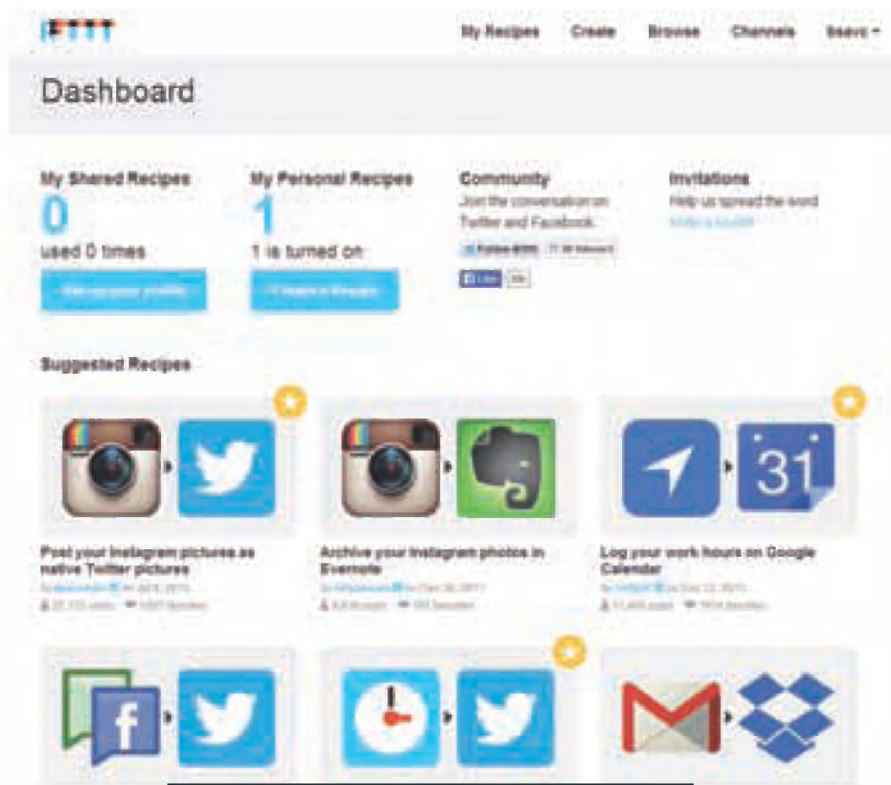

Remember The Milk je dovršen seznam vsakdanjih opravil, ki ga dosežemo z najrazličnejšimi napravami, povezanimi v splet.

The Milk (brezplačno, različica Pro 25 USD/leto) je spletna storitev z vojsko najrazličnejših odjemalcev in zmožnosti. V osnovi gre za odličen in preprost seznam opravil, ki niti za trenutek ne okolišajo. Osrednja akcija je dodajanje novega opravila. Spletna

aplikacija uporabnika potisne skozi pravo smer, ga nauči razporejati opravila po kategorijah, jih označevati z barvami, določiti časovni rok za izvedbo, opravila deliti z drugimi spletnimi storitvami (iCalendar, Atom) in še kaj. Dognanost storitve se kaže v podrobnostih, kot sta podčrtavanje zapadlih obveznosti in določanje datuma z govorečimi termini (npr. včeraj – Yesterday), in je navdušujoča. Poleg različic za iOS, Android, Windows Phone, Googleov koledar in Microsoftov Outlook, s katerimi enostavneje dodajamo in izvajamo zadane naloge, si opravila po želji naprtimo tudi po elektronski pošti. Možnost se zdi sprva nerodna, a sčasoma, ko oblikovanje ustreznih sporočil postane rutina, brez nje ne moremo več.

Naše življenje je pogosto polno opomnikov v oblikah samolepilnih listkov, zaznamkov na telefonu, tablici, koledarju in še kje. Brez njih bi bržkone živeli precej bolj raztreseno. Z njimi se največkrat spomnimo obveznosti, na katere bi najraje pozabili, a ne smemo. Dinamika vsakdana pač terja svoj davek, zato ne čudi veliko število namenskih pripomočkov, ki nam pri opominjanju samega sebe neizmerno pomagajo. Poleg že predstavljenega Ne pozabi mleka je uporabnikom na voljo **Resnooze** (brezplačno), opozorilni sistem za obveščanje po elektronski pošti. Najraje ima ponavljajoče se dejavnosti. V ta namen v prvem koraku, takoj po vnosu elektronske pošte, od koder bo storitev pošiljala opozorila, določimo pogostost obveščanja (na dan, teden, mesec). Na

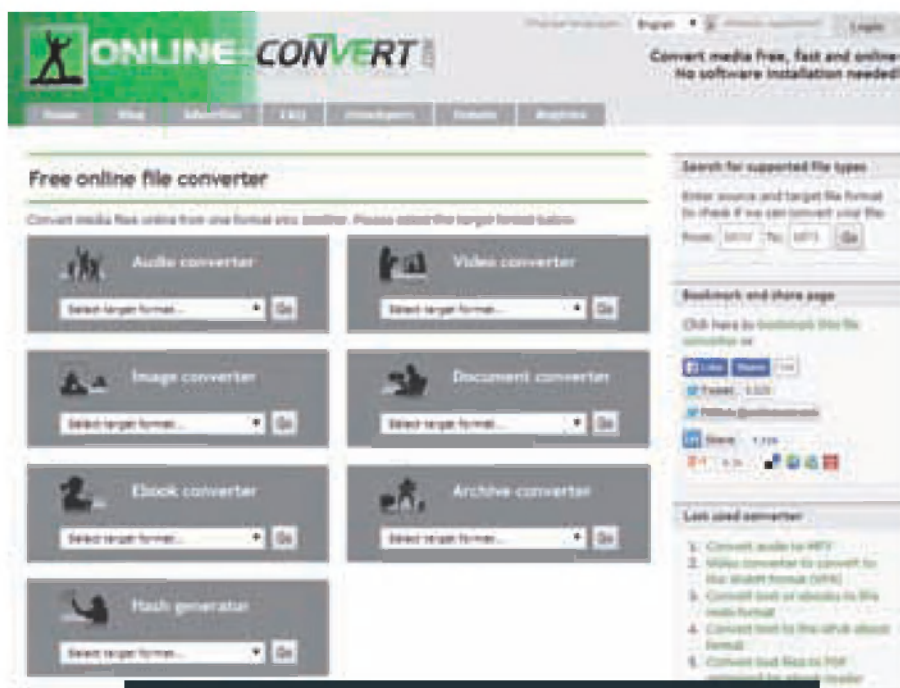
Avtomatizacija IFTTT skuha iz spletnih storitev številne nove pripomočke, ki nam lajšajo vsakdan.

Opomnik Re:snooze nas po elektronski pošti obvešča o nalogah, ki jih opravljamo vsak dan, teden ali mesec.

voljo imamo tudi naprednejše nastavitve, kjer med drugim določimo uro obveščanja ali izberemo možnost takojšnjega opozorila. Osrednja posebnost spletne aplikacije Re:snooze je dremež prejetih opozoril. Če nas opomnik zmoti v nepravem trenutku, ga zlahka prestavimo na kasnejši čas. Družabnim fanatikom je na voljo tudi povezava z omrežjem Facebook, ki omogoča, da naše dejavnosti spremljajo vsi prijatelji, ki so na zvezi.

Projektno delo je zajeten zalogaj, ki nepripravljenega hitro spravi na kolena. Usmerjanje dejavnosti je zahteven, razvejen in težak posel, ki zahteva veliko časa. Spletna storitev **Scrumy** (brezplačno) nam to delo olajša. Začetek dela z njo je bliskovit. Ker ne zahteva registracije, je dovolj, da vneseš ime projekta in že lahko pljunemo v roke. Z aplikacijo spremljamo skupinske cilje, izdelujemo sezname opravil, posameznikom določamo naloge in zadevo nenehno spremljamo s kateregakoli sistema od koderkoli po svetu. Funkcionalnost storitve Scrumy je na prvi pogled morda celo preveč poenostavljena, a se sčasoma izkaže za zelo učinkovito, zato jo mirne vesti priporočamo. Brezplačna različica je precej odprta in zahteva veliko pazljivosti pri deljenju vsebine z drugimi. Večjo varnost, poleg

Spletni čarovnik Online Converter je celostna rešitev, ki poleg pretvarjanja dokumentov v PDF ponuja tudi orodja za spreminjanje zvočnih datotek, fotografij, video posnetkov in elektronskih knjig.

drugih priboljškov, ponuja različica Pro, ki skupino olajša za sedem dolarjev na mesec.

Digitalna vsebina je zapisana v najrazličnejših oblikah. To neukemu uporabniku povzroči nemalo preglavic. Kako si ogledati izbrani film, če predvajalnik ne podpira ponujene datoteke, in zakaj se iz zvočnikov ne sliši glasbe, čeprav smo računalniku pokazali, kje je ustrezen paketek z digitalnimi notami, sta le dve izmed številnih vprašanj, ki se na dnevnem redu porajajo vsakomur od nas. Spletna aplikacija **Online Converter** (brezplačno) ponuja odgovore na večino. Za razliko od drugih podobnih storitev, ki jih je v spletu kot listja in trave in se navadno ukvarjajo s specifično potrebo, je Online Converter celostna rešitev, ki poleg pretvarjanja dokumentov v PDF ponuja tudi orodja

za spreminjanje zvočnih datotek, fotografij, video posnetkov in elektronskih knjig. Pri izbranih možnostih ne gre za površinske pripomočke, temveč za zmogljiva orodja, kjer preoblikovalnik slik na primer ponuja kar 11 različnih vrst pretvorbe, elektronski založnik 9 vrst digitalnih knjig in video mojster optimiziranje za točno določene ciljne naprave, med katerimi ne manjkajo posamezni pametni telefoni, tablice ter prenosne in dnevno sobne igralne konzole.

Tiskanje spletnih strani je tu in tam zares težko delo. Marsikateri skrbnik se problema niti ne zaveda in na objavljeni strani obiskovalcem ne ponudi za tiskalnik prijazne inačice spletišča. Uporabniki se znajdemo po svoje, to pa velikokrat ni ravno udobno. Kopiranje vsebine v namenske programe in

Spletni pripomoček Scrumy nam omogoča projektno delo brez plačila za uporabo spletne aplikacije in brez zahteve po registraciji. Le gumb za začetek vodenja skupinskega dela moramo klikniti.

Spletna aplikacija PrintWhatYouLike nam okoli obiskane strani zgradi lasten uporabniški vmesnik, ob pomoči katerega določimo, kaj želimo tiskati in česa ne.

Oblaki Clipular nam olajša zajemanje zaslonskih slik znotraj brskalnika.

urejanje gradiva za tisk prijazno nadomesti spletna aplikacija PrintWhatYouLike (brezplačno). Storitve nas razbremeni in obenem prihrani preje potrošnega materiala. Z izbiro določenih delov najdene spletne vsebine zlahka natisnemo samo tisto, kar nam je zares pomembno. Aplikacija deluje tako, da na obiskanem spletišču, ki ga želimo natisniti, izberemo zaznamek PrintWhatYouLike. Slednji nam okoli obiskane strani zgradi lasten uporabniški vmesnik, ob pomoči katerega določimo, kaj želimo tiskati in česa ne. Storitve podpira vse priljubljene spletne brskalnike na trgu, med njimi najdemo imena Firefox, Chrome, Internet Explorer, Opera in Safari, ponuja poseben vtičnik za Googleov spletni brskalniki in namenski gumb, ki ga spletni razvijalci po želji dodajo na svoje spletišče.

Googleov spletni brskalniki Chrome izvaja pravo invazijo nad uporabniki. Z istoimenskim operacijskim sistemom, zmogljivimi vtičniki in posebnimi aplikacijami, ki delujejo tudi brez delujočega brskalnika, uporabniki napad povečini sprejememo odprti rok. Čeprav se v članku posvečamo predvsem aplikacijam, ki delujejo znotraj spletnega brskalnika, za pokušino predstavimo tudi zgled Googleove vizije spletnih izdelkov prihodnosti. **Clipular** (brezplačno) je čudovito orodje za izdelavo zaslonskih slik. Dogajanje v spletnem brskalniku shranjujemo z dvojnim pritiskom na tipko Alt, ki nam omogoča izbiro področja zajemanja, ali s kombinacijo Alt + Alt + presledek, ki posname celoten zaslon oziroma brskalniki. Datoteke se shranijo v oblak, tam jih razvrščamo v smiselne skupine, jih prenašamo na svoj disk ali delimo z družabnimi omrežji. Aplikacija je v osnovi povsem zastoj, napredne zmožnosti, ki jih odklene naročnina v višini dolarja (USD) na mesec, pa iz programa med drugim odstranijo reklame v obliki

vodnega tiska pri objavljanju v družabnih omrežjih, omejitve pri shranjevanju, iskanju in zajemanju, omogočijo pa tudi sinhronizacijo z Googleovo oblako shrambo Drive.

Upad množičnosti dnevnega časopisja in revij prištevamo med zasluge računalnikov. Zlobne bež škatle so bile prve, ki so nam v navezi s spletom ponudile zadostno dozo dnevnega dogajanja, da smo opustili navade prednikov, ki so ob jutranji kavici navadno prebirali dnevni tisk. Splet je priročnejši in hitrejši pri obveščanju naroda, zato ne čudi, da se priljubljenost takega uživanja dogodkov iz dneva v dan večja. Računalnike so v zadnjem času resda nadomestili pametni telefoni in tablice, kljub temu pa nas je še dovolj čudakov, ki novice prebiramo na računalniškem zaslonu, da nam razvijalci

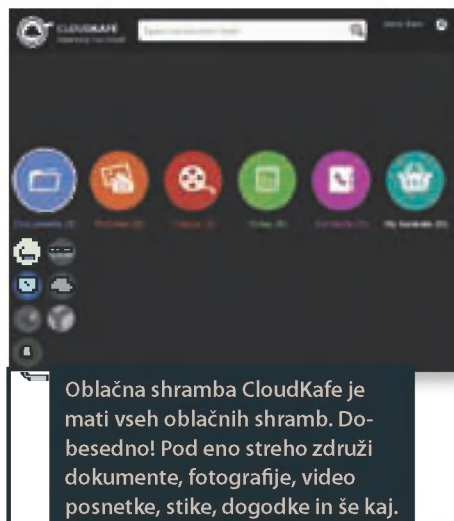
programov oziroma aplikacij redno dostavljajo nove pripomočke za naš konjiček. **Good Noows** (brezplačno) je nališpan zbirnik novic najrazličnejših tem, zbranih z vseh vetrov, ki dnevni obrok digitalnega tiska dostavi po staromodno, v obliki časopisa. Spletna aplikacija podpira izbran videz posamezne teme in deljenje najdenih zanimivosti s prijatelji v priljubljenih družabnih omrežjih.

Splet je odličan za druženje. Poleg namenskih omrežij lahko vanj postavimo vrsto vprašanj in nanje razmeroma hitro dobimo odgovore. Tega so veseli študentje pri sestavljanju anket, tržniki pri raziskovanju trga in drugi organizatorji takih in drugačnih dogodkov. Spletna aplikacija **Doodle** (brezplačno, naprednejše zmožnosti od 29 EUR na leto) omogoča ustvarjanje preprostih spletnih anket, s katerimi stvaritelji udeleževanja preverijo, koliko ljudi bo prišlo na sestanek, kdaj bo službeni piknik ali kam bomo šli na končni izlet. Osnovno vodilo aplikacije je preverjanje želja sodelujočih pri napovedanem dogodku. Za ustvarjanje spletnih anket se ni treba registrirati, to je vsekakor pohvalno, je pa registracija priporočljiva za lažje kasnejše urejanje in sledenje rezultatom. Uporaba spletne aplikacije Doodle je brezplačna, plačljiva naročnina slabih trideset evrov na leto je namenjena naprednejšim uporabnikom, ki si izbirajo videz ankete, izmišljujejo dodatna vnosna polja in ne marajo reklam. Demokracijo v spletu ob organizaciji raznovrstnih uredniških dogodkov uporabljamo tudi ustvarjalci vaše in naše revije.

Oblake shrambe so priljubljen način shranjevanja dokumentov, fotografij, video

Jutranji časopis nam ob računalniku učinkovito nadomesti spletna aplikacija Good Noows.

Oblačna shramba CloudKafe je mati vseh oblčnih shramb. Dobesedno! Pod eno streho združi dokumente, fotografije, video posnetke, stike, dogodke in še kaj.

posnetkov, stikov, dogodkov in še česa. Zaradi njihovega načina privabljanja strank, brezplačno nam ponudijo samo košček oblčnega prostora, se pridnemu sodobnežu hitro zgodi, da ima datoteke raztrosene po spletu kot najstnik oblčila po stanovanju. **CloudKafe** je brezplačna aplikacija, ki nam izbrane oblčne shrambe poveže v privlačno in enotno storitev. Podprte so najbolj priljubljene oblčne shrambe ta hip, med njimi najdemo Dropbox, Google Drive, Box, Facebook, Instagram, Evernote, LinkedIn in Youtube. Ko izbranec zvežemo skupaj, po njih brskamo posamezno ali združeno. V slednjem primeru bodo rezultati urejeni po vrsti shranjenih datotek. Zasnova aplikacije je podobna macovskemu programu Found, ki ga je nedavno posvojilo podjetje Hightail, le da gre za spletno storitev, ki je dostopna iz kateregakoli sistema po svetu/spletu.

Fotografija

Digitalna fotografija je zanimiva stvar, poleg najrazličnejših prednosti v primerjavi s klasično ponuja tudi način manipulacije ovekovečenih motivov. Mejo med resničnim in izmišljenim zabrišejo namenski programi, med katerimi je najvidnejši predstavnik namizni (vsemogočni) Photoshop. Nekaj učinkov lahko fotografijam dodamo ob pomoči izbranih spletnih aplikacij. Ena izmed njih je zamik točke ostrenja, tako imenovani tilt shift. Gre za vrsto fotografije, kjer je določen del slike bolj izostren, zato so stvari na sliki videti miniaturne. Take fotografije so navadno narejene s posebnimi lečami ali pa z že omenjenimi programi za obdelavo slik. Slednje priročno nadomesti spletna storitev **TiltShiftMaker** (brezplačno). Postopek je preprost, izbrano fotografijo naložimo v oddaljeni strežnik, določimo nekaj manjših podrobnosti in območje ostrenja in že smo nared za prenos rezultata na svoj disk. Končni izdelki so povečini posrečeni, zato storitev toplo priporočamo.

Digitalna fotografija se bolj ali manj opira na kasnejšo programsko obdelavo, zato najdemo precej takih programov tudi med spletnimi aplikacijami. Odličen urejevalnik fotografij v spletu je brezplačni **Pixlr Editor** (brezplačno). Priključna različica Photoshopa omogoča tako ustvarjanje kot kasnejšo obdelavo slik. Ne manjkajo ne filtri ne delo s plastmi. Če ustvarjanja slik ne potrebujemo, oziroma so nam ljubši preprostejši urejevalniki, bo za nas primernejša spletna aplikacija **PicMonkey** (brezplačno). Ponuja enostavno prilagajanje barv, sposobne filtre in učinke ter celo paleto naprednejših

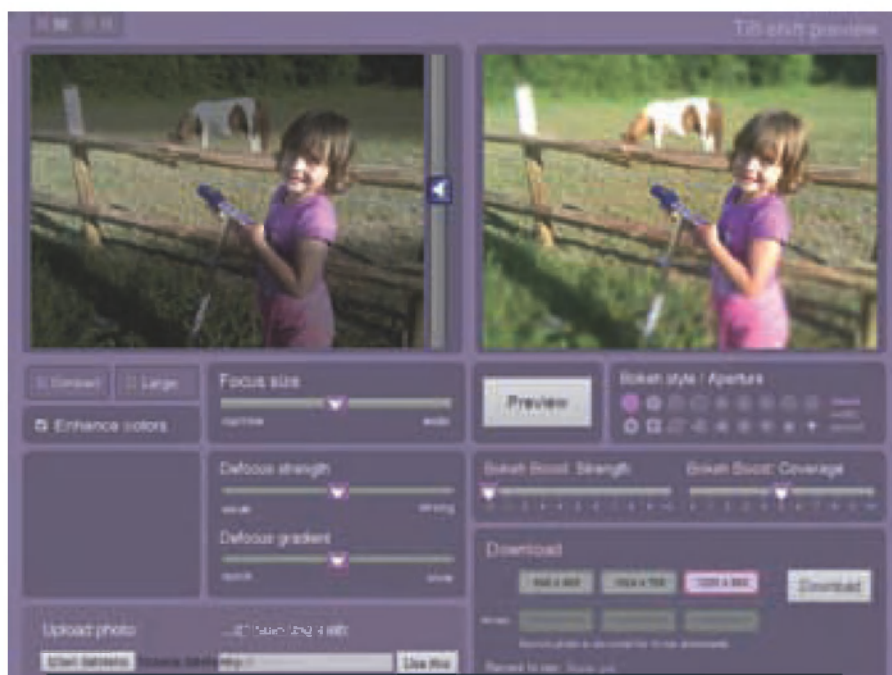
zmožnosti. Slednje lahko še razširimo, če se naročimo na plačljivo različico spletišča, ki nas olajša za pet dolarjev na mesec.

Zabava

Spletno uživanje večpredstavnih vsebin je z razvojem mobilnih in dnevnosobnih naprav postalo vsakdanje. Rodilo se je nepregledno število najrazličnejših storitev, o katerih Slovenci bolj beremo, kot pa jih gledamo ali poslušamo, saj nam je zaradi omejitev, ki so jih postavili strici na čelu (povečini) ameriških multinacionalk, njihova vsebina prepovedana. Uradni razlog,

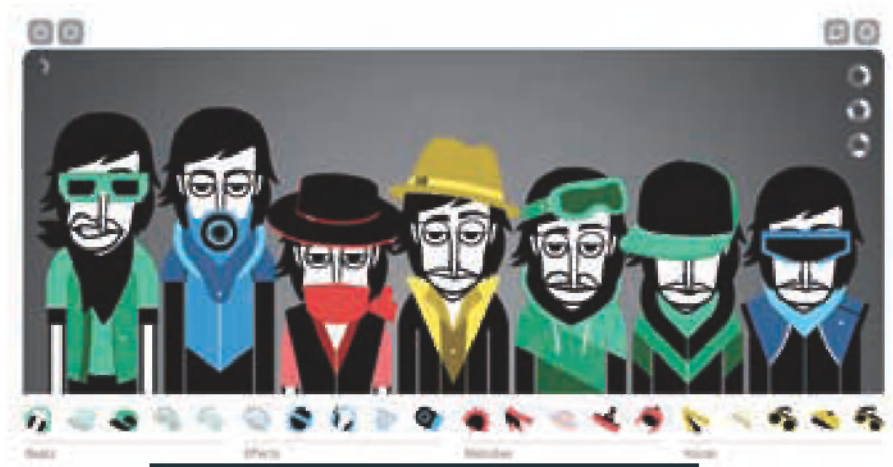
Urejanje fotografij je v spletni aplikaciji PicMonkey preprosto in narejeno po vzoru mobilnega operacijskega sistema iOS.

Spletna aplikacija TiltShiftMaker nam brez posebnih leč ali zmogljivega foto-grafskega programa na sliki naredi učinek zamika točke ostrenja (tilt shift).

zakaj moramo v deželi pod Alpami vse kupovati po starem in (precej) dražje, je ta, da je Slovenija polna piratov, ki bi tako ali tako vse pokradli. V resnici smo premajhni, da bi se milijarderji ukvarjali z nami. Na srečo ne razmišljajo vsi enako. Nedavno smo skupaj z nekaterimi (večjimi) evropskimi državami dobili glasbeno storitev **Rdio** (od 3,5 EUR na mesec naprej). Dostop do več kot dvajset milijonov tako domačih kot tujih pesmi je sprva zastoj, po preizkusnem obdobju pa je treba zanj plačati. Paketi so trije, prvi ponuja glasbo zgolj v spletni aplikaciji, drugi tudi na mobilnih napravah, tretji pa je namenjen družinskemu uživanju glasbe, saj vsakemu naslednjemu družinskemu članu nameni poseben popust. Da bi vsi v družinskem krogu uživali na enem samem računu, hitro pozabimo, saj Rdio hkratno predvaja- nje zazna in ga onemogoči.

Rdio se od podobnih storitev loči po naprednejši družabni integraciji, sorodno izbiri pogojuje okus istomislečnih in ni rezultat programskega algoritma. V svet glasbe vstopimo z elektronskim naslovom ali, še bolje, z računom družabnega omrežja Facebook. Pesmi iščemo po lestvicah, predvajalnih seznamih drugih uporabnikov ter po osebnih in strojno določenih radijskih postajah. Najdene posnetke shranimo v osebno zbirko, dodamo na svoj predvajalni seznam ali sinhroniziramo z izbrano mobilno napravo za poslušanje brez spletne povezave. Družabna komponenta storitve se kaže v iskanju prijateljev s podobnim glasbenim okusom ali znancev iz drugih omrežij, ki jim lahko sledimo tudi v aplikaciji Rdio. Izbrano glasbo s prijatelji delimo znotraj same storitve ali v družabnih omrežjih Facebook in Twitter. Predvajalne seznane po želji pokažemo javnosti in omogočimo sodelovanje drugih uporabnikov storitve Rdio. Glasbo iz omrežja predvajamo na več načinov, poleg spletne aplikacije, ki nas trenutno najbolj

Tretja različica navidezne glasbene skupine Incredibox tudi uporabnikom brez posluha in potrebnega znanja omogoča ustvarjanje prijetnih melodij.

zanimajo, so uporabniku/naročniku na voljo še namizni in mobilni odjemalci za večino operacijskih sistemov na trgu. Čeprav ni prikaza besedil, ki ga nekatere konkurenčne storitve imajo, gre za spletno aplikacijo z bogato glasbeno zbirko, kakovostnimi zvočnimi posnetki in alternativnimi načini rabe, ki dodatno osmislijo sprejemljivo mesečno naročnino.

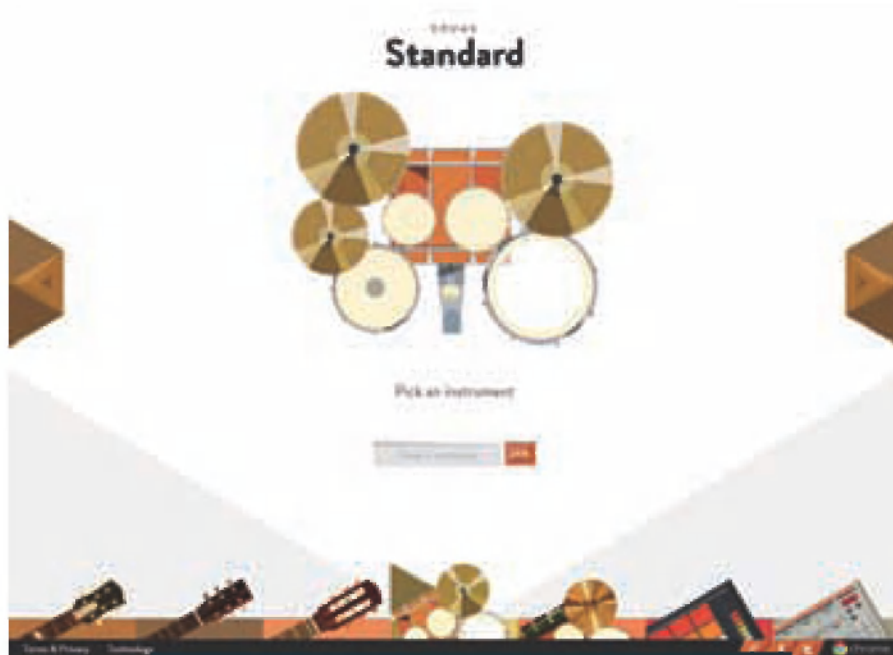
Vedno bolj priljubljene spletne storitve, ki ponujajo brezplačne video posnetke vseh vrst, imajo to veliko hibo, da si najdenih posnetkov ne moremo shraniti na disk za kasnejše uživanje brez spletne povezave. Na pomoč priskoči spletna aplikacija **KeepVid** (brezplačno). Gre za storitev, ki ob pomoči povezave priljubljenih video spletišč, med katerimi sta tudi YouTube in Vimeo, na krajevni disk uporabnika pretoči popolno kopijo želenega posnetka. Po vnosu

povezave do video posnetka nam spletna aplikacija ponudi na izbiro vrsto najrazličnejših oblik in kakovosti, med katerimi izberemo s klikom, ki obenem sproži prenos izbranega video posnetka. Čeprav je storitev popolnoma brezplačna, moramo pri uporabi plačati precej visoko ceno, KeepVid je natrpan z reklamami, zato je uporaba vtičnika Adblock nujna. Dodatno skrb povzroča varnostni vidik storitve, ki zaradi izdatne rabe Java uporabnika izpostavi številnim nevarnostim. Kljub številnim obtožbam v spletu v tem pogledu ni pravega odgovora. S prepo- vedjo oglasov (Adblock), spodobnim protivirusnim programom in aktivnim požarnim zidom ni razloga za skrb.

Vsakdo potrebuje nekaj, ob čemer se sprosti. Glasba je vsekakor blagodejna za človekovo duševnost, ob njej se prebujamo, zvečer sproščamo, tolaži nas tudi ob

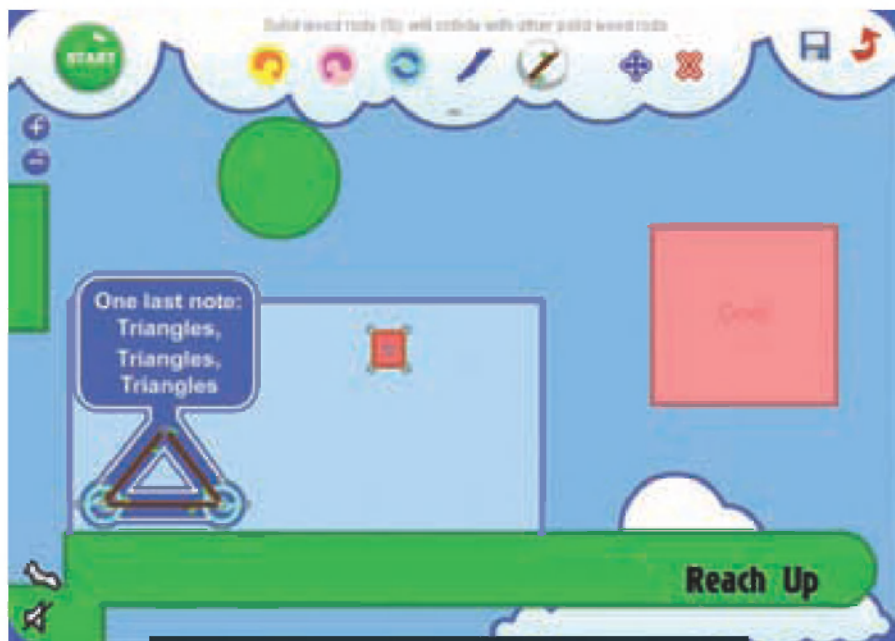
Snemanje spletnega videa omogoča aplikacija KeepVid.

Googlov eksperiment JAM with Chrome ponuja uporabnikom brskalnika Chrome povezano igranje z digitalnimi glasbili.

ljubezenskih tegobah in drugih težjih življenjskih trenutkih. Skratka, okrepi nam občutek sreče. Že samo poslušanje je terapevtskega pomena, ustvarjanje melodij pa je sploh balzam na kvadrat. Ker nismo vsi rojeni glasbeniki, druga možnost za ljudi brez posluha odpade. Ni nujno, pravijo razvijalci spletne aplikacije **Incredibox** (brezplačno). Globalno priznana storitev predstavlja že tretjo generacijo ustvarjanja zvokov in melodij, za katere ne potrebujemo posebnega glasbenega znanja ali posluha. Digitalno narisani osebki nam pomagajo ustvarjati skladbe z različnimi zvoki, ki so razdeljeni v pet skupin. Vsaka skupina je obarvana drugače in vsebuje od dva do pet možnih slogov petja. Vsak učinek je opremljen s prepoznavno sličico. V velikem sivem polju čaka na nas pevec, ki je videti precej ravnodušen, dokler mu ne dodelimo sloga petja v glasbeni skupini, ki jo bomo ustvarili. To storimo s klikom poljubne sličice (učinek) v vrsti pod njim in jo povlečemo na katerikoli del njegovega telesa. Ko aktiviramo prvega člana, da začne migati z usti, že čaka na nas drugi in tudi pri njem postopek ponovimo. Tako ustvarimo skupino največ sedmih članov, vsakemu pa lahko spreminjamo slog, dokler ne ustvarimo glasbe, ki nam gre v uho. Končen rezultat je elektronska skladba po našem okusu, popolnoma primerna času, v katerem živimo. Takole zlahka ubijemo nekaj delovnega časa v pisarni.

Podobno zmožnost glasbene terapije ob ustvarjanju melodij z računalnikom nam ponuja spletna aplikacija **JAM with Chrome** (brezplačno). Za razliko od tako imenovanih beatboxerjev v aplikaciji Incredibox nam mladostniške sanje obvladovanja sanjskega glasbila in sodelovanja v garažni glasbeni skupini JAM with Chrome omogoči precej kompleksnejše. Če so Incredibox in njej sorodne aplikacije z glasbenega vidika povsem neuporabne, tega za Googlov eksperiment JAM with Chrome ne bi mogli trditi. Za uporabo kljub naprednim rezultatom ne potrebujemo posebnega glasbenega znanja. JAM with Chrome je zadel zlato sredino. Aplikacija nam omogoča, da povabimo do tri prijatelje prek Twitterja, Facebooka in Google+ ter z njimi ustvarjamo glasbo. Na voljo imamo devetnajst različnih glasbil, izbiramo lahko med tremi bas kitarami, štirimi električnimi kitarami, dvema akustičnima kitarama, petimi sklopi bobnov in petimi sklopi klaviatur. Izberemo instrument in začnemo igrati. Če smo poznavalec izbranega glasbila, nastavimo način igranja na Pro, drugače pustimo privzet izbor preprostega načina Pro. Za igranje z digitalnimi glasbili je zgolj en predpogoj, brskalnik Chrome. Google je aplikacijo razvil kot demonstracijo najrazličnejših sodobnih tehnologij, z naprednimi zmožnostmi spletnega jezika HTML5 vred, med katerimi ne manjkajo spletni Audio API, WebSockets,

Spletna aplikacija Fantastic Contraption je odlična miselna igra, ob kateri bo dolčas za vedno pozabljen.

Cancas in CSS3. Če imamo ta brskalnik, ne čakamo niti sekundo, takoj poiščemo prijatelje in zaigramo z njimi.

Igre

Ob naštevanju najrazličnejših opravil sposobnih spletnih aplikacij smo se hitro prepričali, da priključne različice orodij ne zaostajajo za namiznimi. V spletnem brskalniku zlahka pišemo članke, poslušamo in ustvarjamo glasbo, gledamo filme, urejamo fotografije, se družimo s prijatelji in z nekaj sreče tudi igramo. Poiskali smo dve kratkočasnici za tisti dolgi dan v službi, ki mu povečini pravijo ponedeljek.

Če nam manjka zabave, je Fantastic Contraption pravi naslov. Igra je ena izmed prijetnejših, čeprav gre v njej za fiziko. Avtor, Colin Northway, je poskrbel za to, da nam telovadbe za možgane ne bo zmanjkalo. V bistvu gre za iskanje načina, kako predmet privedi od začetne točke do določenega cilja. Da cilj dosežemo, moramo ob pomoči različnih orodij na vsaki ravni zgraditi svojevrsten izum. Na začetku imamo rožnato kolo, ki je najpomembnejši gradnik. Dodajte nanj pritrdimo tako, da se izum premakne od začetnega (modrega) do ciljnega (rožnatega) kvadrata. Med orodji najdemo dodatna kolesa, ki se premikajo v različne smeri, vodni tok, ki vozilo/izum poganja, in lesene palice, ki ga držijo skupaj. Nekatere stopnje zahtevajo kombinacijo naštetega, kako gradnike povezati, moramo ugotoviti sami.

Kontrole so enostavne, za dodajanje koles moramo izbrati zeleno ikono in izbrati prostor znotraj našega delovnega kvadrata. Kolesa združimo z vodnim tokom ali palicami tako, da jih povežemo z izbranim orodjem. Igra se najlažje igra z izdatno

pomočjo tipkovnice. Bližnjice nam olajšajo premikanje (Shift + klik) in brisanje (Ctrl + klik) gradnikov. Delovanje izuma preverimo z ikono Start v zgornjem levem kotu in ga enako tudi ustavimo. Pomaga nam tudi možnost za povečavo. Preden se lotimo sestavljanja, moramo biti pozorni na okolico in si ustvariti načrt za izdelavo premikajoče se konstrukcije. Ob tem smo deležni lepih pastelnih barv in pomirjajoče glasbe.

Drugo igro vsi dobro poznamo. Izpostavljamo jo predvsem zato, ker je na voljo brezplačno in v celoti znotraj spletnega brskalnika. Če smo prebivalec planeta Zemlja in imamo računalnik, pa še nismo usklajevali draguljev po barvah, smo na izgubi. Bejeweled 2 (brezplačno) je že po videzu podobna drogi in hitro uvidimo, da smo pečeni. Resda je v spletu veliko podobnih iger, ki se igrajo podobno, a je izdelek podjetja PopCap daleč najbolj dovršen, zato ga toplo priporočamo.

Igralna površina je mreža lesketajočih se draguljev. Pravila so preprosta in jasna. Uskladiti je treba najmanj tri ali več draguljev s sosednjimi tako, da dobimo vodravno ali navpično zaporedje draguljev iste barve in oblike. Ko to storimo, sestavljena vrstica izgine. Postopek ponovimo. Čim več jih združimo, tem več škode povzročimo, to je tudi namen. Razvijalci so nam omogočili dva načina igranja. V klasičnem načinu usklajujemo dragulje, dokler ne napredujemo na naslednjo stopnjo, v akcijskem pa se borimo proti uri, torej poizkušamo poiskati kar največ kombinacij, dokler nam ne zmanjka časa. Precej enostavno in brez razburjanja. Grafika je odlična, prav tako zvočni učinki. Barvitost, očarljivost in enostavnost pa so zmogovita kombinacija, ki je zasvojila že milijone po svetu. **M**

Dodatna moč spletnih brskalnikov

Spletni brskalniki so postali več kot le orodje za pohajkovanje po spletu. V njih se družimo s prijatelji, igramo igre, pišemo knjige, poslušamo glasbo in gledamo filme. Ker brskalnika praktično ne zapuščamo več, mar sploh še potrebujemo operacijski sistem? Google pravi, da ne. Z nekaj naslednjimi razširitvami mu nemara kmalu pritrdimo.

Boris Šavc

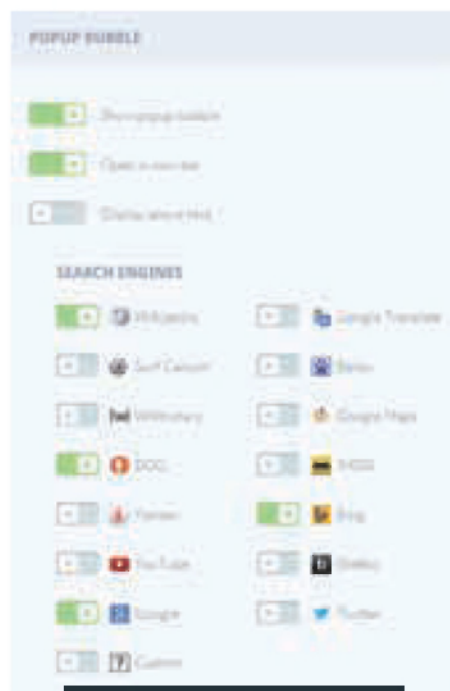
Spletno brskanje

Pri spletnem brskanju so nadvse uporabni pripomočki za odloženo branje. Ko naletimo na zanimivo spletišče, časa zanj pa nam v tistem trenutku zmanjka, smo hvaležni za gumb, ki nam omogoči kasnejše vračanje nanj. **Pocket** je spletna storitev za tako kasnejše branje. Običajen seznam priljubljenih spletnih mest, ki ga ima vsak spletni brskalnik, nadgradi s preoblikovanjem spletišča za lažje branje in možnostjo prebiranja brez spletne povezave. Ker ima Pocket odjemalce na praktično vseh elektronskih napravah, ne glede na operacijski sistem in stopnjo mobilnosti, nam produktivnost neskončno poveča. Vtičnik za spletni brskalnik v uporabniški vmesnik vgradi gumb, s katerim spletne strani označimo za kasnejše branje, spletna aplikacija Pocket pa nam ponuja dostop do shranjenih vsebin kar znotraj dežurnega brskalnika.

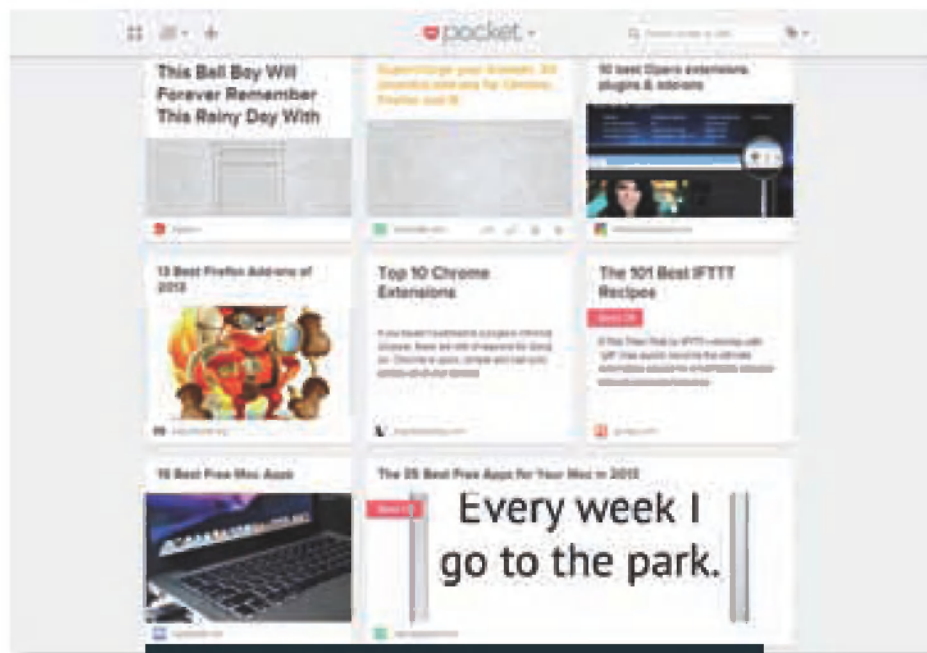
Zavihki so zmogljivo orodje resnejših spletnih pohajkovalcev. Vedno zmogljivejši računalniki nam ob pomoči izboljšanih spletnih brskalnikov omogočajo izdatnejše število odprtih strani, med katerimi preprosto preklapljam, kakor se nam zljubi. Priljubljena praksa kljub temu ne gre v

nedogled. Določene omejitve nam postavi pomnilnik, večinoma pa nas prizemlji lastna sposobnost nadzorovanja nepregledne množice spletnih vsebin. Vtičnik **TooManyTabs** nam odprte zavihke predstavi iz ptičje perspektive in nam omogoči, da nepotrebne zajedavce pomnilnika preprosto odstranimo. Podobno sprostitev vgrajenemu RAMu zagotovi dodatek **The Great Suspender**, ki zadržani zavihek zaustavi, da ne troši več sistemskih virov, obenem pa ga imamo še vedno na doseg roke. Dodatne nastavitve med drugim omogočajo zaustavljanje zavihkov glede na določen časovni interval in samodejno obnavljanje v primeru klika po spletnem mestu z rezervne klopi.

Današnji spletni brskalniki so v primerjavi s starimi starši izpred let pravi modri dirkači, zato je brzenje po spletu z njimi čisti užitek. Kljub temu se tu in tam primeri, da določenemu uporabniku ali na posameznih straneh neznana zavora precej upočasni promet. Mehaniku, ki zaporo odpravi, je ime **FastestFox** (Firefox, Chrome). Ena izmed možnosti programa so neskončne strani (Endless Pages), ki na daljših porazdeljenih spletnih straneh samodejno prestavijo brskalnik na naslednjo stran.

Vtičnik FastestFox ob označenem besedilu prikaže priročen oblaček z najrazličnejšimi možnostmi spletnega iskanja.

Dodatek storitve za kasnejše branje Pocket, ki besedilo preoblikuje v čitljivejšo obliko in omogoča uživanje brez povezave, nam olajša označevanje najdenih spletnih vsebin.

Uporabnik dogajanje komajda opazi, saj se naslednja stran v ozadju že vnaprej prenese iz spleta. Ob označevanju spletnega besedila nam dodatek ponudi priročen oblaček, iz njega pa po potrebi izberemo želeni iskalnik, ki se bo podal na lov za označenim terminom. Med boljše pridobitve dodatka FastestFox sodi nadgradnja vnosne vrstice AwesomeBar (Chrome), ki pod zadetki iz zgodovine med pisanjem dinamično prikazuje tudi Googleove najdenčke. Če iskalnik uporabljamo pogosto, bo ta optimizacija hitro postala del vsakdana in brez nje ne bomo več mogli.

Spletni nakupi, elektronska pošta, oblačna glasba in milijon drugih storitev imajo nekaj skupnega: vsi po vrsti zahtevajo uporabniški račun. Sodobnemu človeku se takih prijavnih podatkov nabere za dobro knjigo. Za obvladovanje mase uporabniških imen in gesel si sproti izmišljujemo razne zvijače. Najpogostejši, najočitnejši in hkrati najnevarnejši je uporaba istega gesla za vsa spletišča in storitve, na katere naletimo. Ko pod napadi spletnih zlikovcev klecne le ena izmed naših strani, smo nepridipravom

Zbirnik prijavnih podatkov LastPass je že v brezplačni različici nadvse zmogljivo orodje, ki prispeva tako k varnosti kot udobju.

praktično podarili dostop do vseh. Zanesljivejša rešitev so upravitelji gesel. V spletu jih najdemo precej, od brezplačnih do plačljivih. Če na namizju prevladuje priljubljeni 1password, si spletne brskalnike največkrat razširimo z dodatkom **LastPass**.

Za razliko od drugih podobnih storitev, ki prijave podatke shranjujejo v datoteko ali v oblako shrambo tujega lastnika, se gesla v LastPassu hranijo v strežnikih matičnega podjetja. Rahločutnejšem to morda ne bo všeč, a odgovorni v LastPassu zagotavljajo, da ni vzroka za bojazen. Vsa gesla se pred odhodom iz krajevnega računalnika kriptirajo in šele nato pošljejo oddaljenim strežnikom. S tem so varovana tudi za primer, če bi se strežnikov in podatkov v njih polastili spletni zlikovci. Logika programa je tesno vezana na splet. Brez odjemalca, z vtičniki za najbolj priljubljene brskalnike na trgu in s podporo mobilnim napravam je uporaba storitve za uporabnika nadvse preprosta. Pri registraciji lahko vnesemo tudi podrobnejše podatke, ki nam bodo v prihodnosti rabili ob prvem obisku posameznega spletišča.

Zmožnost nam prihrani zelo veliko časa ob prijavljanju v sveže najdene spletne storitve ali pri nakupovanju na izbrani mobilni/spletni tržnici. Osrednjo funkcionalnost shranjevanja prijavnih podatkov LastPass nadgradi s samodejnim generiranjem gesla. Ob naslednjem obisku spletne strani, tudi na drugem računalniku, nam LastPass ponudi prijave podatke, ne da bi dejansko vedeli za njihovo vsebino. Za nameček storitev podpira tako uvoz kot izvoz shranjenih gesel, tako da lahko v kateremkoli trenutku (nezadovoljstva) upravitelja gesel zamenjamo z drugim.

Po spletu iščemo najrazličnejše informacije. Najdeno si shranimo z označevanjem oziroma dodajanjem spletnih strani na seznam priljubljenih, besedilo kopiramo v lastne dokumente, slike si prenesemo na disk, vsebino pa dodajamo priljubljeni storitvi za kasnejše branje. Še en način je za shranjevanje najdenega v spletu. Izdelavo zaslonskih slik znotraj spletnega brskalnika Chrome omogoča vtičnik **Awesome Screenshot: Capture & Annotate**. Poleg preprostega

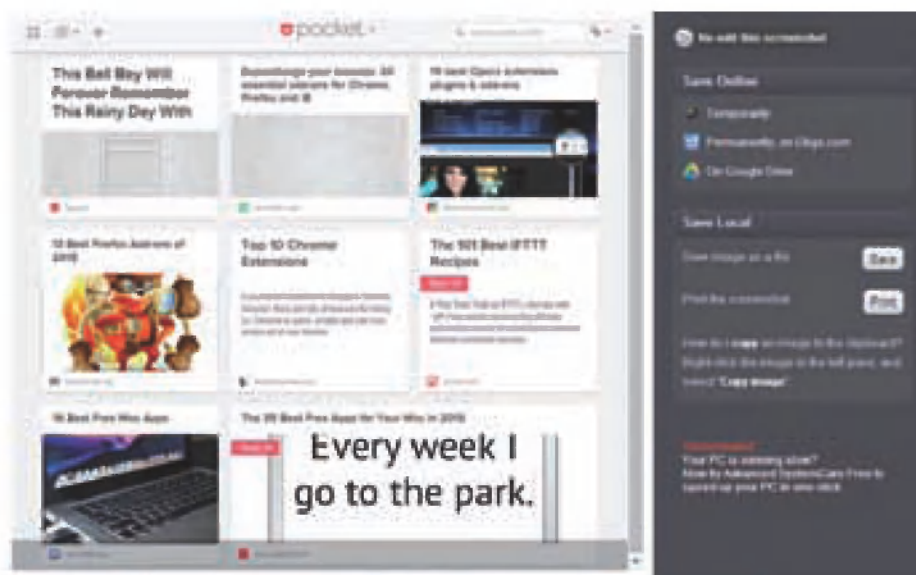
zajemanja celotne slike ali zgolj določenega predela omogoča tudi kasnejše označevanje in dopisovanje informacij na ustvarjeno grafiko.

Priljubljeno spletišče YouTube ponuja obilo zabave v obliki tako krajših kot daljših video posnetkov. Uporabniki smo z izkušnjo večinoma zadovoljni, a ob pogostejši rabi hitro opazimo veliko hibo, ki je še posebej moteča pri ogledu dolgometražcev. Če določeni video zapustimo na sredini predvajanja in se kasneje vrnemo, bo spletišče zgodbo ponovilo od začetka, saj na YouTubeu ni možnosti, da bi posnetke gledali od točke, kjer smo ostali nazadnje. Težavo nam elegantno reši dodatek **Video Resumer**, ki se skrije v spletni brskalnik Chrome (ali Firefox) in tam pridno zapisuje položaj v posameznih video posnetkih. Pripomoček deluje brez napak. Ni važno, v kakšnem stanju smo posnetek zapustili, Video Resumer vedno ve, kje se je to zgodilo. Ne zmoti ga nasilno zapiranje brskalnika, sprehajanje po zgodovini brskanja, niti uporaba ali neuporaba gumba za premor. Obenem si zasluži pohvalo za neopazno delovanje, ki kljub pridnosti v ozadju ne zahteva pretirane strojne moči, to pa ohranja sistemski vire v pripravljenosti za druga pomembnejša opravila.

Hover Zoom slike na spletni strani poveča, ne da bi jih morali prej odpreti.

Spletne strani so polne pomanjšanih slik. To nas praviloma ne moti, tu in tam pa nas pot zanese na spletišče, ki je polno čudovitih fotografij. Žal je vse premalo, da bi se oči naužile njihove lepote, zato posežemo po pripomočku **Hover Zoom**. Zamisel je preprosta, namesto da bi s klikom povečali posamezno sliko in odpirali novo stran oziroma zavihek v brskalniku, se z miško sprehodimo do želene fotografije in za hip postojimo nad njo. Hover Zoom fotografijo nemudoma poveča do največjih mer. Ko glodavca prestavimo, slika izgine, ob počitku na novi lokaciji pa se prikaže nova. Dodatek ni brez težav, zmoti občasno kolcanje, ko (pre) dolgo čakamo na povečano različico slike, obenem pa nas hitro spravi v zadrego, če povečavo prikaže ob nepravem trenutku. Kljub omenjenim zadržkom gre za priročno orodje, ki ga je užitek uporabljati.

Dodatek za zajemanje zaslonskih slik Awesome Screenshot ponuja vrsto možnosti za shranjevanje zajetega gradiva.

Šele z vtičnikom WebTimer se zavemo, koliko časa preživimo v spletu.

Dolge spletne ankete, vprašalniki in drugi prijavni obrazci imajo eno veliko napako. Ker gre za dinamične spletne strani, ki izpolnjeno pošljejo oddaljenemu strežniku šele po pritisku gumba za naprej ali potrditev, lahko ob prekinitvi napajanja ali izgubi internetne povezave hitro izgubimo začeto delo in ob vrnitvi računalnika v normalno stanje zopet začnemo od začetka. **Lazarus Form Recovery** je preprost pripomoček, ki tako katastrofo prepreči. Ob izpolnjevanju spletnega obrazca tipkanje sproti shranjuje v krajevni strežnik SQLite, da bi nam bila vsebina vedno dosegljiva na zahtevo. Če pri oddajanju obrazca pride do napake, izberemo ukaz Recover Form (ali Recover Text, če želimo zgolj posamezen del vnesenega besedila) in izgubljeno delo brez muje priključimo skoraj nazaj na zaslon. Pod dodatne priboljške prištevamo šifriranje zajetih podatkov, zaporo snemanja gesel in zaporo določenih spletnih strani. Dodatek deluje primarno v brskalniku Firefox, najdemo pa ga tudi uporabniki Googlevega spletnega pripomočka Chrome.

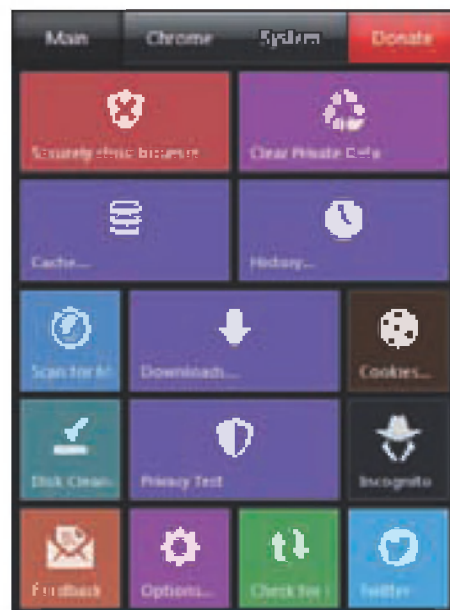
Že na začetku smo omenili, da večino računalniškega življenja preživimo v izbranem spletnem brskalniku. Koliko ur se nabere po posamezni spletni storitvi, nam pokaže dodatek **WebTimer**. Odličen pripomoček nam šteje čas, preživet v spletu. Ob koncu dneva nam v ličnem grafu izriše največkrat obiskane strani in koliko časa smo prebili na njih. Obenem nam graf prilagodi glede na povprečne vrednosti ali celotno obdobje od namestitve vtičnika. Dodatni zmožnosti omogočata deljenje rezultatov s prijatelji ter vnos izjeme, naslova, ki se ne prišteva k izkupičku. Koristno orodje nam razodene, koliko časa preživijo otroci na Facebooku, kaj nam odžre dobršen kos delovnega dne ali kdaj smo pretiravali s spletnimi igrami na srečo. Edini resnejši očitak velja pomanjkanju sinhronizacije med

računalniki. Ker se v Chrome večinoma prijavljamo z istim računom, bi bilo fino, ko bi dodatek znal čas, preživet za različnimi računalniki, sešteti skupaj.

Družabna omrežja

Dodatek **Buffer** olajša upravljanje družabnih omrežij Facebook, Twitter in LinkedIn (ter App.net in Google+). Brezplačna različica omogoča povezavo enega računa v izbranem družabnem omrežju in do deset načrtovanih objav. Naročnina Awesome (10 USD na mesec) omejitve odpravi. Osrednja zmožnost spletnega dodatka so odložene objave, z zavihkom Schedule pripomočku določimo, kdaj naj se načrtovane objave dejansko znajdejo v spletu. Zmožnost je nadvse priročna, saj poskrbi za redno osveževanje družabne strani, to pa pritegne večje število obiskovalcev in obenem razbremeni uporabnika/skrbnika. Po vnosu urnika se lotimo objav. Sestavki v čakalni vrsti se objavijo v naslednjem določenem terminu. V kombinaciji z drugimi razširitvami spletnih brskalnikov Buffer še pridobi na priročnosti. Z dodatkom IFTTT mu na primer olajšamo izvajanje ponavljajočih se opravil. Družabna omrežja se priročnosti Bufferja zavedajo, zato ob nameščenem dodatku pri ustvarjanju objav dodajo gumb, ki na lastno roko pričara zmožnosti pripomočka. Za nameček so avtorji poskrbeli tudi za mobilne uporabnike. Ko družabno zasvojeni uporabniki ne moremo več brez Bufferja, si ga omislimo še na izbranem pametnem telefonu (iOS, Android).

Družabni uporabniki bodo veseli tudi naslednjega dodatka. **Shareaholic** je v bistvu čudežni gumb, s katerim uporabnik najde no vsebino po hitrem postopku deli s prijatelji v najrazličnejših družabnih omrežjih po spletu. Seznam podprtih ponudnikov druženja je res impresiven. Shareaholic poleg

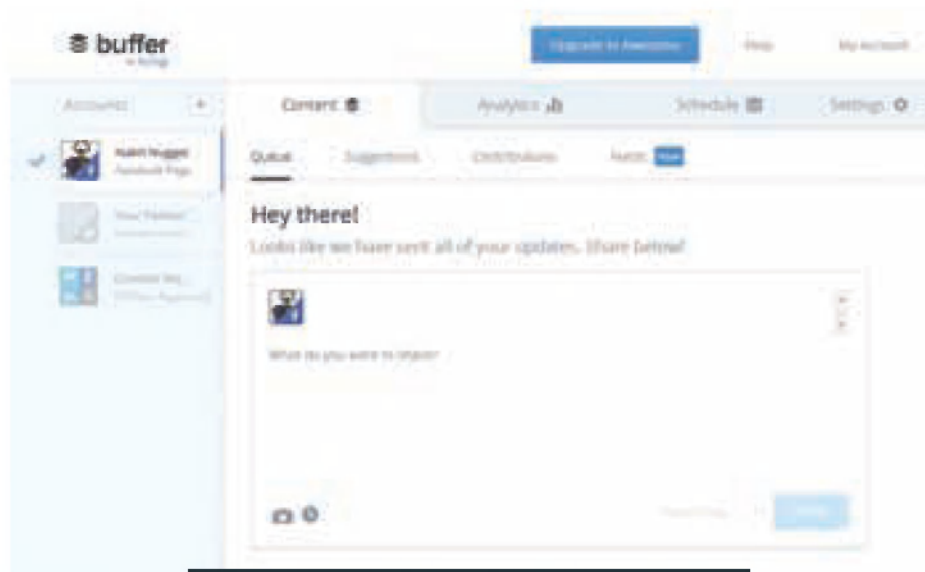

Dodatek Click&Clean nam v enem samem zamahu pobriše piškotke, zgodovino in datoteke, ki so se med brskanjem nagrmadile v računalniku.

osnovnega poslanstva skrbi še za ustvarjalce spletnih strani. Zanje spremlja uspešnost propagandnega gradiva, ob pomoči namenskega gumba ponuja svoje storitve na tujih straneh in jih obvešča o dogajanju po elektronski pošti.

Varnost

Spletno brskanje ni za rahločutne. Ob pohajkovanju po spletu poleg srečevanja z najrazličnejšimi vsebinami dajemo svetu na ogled sebe. Skoraj ni spletne storitve, ki ne bi tako ali drugače vohljala za nami, svoje pa prispevajo še spletni brskalniki. Resda se stvari spreminjajo na bolje, a je zasebnost kljub temu boljše vzeti v svoje roke. Med dodatki mrgoli izbiri za tako imenovano anonimno brskanje. **Click&Clean** je vtičnik

Buffer nam olajša udejstvovanje v družabnih omrežjih.

za spletna brskalnika Firefox in Chrome. Čeprav sta uporabniška vmesnika različic drugačna, imata obe različici do pičice enako funkcionalnost. Pri brskanju brskalniku preprečita zapisovanje zgodovine in ustvarjanje začetnih datotek na krajevnem disku.

V brskalniku Chrome je delovanje dodatka razdeljeno v tri sklope, Main, Chrome in System. Osrednja zmožnost pripomočka je pod zavihkom Main. Z gumbom Securely close browser nam ob odhodu iz brskalnika z enim samim klikom pobriše vse sledi. Za sabo ne pusti nobenih piškotkov, zgodovine brskanja in prenosov ali začasnih datotek. Priročno zmožnost med drugim nadgrajuje še Disk Cleanup, ki zažene okensko aplikacijo za čiščenje diska, Privacy test, ki nam podrobneje predstavi krajevni računalnik v luči, kot ga vidijo drugi (Številka IP, operacijski sistem), ter orodji za brisanje piškotkov (Cookies) in zgodovine (History). Ob pomoči oblachnega Bitdefenderja je vgrajeno tudi preverjanje za škodljivimi programi. Zavihka Chrome in System predstavljata zbirko bližnjih do brskalnikovih in sistemskih nastavitev ter orodij.

Še hitrejšo rešitev, če ne potrebujemo dejanskega brisanja temveč zgolj prikritje trenutnega početja, nam predstavlja **Panic Button**, ki v primeru šefovega prihoda ob nepravem trenutku poskrije vse odprte zavihke in shrani njihove naslove, da jih, ko preplah mine, povrnemo v prejšnje stanje.

Posebneži

Med dodatki za brskalnike so tudi posebneži, ki delujejo le na izdelku posamezne znamke. V prispevku smo se trudili z iskanjem vtičnikov, ki bi podpirali čim več različnih okusov brskanja, in to nam je bolj ali manj uspelo. Kljub temu ne moremo povsem mimo specialk, aplikacij, ki so za določen brskalniki življenjskega pomena in si jih želimo tudi druge. V spletnem brskalniku Firefox domuje dodatek DownThemAll. To orodje izdatno pripomore k lažjemu snemanju obiskanih spletnih strani na krajevni disk. DownThemAll pozna dva ukaza, v prvem (Save Link with DownThemAll!) izberemo ime datoteke, ki bo vsebovala obiskano spletišče, in odstranimo podrobnosti, ki jih na posnetku ne želimo imeti, na drugi ukaz, dTa OneClick, pa se naredi datoteka, ki ima vse elemente spletišča s privzetimi možnostmi programa DownThemAll. Za nameček omogoča hkratno snemanje več spletišč in ustvarjanje uporabniško določenih filtrov, ki se bodo pri snemanju vestno upoštevali.

V Googlovem spletnem brskalniku bi radi izpostavili še najnovejšo pridobitev, v kateri lahko uživajo samo uporabniki pripomočka Chrome. Slednji z vtičnikom Chrome Remote Desktop/Oddaljeno namizje za Chrome uporabniku omogoča, da zgolj z uporabo brskalnika in ustreznega vtičnika

na daljavo upravlja oddaljeni računalnik. Podpira vse priljubljene namizne operacijske sisteme (Windows, OS X, Linux), mobilne naprave z Androidom in delo z več monitorji. Edina resnejša omejitev vtičnika je zahteva po določenem brskalniku, obe vpleteni strani moreta imeti nameščen Googlev Chrome.

Dodatkov za brskalnike je kot listja in trave. Razkrili smo vam zgolj peščico, ki se nam je trajno vtisnila v spomin. Posamezni

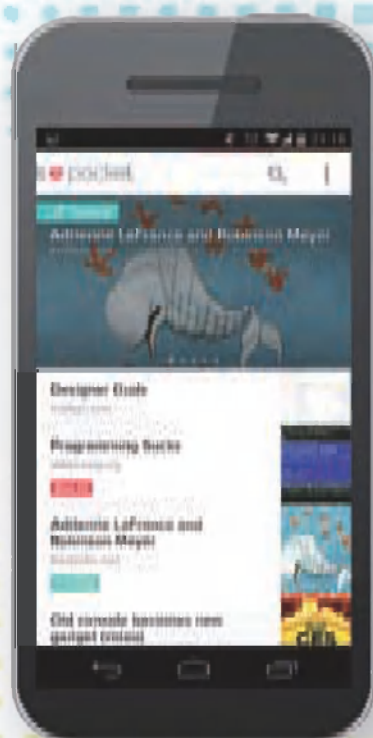
pripomočki s seznama bodo za vedno ostali del naše spletne izkušnje, obenem pa se bomo še naprej zabavali z iskanjem naslednje velike stvari. Ugotovili smo, da nam nameščeni vtičniki, za katere v brskalniku Chrome (podobnega imajo tudi drugi) najlažje skrbimo s še enim dodatkom, Extensions Managerjem, prinesejo zelo veliko in naredijo izbrani spletni brskalnik še boljši. Dodatek olajša odstranjevanje, urejanje in delo z njimi. **M**

Z DownThemAll lahko iz spleta snamemo neokrnjeno različico obiskane spletne strani z vsemi elementi vred.

Sčasoma se nam v brskalniku nabere za zvrhan pehar dodatkov. Zanje poskrbi Extensions Manager.

Računalnik prihodnosti

Današnji pametni telefoni (pri čemer lahko »pametni« mirno izpustimo, ker so taki že skorajda vsi) so v resnici računalniki. Nekaterim je uspelo izračunati, da so celo močnejši, kot jih je NASA uporabila za podporo pristanku na Luni. Toda uporabni postanejo šele z množico aplikacij, ki jih lahko namestimo vanje.

32 | Najboljši za telefone Android

38 | Najboljši za iPhone

46 | Najboljši za Windows Phone

36 | Najboljše igre za telefone Android

44 | Najboljše igre za iPhone

Matjaž Klančar

Kdor se (še) spomni prvih pametnih telefonov, se bo morda spomnil tudi dvomov, ki so obhajali nas avtorje/novinarje, ko smo poskušali definirati, kaj telefon sploh naredi »pameten«. Nekako smo se zedinili, da je podpora elektronski pošti že nekako nujna, koledar tudi, predvajanje glasbenih datotek pa je bilo že bolj v domeni »dobro bi bilo, ni pa nujno«. V resnici smo s tem za »pametne« razglasili tudi telefone, ki so bili vse prej kot to. Prav zares sta pametne telefone v resnici izumila Microsoft, ki je v svoje ročne računalnike z Windows CE namestil tudi telefonski del, in Palm oz. Handspring, ki sta ga namestila v svoje ročne računalnike s PalmOS. Resda je bilo treba oboje upravljati s peresom, kar ni bilo najbolj priročno, vendar smo že takrat resneje zakoličili termin »pametni« – to je telefon, v katerega lahko namestimo dodatne, zunanje programe. Oziroma aplikacije, kot jim rečemo danes.

Toda zares uporabni so pametni telefoni postali šele z iPhonom in njegovimi, bodimo pošteni, kloni z operacijskim sistemom Android. Uporabnosti je sledil razmah navdušenja in kupcev, temu je sledila strma spirala napredka strojne opreme, tej pa

spirala vedno zmogljivejše strojne opreme. Kot rečeno, menda leta 1969 NASA v celoti ni imela toliko procesorske moči, kot jo ima telefon v našem žepu. Resda so s svojim računalnikom izvedli program Apollo, igranja Jeznih Ptičev pa si niso mogli privoščiti, ha!

In prav igranje iger je v resnici ena večjih revolucij, ki so jih prinesli pametni telefoni oz. kot prvi – iPhone. Steve Jobs se je (morda malce prehitro) že pred leti pohvalil, da je Applov iPhone najboljše prodajana igralna konzola na svetu, in danes trditev zagotovo drži. Ne čudi, da so igre tudi na telefonih z Androidom (in celo na Microsoftovi platformi Windows Phone, beri: na Nokiah) enako priljubljene – vse te naprave imajo namreč odličen zaslon in odličen upravljavski vmesnik (prste), predvsem pa so vedno pri roki. Recept za najbolj uporabljano igralno konzolo je torej tu.

Ravno zato smo sklop najboljših programov za telefone zastavili tako, da smo predloge najboljših programov ločili na »običajne« in igre. Kajti prav iger je na vseh tržnicah, Applovi, Googlevi in Microsoftovi, toliko, da se povprečen uporabnik med njimi zagotovo izgubi. Že če se v iskanje programov podamo z mislijo, da bi našli »najboljše« ali pa »najbolj priporočane« ali pa

»izbrane s strani uredništva«, bodo na prvih mestih vedno igre, igre in spet igre. To seveda pomeni, da vas bo verjetno zanimal tudi izbor drugih aplikacij. Izbrali smo jih po različnih merilih, od poslovnih do družabnih, od fotografskih do pravih »računalniških«. Avtor aplikacij za Windows Phone se je celo tako zelo razvnel (Microsoftov mobilni sistem se je šele dobro prebil v Monitorjev železni repertoar člankov), da je zbral natančno 111 aplikacij, ki jih velja preveriti. Če ste med redkimi Slovenci, ki imajo telefon z Windows Phone, seveda ;)

Vsekakor upamo, da vam bomo z našim izborom vsaj nekoliko olajšali »igranje«, brskanje in iskanje najzlahotnejših biserov z vseh treh aplikacijskih tržnic. **M**

Kaj smo ugotovili:

Tržnice s programi oz. aplikacijami so tisto, kar je današnje telefone dejansko naredilo uporabno za množico opravil, ki so jih včasih opravljale druge naprave. Veselimo se že, česa vsega se bodo spomnili neodvisni razvijalci, saj je meja v resnici le »nebo«, kot pravi znani rek.

Vse, kar potrebuješ

Ekosistem programja na Googlovem operacijskem sistemu je začel svoje življenje kot divji zahod aplikacij, kjer je bila jasna ločnica med programi, ki jih je naredil Google, in tistimi, ki so jih ustvarili neodvisni razvijalci. Prvih nekaj let je bilo mogoče solidne aplikacije prešteti na prste ene roke, saj resnega zanimanja razvijalcev ni bilo. Stanje se je tako postopoma izboljševalo, dokler nismo v zadnjih dveh letih prišli do točke, ko androidnim aplikacijam nič ne manjka. To je tudi najvišja stopnja razvoja kateregakoli ekosistema aplikacij, saj je največji kompliment za vsako platformo, da o njej lahko rečemo: »ima vse, kar potrebuješ«.

Anže Tomic

Prav to se je zgodilo z Androidom in trgovina Google Play ima vse, kar bi si lahko zaželel uporabnik tega operacijskega sistema. Večne razprave o konkurenci z iOSom ostajajo in res je, da najnoveše aplikacije še vedno najprej prihajajo na Applov sistem. A zdaj jim androidne sledijo hitro in v vedno več primerih se podjetja odločajo za hkratno izdajo aplikacije v obeh operacijskih sistemih.

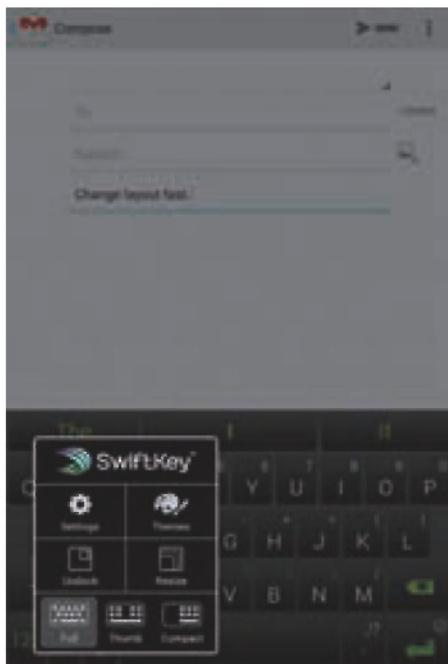
Pot do takega stanja je bila dolga in nikakor ne samoumevna, saj gola količina prodanih androidnih naprav ne zagotavlja dobrih aplikacij. Tako Google kot Apple se rada pohvalita z astronomskim številom programov v svojih trgovinah, a dobrih, nujnih, nepogrešljivih je le peščica. Preostale aplikacije so narejene po liniji najmanjšega odpora in v upanju na zaslužek. Med plevami pa se seveda najdejo tudi resnično odlične aplikacije, ki tudi Googlovim programerjem nakažejo kakšno smernico in ne sledijo slepo potem, ki jih s svojimi programi postavlja Google.

Med aplikacijami na mobilnih napravah je treba vedno resneje jemati tudi igre, ki so bile predvsem na Androidu dostikrat zelo zapostavljene, a so se z razvojem strojne opreme dvignile na visoko raven. Tu je veliko pripomogla nVidia s svojo platformo Tegra, ki je za seboj potegnila nekatere večje izdelovalce, manjše ekipe pa so s pridom izkoriščale vedno boljše grafične zmogljivosti vgrajenega čipovja.

Preden se lotimo samih aplikacij, se je treba spomniti tako imenovane fragmentacije, ki je nastala zaradi različno velikih zaslonov in nenehnega posodabljanja operacijskega sistema. Oboje je resda nekoliko zaviralo hitrost razvoja dobrih androidnih aplikacij, a se je zdaj izkazalo, da je šlo za težavo, ki ni bila tako akutna in ji je Google posvetil toliko pozornosti, da je v novejših različicah Androida to le še spomin na nerodne začetke.

■ **Swiftkey (4 EUR).** Med prvim, kar je priporočljivo narediti, ko dobimo v roke androidno napravo, je menjava tipkovnice. Privzeta tipkovnica je sicer OK, a kaj več bi o njej težko rekli. Zaradi bolj odprte narave

Androida so seveda na voljo nadomestitve in na prvem mestu je nedvomno Swiftkey. Ko tipkovnico namestimo, je prva dobrodošla sprememba sama velikost in postavitev tipk, ki so pri Swiftkeyju prilagodljive in veliko bolj udobno razporejene. Že to bi bilo skorajda dovolj, da bi Swiftkey mirno priporočili, a tipkovnica svojo moč pokaže šele čez nekaj časa, ko se seznani z našim načinom tipkanja. Swiftkey namreč pozorno spremlja naše vnose in nam na podlagi teh ob pritisku prvih nekaj črk servira že

napisane besede. Ob redni rabi je tipkovnica vsak dan boljša in tu in tam kdaj se tudi sama pohvali, koliko pritiskov na tipke nam je prihranila. Preden za Swiftkey odštejete 4 evre, je na voljo brezplačna različica, ki jo lahko preizkušate omejen čas.

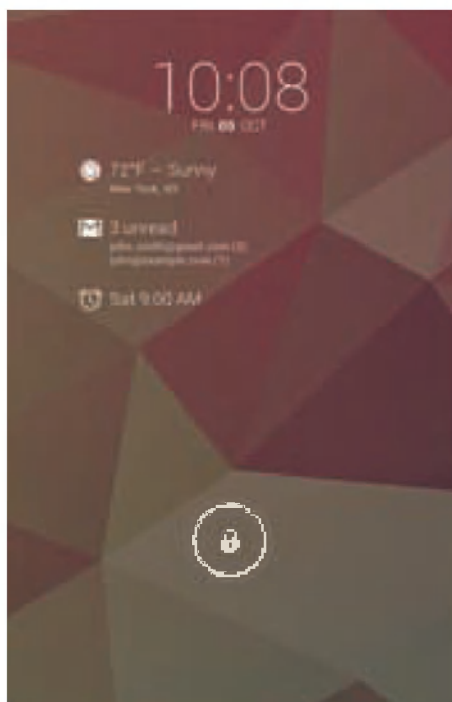
■ **Timley (brezplačen).** Google kdaj pa kdaj kupi kakšno aplikacijo, ki je neko funkcionalnost naredila lepše in boljše od njihovih programerjev. To je z uro, budilko, stoparico in odštevalnikom časa storil Timley in razvijalska ekipa zdaj že nekaj mesecev dela za Google. Brez večjega pretiravanja je mogoče Timley označiti za eno najlepših apli-

kacij v Google Play Store, saj gre za vrhunsko oblikovan program, ki s tehničnega vidika nič ne zaostaja za grafičnim oblikovanjem. Vrhunski videz in preprost, a zelo učinkovit uporabniški vmesnik sta glavna aduta te aplikacije in glede na to, da je od Googlovega nakupa brezplačna, res ni razloga, da je ne bi imeli nameščene v svojem telefonu.

Timley pozna tudi napreden način zbujanja, ki mu pravijo Smart rise. Ta funkcija nas pol ure pred nastavljenim budilko z rahlo melodijo predrami iz spanca in tako pomaga, da se lažje zbudimo, ko se vklopi budilka. Poleg tega so v Timleyju naredili zelo uporaben gradnik z digitalno uro, ki svoje delo opravlja bolje kot privzeta androidna.

■ **Tasks (1 EUR).** Programov za spremljanje opravil je nešteto in vsak skuša to početje organizirati po svoje. Tako so tu programi, kot sta Any.do in Wunderlist, ki sta odlična, a vsak terja nekaj privajanja. Razlog za obstoj Tasks so privzeta opravila, ki jih najdemo v spletni pošti Gmail. Ta opravila so tam že dolgo in Tasks znajo sodelovati le z njimi. To pomeni, da se bo karkoli, kar bomo vnesli v Task na telefonu ali tablici, pokazalo v našem Gmail računu, ko se bomo vanj prijavili na računalniku. Pri tej aplikaciji gre resnično le za preslikavo opravil iz Gmaila, s to razliko, da je vmesnik prilagojen zaslonu na dotik. Dosti dodatnih funkcionalnosti tu ne boste našli in prav v tem je čar te aplikacije, saj ponuja le osnovo in opravičilo ne dodaja dodatnih plasti. Če ste na Gmail opravila pozabili, je morda čas, da se z njimi spet spoznate, saj s Tasks zaživijo na novo. Za vse tiste, ki za svoja opravila ne uporabljate Gmaila, pa sta boljši izbiri Wunderlist in Any.do.

■ **Dashclock (brezplačen).** Android zdaj že nekaj časa omogoča postavljanje gradnikov na zaklenjene zaslone. Tja je mogoče postaviti vse mogoče, a večinoma sestavljamo mozaik obvestil aplikacij različnih razvijalcev. Mozaik lahko tako sestavljajo koledarski opomniki Googlovega koledarja, opravila neke tretje aplikacije in Timleyjeva ura. Za konec zmede in preprostejšo nastavitve je na voljo Dashclock, ki vse opravlja sam. Ne-

katere gradnike ima vgrajene privzeto, tako da lahko število spletnih in sms sporočil dodamo takoj. A glavna prednost Dashclocka je ta, da omogoča dodajanje gradnikov, ki jih razvijajo samostojni avtorji. Google Play Store je tako poln gradnikov za baterijo, jakost signala, porabo podatkov, štoparico, koledar in bolj ali manj vse, kar si zaželite. Dodatke preprosto namestimo in že se prikažejo kot možnost v nastavitvah Dashclocka.

Dashclock je tako kot Timely ena tistih aplikacij, ki na najboljši možni način pokažejo bolj odprto naravo Andorida in kaj vse je mogoče narediti v takem okolju, ko sta na mestu programersko znanje in občutek za oblikovanje.

■ App Cache Cleaner (brezplačen).

Vsak uporabnik namizniških Oken ve, da je prej ali slej treba poseči po programu, ki bo počistilo z navlako. Ti odvečni kosi kode so stranski produkt delovanja vsakega operacijskega sistema in na dolgi rok pomenijo upočasnitev naprave. Na mobilnih operacijskih sistemih je ta problem manj pogost, a je v zadnjem času tudi na mobilnih napravah vedno bolj nadležen. Mobilne aplikacije so od svojih začetkov postale kompleksne vrstice kode, ki iz dneva v dan rastejo tudi v goli količini podatkov. Predvsem so tu v ospredju igre, katerih velikosti zdaj lahko merimo že v gigabajtih. Preostalo programje je začelo v svojo odmerjeno shrambo na disku shranjevati vedno več podatkov. Na tej točki nastopi App Cache Cleaner, ki počisti nepotrebne datoteke in tako telefonu omogoči lažje dihanje. Čudežev v obliki norih pohitritev ni pričakovati, a bodo tisti s telefoni z manj shrambe presenečeni, koliko navlake se nabere po nekajmesečni rabi pametnega telefona.

■ **Pocketcasts (3 EUR).** Ko je Google izdal Android, je za poslušanje podcastov naredil svojo aplikacijo Listen, a je ni prav vestno posodabljal. Ko se je v spletni trgovini Play nabralo dovolj neodvisnih alternativ, so Listen opustili, saj so menili, da so razvijalci dobro zapolnili ponudbo programov za poslušanje podcastov.

Med vsemi, ki so na voljo, za najboljšega velja plačljivi Pocketcasts, ki je na voljo tudi za iOS. Pocketcasts pozna zmogljiv iskalnik oddaj in množico naprednih funkcionalnosti. Te omogočajo prenos posamičnih epizod le takrat, ko smo priključeni v omrežje WiFi in hkrati telefon polnimo. Prav tako lahko aplikaciji naročimo, katere oddaje naj samodejno prenese in druge naročnine prepuusti nam.

Pocketcasts poznajo tudi sinhronizacijo med več napravami, tako da lahko podcast do polovice poslušamo na telefonu in nato nadaljujemo na tablici. Poleg funkcionalnosti gre razvijalce pohvaliti zaradi izjemne grafične podobe, saj gre za enega lepših programov v trgovini Play.

■ **Talon (1,5 EUR).** Odjemalci za družabno omrežje Twitter so bili na Androidu dolgo zapostavljeni. Na voljo jim je bila le peščica aplikacij, ki je skušala delati konkurenco uradnemu programu Twitter.

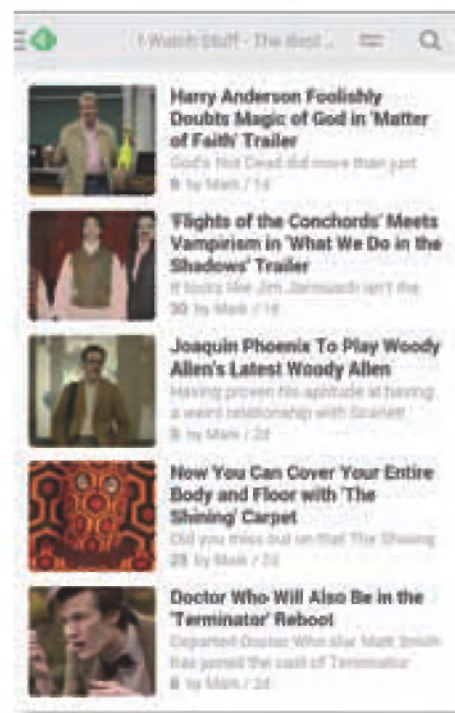
Dolgo je med neodvisnimi aplikacijami kraljeval Falcon Pro, a se je zaletel v umetni strop 100.000 uporabnikov, ki jih Twitter dovolji imeti neodvisnim odjemalcem za njihovo storitev. Falcon se sicer še vedno razvija, a je za uporabo treba narediti nekaj akrobacij, tako da je v zadnjem času na vrh priplaval program Talon, ki Falcona v nekaterih pogledih presega. Predvsem navdušuje možnost prilagajanja aplikacije svojim željam,

saj pozna grafične preobleke. Kar zadeva samo delovanje in uporabniški vmesnik, gre za zelo dovršene vrstice kode, ki bodo večini uporabnikov Twitterja bolj všeč kot podpoprečna uradna aplikacija. Tako kot s Falconom, je treba tudi po Talon poseči čim prej, saj si je težko predstavljati, da ne bi dosegel meje 100.000 uporabnikov.

■ **Carbon (brezplačen).** Odjemalci Twitterja so na mobilnih napravah poligon inovativnih poizkusov oblikovanja in raznolikosti uporabniških vmesnikov. Medtem ko sta Falcon in Talon plačljiva in s svojo zasnovo merita na ljudi, ki Twitter uporabljajo tudi v službene namene, skuša Carbon dostaviti kar najbolj minimalistično izkušnjo. Gre za resnično lepo aplikacijo, ki je uporabniški vmesnik spravila na tako skromno raven, da na začetku terja kar nekaj privajanja. Ko se vendarle naučimo delati s Carbonom, si je težko predstavljati, da bi se vrnili na uradno Twitter aplikacijo. Kljub brezplačnosti razvijalci aplikacijo vestno posodablajo in od začetnih težav s sesuvanjem hroščev ni več veliko.

Uporabniki androidnih pametnih telefonov sicer še vedno nimamo tako pestre izbire Twitter odjemalcev kot kolegi z iOS napravami, a Talon in Carbon predstavljata le vrh ponudbe, ki bi znala čez čas mirno parirati tisti iz Appleovega ekosistema.

■ **Feedly (brezplačen).** Feedly je zmogovalec boja po opustošenju, ki ga je povzročila Googlova odločitev, da opusti svojo storitev Google Reader. Ta je skrbel za sinhronizacijo virov RSS in zaradi svoje brezplačne narave postal privzeti sistem za

sinhronizacijo RSS vseh aplikacij, ki so vire prikazovale. Po napovedi opustitve se je začela tekma med več podjetji, ki so skušala zapolniti vrzel. Najbolje jo je odnesel Feedly, ki svoje storitve prav tako ponuja brezplačno in je na začetku eksodusa iz Google Readerja naval novih uporabnikov solidno prenašal. Na začetku smo bili sicer priča sedenju in prenehanju sinhronizacije, a so ti časi minili in mi že dolgo nismo opazili nikakršnih težav. Feedly poleg same sinhronizacije ponuja tudi lastne aplikacije za prebiranje virov RSS, ki niso med najboljšimi, a bodo marsikomu povsem zadoščali. Strah, da bo RSS propadel z odpravo Google Readerja, je bil torej odveč in Feedly zaenkrat ne kaže znakov upočasnevanja.

■ **Press (2,30 EUR).** Medtem ko je Feedly zmagal v vojni med storitvami, ki sinhronizirajo naše vire RSS, veliko ljudi še vedno uporablja alternativne programe za branje teh virov. Na Androidu jih je kar nekaj, a najboljši je le eden, in to je Press. Ta aplikacija je bila ob splavitvi tako dobro narejena, da je konkretno izstopala iz povprečja takratnih androidnih programov. Razvijalci Pressa so svoje delo opravili tako dobro, da je aplikacija tudi zdaj, ko je Play poln vrhunskih programov, med najboljšimi.

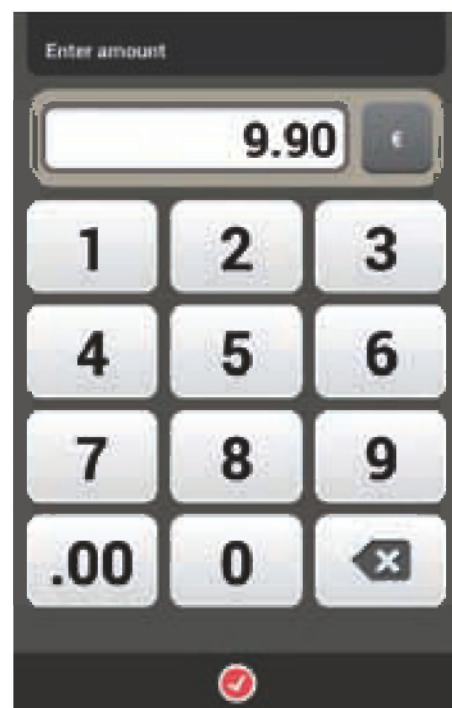
Ob opustitvi Google Readerja so v Pressu takoj podprli Feedly, Feed Wrangler, Feedbin in Fever. Tako so pokrili vse glavne storitve za sinhronizacijo in če ste do zdaj za branje virov RSS uporabljali katerikoli drug program, si ne delate usluge. V Pressu je mogoče tudi shranjevati članke neposredno v bralnik za daljše branje, kot je na primer Pocket. Prav tako si lahko zaporedje člankov

in smer listanja prilagodite po svojih željah. Prav pride tudi nočna preobleka, ki podlago spremeni v črno, besedilo pa v belo barvo, kar je za branje v postelji zelo dobrodošlo.

■ **Pocket (brezplačen).** Na začetku svojega življenja se je Pocket imenoval Read it Later. To je bilo morda boljše ime, saj je bolje razložilo, kaj natanko ta aplikacija počne. Pocket člankom, ki si jih shranimo, odvzame vso nepotrebno šaro na spletni strani in ostane nam le golo besedilo, ki je pripravljeno za branje. Ta aplikacija pride prav predvsem za daljše članke, saj resnično ponudi zelo dobro bralno izkušnjo. Članke lahko v Pocket shranjujemo iz namiznega računalnika prek razširitev v brskalnikih. Na androidnih telefonih to storimo tako, da v brskalniku ob odprtem članku zavihek delimo z aplikacijo Pocket in članek se bo znašel v njej. V Pocket je sicer mogoče shranjevati tudi video in zvočne vsebine ter vsak vnos posebej označiti z oznakami. Na tem mestu ne moremo mimo plačljivega programa Instapaper, ki je tudi prišel na Android. A Pocket se je na Googlovem operacijskem sistemu že tako zasil, da ga bo težko spraviti s prvega mesta.

■ **Nova Launcher (3 EUR).** Androidova arhitektura omogoča konkretne posege v njegovo drobovje, saj je, recimo, mogoče zamenjati tipkovnico ali privzeti brskalnik. Tega na iOSu ni mogoče storiti, saj se bodo povezave, ki jih odpremo odjemalcu za Twitter, vedno odprle v mobilni različici Safarija. Na Googlovi strani pa je mogoče zamenjati kar celoten vmesnik domačih zaslonov oziroma launcher. Zamenjave pridoma izkoriščajo vsi izdelovalci androidnih naprav, a je nekaj izbire tudi v trgovini Play. Eden bolj znanih je Nova Launcher, ki za tri evre predružači vaše začetne zaslone in omogoča postavitev dodatnih gradnikov. Ena bolj zanimivih funkcionalnosti alternativnih launcherjev je možnost postavitev več bližnjic do programov na začetne zaslone. Predvsem je to dobrodošlo za mesta na dnu zaslona, ki so prisotna ne glede na to, na katerem domačem zaslonu smo. Na privzetem Androidu je prostora le za štiri aplikacije in z Nova Launcherjem jih tja lahko spravimo več.

■ **Toshl (brezplačen, pro račun 20 EUR na mesec).** Toshl je aplikacija, s katero sledimo svojemu zapravljanju denarja in njena uporabnost je predvsem odvisna od tega, kako vestno vnašamo nakupe. Nakupom sledimo z oznakami in podrobnejšimi opisi in ko imamo enkrat za sabo kak mesec vnosov, se hitro zamislimo, ko vidimo, kam vse nam odteka denar iz denarnice. Tako se lahko odločimo za stalen znesek, ki ga bomo

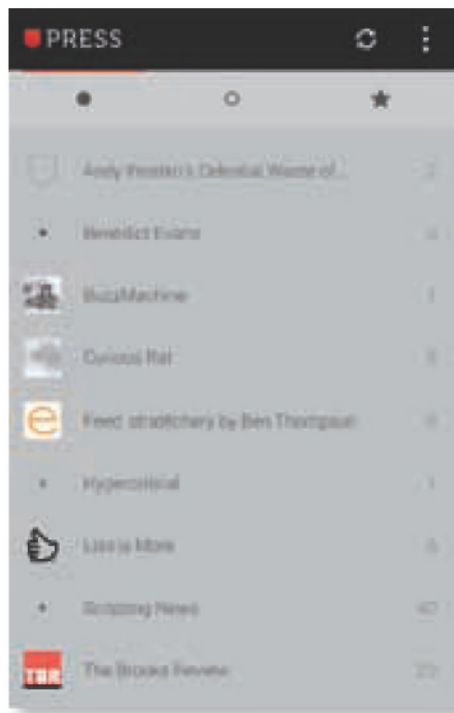

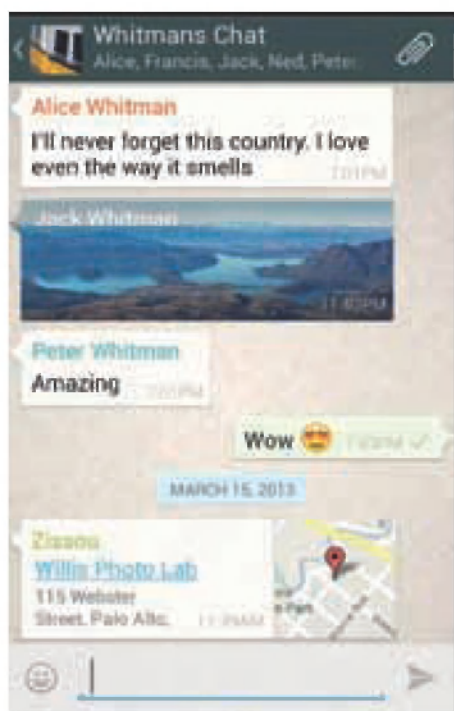
zapravili za določeno oznako. Recimo, da bi radi na mesec zapravili 50 evrov za kosila. Vsakič, ko plačamo obed, v Toshl vnesemo znesek in ga označimo z oznako »kosilo«. Toshl za nas samodejno vodi bilanco in nas opozori, če smo proračun za kosila prekoračili. Vnos nakupov je narejen tako preprosto in intuitivno, da si je težko predstavljati preprost sistem. K vnašanju pripomore tudi posebna bližnjica za domači zaslon, ki nas pelje neposredno do polja za vnos nakupa. Vse naštet je mogoče postoriti z brezplačnim računom, ki pa ga je mogoče nadgraditi s Pro računom, ki prinaša še iskanje po oznakah, izvoz porabe v PDF in samodejne vnose prihodkov.

■ **VSCO Cam (brezplačen, plačljivi dodatki).** Aplikacij za obdelavo fotografij je nešteto, a tu in tam kakšna štrli iz povprečja. V to kategorijo spada VSCO Cam, ki je prišel razmeroma potihlo, a se je hitro razširil med uporabniki. Gre za aplikacijo s samosvojim uporabniškim vmesnikom, ki terja kar nekaj privajanja. Uporabniški vmesnik je sicer dokaj preprost, a ima VSCO Cam toliko možnosti, da je treba razvijalce pohvaliti, da so toliko funkcionalnosti spravili v vmesnik, ki je prilagojen telefonu. Drugi taki programi imajo veliko manj elegantne vmesnike, ki tudi ob daljši rabi niso nič lažje razumljivi.

Poleg vmesnika se VSCO Cam lahko pohvali z odličnimi slikovnimi učinki, ki jih lahko uporabljamo pri obdelovanju slik. Slike resnično izpadejo dosti boljše in ko se aplikacije navadimo, je mogoče tudi tiste fotografije, ki niso najbolj uspele, spraviti bližje tistemu, kar smo imeli v mislih.

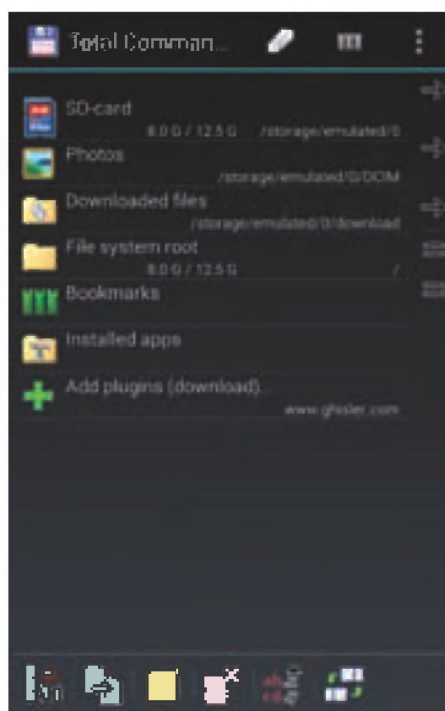
■ **Whatsapp (brezplačen).** Facebook je za Whatsapp odštel 19 milijard dolarjev. To

že meji na norost, a je Whatsapp dejansko odlična aplikacija za tekstovno pogovarjanje. Razlogov za noro priljubljenost WhatsAppa je več, eden glavnih pa je nedvomno preprosta stvaritev računa. Whatsapp od vas zahteva le telefonsko številko in noče naslova spletne pošte. Tako le vpišemo telefonsko številko, dobimo povratni SMS in že se lahko pogovarjamo. Zato, ker Whatsapp ve našo številko, so v njegovem imeniku takoj vidni vsi tisti, ki jih imate shranjene v telefonu in prav tako uporabljajo Whatsapp. Ker je do Facebookovega nakupa celotna ekipa štela okoli 13 članov, je stabilnost tega programa neverjetna. 450 milijonov aktivnih uporabnikov ni majhen zalogaj, a WhatsAppu uspeva brez težav. Osredotočili so se le na mobilne naprave in tako včasih zelo pogrešamo tudi namizno aplikacijo. Kljub temu Whatsapp hitro nadomesti sporočila SMS in je še en korak do tega, da bo kratka SMS postala del zgodovine.

■ **Evernote (brezplačen).** Microsoftova odločitev, da svojih programov Office dolgo ni izdal za mobilne operacijske sisteme, je konkurentom dala čas, da so si izborili svoje mesto na trgu. Program, ki je mobilne naprave napadel najboljše, je Evernote, ki že dolgo ni več le aplikacija za delanje zapisov. Predvsem odlična sinhronizacija med napravami ga je za marsikoga naredila primarno mesto za pisanje. Evernotu še vedno manjka dosti funkcionalnosti, da bi ga lahko označili za polnopraven program za pisanje in urejanje dokumentov. A gre za aplikacijo, v kateri je mogoče napisati prvo različico besedila, ki nam sledi ne glede na to, katero napravo imamo trenutno pri roki. V Evernotu nenehno dodajajo nove funkcionalnosti, a previdno, saj se vidi, da se skušajo izogniti

usodi vseh programov za urejanje besedil, ki imajo naenkrat preveč možnosti (berigumbob). Evernote je na dobri poti, da na mobilnih napravah postane to, kar je bila na namiznih Pisarna.

■ **Plex (3,6 EUR).** Plex je v osnovi medijski strežnik, ki ga namestimo v svoj domači računalnik in je nato zmožen na različne naprave streči večpredstavne vsebine. Takih medijskih strežnikov je bilo že dosti, a Plex je vse funkcionalnosti zapakiral v najbolj celovit paket doslej. Aplikacija Plex za Android je plačljiva in brez (brezplačnega) medijskega strežnika na domačem računalniku ni kaj dosti vredna. V nasprotnem primeru lahko na svoji mobilni napravi gledamo vse, kar po omrežju delimo prek strežnika Plex v računalniku. Strežnik je mogoče nastaviti tudi tako, da je viden zunaj domačega omrežja. Tako lahko, recimo, slike gledamo tudi, ko nismo doma. V povezavi s podprtimi večpredstavnimi predvajalniki, kot je Chromecast, je mogoče vse vsebine iz računalnika gledati tudi na televizorju. Plex samodejno poskenira knjižnico in nato spremlja, kaj smo že gledali in česa ne. Prav tako za vse zna iz spleta nabrati metapodatke o filmih in nadaljevanjih, ki jih imamo na disku.

■ **Total Commander (brezplačen).** Vsi moderni mobilni operacijski sistemi so se odmaknili od datotek in map, saj so jih vsi uporabnikom bolj ali manj skrili. Najdoslednejši s tem so v Applu, saj tam uporabniki sploh nimajo dostopa do datotek. Android je v tem pogledu nekoliko liberalnejši, a je Googleova podpora programom, ki bi upravljali datoteke, bolj slaba. Privzeto lahko dostopamo le do tistih datotek, ki jih na telefon potegnemo iz brskalnika. Za vse drugo

je treba poseči po namenskih aplikacijah. Na srečo se je v trgovini Play znašla tudi mobilna različica Total Commanderja, ki na namiznih računalnikih že nekaj desetletij odlično opravlja svoje poslanstvo. Tako kot na namizju je tudi v mobilni različici vse podrejeno preglednosti in v lepotno oblikovanje ni bilo vloženo dosti truda. Total Commander se na telefonu ali tablici ne uporablja toliko kot na namiznem računalniku ali prenosniku, a ga je pametno imeti nameščenega. Tako lahko v ozadju čaka na trenutek, ko bo treba datoteko premakniti iz ene mape v drugo.

■ **AppSales (brezplačen).** V Google Play Store so v zadnjih letih na voljo programi, ki nas opozarjajo na akcije razvijalcev, ko ti svoje izdelke za kratek čas ponujajo brezplačno ali po znižani ceni. Appsales nas tako opozori vsakič, ko je kak program na voljo po akcijski ceni. Poleg opozarjanja Appsales tudi sledi ceni programa za zadnjih 60 dni, tako da vidimo, ali se je akcija pred kratkim že zgodila in ali se bo tudi v prihodnje. Poleg tega lahko določen program dodamo na seznam željenih in Appsales nas bo s posebnim sporočilom opozoril, da je tisti program na voljo po znižani ceni.

Programi, kot so Appsales, so priročni predvsem zato, ker namesto nas pregledujejo trgovino Play, ki še vedno ni tako pregledna, kot bi morala biti. Predvsem pa nam privarčujejo nekaj denarja, saj nam vseh aplikacij ni treba kupiti takrat, ko zanje izvedemo, temveč se splača počakati na trenutek, ko bo program znižan.

■ **GDrive in QuickOffice (brezplačna).** Na tem seznamu smo se namenoma izogibali Googlevim aplikacijam, ki na Androidu praviloma postavljajo smernice razvoja in ljudi, ki imajo androidni telefon in ne uporabljajo programa Gmail, je zelo malo. Edini Googlevi aplikaciji, ki ju bomo posebej izpostavili, sta Google Drive in QuickOffice, ki sta zelo solidno zapolnili vrzel, ki jo je na tem operacijskem sistemu povzročila odsotnost Microsoftove pisarne. Prej smo že omenili Evernote, ki je za golo pisanje še vedno najboljša izbira, a se z dokumenti iz Officea ne razume. Tu vstopita Gdrive in QuickOffice, ki pisarniško govorico razume in zelo dostojno nadomestita Microsoftove izdelke. Obe aplikaciji sta zmožni datoteke izvoziti v pisarniških formatih. Toda treba je opozoriti, da še vedno prihaja do napak pri formatiranju dokumentov in zna se zgoditi, da namizni Word ne bo znal najbolje odpreti dokumenta GDrive. Tako ne gre za popoln nadomestek Pisarne, a za še vedno močnejši orodji, in zna se zgoditi, da Microsoftovih programov sploh ne boste pogrešali. **M**

Šest odličnih

Iger in preprostih igrice je v trgovini Google Play veliko. Zelo veliko. Večina jih je slabo narejenih ali zavajajočih ali oderuških. Takšno je stanje v vseh mobilnih trgovinah, a kjer je golo število iger tako visoko, se za vsakogar najde dovolj iger, ki so se svojega poslanstva lotile korektno. Tokrat jih bomo izpostavili šest, ki niso plod velikih studiev in so plačljive. Če že delamo seznam odličnih iger, je to treba storiti brez omenjanja iger, ki skušajo prek mikrotransakcij od igralca iztisniti čim več denarja. Tako smo izbrali nekaj starejših iger, za katere velja odšteti nekaj evrov in so zgled dobre prakse igranja na mobilnih operacijskih sistemih.

Anže Tomic

■ **Osmos** (2,2 EUR). Na mobilnih napravah so že nekaj časa na voljo igre, ki nam na začetku povedo, da jih je najbolje igrati s slušalkami. Razvijalci naj bi se potrudili z glasbo in ustvarili zvočno podobo, ki je majhni zvočniki mobilnih naprav ne bodo zmogli verodostojno prenesti do naših ušes. Osmos je nedvomno ena takih iger, ki ob igranju brez slušalk izpade dosti slabše. V njej smo okrogel paramecij, ki lahko absorbira le tiste paramecije, ki so manjši. Ko vsrkamo vase manjši organizem, se nam masa poveča, a jo obenem tudi izgubimo vsakič, ko se premaknemo. Ta osnovna mehanika se ponavlja skozi vse sobane, in čim dlje smo v igri, tem več elementov je dodanih, ki izkušnjo ohranjajo svežo. Tako v nekaterih sobah vsi parameciji krožijo okoli sonca, ki ima svoj gravitacijski prijem, in se moramo poleg vsrkavanja drugih paramecijev ubadati še z bližino sonca. Vse skupaj spremlja odlična razpoloženska glasba, ki ob igranju resnično sprošča in nas zna zavesti v stanje, ko se po igranju počutimo dosti bolj sproščeno.

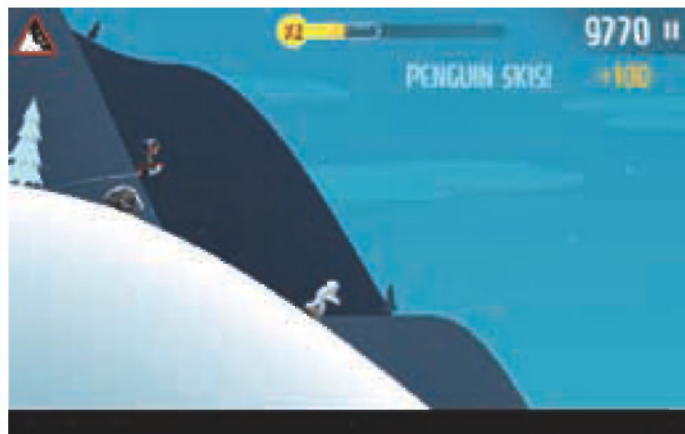
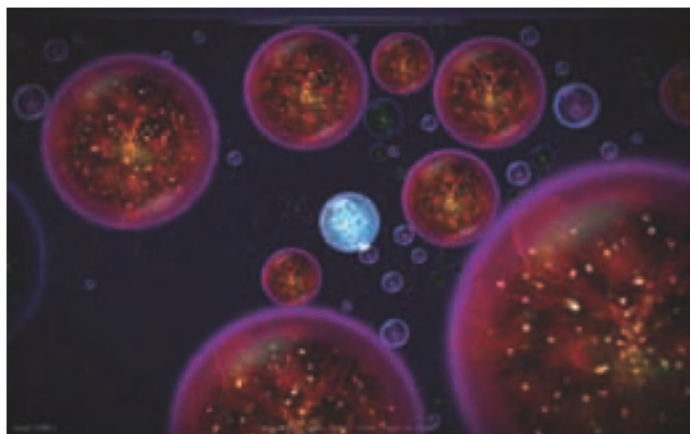
■ **Plants vs Zombies** (0,9 EUR). Saje-nje različnih vrst rastlin, ki skušajo vsaka po svoje preprečiti vstop zombijev v našo hišo, je početje, ki Plants vs. Zombies naredi skrajno zasvojljivo. Med zombiji in našo hišo je vrt, ki je kot šahovnica razdeljen na polja, kamor lahko sadimo rastline. Zombiji se na drugi strani naključno pojavljajo na začetku šahovnice in v ravni črti sledijo eni od vrst

poti do hiše. Mi jim skušamo prihod preprečiti s sajenjem rastlin, ki zombije ustavljajo. Osnovne rastline so take, ki streljajo grah in zombije v nekaj streljih ugonobijo. Potem so tu rastline, ki delujejo kot mine in čakajo na prihod živih mrtvecev. Seveda pa tudi zombiji poznajo obrambne taktike, saj so nekateri odeti v oklep, spet drugi lahko nekatere rastline preskočijo. Čim dlje smo v igri, na tem več takih spremenljivk je treba računati in z večanjem števila vrst rastlin in zombijev se večajo tudi taktične možnosti za našo obrambo in njihov napad. Vse skupaj začini še to, da lahko za določeno raven izberemo le določeno število vrst rastlin, tako da se je treba vsakič znova odločiti, s katerimi sredstvi se bomo spopadali s hodečimi mrtveci.

■ **Ski Safari** (0,8 EUR). Pametni telefoni brez fizičnih gumbov niso najbolj hvaležna platforma za klasične mehanizme igranja, ki jih poznamo z neumnih mobilnikov in prenosnih konzol. Zaslon na dotik je le steklo in pričakovati, da se bo dalo na tak vmesnik enakovredno prenesti klasične igre, je nerealno. Toliko bolj zato razveseljuje igre, ki so zaslon na dotik posvojile, oziroma so bile narejene s takim sistemom nadzora v mislih. Takšna je tudi Ski Safari, kjer smo smučar Sven, ki mora preskakovati ovire, medtem ko ga lovi snežni plaz. Ovire preskakujemo z dotikom zaslona in igro je mogoče igrati z eno roko. Oblika skoka je odvisna od dolžine našega dotika, saj kratek pomeni le skok, ob daljšem dotiku pa Sven

skuša izvesti salto nazaj. Na poti po hribu navzdol srečamo jetije, ki jih lahko jahamo, prav tako si lahko namesto smučič damo pod noge pingvina, volka, motorne sani in mogoče je leteti z orlom. Z nekaj spretnosti smo lahko na motornih saneh z jetijem in pingvinom, na nosu sani pa nam s krili pomaga orel. Ski Safari je idealna igra, ko moramo zapraviti nekaj minut, in razvijalci ji nenehno dodajajo nove hribe in živali.

■ **Little Inferno** (2,2 EUR). Tu in tam se najde kakšna igra, ki se zelo približa konceptu proste igre. Gre za igro, ki ne šteje točk in ne pozna lestvic. Igramo jo le zato, ker jo je mogoče igrati in je zabavna. V Little Infernu mečemo v kamin vsakdanje predmete in jih kurimo. V zameno za skurjene predmete dobimo denar, ki ga zapravimo za nabavo novih predmetov in te prav tako kurimo. Novi predmeti so na voljo v katalogih in za odklep vsakega novega kataloga je treba le kupiti in zakuriti vse predmete iz prejšnjega kataloga. Sveže nakupljene predmete nam nosi domov poštar, katerega delo lahko po-hitrimo z vnovčenjem znamk, ki jih dobimo predvsem s tem, da zakurimo vnaprej določene kombinacije predmetov. Kombinacije so nam na voljo v obliki namigov in so vredne več denarja. Little Inferno je prav tako ena tistih iger, ki se jih splača igrati s slušalkami. Omembe vreden je še konec, ki ni toliko končni cilj kot zadnje poglavje lepe zgodbe, ki smo jo odpletli z igranjem, no, s kurjenjem v kaminu.

Namečanje iz neznanih virov

Odperta narava Androida na področju iger omogoča namestitve iger, ki jih ne kupimo oziroma prenesemo iz trgovine Play. Android namreč omogoča namestitve datotek .apk tudi iz neznanih virov. Ta možnost je privzeto sicer izklopljena, a jo je mogoče vklopiti v nastavitvah, kjer gremo v podmeno varnost in tam vklopimo možnost namestitve aplikacij iz neznanih virov.

Pri igrh to pride prav ob nakupu prek organizacije Humble Bundle. Gre za projekt, ki v paketu oziroma svežnju (angl. bundle) ponudi okoli pet iger. Zanje plačamo, kolikor želimo. Če plačamo več, kot je trenutni povprečni znesek, dobimo dodatne igre in tako si organizacija zagotovi, da bo vsak hotel plačati več, kot je povprečje. Čim hitreje kupimo sveženj, tem manj bomo dali za vse igre, a praviloma povprečje nikoli ne zraste preko skupne cene vseh iger v trgovini Play. Prej nasprotno, saj je mogoče za okoli 5 evrov dobiti igre, za katere bi drugače odšteli 15 evrov ali več. Seveda je mogoče plačati tudi 0 evrov, a tako prikrajšate organizacijo, saj del prihodkov nameni v dobrodelne namene. Pri Humble Bundlu so šli celo tako daleč, da kupec sam določa, koliko odstotkov denarja, ki ga bo dal za sveženj, bo šlo v dobrodelne namene. Če, recimo, za sveženj odštujemo 6 evrov, lahko 1 evro namenimo organizaciji Humble Bundle, 2 evra damo razvijalcem in 3 evre v dobrodelne namene.

Igre, ki jih dobimo v svežnjih, so praviloma dobre neodvisne igre in večina teh, ki smo jih izpostavili v tem članku, je bila na voljo v enem ali več paketov Humble Bundle.

Svežnji so na voljo le za določen čas, tako da je smotrno spletni strani humblebundle.com dati naslov spletne pošte. Tako boste opozorjeni, ko bo na voljo nov sveženj, in iz lastnih izkušenj lahko potrdimo, da ne pretiravajo s količino epošte.

Ko sveženj kupimo, se prijavimo v posebno aplikacijo Humble Bundle (ta je na voljo v Google Play) in tam se bodo pokazali vsi nakupi. Aplikacija nas bo tudi opozorila, ko bo za katero od iger na voljo posodobitev in datoteke .apk lahko potegnemo k sebi kar iz same aplikacije. Humble Bundle se tako izogne plačevanju obveznih 30 %, ki jih za nakup v trgovini Play vzame Google. Tako od kupnine ostane več denarja, ki gre lahko v dobrodelne namene. Na iOSu možnosti nameščanja programov iz neznanih virov ni in tako tudi ne Humble Bundla.

■ **Star Command (2,2 EUR).** Star Command je plod projekta, ki je svoje financiranje zbral na portalu Kickstarter. Tam je ekipa treh ljudi dvakrat zbirala denar, da bi naredili arkadno simulacijo vesoljske ladje. Ne da bi to kdaj izrecno navedli, gre za igro Star Trek, ki seveda nima uradne licence Zvezdnih stez. Po imenovanju in izbiri ladje lahko v notranjosti določimo, kakšne vrste napadalnih in obrambnih oddelkov bomo zgradili. Ladjo lahko opremimo s torpedi, strojnico ali laserjem, v obrambne namene lahko zgradimo sobo, ki bo ladji omogočila lažje umikanje projektilom nasprotnikov in oddelke, ki bo ščitom dal nekaj več moči. Med obvezna oddelka spadata še most s kapitanom

in soba, ki skrbi za pogon. V vse oddelke je treba razporediti posadko, ki skozi misije nabira izkušnje. Na vsaki misiji se spopademo z nasprotno ladjo, ki na nas strelja in pošilja svoje vojake na naš krov. Tako moramo pametno razporejati vojake na krovu in ves čas bdeti nad stanjem našega in nasprotnikovega orožja in ščita. Kombinacija bojov in zgodbe je prežeta s solidno napisanimi Trek humorjem. Star Command je zabavna igra, ki jo je mogoče preigrati večkrat, saj posadka po koncu kampanje ohrani izkušnje.

■ **The Room (2) (0,9 EUR in 2,7 EUR).** Obe nadaljevanji igre The Room sta s prenosom na mobilne narave pridobili, saj sta obe

kakor nalašč za zaslon na dotik. The Room je serija ugank, ki so predstavljene kot skrinje, mize in drugi predmeti, pri katerih moramo najti skrivne predale in odprtine, da bi lahko odklenili končno skrivnost. Količina različnih ugank in mehanizmov za njihovo reševanje je neverjetna in avtorji so v drugem delu te igre vse skupaj še razširili. Vsaka uganka je sicer zaokrožena enota, a vse skupaj prepleta skrivnostna zgodba nekoga, ki je skozi uganke šel pred nami in nas vleče naprej. The Room je idealna igra za konec tedna, ko hočemo možganom dati reševati nekaj, kar ni povezano s šolskimi ali službenimi obveznostmi. ■

Apple Obvezno za iPhone

Danes si težko predstavljamo mobilno telefonijo brez morja aplikacij, ki so nam vsak dan na dosegu prstov. Čeprav so pametni telefoni (in tudi dlančniki) že dolgo poznali dodatne programe, je bil prihod iPhona oziroma odprtje trgovine iTunes App Store tisti mejnik, ki je za vedno spremenil dožemanje pametnih telefonov.

Jure Forstnerič

Ob odprtju App Stora je bilo na voljo 500 programov, zdaj jih je že čez milijon (to je primerljivo z Google trgovino Play). Prav visoko število aplikacij je ena največjih težav omenjenih trgovin, saj je na obeh veliko balasta, tudi takega, ki ni prav poceni. Tudi ko pride kakšna odlična in zelo priljubljena aplikacija, se hitro najdejo posnemovalci, zaradi katerih je kasneje kar sitno iskati tisto pravo – kot šivanko v senu. Pri tem se Applova trgovina sicer kar dobro obnese, a še vedno je včasih problem najti pravi program za določen namen.

Pred leti smo že naredili večji pregled najboljših programov za iPhone, a se je v tem času kar veliko spremenilo. Nekaj funkcij je zdaj vgrajenih že v sam operacijski sistem (žepna svetilka), nekateri programi so izginili, seveda pa je tudi obilo novih. To je jasno le pregled, saj je nemogoče, da bi preizkusili vse (ali celo večino) programov. Vse, ki smo jih omenili, uporabljamo (ali smo uporabljali) tudi sami, nekatere pogostejše, druge pa nekoliko manj.

Veliko programov je brezplačnih, med plačljivimi pa jih ima kar nekaj tudi brezplačno preizkusno različico. Na splošno so cene razmeroma nizke, s tem da je tempo razvoja pri teh aplikacijah kar hiter. Tu in tam je sicer na voljo večja različica, ki jo moramo (vsaj večinoma) znova kupiti, a lahko ostanemo tudi pri prejšnji različici.

Poslovne aplikacije

iPhone je odlični popotnik za poslovno oziroma službeno rabo. Ena izmed najpomembnejših aplikacij je vsekakor odjemalec elektronske pošte. Vgrajeni odjemalec se sicer presenetljivo dobro obnese, večina uporabnikov pa niti ne pomisli, da bi ga s čim nadomestila. Tu se največkrat omenja odlična aplikacija, imenovana preprosto **Mailbox**. Narejena je predvsem za hitrejšo obdelavo naše prihajajoče elektronske pošte, zelo koristen pa je tudi pogled, ki spominja na pogovor pri kratkih sporočilih. Za tiste, ki uporabljajo Microsoftov Exchange, pa omenimo še **Inbox Pro Outlook Edition**, ta obsega kar nekaj koristnih možnosti, povezanih s strežniki Exchange, denimo potrditev udeležbe na dogodkih, znotraj programa pa si lahko ogledamo najpogostejše datoteke (Word, Excel, PDF).

Poleg elektronske pošte so za prenos datotek v zadnjih časih nadvse priljubljene tudi oblachne shrambe, kjer je vsekakor najbolj znan **Dropbox**. Odjemalec za iPhone je zelo dober, preprost in učinkovit. Seveda se datoteke ne shranjujejo krajevno, kot v računalniku, a lahko to za posamezne datoteke tudi vključimo za takrat, ko nimamo dostopa do spleta. Podobnih shramb je še kar nekaj, vedno bolj razširjen je tudi **Google Drive**, sploh v navezi z oblachno pisarniško zbirko Google Docs (ki sicer nima samostojne aplikacije za iOS). Kar veliko uporabnikov uporablja **Box**, tudi Microsoft se trudi s svojim **OneDrive** (ta je bil nekoč znan kot SkyDrive). Omenimo še slovensko alternativo **Koofr**. Tega smo sicer pred kratkim preizkusili in čeprav ga še razvijajo, se kar dobro obnese, zanimiva prednost pa je v tem, da nam lahko poveže tudi Dropbox in Google Drive. Vsak od omenjenih ima svoje

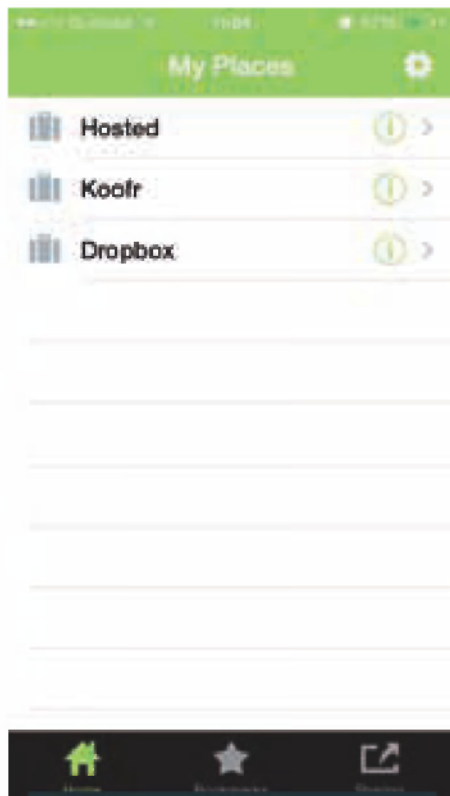
prednosti in slabosti, vsi so sicer omejeni po prostoru, a lahko slednjega tudi dokupimo.

Naslednji korak je ogled in obdelava različnih datotek. Za hiter ogled se načeloma dovolj dobro znajdejo že odjemalci elektronske pošte (tudi vgrajeni) in prej omenjene oblachne shrambe, ki vse ponujajo predogled kar nekaj različnih datotek. Za zahtevnejše se zelo dobro obnese **CloudReaders**, ki ga sami uporabljamo predvsem za ogled in krajevno shrambo datotek PDF, podpira pa tudi druge datoteke, predvsem večpredstavne (CBZ in CBR za stripe, MOV, MP3, MP4 itd.).

Za pregled in urejanje pisarniških datotek (torej .doc, .xls, itd.) je na voljo veliko različnih programov, a so večinoma plačljivi, velikokrat pa je na voljo tudi brezplačna omejena različica. Seveda moramo omeniti Applovo lastno pisarniško zbirko iWork, ki jo sestavljajo **Pages**, **Numbers** in **Keynote**.

Večina uporabnikov niti ne pomisli, da bi zamenjala vgrajeni odjemalec za elektronsko pošto, pri tem je Mailbox ena izmed najboljših alternativ, sploh ko se navadimo vseh možnih gest.

Čeprav je med spletnimi shrambami najbolj znan Dropbox, v zadnjem času vse več uporabljamo domačo alternativo Koofr, ki mu lahko dodelimo dostop tudi do drugih takih ponudnikov, tudi Dropboxa.

Aplikacije niso ravno poceni (slabih deset evrov vsaka), a so za kupce novjših Appllo-vih naprav brezplačne. Zelo enostavno jih je uporabljati, podpirajo pa tudi datoteke, narejene z Microsoftovo zbirko Office, seveda z nekaterimi omejitvami.

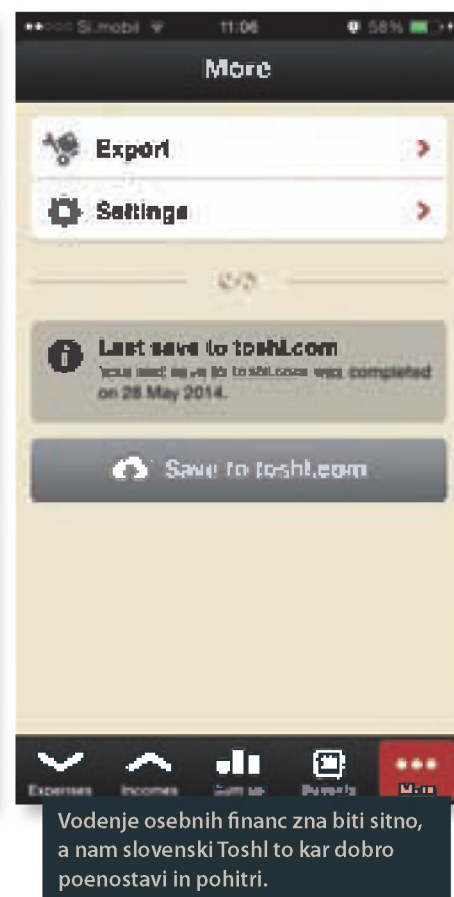
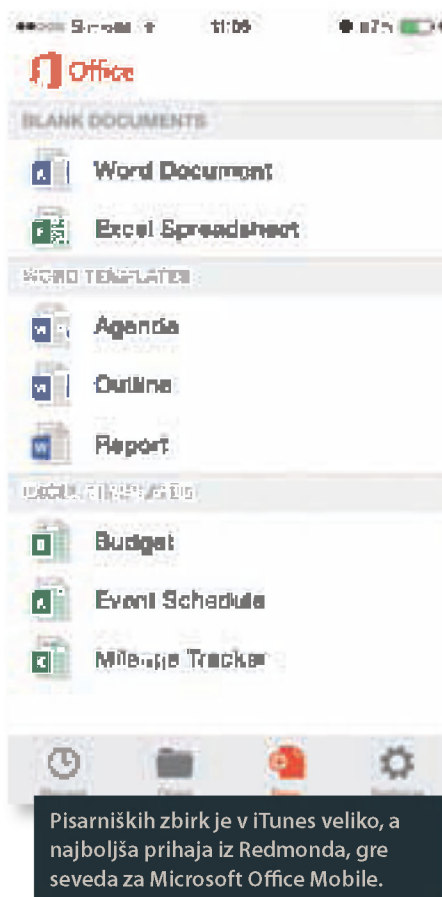
Na tem področju je pred kratkim sprožil nove valove ravno Microsoft, ki zdaj ponuja pisarniško zbirko **Microsoft Office Mobile**. Ta je za domače uporabnike brezplačna, le prijavit se moramo z Microsoftovim računom. Žal zaenkrat podpira le spletno shrambo OneDrive, sicer pa gre za ta hip najboljšo pisarniško zbirko za naprave iOS. Uporabniški vmesnik je dobro prilagojen tudi majhnim zaslonom telefonov, uporaba je hitra in enostavna, podpora Microsoftovim datotekam pa seveda odlična. Zaenkrat je (vsaj za nas) nadomestila druge take aplikacije.

Zelo dobri izbiri sta aplikaciji **Documents To Go** in **Smart Office 2**, ki sicer nista ravno poceni, a svoje delo opravita dobro. Sami smo do nedavna največ uporabljali **Documents To Go**, a so razlike med obema razmeroma majhne. Omenimo še **QuickOffice**, ki jo je pred nedavnim prevzel Google in je brezplačna.

Osnovna beležka je vgrajena že v sam sistem, a večina uporabnikov raje poseže po čem zmogljivejšem. Zelo dobro se obnese aplikacija **Simplenote**, ki omogoča spletno sinhronizacijo (in varnostno kopiranje) vsega zapisanega. Aplikacija je predvsem hitra in preprosta jo je uporabljati. Naš najpogostejše uporabljani program za zapiske pa je **PlainText 2**. Njegova prednost je v tem, da vse zapiske shrani še v Dropbox, kjer imamo do njih dostop tudi prek spleta oziroma računalnika. Je brezplačen, a vsebuje reklame, ki se jih z manjšim plačilom tudi znebimo. Bolj zmogljiv pa je program **Evernote**, ki je odjemalec za spletno stran. Poleg navadnih tekstovnih beležk omogoča tudi shranjevanje fotografij, urejanje seznamov itd.

Veliko področje, ki je del poslovnih oziroma službenih aplikacij, je tudi opomnik. Sami sicer najraje uporabljamo vgrajeni koledar, ki ga sinhroniziramo s spletnim Googlovim koledarjem, a je kup aplikacij z različnimi posebnostmi oziroma prednostmi. Najbolj prilagodljiv je **OmniFocus 2**, ki je sicer razmeroma drag (slabih dvajset evrov), a ponuja zares veliko. Z njim lahko vodimo opravke glede na čas, projekt, stik, tudi glede na kraj. Ponujajo tudi aplikacije za računalnike, kjer lahko vse podatke sinhroniziramo z mobilno aplikacijo prek spleta. Nova različica tudi podpira Appllovo glasovno asistentko Siri.

Občutno preprostejši je program **TeuxDeux**. Začel je v obliki spletne aplikacije, a so s časom ponudili tudi mobilno aplikacijo. Storitve je nadvse preprosta, celo minimalistična, žal pa zahteva mesečno naročnino. Solidna brezplačna storitev je tudi **Remember**

the milk, gre za eno izmed najbolj priljubljenih aplikacij za opomnike, podpira sinhronizacijo z Evernote, tako kot OmniFocus pa omogoča tudi dodajanje opomnikov s pomočjo Siri. Še dve priljubljeni aplikaciji za zapisovanje opravil oziroma vodenje seznamov sta **Wunderlist** in **Any.do**. Prva ima kar nekaj možnosti za sodelovanje (deljenje seznamov in opravil z drugimi), druga pa omogoča dobro sestavljanje agend, ima pa tudi dobro podporo časovnemu in lokacijskemu proženju opomnikov.

V segment poslovnih aplikacij bi lahko šteli tudi aplikacije za vodenje financ, predvsem osebnih. Tu nam je najljubša slovenska aplikacija **Toshl**, ki je nadvse enostavna, a kljub temu ponuja obilo različnih funkcij. Nam se zdi zelo koristna možnost nastavitve dnevni (tedenskih, mesečnih) finančnih planov. Z malo časa si lahko zelo poenostavimo delo s to aplikacijo, saj si lahko nastavimo tudi ponavljajoče se stroške in prihodke. Zanimiva je tudi **Expensify**, namenjena je bolj poslovnim uporabnikom, zajema pa koristno možnost slikanja računa, ki ga prebere in strošek shrani v eno izmed prej nastavljenih poročil (tam lahko ločeno vodimo osebne in poslovne izdatke).

Omenimo še odlično aplikacijo **Basecamp**, pri kateri pa je mobilna aplikacija le del celotne storitve – ta je namenjena organizaciji oziroma upravljanju projektov. Sama aplikacija je resda brezplačna, a se storitev plačuje z naročnino – se pa lahko začetek prijavi na šestdeset dni brezplačne

rabe. Med bolj znanimi uporabniki storitve so Twitter, NASA in DHL. Pri sestankih pa zna biti koristen program **iThoughts**, s katerim lahko rišemo oziroma povezujemo ideje (t. i. mind mapping). Je sicer bolj koristen na večjih zaslonih (recimo na tablicah), a lahko narisano prenesemo tudi v aplikacijo na pametnem telefonu.

Omenimo še par programov, namenjenih branju oziroma spremljanju novic. Po lanskem zaprtju spletne strani Google Reader je za veliko uporabnikov potrebo po bralniku RSS prevzel **Feedly**, katerega aplikacija ponuja enostaven pregled novic v čistem vmesniku. Za RSS je sicer dobra izbira tudi **Reeder 2**, tega lahko povežemo z različnimi storitvami RSS (tudi Feedly). Za daljše članke je še vedno odlična izbira program **Instapaper**, vanj lahko prenesemo članke prek njihovega oblachnega sistema, ki si ga vključimo neposredno v brskalnik na računalniku. Članke imamo shranjene krajevno na napravi (jih torej beremo tudi tam, kjer nimamo povezave v splet), so pa prečiščeni reklam in podobnih nepotrebnih grafik. Podobno deluje tudi **Pocket**, a nam je preprostejši in čistejši vmesnik pri Instapaperu enostavno bolj všeč.

Družabna omrežja

Včasih se zdi, da je bil za družabna omrežja največji skok, ko smo jih začeli uporabljati na mobilnih napravah. Nekaterim se zdi to najbolj samoumeven način komuniciranja, druge pa ravno ta nepretrgana povezanost

Mobilna aplikacija spletišča LinkedIn ponuja praktično vso funkcionalnost spletne strani.

Spletna stran Reddit je resnično gromozanska, za lažje brskanje po njej toplo priporočamo odlično aplikacijo Alien Blue, za katero lahko rečemo, da ponuja boljše izkušnje, kot sama spletna stran.

najbolj moti. Kakorkoli, družabnega omrežja brez aplikacije za iPhone praktično ni več.

Jasno je najbolj razširjen **Facebook**, ki ima seveda tudi svojo aplikacijo iOS – pravzaprav jih ima več. Poleg osnovne so tu še **Facebook Messenger**, ki na telefone prinaša še hitrejši klepet. Še preprostejši je **Facebook Poke**, s katerim še hitreje oziroma enostavneje težimo znancem. Podjetjem oziroma tistim, ki uporabljajo Facebook tudi v bolj profesionalne namene, je namenjen **Facebook Pages Manager**. Prek njega lahko hitro urejamo več Facebookovih strani, spremljamo, kaj se na njih dogaja, zajeta je tudi analitika. Tudi nekaj alternativnih aplikacij je na voljo, med njimi je marsikomu všeč **Friendly for Facebook**. Omogoča hiter pregled različnih Facebookovih profilov, zaklepanje s kodo za dodatno zasebnost, ponuja pa hiter in enostaven vmesnik. Seveda ima kup različnih aplikacij tudi vgrajeno podporo Facebooku, od programov za fotografiranje, pri katerih lahko fotografijo z enim klikom naložimo v omenjeno omrežje, pa do iger, kjer si prek Facebooka delimo najboljše rezultate.

Na drugem mestu po priljubljenosti se večinoma znajde **Twitter**. Večina uporabnikov tako kot pri Facebooku ostane kar pri domači aplikaciji storitve, resnejši twitterjevci pa največkrat prisegajo na **Tweetbot 2** oziroma **Tweetbot 3**. Bistvena razlika med obema je v tem, da je prvi namenjen sistemom do vključno iOS 6, Tweetbot 3 pa je na videz prilagojen delu v iOS 7. Oba ponujata kup

funkcionalnosti, ki jih osnovna aplikacija Twitterja ne, koristna je tudi sinhronizacija med različnimi napravami (tudi računalnikom), s katero si lahko shranimo lokacijo na časovnem traku (timeline), sinhroniziramo filtre in podobno. V podobnem rangu je tudi **Twitterific 5**, ki ponuja večino tega, kar ponuja Tweetbot, a je v osnovi brezplačen, ima pa nekaj plačljivih dodatkov (odprava reklam, potisne notifikacije itd). Razlike med Twitterific in Tweetbot so predvsem v uporabniških vmesnikih. Nam je sicer Tweetbot bolj pri srcu, a gre bolj ali manj za stvar navade.

Zadnje izmed velikih treh pa je omrežje **LinkedIn**, namenjeno službenim oziroma profesionalnim stikom. Omrežje ima seveda lastno aplikacijo, ki je kar dobra, omogoča praktično vse, kar nam omogoča spletna stran. Dobrih alternativnih aplikacij zanj niti ni, a jih tudi ne pogrešamo. Ponujajo pa še aplikacijo **LinkedIn Recruiter**, namenjeno zaposlovalcem, ki lahko prek nje iščejo potencialni kader. Koristna zna biti tudi aplikacija **LinkedIn Pulse**, ki je bralnik novic, prek katerega lahko učinkovito spremljamo novice in članke na LinkedIn. Omenimo še program **Google+**, za katerega sicer še nismo opazili, da bi se preveč prijel, za tiste, ki ga uporabljajo, pa bo tudi aplikacija koristna, saj ima dober vmesnik in jo je dovolj enostavno uporabljati.

Pod družabna omrežja bi lahko dodali še kup aplikacij, namenjenih trenutnemu sporočanju (Instant Messaging). Sami smo tu največ uporabljali **IM+**, predvsem zaradi podpore res velikemu številu različnih omrežji in protokolov. Podpira Microsoftov Messenger, Yahoo Messenger, tudi Google Talk, v zadnjem času so dodali tudi podporo Facebookovim pogovorom in Twitteru. Plačljiva različica odpravi reklame in doda še podporo Skype Chatu. Vsi omenjeni imajo tudi svojo aplikacijo (denimo **Yahoo Messenger**), a je po našem mnenju IM+ dovolj dober, da ne potrebujemo večine drugih, samostojnih aplikacij.

Seveda ima tudi **Skype** lastno aplikacijo, ta poleg tekstovnih pogovorov podpira tudi klice (tega IM+ ne). V zadnjem času pa je dokaj priljubljena tudi **WhatsApp**, ki lahko nadomesti tudi sporočila SMS. Prvo leto uporabe je brezplačno, potem pa velja naročnina en dolar na leto. Podpira tudi slike in video, zanj pa ne potrebujemo uporabniškega imena, saj uporabi našo telefonsko številko, obenem pa se integrira tudi s telefonskim imenikom telefona, kjer takoj vidimo, kdo izmed naših stikov uporablja WhatsApp.

Omenimo še dve omrežji, ki sta bolj domači računalnikarjem. Prvo je IRC, ki je za večino uporabnikov spleta sicer že del zgodovine, za nekatere (predvsem uporabnike Linuxa in programerje) pa še vedno odličen vir informacij in pomoči. Zanj je kar nekaj aplikacij v iTunes, ena izmed najboljših pa je **Palaver**. Res je plačljiva, a deluje odlično, predvsem ima zelo dober in pregleden vmesnik. Zelo dobra je tudi **Limechat**, sploh za uporabnike novejših naprav, saj je oblikovno prilagojena iOS 7 (to Palaver med tem pisanjem še ni). Zadnje pa je spletna stran, ki sicer bolj spominja na velikanski forum kot na družabno omrežje – Reddit. Zanj je na voljo nekaj aplikacij, a je **Alien Blue** praktično brez konkurence. Za polno izkušnjo je resda plačljiva, pogostim uporabnikom Reddita omogoča res učinkovito spremljanje dogajanja, komentiranje itd. - po mnenju marsikaterega uporabnika celo presega brskanje po spletni strani.

Foto in video

Telefoni iPhone že kar nekaj časa omogočajo zelo dobro fotografsko izkušnjo, v zadnjih generacijah pa so se v Applu še izdatno potrudili pri fotoaparatu. Zanimivo, da je pri tem vgrajena aplikacija za fotografiranje zelo špartanska. Kot marsikaj, kar naredijo v Applu, je namenjena predvsem čim bolj enostavni rabi, zato pa ji tudi zmanjka kakšna naprednejša funkcija. V zadnji različici iOS jih je res dobila nekaj, a je kljub temu zelo okleščena v primerjavi z drugimi fotografskimi aplikacijami, ki so na voljo v iTunes – in teh ni malo.

Mi smo v zadnjih letih preizkusili in uporabljali kar veliko različnih fotografskih aplikacij, v zadnjih nekaj mesecih pa smo se ustalili pri **VSCO Cam** (ime je kratica za podjetje Visual Supply Company). Program ima dodanih veliko posrečenih filtrov (tu lahko tudi zvezno prilagajamo intenziteto filtra), kar nekaj pa jih lahko še dokupimo. Sami filtrov sicer ne uporabljamo veliko, nas je bolj prepričalo odlično popraviljanje fotografije. Pri slednjih lahko po korakih popravljamo osvetlitev, kontrast, temperaturo beline, saturacijo, tudi ločeno korigiramo svetle in temne dele fotografije (in ob pretiravanju dosežemo učinek HDR, torej t. i. visoki dinamični razpon).

Tistim, ki si želijo preprostejši urejevalnik, oziroma so vajeni Applovega načina dela, priporočamo **iPhoto** in **iMovie**. Oba opravljata svoje delo dobro, kot rečeno, gre za preprostejša programa, sploh iPhoto, iMovie pa kar preseneča s prilagodljivostjo in zmogljivostjo, ki jo dobimo na mobilni napravi. Oba sta brezplačna za nove naprave (torej tiste z iOS 7, prodane od septembra 2013 naprej), drugače pa niti nista preveč poceni, po pet dolarjev vsak. Za iMovie se nam to niti ne zdi preveč, za iPhoto pa (predvsem glede na močno konkurenco).

Svoje aplikacije ponuja tudi gigant na področju digitalne fotografije, Adobe. Za manj

zahtevne uporabnike je na voljo **Photoshop Express**, ki je brezplačen, a ima veliko plačljivih dodatkov. Namenjen je manjšim popravkom, dodajanju filtrov in hitremu igranju s fotografijami. Njegov veliki brat je **Photoshop Touch**, ki na majhne zaslone prinaša presenetljivo veliko funkcionalnosti in zmogljivosti. Po našem mnenju celo preveč, saj zajema funkcionalnosti, za katere bi raje vzeli v roke računalnik (ali vsaj tablico). Zna pa biti koristen za res zahtevne uporabnike, ki potrebujejo zmogljiv urejevalnik tudi na telefonu.

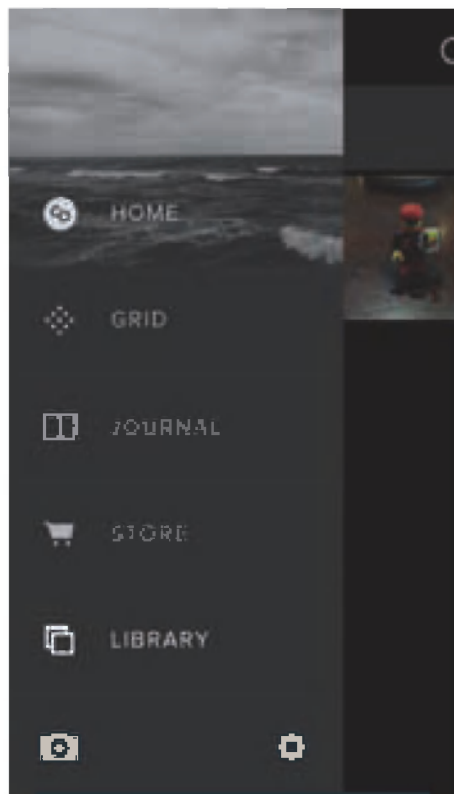
Bolj deljenju kot urejanju fotografij je namenjen znani **Instagram**, ki je pravzaprav lastno družabno omrežje, a omogoča tudi prenos v vsa bolj priljubljena družabna omrežja in na večje fotografske spletne strani (denimo Flickr). Instagram je znan po svojih filterih, ki se za navdih večinoma zgledujejo po analognem filmu. V iTunes je še kar nekaj podobnih programov, a težko rečemo, da je kak, ki bi posebej pritegnil pozornost.

Na temo videa lahko govorimo še o predvajalnikih večpredstavnih vsebin. Tu je kar nekaj možnosti, z vgrajenim predvajalnikom vred, žal pa težko izberemo le enega, saj se pri vsakem najde tudi kakšna pomanjkljivost. Največ sreče smo imeli doslej z **GoodPlayer** in **PlayerXtreme HD**. Oba ponujata

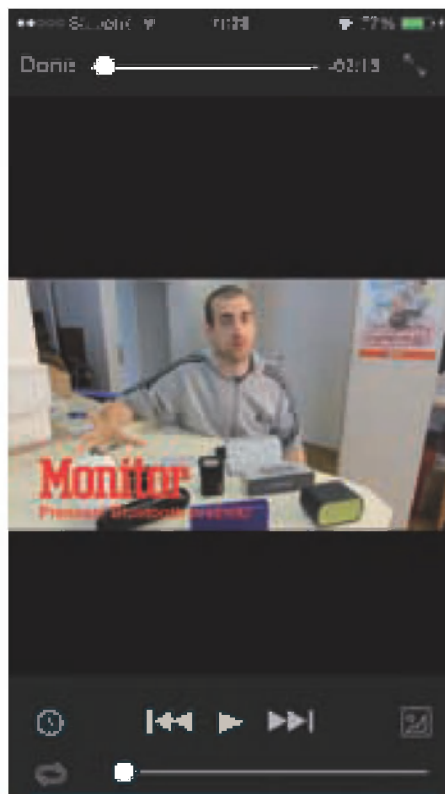
zelo dobro podporo različnim datotekam in obilo funkcionalnosti, prvi je plačljiv, drugi pa v osnovi brezplačen, a moramo za marsikatero funkcionalnost plačati. Oba podpirata tudi predvajanje vsebin prek standarda DLAN. Podobno zna tudi **Air Video**, le da uporablja lasten (brezplačni) strežnik, zna pa tudi shraniti pretočeni video. Zanimiva brezplačna alternativa je tudi **VLC**, a se žal obnese nekoliko slabše od različice, znane z namiznih računalnikov.

Pred časom so v Applu opustili svoj program za predvajanje posnetkov s priljubljene strani YouTube, nadomestil ga je Googleov program enakega imena. Ta ima enega najslabših vmesnikov katerekoli mobilne aplikacije na iOS, zato vsekakor priporočamo katero izmed alternativ – doslej nas je daleč najbolj prepričala aplikacija **Jasmine**. Ta ima odličen, preprost in čist vmesnik, podpira pa vse možnosti, ki bi si jih želeli. Zelo dobra je tudi aplikacija spletne strani **Vimeo**, ki omogoča tudi nalaganje našega videa v splet.

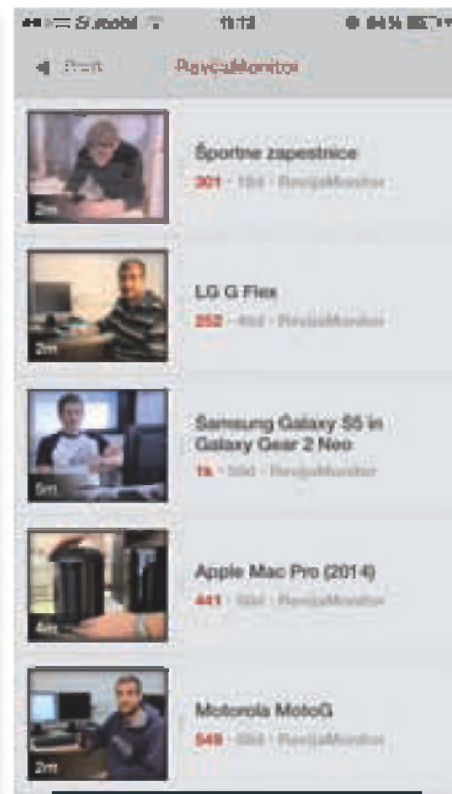
Poleg videa potrebujemo tudi kakšno aplikacijo za poslušanje glasbe. Za lastne glasbene datoteke smo bili vedno povsem zadovoljni z vgrajeno aplikacijo, imenovano preprosto Music. V tujini (predvsem ZDA) je na voljo vedno več spletnih glasbenih storitev (Spotify, Pandora, Bandcamp), a pri nas

Preizkusili smo že kar nekaj aplikacij za obdelovanje fotografij, zaenkrat nam je najbolj pri srcu VSCO Cam, ki ponuja vse prilagoditve, ki bi si jih želeli, na enem mestu.

Starosta predvajalnikov video datotek VLC je na voljo tudi za iOS, a na njem podpira manj različnih formatov kot na osebni računalnikih.

Googleov odjemalec za spletišče YouTube je s stališča uporabniškega vmesnika katastrofalen, zato toplo priporočamo veliko boljšo aplikacijo, imenovano Jasmine.

žal ne delujejo (oziroma se moramo potruditi s hekerskimi rešitvami). Drugače je pri podcastih, ki v zadnjih časih tudi pri nas postajajo vedno bolj priljubljeni. Osnovna Applova aplikacija ima kar nekaj pomanjkljivosti, odlično pa se obnese **Pocket Casts**. Res je plačljiva, a vredna svojega denarja. Ima odličen vmesnik in veliko koristnih možnosti – denimo, samodejno preskakovanje uvodov, ki ga lahko nastavimo za vsako oddajo posebej. Omogoča tudi samodejni prenos novih oddaj (vseh ali le določenih), samodejno brisanje poslušanih oddaj, koristna je tudi možnost brisanja starejših oddaj, ki nas ne zanimajo.

Rekreacija in šport

Pametni telefoni imajo danes kup različnih tipal, ki jih s pridom uporabljamo pri rekreaciji oziroma športu. V zadnjo generacijo telefonov iPhone je vgrajen še dodatni procesor, ki z majhno porabo energije ves čas shranjuje nekatere dodatke. Tako lahko telefon ves čas spremlja, kaj se z njim dogaja – ena izmed najosnovnejših aplikacij, ki uporabljajo te podatke, je **Runtastic Pedometer**. Ta spremlja naše korake, s tem pa lahko približno oceni tudi razdaljo, ki smo jo med dnevom prehodili. Če vnesemo še nekaj podatkov o sebi, nam lahko preračunava

tudi porabljene kalorije, vse skupaj pa si lahko prenesemo na spletno stran Runtastic.com za dodatno analizo. Zelo koristna je tudi aplikacija slovenskih avtorjev **Instant Heart Rate**, ki nam ob pomoči fotoaparata izmeri hitrost srčnega utripa.

V iTunes najdemo še en kup specializiranih aplikacij, namenjenih različnim vadbam, kjer nas spodbujajo, oziroma nam pomagajo pri točno določeni vadbi. Zelo zanimiva je aplikacija **7 Minute Workout**, ki temelji na sedemminutni vadbi, kjer se dotaknemo vseh glavnih mišičnih skupin, bistvo pa je v visoki intenziteti.

Športnih programov je veliko, večinoma pa so razdeljeni glede na šport. Zelo dobri so programi **Runtastic**, ki jih je cel kup – od izvirnega, namenjenega tekačem, pa do **Runtastic Mountain Bike** in **Runtastic Road Bike**. Zraven pa imajo še celo serijo aplikacij za različne vadbе, od trebušnjakov do vzgibov. Podobna je tudi aplikacija **Strava**, namenjena tako tekačem kot kolesarjem. Vse te aplikacije omogočajo shranjevanje lokacije in hitrosti, znajo se povezati tudi z dodatnimi merilci (merilci za srčni utrip, kadenco, hitrost).

Na kolesu (in tudi med planinarjenjem) veliko uporabljamo program **MotionX GPS**. Gre za aplikacijo GPS, v katero je vgrajenih

kup možnosti, vanjo lahko tudi prenesemo vnaprej pripravljene poti (te najdemo v spletu ali si jih izdelamo sami). Zelo koristna možnost je tudi krajevno shranjevanje zemljevidov, zaradi katere lahko predvsem v tujini prihranimo pri prenosu podatkov. Shranjeno pot lahko prenesemo v računalnik v različnih oblikah, tudi v formatu za Google Earth. Za izlete v gore omenimo še **Peaks**, aplikacijo nadgrajene resničnosti, ki nam virtualno prikaže okoliške vrhove in njihovo višino.

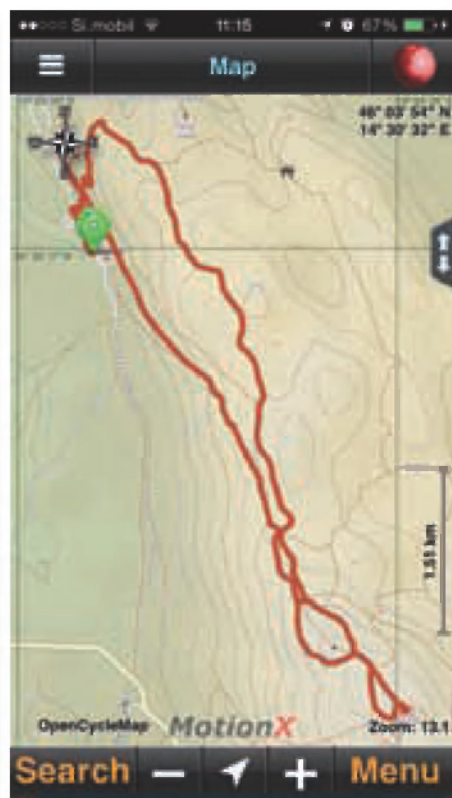
Računalništvo

O aplikacijah za računalnikarje smo pisali že pred nekaj leti. Takrat smo omenili, da je računalnikarjem koristnih aplikacij v App Storu veliko, a je po našem mnenju tu Android kljub vsemu v prednosti. Tam je namreč več preprostih, brezplačnih aplikacij, ki znajo sicer biti manj dodelane, a gre v praksi za programe, ki jih uporabljamo redko oziroma le v nujnih primerih.

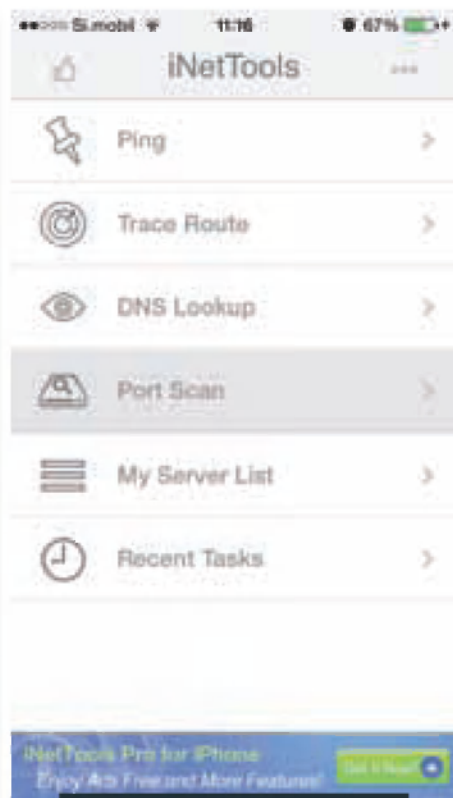
Najosnovnejši je program Ping, ki je v računalniške operacijske sisteme že vgrajen. Na iOS je na voljo veliko programov, ki združujejo omenjeni program še z nekaterimi sorodnimi, denimo Traceroute. Sami za te potrebe uporabljamo preprost in brezplačen **Nice Trace**, ki si med drugim tudi

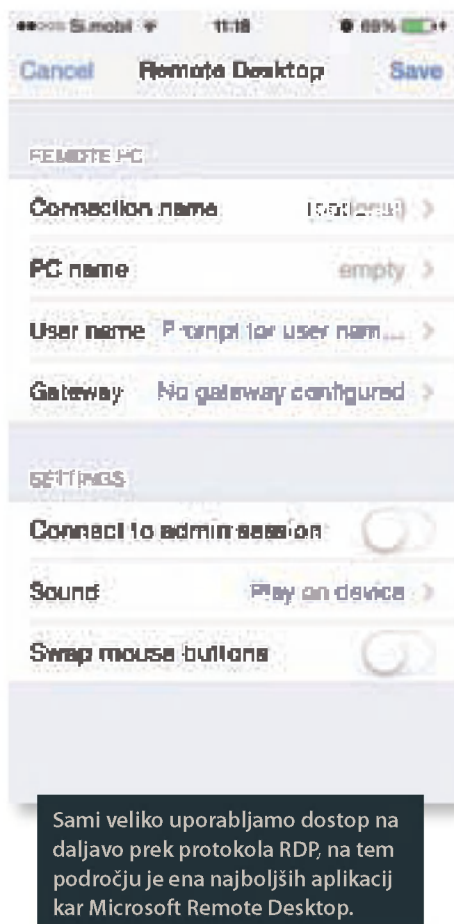
Za marsikatero aplikacijo v iTunes lahko rečemo, da gre za presenetljivo enostavno, a zanimivo zamisel. To velja tudi za Instant Heart Rate, aplikacijo, ki nam ob pomoči kamere meri srčni utrip.

Programov za navigacijo in spremljanje poti je v iTunes veliko, sami smo se najbolj navadili na MotionX GPS, pri katerem je najkoristnejša možnost krajevna shramba zemljevidov.

Paket iNetTools združuje nekaj najosnovnejših in uporabniških orodij za sistemske upravitelje.

zapomni pogosto preverjane naslove (URL ali IP). Preprost, a uporaben je tudi **Port scan**, dobra izbira, ki združuje vse omenjene (in še kaj), pa je **iNetTools**.

Za reševanje tegob na daljavo je na voljo odličen program **Screens VNC**, a je žal med dražjimi, ima pa zelo dober vmesnik in podpira VNC in SSH. Za slednjega priporočamo namenski program **pTerm**, ki temelji na znanem namiznem programu PuTTY. Podobnih programov je v iTunes sicer še kar nekaj, vsi pa imajo dokaj podobno funkcionalnost.

Za povezavo z računalniki (in strežniki), na katerih tečejo Microsoftovi operacijski sistemi, je na voljo kar nekaj aplikacij, ki se spoznajo na protokol RDP (Remote Desktop), a priporočamo le enega – Microsoftov lastni **Microsoft Remote Desktop**. Je brezplačen, deluje pa odlično. Vgrajena je celo podpora prstnim gestam v okolju Windows 8, prenašamo lahko celo zvok in video (seveda ob dovolj hitri povezavi v splet).

Enako namembnost imata tudi **TeamViewer** in slovenski **ISL Light**. Slednji je sicer bolj namenjen profesionalnim uporabnikom, oba pa omogočata hiter in enostaven dostop do oddaljenega računalnika, predvsem za podporo uporabnikov. Oba je enostavno uporabljati in delujeta prek spletne oblaka, zato se nam načeloma ni treba ukvarjati s požarnimi zidovi ali povezavami prek VPN.

Slovenske aplikacije

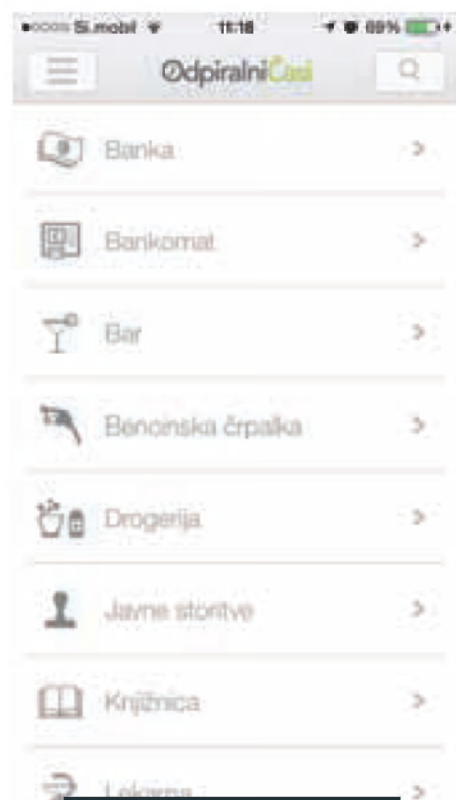
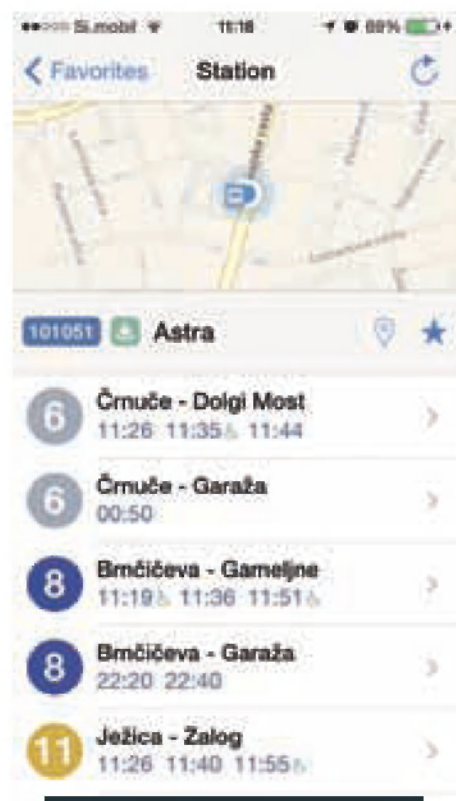
Poleg aplikacij, ki pokrivajo najrazličnejša področja, je še veliko takih, ki so zanimive zaradi krajavnega značaja. Gre za programe, ki so vezani na slovenske storitve in okolje. Za tiste, ki se (v Ljubljani) prevažamo z javnim avtobusnim prevozom, je priročna aplikacija **LPPBus**, s katero lahko preverimo prihode avtobusov na vseh postajališčih (aplikacija nam najprej ponudi najbližja postajališča). Podobna aplikacija je **Maribor bus**, jasno gre tu za štajersko prestolnico. Seveda se je, sploh poleti, priročneje prevažati s kolesom, s programom **Bicikelj Ljubljana** lahko preverimo, kje so prosta kolesa iz Ljubljanske mreže Bicike(LJ).

Tistim, ki se raje držijo cest, zna **Promet** prihraniti kar nekaj časa. V programu se znajdejo vsa prometna obvestila, torej delo na cesti in morebitne nesreče oziroma zastoji. Za doplačilo dobimo dostop tudi do spletnih kamer, ki so nameščene po našem avtocestnem omrežju, to nam je večkrat koristilo tudi za hiter pregled trenutnega stanja vremena.

Tudi za slednje imamo nekaj koristnih aplikacij. Za celosten pregled je zelo dobra aplikacija **Vremenar**, predvsem ima odličen vmesnik, podatke pa pobere s spletne strani ARSO. Odlična aplikacija je tudi preprostejši **Dež**, s katerim lahko predvsem hitro preverimo radarsko sliko padavin, zajema pa tudi modelsko napoved Aladin. Glede na letni čas velja omeniti še program **CroForecast**, ki ima zelo dobro vremensko napoved za našo južno sosedo. Zelo namenska je tudi **SloSki**, ki pride v poštev bolj v zimskih mesecih, saj nam ponuja hiter pregled nad vremenom in stanjem snežne odeje na slovenskih smučiščih.

V iTunes je na voljo kar nekaj dobrih namenskih aplikacij za iskanje česa konkretnega. V Ljubljani lahko preverimo zasedenost občinskih parkirišč in parkirnih hiš s programom **Parkirišča**, tam lahko tudi preverimo, ali je naš avto morda odpeljal pajek. Za iskanje odprtih trgovin, restavracij, lokalov ali česar koli drugega se redno znajde pod prsti aplikacija **Odpiralni Časi** (ki črpa podatke z istoimenske spletne strani), še pred tem pa si z aplikacijo **Bankomati** poiščemo najbližji bankomat – seveda je zapisan tudi podatek, kateri banki pripada določen bankomat.

V iTunes je še kup koristnih aplikacij, ki jih težko uvrstimo v katerega izmed večjih segmentov. Kljub velikemu številu aplikacij pa se ves čas pojavljajo nove, s svežimi zamislimi in pristopi. Različni uporabniki imajo seveda različen okus in preference, to, kar je nekomu všeč, se bo komu drugemu zdelo povsem nenavadno. Vsekakor se izplača tu in tam preveriti, kaj je novega, tudi v vsaki številki Monitorja zelo na kratko predstavimo 20 novih aplikacij. **M**

iPhone igre

Applov telefon je resda meril na pametne telefone, ki so bili domena zahtevnih uporabnikov, a se je hitro uveljavil kot ena izmed najboljših prenosljivih platform za igre. Po nekaterih podatkih naj bi bil celo največja igričarska platforma vseh časov.

Jure Forstnerič

Igre na iPhonu so praviloma zelo preproste, najzanimivejše pa zelo dobro izkoristijo zaslon na dotik, v začetku eno izmed največjih prednosti novega telefona. Veliko iger je brezplačnih, dokupimo jim lahko kar v sami aplikaciji, t. i. »in-app purchase«. Včasih gre za možnost dokupa dodatne stopnje ali odprave reklam, v zadnjih letih pa je vedno več iger, ki so sicer brezplačne, a postanejo s časom vse manj zabavne, če ne vložimo vanje nekaj (včasih tudi zelo veliko) denarja. Gre za načelo »freemium«, po katerem si s pravim denarjem odklepamo ali pospešujemo določene elemente igre. Zgled je dirkaška igra, kjer sčasoma lahko nadgradimo oziroma izboljšamo avtomobil. Na začetku gre dokaj hitro, s časom pa moramo za posamezno nadgradnjo čakati tudi po dan in več – lahko pa seveda tudi plačamo.

To načelo je za naše pojme katastrofalno nadležno, saj so te igre lahko občutno dražje od tistih, ki jih kupimo za enkratno ceno. Seveda jih lahko igramo tudi brezplačno, a bomo pri tem čakali kot nori, da se stvari kam premaknejo. Tem igram manjka ravnotežja, saj so sprva dovolj zanimive, a prehitro postanejo neznosno počasne, če dejansko plačamo, si pa velikokrat odklenemo nekaj, kar naredi igro za kratek čas preveč enostavno ... dokler spet ne pridemo do ovire, ko se vse skupaj znova upočasni, oziroma moramo spet aktivirati digitalno denarnico.

Seveda razumemo, da je šlo v večino teh iger zelo veliko časa, truda in denarja. Številne od njih so plačljive, a vsekakor vredne denarja, večinoma primerljive s skodelico kave (ali kozarcem piva). Dejansko se nam zdi škoda, da se vedno več večjih podjetji

odloča za omenjeno »freemium« službo. Jasno pa je velik del odločitve tudi na rame njih uporabnikov, ki vse prevečkrat ne cenijo dela, vloženega v programsko opremo.

Tu smo zbrali nekaj naših najljubših iger za iPhone preteklih let. Nekatere so starejše (a še vedno zabavne), druge seveda nove, pri marsikateri pa je na voljo tudi kakšno nadaljevanje. Velikokrat sta na voljo tudi dve različici, brezplačna in plačljiva. Pri prvi preverimo, ali nam je igra zares všeč. Glede na noro število iger, ki so na voljo za iOS, je seveda razumljivo, da smo izpustili marsikatero znano igro, obenem pa so tudi okusi različni. Kljub temu smo se potrudili pokriti širši spekter različnih iger.

Ena izmed prvih velikih uspešnic, ki je z leti močno prerasla okvire iTunes, je **Angry Birds**. Igra, ki je jezne ptiče potisnila tudi v druge sfere, od igrac in risank pa do otroških oblek, nahrbtnikov in še česa. V osnovi ni nič drugega kot streljanje s fračo, kjer s potegom prsta nadziramo kot in moč strela. Čez to so narisani jezni ptiči, ki imajo različne posebne sposobnosti, streljamo pa (bojda) zlonamerne prašiče. Po izvirniku je prišlo še kup sorodnih iger, vsem, ki še niso, pa vsekakor priporočamo preizkus originala. V podobnem duhu se igra tudi **Super Stickman Golf**, ki ima preprostejšo grafiko, a dobro fiziko in podporo večigralstvu.

Prijetna igra, ki se začne počasi, a hitro stopnjuje tempo, je **Flight Control** (in sorodna **Harbor Master**). Gre za starejši igri (vsaj v okviru iOS), kjer s prstom rišemo pristajalno linijo letal (v Harbor Master pa tovrstnih ladjic). S časom se na zaslonu nabere vedno več prometa, zadeve pa postanejo zelo hektične.

Ena izmed najpreprostejših iger je **Tiny Wings**, kjer s tapkanjem usmerjamo ptička k čim daljšemu dričanju in letenju. V igri moramo priti čim dlje, preden se spusti sonce, zelo lepo okolje pa se vsakič na novo generira. S strani gledamo tudi junaka igre **Jetpack Joyride**, ki je, za razliko od prej omenjenega ptička, opremljen z resnejšimi oklepi, a se mu na pot postavljajo tudi nevarne ovire.

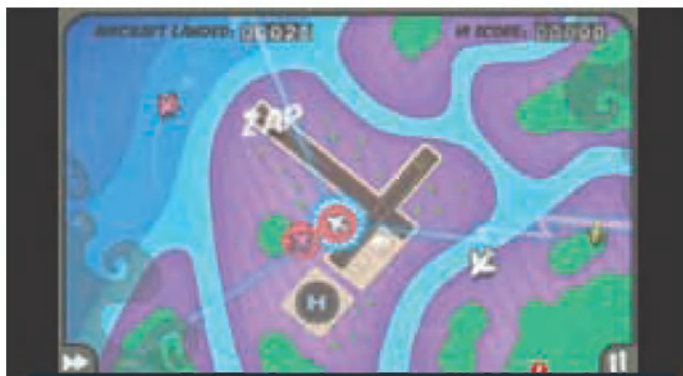
V najpreprostejšem duhu deluje očarljiva **Fruit Ninja**. Pred nami frči sadje, ki ga moramo s potegom prsta razrezati, še preden pade na tla. S časom je sadja vedno več, vmes pa se najdejo še bombe, ki jih moramo pustiti pri miru. Po težavnosti je podobna igra **Ridiculous Fishing**, ki je razdeljena na dva dela – najprej si s premikanjem trnka levo in desno nabereimo čim več različnih rib (in drugega podvodnega življa), nato jih vržemo v zrak in jih z izbranim orožjem postrelimo.

Malenkost več razmišljanja terja igra **Cut The Rope**. Ta kombinira prstno-drsne sposobnosti z načrtovanjem, saj moramo v pravem zaporedju (in v pravem trenutku) prerezati vrvice, ki držijo sladkarije, s katerimi nahranimo našo lačno malo pošast. Malo bolj miselnih iger je v iTunes zelo veliko, v zadnjem času je nadvse priljubljena **Threes!** V njej premikamo ploščice s števkami, kjer se enake številke med seboj seštejejo, ves čas pa prihajajo nove ploščice. Cilj igre je prišteti čim več števil, preden se napolni celotno polje. Igra daje občutek pasjanse ali celo sodukuja v novodobni, dinamični preobleki.

Malce starejša igra s podobno misleno logiko je **Bejeweled**, v kateri združujemo enake barvite kamne. Igra je brezplačna (a

Jezni ptiči so se namnožili na najrazličnejše konce, a izvirnik ostaja ena izmed zabavnejših in bolj ljubljenih iger na iOS.

Pristajanje aviončkov je sprva sproščujoče, ko pa se jih na zaslonu nabere že nepregledna množica, postane zelo zahtevno.

z oglasi, ki jih lahko odstranimo s plačilom), ponuja pa veliko različnih načinov igranja, med drugim tudi hitrostni. Podobno uganke predstavlja tudi igra **Dots**, kjer moramo v omejenem številu potez povezati čim več pikic enake barve, je pa tudi vizualno zelo čista in lepa. Pred nedavnim pa je izšla igra **Darklings**, v kateri moramo čim hitreje izrisovati simbole, s katerimi preženemo pošasti teme. Gre za eno izmed lepših iger zadnjega časa, ima tudi odlično glasbeno podlago.

Malo zahtevnejša je strateška igra **Strategy**, ki jo poznamo že zelo dolgo in je ena izmed naših najbolj všečnih iger že več let. Gre za preprosto implementacijo igre Risk, kjer zavzemamo ozemlja, ki se generirajo naključno (a vedno v enakih razmerjih). Izberemo lahko velikost igralnega zemljevida in popeljemo naše pikice k (virtualni) zmagi.

Na iOS se je preneslo že kup odličnih namiznih iger, ena najboljših je **Carcassonne**. Večkrat nagrajena namizna igra, v kateri vlečemo ploščice, z njimi pa gradimo gradove in ceste in zavzemamo polja. Igra ponuja tudi veliko razširitev, lahko jo igramo proti računalniku, prek spleta ali s podajanjem naprave. Med lažjimi namiznimi igrami, ki so na voljo tudi za iOS, omenimo še **Ticket to Ride Pocket** (to je različica za iPhone). Podobno zahtevna (in tudi uveljavljena) je kot Carcassonne, le da tokrat gradimo železniške povezave med različnimi mesti. Osnovni zemljevid predstavlja Evropo, a je na voljo kup razširitev, ki dodajo različne druge regije po svetu.

Ena izmed bolj priljubljenih zvrsti na iOS (ki je pravzaprav ravno zaradi telefonov in tablic doživela tudi preporoč na računalnikih) je postavljanje obrambnih stolpov oziroma t. i. »Tower Defense«. Gre za igre, kjer se čez polje sprehajajo sovražniki, mi pa moramo strateško postavljati in nadgrajevati različne obrambne stolpe. Nam je najbolj pri srcu igra **Kingdom Rush** (in nadaljevanje **Kingdom Rush Frontiers**), ki je postavljena v prikupen srednjeveški svet, kjer se z vitezi, čarovniki, lokostrelci in škrti bрани pred hordami nasprotnikov. V podobnem duhu je tudi **Tiny Heroes**, kjer imamo lastno temnico in moramo s postavljanjem pasti preprečiti vdor plemenitih herojev.

Zelo dobra je tudi igra **Fieldrunners** (in njeno nadaljevanje). Tu imamo več svobode s postavitvijo stolpov, pravzaprav uporabljamo stolpe za ustvarjanje poti, po katerih tečejo (se peljejo s tanki, avioni) mali vojački, imenovani Fieldrunners. Nadaljevanje nam je bolj všeč (zaradi večje raznolikosti stopenj), a je tudi prvenec odlična igra.

Seveda je tudi veliko iger, ki ponujajo nekaj več doživetij. Ena izmed najbolj priznanih je že skoraj umetniško prefinjena **Superbrothers: Sword & Sorcery EP**. Igra, ki je mešanica fantazijske igre igranja vlog in avanture, so nekateri označili kot umetniško delo, tako z vizualnega kot z glasbenega stališča, tudi zgodba, ki se odvija, je naravnost očarljiva.

Nekoliko podobna je igra **Out There**. Tokrat z vesoljsko ladjo potujemo nazaj proti domu, na poti pa se nam lahko zgodi marsikaj. Srečamo nenavadne nezemljane in se od njih, morda, naučimo kaj novega, ves čas pa moramo biti pozorni na vse stanje naše vesoljske ladje.

Omenimo še eno izmed bolj akcijskih iger – **Infinity Blade** (in njena nadaljevanja). Ob izidu je pokazala, kakšne grafike so pravzaprav zmogljive naprave iOS. Zasnovana je na predelanem pogonu Unreal Engine 3, tri-razsežna grafika pa jemlje dih. Samo igranje je v osnovi dokaj preprosto, s potegi s prstom se mečujemo z različnimi nasprotniki. Pri tem moramo menjavati strategije, saj bo napad ob preveliki rabi postal manj učinkovit. Med sprehajanjem po velikem grajskem poslopju pa najdemo nova orožja in oklepe za lažje premagovanje vse močnejših sovražnikov.

Seznam seveda ne bi bil popoln brez dirkalne igre. Resnejšim priporočamo igre **Real Racing**, predvsem prvo in drugo, tretja pa je brezplačna, a jo pestijo težave, ki smo jih opisali v uvodu. Gre za bolj simulacijsko vožnjo dirkalnih avtomobilov po dirkališčih, kjer si z uspešnim dirkanjem odklepamo vse zmogljivejše avtomobile in zahtevnejša prvenstva. Za podobne užitke čez drn in strn je dobra alternativa **Colin McRae Rally**, predelava nekoč priljubljene igre za osebne računalnike.

Bistveno bolj arkadno izkušnjo ponuja **Death Rally**. Tam gledamo navzdol na majhne avtomobile, ki so do zob oboroženi z različnimi orožji. Tako včasih ni treba, da smo najhitrejši, če se v pravem trenutku spravimo nad nasprotnike z bolj grobimi metodami.

Za konec omenimo še najljubšo igro domačih programerjev – čarobni **Dream of Pixels**. Gre za, enostavno povedano, nasprotni Tetris. Kosi se nabirajo zgoraj in pravočasno jih moramo odstranjevati, da nam ne zmanjka prostora. Igra ima prečudovito grafično podobo, ki se ves čas spreminja, ponuja pa obilo različnih načinov igranja, tudi povsem mirnega ugankarskega. **M**

Prvih 111 za Windows Phone

Čeprav se je Windows Phone že precej uveljavil, marikdo še vedno na pamet trdi, da za platformo ni dovolj aplikacij. Zadnji podatki navajajo, da jih je v trgovini trenutno na voljo že več kot 245.000, kar je vsekakor manj kot na tržnici za Android ali iOS. Drugi očitek meri na kakovost aplikacij, kar je večja težava. Med tisoči aplikacij je kup neuporabnih, grdih in sploh ne prav dobrih, a to lahko rečemo tudi za vse druge tržnice. Poglejmo, katere aplikacije so najboljše, najuporabnejše in najlepše in si jih lahko namestimo uporabniki Windows Phone. Igre pa bomo v tokratnem članku pustili ob strani.

Tilen Knaus

Družabna omrežja

Za platformo so na voljo uradne aplikacije za največja družabna spletišča. Seveda je tu **Facebook**, obvezni **Twitter**, slikoviti **Instagram**, poslovni **LinkedIn**, pa najboljši prijatelj vseh na poti, **Foursquare**. Našli bomo tudi uradne aplikacije manj razširjenih omrežij, kot je na primer **Vine**. Posebnosti pri vseh omenjenih aplikacijah ni, saj so za vse platforme bolj ali manj enake, zato posebej podrobna analiza ni potrebna.

Poleg uradnih aplikacij se na tržnici skriva tudi kopica zelo dobrih in v marsikaterem pogledu boljših aplikacij, kot so uradne. Tako tistim, ki radi klepetajo, na Twitterju toplo priporočamo, da preizkusijo **Mehdoh** (0,99 EUR). Do nedavna se je platforma ponašala še z nekaterimi zelo dobrimi in priljubljenimi odjemalci za Twitter, a jih je sodobna komercialna politika podjetja Twitter prisilila k umiku brezplačnih aplikacij. Od preostanka omenimo le minimalistični

Peregrine. Fotografii, obsedeni z Instagramom, bodo znali ceniti **6tag**, čigar avtor je zvezdnik med razvijalci Windows Phone aplikacij, Rudy Huyn. Omenimo še en zelo soliden in zelo lepo oblikovan odjemalec za Instagram, ki se po funkcionalnostih prav tako lahko kosa z izvirnikom, **InPic**. Tudi za Foursquare je na voljo zelo dober, v nekaterih pogledih boljši odjemalec od uradnega, **4th & Mayor**. Isti avtor kot 6tag je izdelal tudi (boljšega) odjemalca za Vine z imenom **6sec**.

Sporočanje

Tudi pri aplikacijah za neposredno sporočanje lahko ugotovimo podobno kot pri družabnih omrežjih, na voljo je večina najpomembnejših. Tako bomo na tržnici našli **Viber**, pa **WhatsApp** in **Facebook Messenger**. Enako kot pri odjemalcih za družabna omrežja so aplikacije oblikovno sicer prilagojene platformi, drugače pa zmorejo vse, kar zmorejo na platformah iOS in Android.

Ena izmed paradnih aplikacij na Windows Phone je seveda **Skype**, za katerega se s prihajajočo nadgradnjo napoveduje globoka integracija, kjer bo uporabnik lahko kar sredi klica preklupil z mobilnega klica na klic Skype, seveda če bo sogovornik imel skladen telefon in programsko opremo.

Poslovni uporabniki bodo s pridom izkoristili možnosti, ki jih prinaša **Lync 2013** za poslovno komunikacijo, tako bodo lahko klepetali, klicali in spremljali konferenčne klice skupaj s predstavitevjo in deljenjem namizja, in sicer prek mobilne povezave ali pa prek klica prek centrale.

Branje

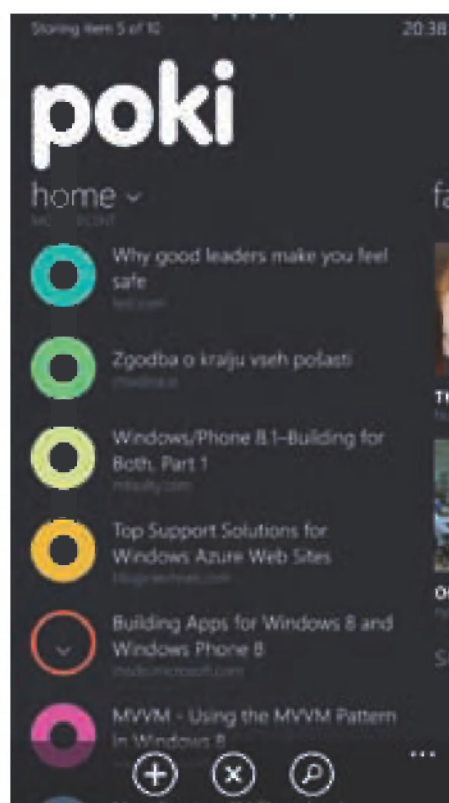
Če telefon uporabljate za spremljanje novic in branje, vam ne bo dolgčas. Toplo priporočamo **Nextgen Reader** (0,99 €), ki je bralnik virov RSS in odličen odjemalec za Feedly, še prej pa za Google Reader. Omenimo, da ga boste našli tudi na tržnici za Windows 8, kjer prav tako navdušuje.

Na žalost Windows Phone nima uradnega odjemalca za Pocket, pa posebna žalost ni potrebna, saj je na voljo res lep in simpatičen **Poki** (1,99). Avtor obljublja, da bo kmalu na voljo Poki 2, ki bo prav tako univerzalna

aplikacija, torej na voljo tudi za Windows 8 ob enkratnem nakupu. Če vam Poki iz kakršnegakoli razloga ne bo po godu, si velja ogledati tudi **Pouch**, omeniti pa je treba, da je na tržnici skrit tudi Microsoftov **Reading List**, ki je enakovreden v Windows 8 privzeto nameščenemu shranjevalniku spletnih člankov.

Resni bralci knjig bodo z veseljem namestili uradni **Kindle**, za resne bralce tujih revij pa bo prišel prav **Zinio**. Svojo zbirko elektronskih knjig lahko prebirate z **Bookviser**, ki je več kot spodoben bralnik z zmožnostjo neposrednega dostopa do zbirk brezplačnih knjig, prenosa knjig iz spleta ali pa sinhronizacijo s SkyDrive.

Med novičarji bomo nekoliko težje našli takšnega, ki nima aplikacije Windows Phone. Naj omenimo samo nekatere pomembnejše, kot je **CNN**, pa **USA Today** in **New York Times**, ki omogoča celo integracijo na zaklenjeni zaslon. Za navdušence nad elektronskimi igračami je tu **Engadget**.

Vreme

Aplikacije, ki prikazujejo vreme, so tako pomembne, da si nedvomno zaslužijo svoje poglavje. In kot na vseh platformah jih je tudi na Windows Phone več kot dovolj, za vsakogar se bo našla pravšnja. Razprava o točnosti napovedi ni prav produktivna, saj vsaka kdaj zadene, nekako tako, kot je stoječa ura dvakrat na dan točna.

Med najbolj zmogljivimi vremenskimi aplikacijami najdemo **WeatherFlow** (1,99), ki prikazuje vremenske podatke na več načinov, zmore posodobljati živo ploščico, ki jo je možnost tudi prilagajati okusu, omogoča pa tudi integracijo na zaklenjen zaslon, tako da lahko preverimo zadnjo napoved, ne da bi sploh odklenili telefon.

Blue Skies je eden izmed novjših izdelkov, gre pa za precej enostavno in minimalistično oblikovano vremensko aplikacijo, ki naj bi uporabljala enake podatke kot razvpita aplikacija Dark Sky in tako zelo natančno napovedovala padavine v naslednji uri. Še ena izmed lepših, a brezplačnih aplikacij se imenuje **Vieather**. Tudi Microsoft ima svojo vremensko aplikacijo iz skupine aplikacij Bing z enostavnim imenom **Weather** in tudi ta deluje dobro, dobrodošla pa je integracija z enako aplikacijo na Windows 8.

Seveda ne gre brez domače vremenske napovedi in pri tej temi se najbolje odreže **Si Vreme**, ki prikazuje res izčrpne podatke, ki jih za nas zbira Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO).

Fotografija

Med telefoni Windows bomo našli tudi takšne z vgrajenimi izjemnimi fotoaparati, kot

je Lumia 1020 in vsi novejši in najzmogljivejši telefoni iz Nokiine serije Lumia. Zato se ne gre čuditi bogati zbirki aplikacij, namenjenih žepnim fotografom.

de, ponudba je pestra. Tu je **Clever Camera** (1,99), ki omogoča popoln nadzor nad vsemi parametri zajema fotografij, pa tudi nekaj osnovnih filtrov. Povsem dorasel mu

Seveda ne gre brez domače vremenske napovedi in pri tej temi se najbolje odreže **Si Vreme**, ki prikazuje res izčrpne podatke, ki jih za nas zbira Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO).

Ti bodo najprej posegli po zmogljivejših aplikacijah, ki nadomestijo vgrajeni fotoaparati. Če imate Nokiin telefon, potem vsekakor poskusite **Nokia Camera**, ki prinaša izboljšave v vsak korak zajemanja fotografij in video posnetkov. Če uporabljate telefon druge znamke, to ne bo mogoče, pa nič ne

je tudi **ProShot** (1,99), ki omogoča tudi zajem posnetkov v tehniki HDR. Če ne želite investirati dveh evrov, preizkusite brezplačni **OneShot**.

Za obdelavo slike so primerni v prvem odstavku omenjeni odjemalci za Instagram, če pa želite ločeno aplikacijo, priporočamo **Lomogram**, ki prinaša kopico filtrov, osvetlitvenih učinkov in okvirov. Mešanica alternativne kamere, aplikacije za obdelavo posnetkov se imenuje **Indulged**, cenili pa jo bodo vsi, ki uporabljajo Flickr.

Kolaže lahko gradite z **Diptic** (0,99), ki je znan z Androida in iOSa, nadvse priljubljen pa je **Phototastic** (1,99) ne glede na to, ali pogledamo število uporabnikov brezplačne ali plačljive različice.

Za športnike in videografe so poskrbeli pri **GoPro**, saj je za Windows Phone na voljo uradna aplikacija, ki pa trenutno nima vseh možnosti kot ustrezniki na drugih platformah.

Urejevalnikov video posnetkov je precej, omenimo pa kar Microsoftov brezplačni **Movie Moments**, ki omogoča obrezovanje, dodajanje napisov in učinkov in dodajanje glasbe. In ko smo že pri Microsoftovih fotografskih aplikacijah, nikakor ne moremo mimo **Photosynth**, ki združuje množice fotografij, posnetih s približno istega kraja, v 360-stopinjske panoramske posnetke. Za trenutke, ko je treba narediti posnetek dokumenta, lista papirja ali pa table, bo prišel prav **Office Lens**, ki posnetek obdela in pošlje neposredno v OneNote. Zahtevnejši

Poskusi in kupi

V trgovini Windows Phone bomo tako kot v drugih trgovinah našli plačljive aplikacije in brezplačne aplikacije. Če se je razvijalec tako odločil, lahko slednje med delovanje prikazujejo reklame, nekatere pa ponujajo možnost nakupa dodatnih zmogljivosti ali izklop reklam prek t. i. in-app-purchase, torej nakupa skozi aplikacijo.

A za razliko od konkurenčnih platform lahko razvijalci pri objavi aplikacije ponudijo tudi polno različico aplikacije za brezplačen preskus (preskusi/try v nasprotju s kupi/buy). Katere funkcionalnosti se po preteku preskusa izklopijo in kako dolgo traja preskus, se odloči vsak razvijalec sam, vsekakor pa gre za dobrodošlo novost, ki marsikomu pomaga, da se odloči, ali je aplikacija vredna evra ali dveh, potem ko nekaj dni uporablja polno različico brezplačno.

lahko uporabijo na drugih platformah uveljavljeni **CamScanner**. Njegova najšibkejša točka je najbrž ime in bo z lahkoto tudi površno poslikan list papirja spremenil v dobro berljiv posnetek dokumenta in omogočil enostavno deljenje posnetka z drugimi.

Seznam fotografskih aplikacij končamo s slikarsko aplikacijo **Fresh Paint**, ki je še ena izmed aplikacij, ki je na telefon zašla z Windows 8. Omogoča slikanje z realističnimi platni, barvami in orodji.

Prilagajanje

Za Windows Phone velja, da ni prilagodljiv. To je seveda res, če ga primerjamo z aparati z nameščenim Androidom, kjer je mogoče zamenjati, nadgraditi ali prilagoditi prav vse komponente sistema. V primerjavi z jabolčnimi telefoni pa je prilagoditev približno enako.

Če želite, si lahko namestitev alternativno aplikacijo za koledar, ki izboljša uporabniško izkušnjo na živi ploščici, poveže več koledarjev in ponudi drugačen pogled na shranjene sestanke in druge vpise v koledar. Med temi aplikacijami sta najbolj priljubljena **Cal** (1,99), ki opisano opravlja minimalistično in enostavno, in **Chronos** (2,49), ki je koledar z nekoliko več glamurja in okrasov, drugače pa sta si po zmogljivostih (in omejitvah) precej podobna.

Če pogrešate hitrejše iskanje po imeniku, konkretno iskanje T9, potem priporočamo namestitev (in nakup!) aplikacije **RAP Dialer** (brezplačno ali 1,99), ki omogoča gradnjo seznama priljubljenih stikov, hitro iskanje po poljubnih poljih stikov in številne prilagoditve.

Če vam ni všeč sicer zelo zmogljiv in odziven vgrajeni odjemalec elektronske pošte, si omislite **MetroMail** (1,49), ki nadgrajuje izkušnjo z novimi zmogljivostmi, kot je premikanje med sporočili z gestami,

pripenjanje več datotek, urejanje izvirnega besedila sporočila pri posredovanju, a hkrati ohranja skladnost oblike s smernicami Windows Phone.

Zamenjav za kalkulator je veliko, izpostavimo zmogljivi in prilagodljivi **Calculator²** (brezplačno ali 1,49). Enako velja za alarme oz. budilke, če ne po zmogljivostih, pa po obliki in načinu upravljanja izstopa **627.AM** (brezplačno ali 1,49). Če vam ni po godu vgrajeni predvajalnik glasbe, poskusite **Listen** (brezplačno ali 1,99).

Če želite na začetni zaslon dodati bližnjice do akcij ali nastavitev, boste potrebovali eno številnih aplikacij za ustvarjanje bližnjic. Všeč nam je bila **Dashboard**, ki je tudi med bolj priljubljenimi takimi aplikacijami. Za izdelavo zanimivih ozadij za zaklenjen zaslon v Windows Phone 8.1, pa tudi za ozadje ploščic, lahko uporabite **PolyScreen**. Za izdelavo prosojnih ploščic za aplikacije pa bo odličen **Transparency Tiles**. Za povsem osebni zaslon zaklepanja si omislite **Lock Buster**, ki bo periodično prikazoval kolaž vaših slik za zaklenjenem zaslonu.

Film in glasba

V zapletenem položaju, v katerem sta se znašla Microsoft in Google zaradi aplikacije YouTube, je zraslo kar nekaj odličnih aplikacij za YouTube. Zelo uveljavljena je **MetroTube** (0,99), zelo hitro pa postaja priljubljena tudi enostavnejša **toib** (0,99). Obe omogočata prijavo v YouTube in pregledovanje posnetkov v visoki ločljivosti, zato posebnih razlik v funkcionalnost ne boste

našli, odločiti se bo treba glede na obliko aplikacije.

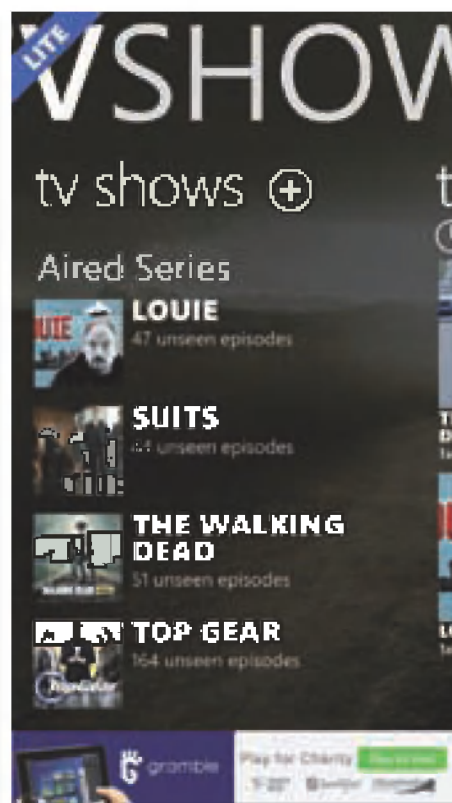
Za ogled poljubnih posnetkov, tudi MKV, priporočamo plačljivi **MoliPlayer Pro** (2,99), vsaj dokler tudi na telefon ne prenesejo programa VLC, ki je že na voljo za naprave z Windows 8. Za pregledovanje aktualnega TV sporeda in vseh mogočih podatkov o TV nadaljevanjih priporočamo **TVShow**, ki bo poskrbel, da ne boste zamudili nobenega dela priljubljenih nadaljevanj, obenem pa bo s svojo živo ploščico zelo popestril začetni zaslon. Zaigrizeni filmoljubi bodo veseli pregledovalnika največje spletne zbirke podatkov o filmih **IMDb**.

Ljubiteljem glasbe ne bo prav težko najti prave aplikacije, saj je na tem področju ponudba zelo pestra. Tako bomo med spletnimi glasbenimi velikani, ki ponujajo aplikacije za Windows Phone, našli skoraj vse. Na voljo je, recimo, **Pandora**, pa tudi trenutno zelo aktualni **Deezer**.

Za uganjanje naslova pesmi, ki se vrti, bosta poskrbela tako **Shazam** kot tudi **SoundHound**, glasbo pa prepozna kar v telefon vgrajeni Bing, ki ga priključimo z gumbom za iskanje ali Cortana, ki zamenja privzeti iskalnik na Windows Phone 8.1.

Kitaristi lahko svoje instrumente uglasijo z **Guitar Tuna**, ki je hkrati še metronom in nas zabava z igrigami. Z dodatnimi nakupi znotraj aplikacije pridobi dodatne načine uglaševanja in vadnice akordov.

Čeprav je odjemalec za poddaje vgrajen v operacijski sistem, bodo zahtevni uporabniki raje posegli po **Podcast Lounge** (1,99), ki

omogoča naročanje, odkrivanje in poslušanje glasbenih in video podcastov in zna nove oddaje prenašati v ozadju, kadar je na Wifi, tako da so vedno pri roki, ko je čas za poslušanje. Odlično deluje tudi prek vmesnika bluetooth v avtomobilih. Če imate rajši bolj minimalistično oblikovanje in manj nastavitvev ali pa vas moti le cena prej omenjene aplikacije, si oglejte še brezplačni **Casts**.

Nokiini posebnosti

Nokiini telefoni trenutno predstavljajo blizu 90 % tržnega deleža pri prodanih telefonih z Windows Phone. Del uspeha gre seveda pripisati zelo solidni strojni opremljenosti, vsečnemu oblikovanju in dobremu trženju. Nikakor pa ne gre prezreti, da Nokia svojim telefonom prilaga vrhunske aplikacije, ki uporabnikom drugih izdelovalcev niso na voljo. Seznam je resnično dolg in nima smisla, da naštevamo vse aplikacije, omenimo le najpomembnejše in najbolj nenavadne.

Verjetno sta najbolj atraktivni aplikaciji **Here Maps** in **Here Drive+**. Prva je klasična kartografska aplikacija, druga pa vrhunska aplikacija za navigacijo, ki omogoča glasovno navigacijo. Glavna uporabna lastnost obeh je, da omogočata prenos map na telefon in uporabo brez prenosa podatkov. Obenem preneseni zemljevidi niso statični, temveč jih lahko vselej (inkrementalno) nadgradimo. Aplikaciji sta privzeto nameščeni v vsej telefonih Nokia, že nekaj časa pa sta na voljo tudi uporabnikom telefonov drugih znamk.

Med obvezno opremo vsakega telefona Nokia sodi tudi že prej omenjena **Nokia Camera**, ki ni vedno izbrana kot privzeta

aplikacija za slikanje, zato le pokukajte v nastavitve in ustrezno popravite. Če bi želeli vsebino telefonskega zaslona pokazati širši publiki, pa naj gre za slike z dopusta ali pa igro ali drugo aplikacijo, lahko uporabite **Nokia Beamer**. Ne samo, da boste lahko na prenosniku ali televiziji videli zaslon telefona v živo, če premorete na dotik občutljiv zaslon, boste prek računalnika lahko telefon tudi upravljali. Uporaba telefona v avtu olajša **Nokia Car App**, ki se samodejno zažene, če telefon postavimo v izvorni Nokiin nosilec, in prikazuje vreme in druge podatke in omogoča dostop do glavnih funkcij telefona z vmesnikom, prilagojenim za rabo v avtu.

Enostavna, a zelo uporabna aplikacija je **Nokia Pocket Magnifier**, ki deluje kot povečevalno steklo. **App Folder** rešuje zagato nekaterih uporabnikov, ki bi na začetnem zaslonu radi imeli mape za aplikacije. **App Social** bo poskrbel za dnevno dozo vedno svežih aplikacij, ki si jih velja ogledati.

Nevgrajene

Čeprav je marsikatera aplikacija v Windows vgrajena, je še kup takih, ki so v resnici del sistema, a jih utegne površni uporabnik spregledati. Tak je, recimo, **PDF Reader**, povsem soliden in zelo uporaben prikazovalnik dokumentov Adobejevega formata PDF.

Potem je tu cela paleta aplikacij Bing, vsem je skupno to, da so na voljo tudi na namiznih in tabličnih napravah z Okni, da se nastavitve med platformami samodejno usklajujejo in da so nekakšen standard oblikovanja in funkcionalnosti. Zanimivo je tudi, da so njihova imena lokalizirana. Če je regija na telefonu nastavljena na Slovenijo, bomo aplikacije našli pod slovenskimi imeni. Med aplikacijami Bing najdemo **Šport (Sports)**, **Vreme (Weather)**, **Novice (News)**, **Finance**, **Hrana in pijača (Food & Drink)**, **Zdravje in vadbo (Health & Fitness)** in **Potovanja (Travel)**. Žal nekatere, recimo Novice, ne obsegajo krajevnih virov podatkov.

Kljub temu da ima aplikacija **Bing Translator** v imenu Bing, ne spada v prej omenjeni paket. Aplikacija pa je sila zanimiva, saj zmore prevajati tipkano besedilo, govorjeno besedilo ali pa besedilo na živi sliki fotoaparata. Prevaja med številnimi jeziki, slovenščina pa je trenutno na voljo le kot ciljni jezik, ne pa tudi kot izvorni.

Office Lens je podoben prej omenjenemu CamScannerju, le da poslikano besedilo privzeto shrani v OneNote, kar je nadvse priročno, saj je nato takoj dosegljivo tudi na drugih napravah, kamor je zvezek OneNote sinhroniziran. Ko smo že pri Pisarni, omenimo še **Office Remote**, ki je nekakšen daljinski upravljalnik za programe paketa Office, najbolj prav pa pride pri predavanjih in predstavitev.

Upravitelji računalniških sistemov bodo znali ceniti **Remote Desktop**, ki sam po sebi

ni posebnost, saj je aplikacij, ki se znajo na daljavo priklopiti na strežnike in računalnike Windows, veliko, a je brezplačen in podprt s strani Microsofta, kar vliva dobršno mero zaupanja, zameriti mu gre edino, da se nastavljene povezave ne sinhronizirajo med različnimi napravami kot druge aplikacije Bing.

Igračarji z napravo Xbox bodo lahko uporabili telefon kot podaljšek igralne konzole, če bodo namestili aplikacijo **Xbox One Smartglass** oz. **Xbox 360 Smartglass**. Telefon nato postane daljinski upravljalnik, nekatere igre pa ponudijo razne dobrrote na telefonu, recimo zemljevid sveta, v katerem igramo.

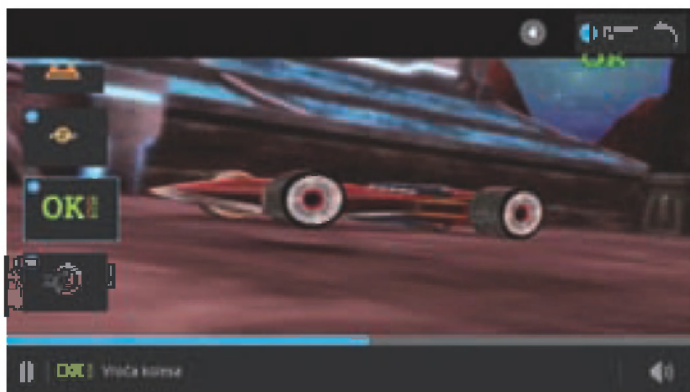
Zbirko Microsoftovih aplikacij sklenimo še z enostavnimi, a priročnimi aplikacijami

Nakup brez kreditne kartice

Menda je v neameriških državah uporaba kreditnih kartic še vedno velika ovira pri spletnih in mobilnih nakupih, saj si marsikateri uporabnik še vedno ne upa uporabljati kreditnih kartic, ker ga je strah morebitne prevare.

Pred slabim letom je Microsoft uvedel nov način plačila za aplikacije (pa tudi glasbo in filme v država, kjer je to podprto), ki ne zahteva kreditne kartice. Ta način imenujejo »carrier billing«, kar bi lahko prevedli v plačilo prek operaterja. Zapravljeni znesek vam mobilni operater enostavno zaračuna skupaj z mesečno naročnino.

Tako plačevanje deluje tudi v Sloveniji, a zaenkrat le pri Simobilu.

Level, ki je preprosta vodna tehnika, **Unit Converter** bo poskrbel za vse vrste pretvorb, **World Clock** pa za prikaz trenutnega časa v mestih po svetu.

Po domače

Tudi ponudba aplikacij za krajevno rabo je precejšnja. Tako bomo med njimi našli **RTV 4D**, ki prikazuje novice in video posnetke z nacionalne televizije in njihovega spletnega portala. Telekom je za svojo televizijo IP razvil predvajalnik TV programa **TVin**. Porabo na svojem mobilnem računu lahko preverite z aplikacijama **Mobitel Monitor** in **Si.info**.

Odpiralni časi bodo pomagali ugotoviti, katera najbližja bencinska črpalka je še odprta in kje je najbližji avtomat, **siTraffic** bo prikazal težave na cesti in še kakšno informacijo več. Ko smo že pri aktualnih informacijah, ne smemo pozabiti na najboljšo krajevno vremensko aplikacijo, že prej omenjeno **Si Vreme**. Avtor te aplikacije je pred časov izdal novo aplikacijo, **Slovenski vrhovi**, ki pomaga ugotoviti ime gor in hribov, v katere je usmerjena kamera telefona.

Resne stvari

Čeprav za Windows Phone še vedno (ne) upravičeno velja, da tudi resna spletišča in orodja ne ponudijo podpore za to platformo, je kar nekaj takih, ki imajo to vrsto naprav že dolgo podprto v svoji paleti aplikacij. Ena takih storitev je **LastPass**, ki je vrhunsko orodje za shranjevanje vseh mogočih gesel v

oblaku. Enako lahko rečemo tudi za oblačno shrambo varnostnih kopij **CrashPlan**, ki je zelo priljubljena, predvsem zaradi nadvse ugodne cene neomejenega paketa. Športnikom je na voljo kar nekaj priljubljenih sledilcev športnih dejavnosti, omenimo **Endomondo Sports Tracker**.

Svetovni popotniki bodo lahko tudi na Windows Phone nemoteno uporabili iskalnik letov, prevozov in hotelov **Skyscanner**. Zanimiva je tudi aplikacija **Lufthansa**, ki med drugimi standardnimi informacijami in orodji letalskega prevoznika ponuja vpogled v stanje zbranih letalskih milj, ta del pa se tudi integrira s sistemsko aplikacijo Wallet.

Žive ploščice so ustvarjene za hiter pregled enostavnih podatkov. Kakor nalašč za živo ploščico je aplikacija, ki odšteva dneve do poljubnega datuma. Ena takih je **Counters** renomiranega avtorja Rudy Huyna, omenili smo kar nekaj njegovih aplikacij, velja pa si ogledati tudi druge. Hiter pregled

stanja vašega portfelja vrednostnih papirjev in borznih indeksov omogoča **My Stocks Portfolio**.

Aplikacija **Khan Academy** je odjemalec za vsesplošno izobraževalno spletišče z istim imenom, kjer se lahko naučite pravzaprav vsega, kar človeštvo zna in zmore. **Star Walk** (2,49) je čudovita aplikacija za pregled zvezdnega neba, njen avtor pa se lahko pohvali z bazo 200.000 nebesnih teles.

Toschl Finance je nadvse priljubljena aplikacija slovenskega izdelovalca 3fs, ki je na voljo tudi za druge platforme in omogoča sledenje osebnih stroškov in njihovo analizo.

Če ste mislili, da si bomo drznili članek s seznamom nujnih, obveznih, najboljših ali najbolj priljubljenih aplikacij za mobilnike skleniti brez omembe aplikacije, ki nadomešča svetilko, ste se seveda ušteli. Predlagamo, da nemudoma namestite **Flashlight XT** in si osvetlite svet!

Torej, kaj manjka?

Čeprav naj bi bilo aplikacij na tržnici Windows Phone že četrta milijona, kar je velikanška številka, uporabniki še vedno pogrešamo nekatere aplikacije.

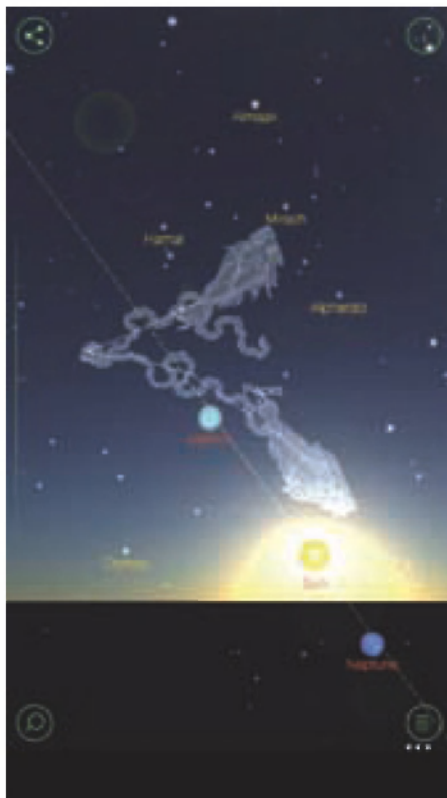
Največja pomanjkljivost je odsotnost Googlevih aplikacij, predvsem Gmail in YouTube. Problem je precej enostavno rešljiv, saj lahko za Gmail uporabljamo vgrajeno aplikacijo za prebiranje pošte. Za YouTube je na voljo kopica lepih in funkcionalnih odjemalcev, najlažje pa je uporabiti kar mobilno spletno stran.

Igračarji bodo pogrešali nekatere najnovejše uspešnice, posebej tiste hišnih razvijalcev, saj so se velike hiše že dodobra udomačile na platformi, zagrizeni gledalci televizija pa ponudnike, kot so Hulu in sorodni.

Vsak uporabnik bo našel še kopico nišnih aplikacij, recimo upravljalnike raznih naprav, aparatov in igrarč in še marsikaj, a ugotovimo lahko, da je stanje boljše kot pred letom dni, da sta Microsoft pa tudi Nokia naredila velik korak naprej, in da ob vedno večji priljubljenosti telefonov z Windows Phone pričakujemo, da se bo stanje še izboljšalo. **M**

Univerzalne aplikacije

Z zadnjo nadgradnjo Oken 8, imenovano preprosto Windows 8.1 Update, in s skorajšnjim prihodom Windows Phone 8.1 bodo končno na voljo univerzalne aplikacije, podobno kot jih poznamo na sistemih Android in iOS. Po eni strani to pomeni, da lahko razvijalci z manj truda razvijajo aplikacijo, ki teče tako na računalnikih in tablicah kot mobilnih telefonih. Pomembneje pa je to, da se lahko razvijalec odloči in aplikacijo proda enkrat, uporabljamo pa jo lahko na obeh sistemih.

Tablica ni telefon

Ko se znanec odloča o nakupu tablice, mu je v resnici težko razložiti, kaj bo z njo pridobil. Najnatančnejša razlaga je namreč ta, da gre za velik telefon. To, kar je mogoče delati s telefonom, je mogoče delati tudi s tablico, razen telefonirati in pošiljati SMS-e. Pa vendar razlaga v resnici ni dovolj natančna.

54 | Najboljše za iPad

62 | Najboljše za tablice Android

60 | Najboljše igre za iPad

68 | Najboljše igre za tablice Android

Matjaž Klančar

Ko je Apple, no, Steve Jobs predstavil prvo »pravo« tablico, iPad, se mu je strokovni svet smejal. Pravzaprav se mu je smejal že prej, saj je bilo videti, da bo predstavljan le nekakšen velik telefon. In natančno to je tudi bilo predstavljeno – iPad je velik telefon, ki za povrh še ne zna telefonirati in pošiljati SMS-ov. Vendar gre v resnici in hkrati še za veliko več. Velikost namreč uporabniku ponudi veliko boljše izkušnjo, za začetek postane naprava zelo uporabna tudi v ležeči postavitvi. Večja velikost ponuja večjo površino za prikaz in obenem lažje upravljanje s prsti, vedno prevelikimi za telefon. Če tega na začetku nismo razumeli odrasli, je (bilo in je) popolnoma jasno otrokom. Moj podmladek je imel za igre kar dolgo na voljo telefon s sistemom Android, a si je kljub temu neznansko želel imeti tudi tablico. Občasno sta tablice videvala, ko smo jih pri Monitorju preizkušali, in jasno jima je bilo, da je to tisto, kar si želita, pa čeprav nista znala razložiti, zakaj. Igrice so »lepše«, delo s tablico je »boljše«, kljub temu da gre le za velik telefon ...

Če danes pogledamo resnici v oči, bomo videli, da je tablica še vedno v resnici enako

iPad. iPad je tisto pravo, vedno korak spredaj, pa še prav nič dražji ni od zasledovalcev iz androidnega tabora. Toda Android prihaja, o tem ni dvoma. Za začetek, androidne tablice izdeluje taka množica izdelovalcev, da so v seštevku že prehiteli prodajo Applovih modelov iPad (v resnici čudi, da se to ni zgodilo že prej). Nadalje, strojna oprema tablic je zelo blizu Applovim modelom. To ne čudi, saj jih v resnici izdelujejo bolj ali manj isti izdelovalci z Daljnega vzhoda iz zelo podobnih komponent (razen procesorja). In, kar je ključno – programska oprema, operacijski sistem Android, je v zadnjih različicah vedno bolj optimiziran tudi za tablice. Rekli boste, saj pravzaprav vsaka telefonska aplikacija deluje tudi na tablici, in prav boste imeli, vendar »deluje« in »je optimizirana« ni isto, še zdaleč ne.

Tablične aplikacije za Android se tako vedno bolj zavedajo večje površine, ki jo morajo »zapolniti«. Samo za zgled – telefonska aplikacija Facebook je bila svojčas na tablici videti prav pošastno prazna in bela, danes so jo programerji toliko optimizirali, da večja površina ponudi še kaj več kot običajen seznam dejavnosti naših

prijateljev. Nove različice Androida na tablicah prinašajo tudi že novosti, ki se jih Apple še ni spomnil. Odlična je, recimo, podpora več uporabniškim računom, s čimer tablica naenkrat postane uporabna za več članov družine.

In – novemu zagonu androidnih tablic se pridružuje tudi Googlova trgovina Play, ki že nekaj časa še posebej promovira aplikacije, ki so posebej prilagojene tablicam. Tako jih je v množici programov za Android lažje najti, a verjamemo, da vam bodo naši nasveti na naslednjih straneh kljub temu pomagali ločiti zrno od pleve. **M**

Kaj smo ugotovili:

iPadi so tako ali tako razred zase in če vam zaprtost Applovega ekosistema ne dela težav, boste hitro ugotovili, da isto velja tudi za aplikacije zanj. Pa vendar se tudi androidni tablični razred prebujajo, dovolj, da se prebujajo tudi programerji zanj. Izbira aplikacij za guglove tablice postaja impresivna!

Obvezna oprema za iPad

Applov iPad je nedvomno najbolj priznana in uspešna tablica na trgu. Ljubitelji opevajo kakovost izdelave, lepoto naprave, preprost operacijski sistem in bogato tržnico App Store, ki s ponudbo zadovolji še tako zahtevnega programskega sladokusca. Izmed več kot pol milijona programov, ki so bili spisani s tablico iPad v mislih, smo izbrali naslednje.

Boris Šavc

Informacije

Tablični računalnik je predvsem vir informacij in z iPadom ni nič drugače. Elegantna oblika, lahkost in poskočnost naredijo Applovo tablico idealno za raziskovanje po spletu, branje novic, knjig, revij, stripov in še česa. Prva skupina aplikacij, ki nam ob jutranji kavici ponudijo še tople informacije, so zbiralniki novic. **MacHash** (brezplačno) se osredotoča na vire, ki pišejo o napravah in dogodkih, povezanih s podjetjem Apple. Privrženci mojstrov iz Cupertino si ne bi mogli želeli boljše aplikacije. MacHash vsak dan prečese nešteto spletnih zapisov, ki zadevajo naprave in storitve z logotipom ugriznjenega jabolka, in zbrano ponudi elegantno in privlačno berljivo.

Drugečen, širši pristop uporabi zbiralnik v lasti podjetja LinkedIn, **Pulse** (brezplačno), ki skrbi za informiranost svojih uporabnikov s podporo številnih virov in preprostim uporabniškim vmesnikom. Pulse podpira prijavo ob pomoči družabnih omrežij, predvsem domače storitve LinkedIn, in omogoča shranjevanje člankov za kasnejše branje. Četudi mu manjka lišpa, ki

je proslavil konkurenčno storitev Flipboard, gre za nadvse učinkovit zbiralnik/bralnik novic, s katerim zlahka prečese več zapisov kot z drugimi sorodnimi programi na tržnici App Store.

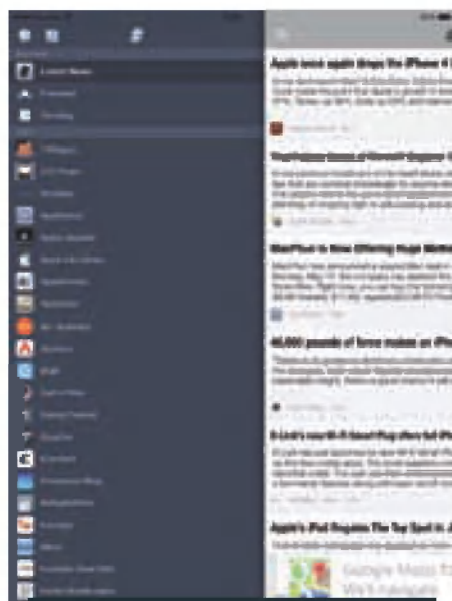
Ob spletnem pohajkovanju bodisi s spletnim brskalnikom bodisi z namensko aplikacijo marsikdaj naletimo na časovno oviro, ko bi radi določeno zadevo do konca prečesali, a se nam mudi drugam. Na pomoč nam priskočijo storitve za kasnejše branje. Tablica iPad jih pozna kar nekaj, sami prisegamo na **Pocket**. Slednji ima odjemalce na vseh priljubljenih operacijskih sistemih in platformah, intuitiven uporabniški vmesnik in brezšivno povezanost z družabnimi omrežji.

Zdravje je drago. Medicinska pomoč, zdravstveni pripomočki in knjige so dobre z visoko cenovno postavko. Isto velja za aplikacije, ki se ukvarjajo s to blagodatjo uporabnika. En sam pogled na tržnico App Store nam razodene, da brez cvenka ni merjenja sladkorja, nasvetov za celiakaše in vaj za revmatike niti na iPadu. Na srečo je tu program **WebMD for iPad** (brezplačno),

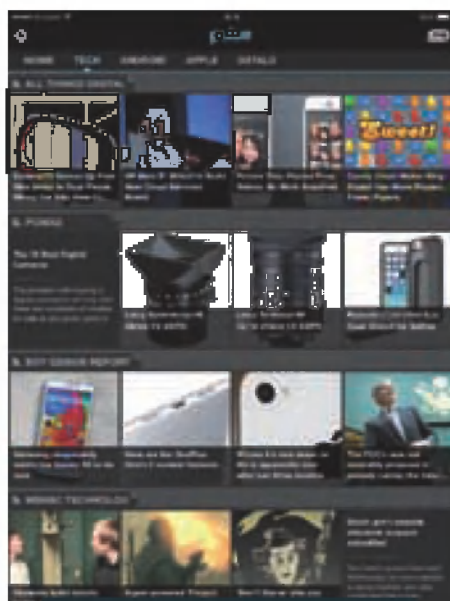
ki na Applovo tablico prinese brezplačen pregled pri zdravniku. Opevani primerjalnik simptomov zna iz naših težav postaviti dokaj zanesljivo diagnozo, ki se opira na bogato zbirko znanja istoimenskega spletišča.

Spletna enciklopedija Wikipedia je skozi oči programa **Wikipanion** (brezplačno, različica Plus - 4,5 EUR) berljivejša in prilagojena dotiku. Za nameček si lahko omislimo različico Plus, ki Wikipedia dodatno osmisli s storitvijo za kasnejše branje. Najdene članke shranimo na tablico in jih beremo brez spletne povezave. Aplikacija je zelo hitra, saj ima neposredno povezavo s strežniki spletne enciklopedije. Če ne potrebujemo kasnejšega branja, je nakup različice Plus težko opravičiti. Dovolj dobra je že osnovna aplikacija ali huda konkurenca v obliki nadvse privlačnega programa **Articles** (brezplačno).

Odlični bralnik elektronskih knjig spletnega knjigotržca Amazon, **Kindle** (brezplačno) poskrbi, da so nam digitalne bukve vedno na doseg roke. Kindle ima vrsto zmogljivosti, med katerimi ne manjkajo vgrajeni slovar, dodajanje oznak in zaznamkov in

MacHash na enem mestu zbere najbolj priljubljene spletne vire, ki pišejo o Applu, in jih jabolčnim ljubiteljem ponudi nadvse elegantno.

Novičar Pulse sicer nima bleščečega uporabniškega vmesnika po zgledu proslavljenega Flipboarda, a za resno delo in močnejšo dozo informacij na iPadu ni boljšega.

Mobilni zdravnik WebMD for iPad nam na podlagi simptomov in ob pomoči priročnega modela telesa postavi vrsto verjetnih diagnoz.

Spletno enciklopedijo Wikipedia je na tablici s programoma Wikipanon in Articles užitek uporabljati.

Tablični zaslon je kakor nalašč za branje stripov. Najbolj otipljiv prikaz med programi, ki nam pri branju slikovnega čtiva pomagajo, ima Comic Zeal.

Propaganda programa textPlus obljublja nižje cene pogovorov kot konkurenca. Bojda so cenejši od velikega Skypa. Ko pogledamo cene klicev v Slovenijo, smo v dvomih.

niti brezšivna sinhronizacija, ki nam omogoča, da načeto knjigo z elektronskega bralnika končamo na tablici. Manjka le spletna knjigarna, ki so jo v Amazonu zaradi visokih jabolčnih dajatev odstranili iz programa. Edina pot do elektronskih knjig največjega knjigarnarja pod soncem tako vodi le prek dežurnega spletnega brskalnika.

Tako računalnikarji kot drugi knjižni molji imamo radi elektronske knjige. Predvsem v njih uživamo na namenskih bralnikih, ki ne trpinčijo oči. Med široko bero teh naprav vodi pravkar omenjeni Amazonov Kindle, ki med drugim ponuja tudi nabor

najrazličnejših revij in časopisov. Pri slednjih se povprečnemu bralcu rado zatakne. Črnobeli zaslon elektronskega bralnika pač ni namenjen pisanim naslovnici in grafično razkošnim člankom. Ker je tablica veliko primernejša zanje, si na iPadu hitro omislimo aplikacijo **Zinio**. Gre za vodilno digitalno trafiko, ki ponuja tako posamezne izvede kot naročnine na najvidnejše naslove svetovnega tiska. Slovencev med ponudbo ni, revije podalpski živelj kupuje v prodajalni, ki je plod domače pameti, v aplikaciji z izvirnim imenom **Trafika**.

priporočamo aplikacijo **FaceTime**, ki ob pomoči slike in zvoka združi dve jabolčni duši najbolj elegantno daleč naokrog. Če je v pogovor vpleten uporabnik, ki nima jabolčne naprave, uporabimo priljubljeno aplikacijo **Skype**. Poleg govornega druženja je zelo priljubljeno dopisovanje po zvezi. Neposredno sporočanje dandanes živi znotraj družabnih omrežij, vsaka izmed namenskih aplikacij ga izdatno podpira. Če imamo prijatelje različnih okusov, nam bo prišel prav program **AIM**, ki med drugim hkrati podpira

Čeprav je največja mobilna trafika na svetu Zinio, Slovenci raje nakupujemo v lokalni Trafiki, ki med dobro družbo ponuja tudi vašo najljubšo revijo.

Tablica ni namenjena predvsem komunikaciji, za to imamo vendarle pametne telefone, a se v praksi izkaže, da je za občasni čvek več kot priročna.

Če je Kindle najboljši elektronski bralnik na iPadu, je **Comic Zeal** (4,5 EUR) daleč najlahtnejši prikazovalnik stripov v digitalni obliki. V prid mu štejemo zmogljiva orodja za urejanje naložene zbirke, na čelu s samodejno kategorizacijo, sledljivost napredku v posameznih naslovih, spodoben iskalnik, povezano podajanje številke znotraj iste zbirke, pametno povečavo in nalaganje stripov na napravo ob pomoči kabla USB, brezplačne povezave ali oblačne shrambe Dropbox.

Komunikacija

Tablica ni namenjena predvsem komunikaciji, za to imamo vendarle pametne telefone, a se v praksi izkaže, da je za občasni čvek več kot priročna. Med Appllovi napravami

tako Facebookove kot Googleove uporabnike. Med preostalimi izdelki smo preizkusili še **textPlus**, ki obljublja cenejše sporočanje in klice na dejanske telefonske linije. Zaradi narave programa je v Sloveniji njegovo delovanje omejeno. Brezplačnih oziroma neomejenih klicev ter sporočil program ne ponuja onkraj meja Združenih držav Amerike in Kanade, če pa bi radi prijatelja presenetili s klicem z neznane številke ameriške države Misisipi, bo istoimensko podjetje rade volje vzelo tudi podalpski evro.

Družabna omrežja

Pri brskanju po spletu ne moremo več mimo družabnih omrežij. Seveda je velik zaslon tablice iPad kakor nalašč tudi zanje.

HootSuite podpira sodelovanje v več družabnih omrežjih hkrati.

Četudi je obisk izbranega družabnega okolja povsem izvedljiv z mobilnim spletnim brskalnikom, se izkušnja ne more primerjati z uporabo namenske aplikacije. Večina družabnih omrežij se ponša z izdelkom, ki ga tuji dobavitelji ne morejo doseči. Tako je **Facebook for iPad** prva izbira Zuckerbergovih privrženec in **Twitter for iPad** glavni med ljubitelji kratkih spletnih sporočil. Drugi razvijalci se zato zatekajo k zvijačam. Najpogosteje izkoriščajo očitno dejstvo, da aplikacija večjega družabnega omrežja nikoli ne bo podpirala drugih spletnih družčin. Tako **HootSuite for Twitter & Facebook** (brezplačno) omogoča sodelovanje v obeh priljubljenih družabnih središčih, doda pa jima še **FourSquare** in **LinkedIn**.

Delo

Čeravno tablico največkrat uporabimo za uživanje digitalne vsebine, je mogoče z njo tudi učinkovito delati. To podkrepljuje nemalo delu posvečenih aplikacij na tržnici App Store. Bogata bera oteži ločevanje zrnja od plev, zato je najbolje, da vam najmarljivejše programe priobčimo mi. Vse našete izdelke s pridom uporabljamo, zato ni dvomov o kakovosti. Vabljeni na pokušnjo.

Delo z več monitorji hkrati je ena izmed stvari, ki jih potrebujemo, ne da bi se tega zavedali. Ko se navadimo na delo z dvema zaslonoma ali več, ni poti nazaj. Vlogo dodatne zaslonske površine lahko odigra tudi tablica iPad. S programom **Air Display 2 for iPad** (9 EUR) razširimo tako osrednji zaslon operacijskega sistema OS X kot okenskega Windows. Pri delu s preglednicami, družabnimi omrežji ali med spletnim raziskovanjem je dodatna površina zlata vredna, zato slabih deset evrov niti ni pretirana cena za udobje, ki nam ga ponudi Avatronov pripomoček.

Podobno velja za tablično zbirko podatkov **FileMaker Go 13** (brezplačno). Sprva

precej draga aplikacija je danes brezplačna nujnost za vse uporabnike, ki si želijo dobre mobilne zbirke podatkov. Brezhibno oblikovanje, napredno iskanje, digitalno podpisovanje, večopravilnost in večpredstavne zmožnosti so razlogi, zakaj bi si to pomožno aplikacijo moral omisliti prav vsakdo. Kljub vlogi asistenta mobilni FileMaker ponuja osnovne predloge seznama stikov, popisa premoženja in izdaje računov, seveda pa omogoča pregled na namizju ustvarjenih

Delovnega vsakdana si ne predstavljamo več brez elektronske pošte. Nosimo jo s sabo v žepu, sporočila prejemamo na tablico, odgovarjamo nanje s prenosnikom in jih urejamo na stacionarnem domačem računalu. Za elektronsko korespondenco skrbijo odlični poštni odjemalci, ki jim po večini nimamo česa očitati. Tu in tam pa se znajde na prizorišču novinec, ki pritegne marsikateri pogled. Tak je tablični program **Mallbox** (brezplačno). Izredno pričakova-

Četudi je obisk izbranega družabnega okolja povsem izvedljiv z mobilnim spletnim brskalnikom, se izkušnja ne more primerjati z uporabo namenske aplikacije.

zbirk, ki si jih na tablico prenesemo z elektronskim sporočilom.

Program **GoodReader** (4,5 EUR) iz tablice iPad za slabih pet dolarjev naredi najboljši bralnik na svetu. Gre za zelo zmogljiv program, ki se ponša z odličnimi zmožnostmi urejanja in označevanja datotek. Z lahkoto zasenči druge bralnike na trgu, je odprt in podpira nemalo oblik zapisa ter sinhronizacijo branega gradiva na sto in en način. Izpostaviti velja neprekosljivo podporo Acrobatovemu zapisu PDF. Priporočamo ga predvsem študentom, učiteljem, raziskovalcem, odvetnikom in zdravnikom. Skratka, namenjen je uporabnikom, ki želijo iz predločenega besedila iztiskati kar največ.

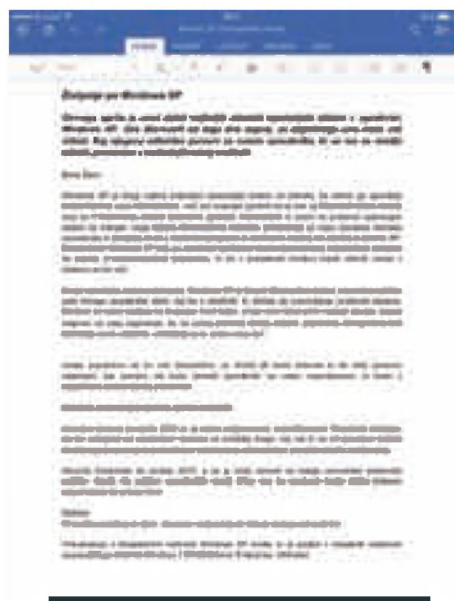
na aplikacija podjetja, ki se je proslavilo z oblako shrambo Dropbox, obljublja nov način dela z elektronsko pošto in besedo bolj ali manj drži. Spremenjen način dela ni za vsakogar, a vztrajnim se zna trud desetkratno poplačati. Gre za prenovljen sistem urejanja prejetih sporočil, ki se močno opira na geste, obenem pa uvaja odlaganje dela na poznejši čas. S preprostimi potezi prstov sporočila arhiviramo, brišemo ali odložimo za kasnejše branje oziroma ukvarjanje z njimi. Programu z neprekosljivim uporabniškim vmesnikom nimamo kaj očitati, edini resnejši očitek je zaenkrat namenjen skromni podpori, ki trenutno obsega zgolj Appleove (iCloud) in Googleove (Gmail) poštno predale.

Obvladovanje dokumentov v obliki PDF je programu GoodReader natrosilo dobrih kritik in ga postavilo na prestol bralnikov najrazličnejših datotek v operacijskem sistemu iOS.

Mailbox v elektronsko pošto uvaja gumb (beri: gesto) za dremež. Z začasno odloženimi sporočili nam pomaga počistiti digitalni poštni nabiralnik.

V tokratnem pregledu najboljših programov za tablico iPad podeljujemo pisarniško krono Microsoftovemu triu Office. Če ne bi bilo presnete naročnine, ki (še) odklene večino zmožnosti zbirke, se po Applovih pripomočkih Pages, Numbers in Keynote še ozrli ne bi.

Nadalje so tu programi za pisanje. Tablica brez fizične tipkovnice resda ni popoln nadomestek za pisalni stroj oziroma za računalnik v vlogi pisunskega pripomočka, a se z zmogljivimi programi, kakršen je **Drafts for iPad** (4,5 EUR), temu cilju močno približa. Pripomoček za pisanje Drafts je težko opisati na kratko. Po eni strani gre za enega izmed številnih programov, ki naj bi iz tablice naredili popoln pisalni stroj, po drugi strani pa se Drafts osredotoča zgolj na kratke zapiske, to pa ni ravno v maniri sorodnih programov. Kljub temu pripomočku ne manjka duše. Ustvarjene zapiske zna deliti na sto in en način, med drugim jih shrani v oblaki shrambi Dropbox in Google Drive, objavi na družabnih omrežjih Twitter, Facebook ali Google+ ter pošlje po elektronski pošti. Osrednja odlika pisalnega orodja je povezava z drugimi programi in podpora avtomatizaciji, ki olajša vsakdanja opravila, poveza na z vnosom besedila.

Pisarniška opravila še posebej dobro obvlada **Office za iPad** – Word, Excel, PowerPoint (brezplačno, 10 EUR/mesec), ki je odličen skupek programov, ki dobro izkoriščajo prednosti večjega zaslona. Prečiščen in privlačen uporabniški vmesnik zbirke deluje manj mobilno in bolj namizno, kar je za resno delo vsekakor dobra novica, obenem pa pomeni več zmožnosti, ki smo jih doslej na tablici zelo pogrešali. Žal je za resnejše delo potrebna naročnina na oblako storitev Office 365, to pa ob kopici alternativ izplačljivost Microsoftove Pisarne za iPad postavi pod velik vprašaj. Na voljo so trije ločeni izdelki, Word, Excel in PowerPoint. Vsak zase

je prava umetnina. Uporabniški vmesnik je enak namizni različici paketa Office (Ribbon UI). Za akcijski trak skrite zmožnosti poskrbijo, da tako v ležeči kot pokončni držaji tablice na zaslonu ni gneče. Office for iPad delo privzeto shranjuje v oblak OneDrive, dostopna pa nam je tudi krajevna shramba. Možnosti so precej razširjene glede na telefonske različice urejevalnika besedila, preglednic in predstavitev. V Wordu so tako med drugim na voljo vstavljanje slik, tabel, oblik, polja z besedilom, opomb in spletnih povezav. Dokumentu lahko določimo glavo in nogo, spreminjamo meje, številčenje strani in usmeritev strani. Ne manjkajo pa niti preverjanje pravopisa, števec znakov in besed ter sledenje spremembam pri skupinskem delu. V Excelu pa ne manjka vstavljanje stolpcov, dodatnih celic, slik, tabel, oblik, besedilnih polj in raznovrstnih grafov, ki jih je res veliko. Ni vrtilnih tabel, a prezahtevni pač ne smemo biti. Razširjene so formule, poleg vsenavzoče samodejne vsote najdemo med njimi še druge finančne, besedilne, datumske in matematične operacije, ki so razdeljene v smiselne sklope, tako da jih ni težko poiskati. PowerPoint pa podpira manjše popravke, kot so vstavljanje besedila, spreminjanje razporeda, določanje prehodov ter s skritimi diapozitivi in priročnim kazalcem oplemeniteni predvajanje predstavitev.

Ena izmed pogostih graj Applevega mobilnega operacijskega sistema iOS je izostanek raziskovalca. Običajno pregledovanje in upravljanje datotek na tablici iPad ni možno, saj je vsaka aplikacija ograjen vrt zase, zelenjava pa se med vrtovi težko pre-

za predogled dokumentov pred tiskanjem. Z rojstvom tablice iPad je naveza popustila, mobilni prijatelj dokumente PDF sicer zna brati (brskalnik Safari), ustvariti pa jih ne more. Skrhano prijateljstvo rešuje program **Save2PDF** (4,5 EUR). Slednji deluje podobno kot sorodni programi na namizju. V aplikacijah, ki podpirajo tiskanje, lahko namesto tiskalnika izberemo aplikacijo podjetja EuroSmartz in vsebino shranimo na krajevni disk ali v izbrano oblako shrambo.

Sprotni zapiski so ena najpogostejših nalog mobilnih prijateljev. Ni čudno, da pripomočkov, ki namesto nas pomnijo tisoč in eno stvar, kar mrgoli. Podjetje Evernote poleg vsesplošno znane istoimenske oblačne beležnice ponuja program **Penultimate** (brezplačno). Gre za aplikacijo, ki nam s tablico nadomesti papir in svinčnik. Najlepša in najuspešnejša aplikacija za pisanje z roko najbolje deluje z namenskim pisalom, solidno pa se odziva tudi na okornejše prste. Skromnejši nabor orodij svoje delo opravlja z odliko, pripomočki so enostavni in učinkoviti. Opevana zmožnost enoročnega dela z aplikacijo pride prav predvsem z manjšim iPadom ali zadnjim modelom Air. V alternativo naj ponudimo **Notability** (brezplačno), ki je še ena uspešna in zmogljiva rešitev shranjevanja najrazličnejših zapiskov. Podpira množico pristopov, med katerimi ne manjkajo vnos z rokopisom, označevanje dokumentov PDF, tipkanje, snemanje zvoka in fotografij. Prilagodljiva organizacija poskrbi, da ustvarjanje zapiskov prilagodimo lastnim željam. Shranjeno se samodejno varuje in sinhronizira z oblako shrambo Dropbox.

Ena izmed pogostih graj Applevega mobilnega operacijskega sistema iOS je izostanek raziskovalca.

saja. Na pomoč priskoči program **Files App** (2,5 EUR), ki se trudi vse datoteke zbrati na enem mestu. V ta namen podpira uvažanje z računalnika Mac ali PC, se napaja znotraj predala elektronske pošte in seže do priljubljenih oblakov (Dropbox, Box, Google Drive). Datoteke se na napravo prenašajo bodisi s kablom USB (iTunes) bodisi brezžično (spletni brskalnik). Pri delu z datotekami program Files App posnema svojega velikega vzornika, raziskovalca z operacijskega sistema OS X, Finder.

Apple in zapis PDF sta dolgo časa hodila z roko v roki, navsezadnje je Mac format podjetja Adobe znal iz prve roke po potrebi natisniti/ustvariti, jabolčni namizni operacijski sistem pa je obliko PDF vseskozi uporabljal

Z malo čudežno skrinjico v obliki programa **NetworkToolbox – Network scanning and analyzing** (3,5 EUR), tablico iPad prelevimo v najnujnejšo opremo omrežnega mojstra. Gre za skupek klasičnih omrežnih pripomočkov, ki so z nekaterimi novimi orodji zapakirani v ličen in enostavno oblikovan izdelek. Učna krivulja je precej strma, priložena navodila pa bolj v slabo uteho, a boljšega orodja za znalce na trgu mobilnih aplikacij v operacijskem sistemu iOS ni.

Manjša podjetja in samostojni podjetniki opravljeno delo največkrat zaračunajo na uro. Program **OfficeTime** (brezplačno, 7 EUR) jim pri takem obračunavanju pomaga. Skrbno shrani vsako oddelano minuto in upošteva sleherni porabljeni cent. Priloženi

Tablica iPad s programom Network-Toolbox postane prava čudežna skrinjica, ki je bo vesel vsak omrežni mojster.

priporočki uporabniku omogočajo nadzor nad posameznimi projekti oziroma strankami ter visoko stopnjo prilagodljivosti, da si jih posameznik lahko prilagodi poslu primerno. Brezplačna različica je dovolj za osnovno rabo oziroma preizkus, če pa si med drugim želimo neomejenega števila vnosov, izvoz poročil v Excel ali Numbers ter sinhronizacijo z Macom ali PCjem, bomo morali seči v žep. Na srečo so avtorji programa v svoj izdelek tako zaverovani, da ponujajo povračilo denarja, če se nam nakup ne bi izplačal.

Gesla, zaščitena z geslom, smo v enem izmed preteklih člankov poimenovali za odličnega varuha najrazličnejših uporabniških računov. Besedna zveza povzame bistvo programa, ki je prisoten na vseh večjih platformah. Dobra gesla so težko zapomnljiva in tu vskoči **1password** (16 EUR). Prijavne podatke si izmisli, jih pomni in nam jih ponudi, ko jih potrebujemo. Virtualni

trezor je med dražjimi programi, a je vreden vsakega zahtevanega centa. Čeprav je namenjen predvsem shranjevanju prijavnih podatkov, si zapomni tudi druge digitalne informacije in jih na enak način zaščiti.

Ker delo ni le pisarniško, je tudi na iPadu moč najti številne aplikacije, ki se ukvarjajo z drugimi dejavnostmi, na primer s kuho. Aplikacij z recepti je na tržnici App Store več kot akcij na razprodajah, zato izpostavimo malce drugačen izdelek. **30 Day Green Smoothie Challenge** (4,5 EUR) je popolna aplikacija, ki je v zelo kratkem času upravičeno pobrala precej nagrad in naslovov. S tridesetdnevno kuro in spodobnim sokovnikom bomo v enem mesecu boljše volje, z več energije, zdravi in pomlajeni. Vsaj tako obljublja avtorji programa s čudovitim uporabniškim vmesnikom in še boljšimi recepti. Poleg čudovitih slik, navodil za pripravo posameznega soka (tako imenovanega zmešančka, ang. Smoothie), blagodejnih učinkov je pri posameznem receptu na voljo tudi gumb, ki sestavine zmeče v nakupovalno košarico, tako da kasneje dejanski

Ker delo ni le pisarniško, je tudi na iPadu moč najti številne aplikacije, ki se ukvarjajo z drugimi dejavnostmi.

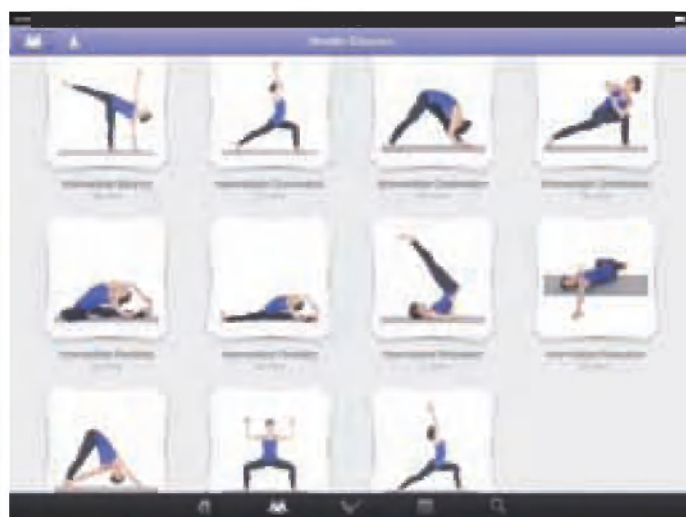
nakup sadja, zelenjave in zelišč, potrebnih za izdelavo izbranega zmešančka, opravimo s tablico v roki. Alternativna metoda, da nakupovalni listič spravimo v priljubljeno trgovino, je pošiljanje po elektronski pošti, kjer si seznam bodisi natisnemo bodisi odpremo na pametnem telefonu ter nakupujemo precej udobneje kot z velikim zaslonom pod pazduho.

Ustvarjalnost

Zaslonska površina, občutljiva za dotik, kar kliče po ustvarjalnosti, zato bodo tablico iPad oboževali tudi umetniki. Med pripomočki zanje velja omeniti Appleve izdelke **GarageBand**, **iMovie** in **iPhoto**, ki se s tablicam prilagojenim uporabniškim vmesnikom udinjajo glasbenikom, domačim režiserjem in fotografom. Za risanje priporočamo **Sketchbook Pro for iPad** (4,5 EUR), za manipulacijo s fotografijami tudi na tablici pa ne moremo mimo vsemogočnega Photoshopa (**Adobe Photoshop Touch** - 9 EUR). Alfa in omega obdelovanja fotografij z namizja osvaja srca publike tudi na mobilnih napravah. Upravičeno, saj na manjše, prenosne pametne naprave dostavi moč večjega brata, obenem pa posvoji specifične značilnosti mobilnega okolja, na čelu z odlično podporo prstni telovadbi. Učno krivuljo gladijo začetni video vodniki, ki poskrbijo, da dokaj zastrašujoč uporabniški vmesnik ne bi bil pretrd oreh. Uporabnikom, ki si želijo preprostega in zabavnega predru gačenja posnetih slik, mobilnega Photosho-

Priprava priljubljenih zmešančkov (angl. smoothie) je s popolno aplikacijo 30 Day Green Smoothie Challenge čisti užitek.

S tablico iPad (in aplikacijo Yoga Studio) lahko postanemo tudi mojster joge.

nalaganja ovekovečenih trenutkov, a dejstvo je, da je oblačna shramba idealna rešitev za shranjevanje spominov, da jih imamo vedno pri roki. Za razliko od uradne aplikacije oblačne shrambe Dropbox, **Unbound for Dropbox** (2,5 EUR) navduši s priročnejšo razvrstitvijo in predstavitvijo imenikov (in podimenikov), v katerih imamo shranjene fotografske umetnine. Program zna brati digitalne informacije o posamezni fotografiji, podatke o lokaciji, in jih ustrezno umesti na Applov zemljevid **Maps**. Posamezne fotografije s pomočjo zmožnosti Open In pošlje drugim programom na tablici ali iz njih z lastno pametjo ustvari ličen kolaž.

Hiter spletni prelet nam pokaže, da je mogoče s tablico zares ustvariti prave umetnine. Starosta umetniškega slikanja z računalnikom, program **ArtRage** (4,5 EUR), tablico pretvori v platno, prste ali namensko pisalo pa v čopiče najrazličnejših oblik, širine in trdot. Uporabniški vmesnik je preprost, lahko bi rekli kar pospravljen. Zagotavlja umetniško okolje, ki je že samostojno nad vse zabavno, v navezi z namiznima ArtRage Studio in Studio Pro pa zares zasije in pokaže vso svojo moč. Pomoč pri uporabi ponudijo priložene lekcije in živahna spletna skupnost, največ pa se seveda naučimo, če si sami umažemo roke.

Ob koncu pregleda ustvarjalnih pripomočkov se vrnimo k pisanju. **Day One - Journal** (4,5 EUR) je digitalni dnevnik, ki poskrbi, da bo uporabnikov vsakdan, izlet ali zgolj določen časovni interval v življenju ostal ohranjen. Za tako opravilo je tablica iPad kot naročena. Zaradi bogate strojne opreme v dnevnik Day One poleg besedila shranjujemo tudi fotografije, lokacije, oznake in še kaj. Podprta je oblačna sinhronizacija s shrambama iCloud in Dropbox. Preprost in intuitiven uporabniški vmesnik poskrbi, da bo shranjevanje doživetij pravi užitek.

Učenje

Učenje je na tablici iPad zastopano predvsem z aplikacijo iTunesU, ki nam omogoča, da poslušamo predavanja in osvajamo znanje s svetovno znanih univerz. Ne zaohtajajo niti drugi programi, ki ponujajo bodisi plačljive bodisi zastonske lekcije, ki nas naučijo vsega, od A do Ž. S tablico tako postanemo programer ali mojster joge (**Yoga Studio** – 2,5 EUR). **Duolingo** (brezplačno) je najboljša brezplačna aplikacija za učenje tujih jezikov (nemščina, francoščina, španščina, portugalščina in italijanščina). Za učenje potrebujemo znanje angleščine in dobro voljo. Za slednjo poskrbi kar sam program, lekcije so zabavne, smiselno sestavljene in tempirane. Za učenje spletna povezava ni potrebna. Pogrešali smo zgolj osnovno testiranje, več jezikov in nekaj več

Hiter spletni prelet nam pokaže, da je mogoče s tablico zares ustvariti prave umetnine.

točnosti na zahtevnejših stopnjah učenja. Vse zamere pa več kot odpravi to, da je sicer odlična aplikacija popolnoma brezplačna.

Zabava

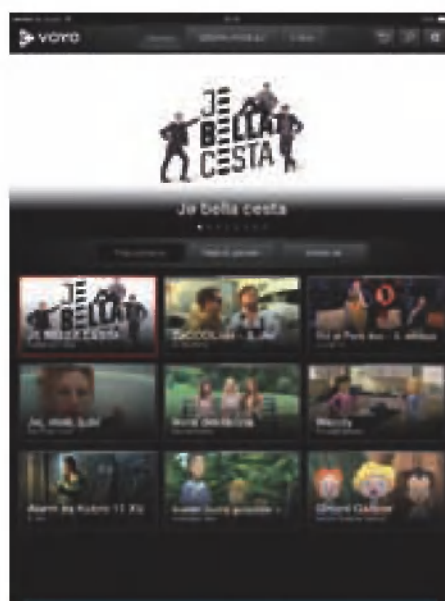
Zabava je skrb številka ena večine lastnikov tablic iPad. Igre so najpogostejše uporabljani programski izdelek, zato jim namenimo poseben seznam najboljših ta hip. Na oddelku zabave torej povejmo, da je mogoče s tablico iPad spremljati televizijski spored, gledati program, poslušati radio. Aplikacij ne bomo posebej naštevati, omenimo le, da je spremljanje televizije odvisno od izbranega operaterja, saj ima vsak povsem samosvoj (in zaklenjen) izdelek. Obenem tudi na našem trgu že uspevajo storitve videa na zahtevo, med vidnejšimi predstavniki sta HBO GO in Voyo.

Aplikacija **MusiXmatch Music Lyrics Player** (4,5 EUR/leto) je sanjski izdelek, ki smo si ga ljubitelji glasbe že dolgo želeli. Gre za program, ki nam z blagoslovom glasbenih veljakov na tablico dostavi poljuben posnetek s sinhroniziranim besedilom, pripravljenim za domače karaoke. Poleg spletnih video posnetkov predvaja tudi krajevno shranjene pesmi ali poišče besedilo prek mikrofona prepoznani skladbi. Program pripadajoča besedila bodisi v skrčeni bodisi v razširjeni obliki prikazuje dinamično, obenem pa jih ob pomoči predvajalnika Apple

TV in storitve AirPlay zrcali na izbrani večji zaslon. Slednje MusiXmatch ponuja v okviru naročnine, ki poleg izdatnejše podpore odstrani še nadležne reklame.

Zabave s karaokami pa še ni konec. Tablica zlahka nadomesti dežurnega glasbenega mojstra. **Djay 2** (9 EUR) je odlični program za domače ljubitelje glasbe, s katerim hipoma popestrimo sleherni hišni zabavo. Nadgradnja si s predhodnico deli osnovo, uporabniški vmesnik v obliki dveh gramofonov, a je novosti toliko, da na vsakem koraku čutimo svež veter. Ostri robovi so zglateni, uporaba aplikacije pa bolj užitek kot kdaj prej. Nova ubijalska funkcija barvno označi potek predvajane naslova in tako loči med glasbili ter posameznimi kiticami v pesmi. Izpostaviti velja še izdatno zvočno knjižnico in spodoben brskalnik, ki pa žal ne podpira Appleove storitve iTunes Match.

Ker tablico iPad največ uporabljamo na kavču, je dobro vedeti, da je lahko tudi daljinski upravljalnik. Z njo nadzorujemo kup programov, naprav in storitev. S programom Remote (brezplačno) jo na primer prelevimo v velikanski daljinski upravljalnik, s katerim nadzorujemo celotno glasbeno knjižnico s svojega PCja ali Maca, obenem pa nam rabi še kot podaljšana roka predvajalnika Apple TV. Če ga imamo, bomo po njem lažje brskali s priročnimi gestami in virtualno tipkovnico. **M**

Priljubljena slovenska videoteka Voyo enemu računu dovoli uporabo največ pet naprav.

Tablica s programom MusiXmatch v navezavi s predvajalnikom Apple TV poskrbi za domače karaoke.

Igramo se z iPadom

Dovolj je bilo dela, odgovarjanja na elektronsko pošto, prebiranja časopisov in brskanja po spletu. Čas je, da bleščečo Appleovo tablico uporabimo v plemenitejši namene. Igrajmo se z njo.

Boris Šavc

Igranje nas spremlja že od mladih nog. Igra se tako staro kot mlado, zato iger nikoli ne (z)manjka. Suše ne pozna niti trgovina App Store, ki skrbi za obloženost Appleovih tablic iPad (in telefonov iPhone). Prav nasprotno, robe je toliko, da je kakovostne naslove težko izluščiti. Na splošno velja, da so plačljive igre veliko boljše izkušnja od zastonskih, ni pa nujno. Dandanes se vse bolj uveljavlja tako imenovani poslovni model Freemium, ko uporabniku za osnovno ukvarjanje z igro ni treba plačati ničesar, zapriseženim privržencem posameznega naslova pa razvijalci poberejo še srajco s telesa. Podobno kot (pre)prodajalci klasične droge digitalni razpečevalci še trše robe najprej dajo zastonj, nato pa zasvojenca oskubijo do zadnje pare. Takih iger smo se pri izboru izogibali, ker jih navadno kazi prehuda lakomnost po denarju, zaradi česar trpi igralnost. Naslovi v pričujočem članku so vredni pozornosti. Kljub temu da je zanje praviloma treba že takoj plačati, ne gre za tako velike zneske, da bi nam pokvarili zabavo.

Igra **FTL: Faster Than Light** (9 EUR) lastnika (vsaj) druge Appleove tablice postavi v čevlje kapitana vesoljske ladje, ki s plesom prstov po zasloni površini iPada uravnava pogon plovila, izdaja ukaze posadki in se bojuje z bližnjimi piratskimi ladjami. Igra prvotno ni bila mišljena za Appleovo tablico in dotike nežnih prstov, a se to ne izkaže za usodno, saj se mehanika tablici prilagodi kot slovenski narod predčasnim volitvam. Globina naslova je navdušujoča, enaka različici z namizja, a ni za priložnostne igralce,

željne zgolj občasnih romanc. FTL je dekle za resno zvezo, ljubezen življenja, s katero bi se radi skupaj postarali.

Med ponudbo na tržnici App Store najdemo kup starih znancev z drugih sistemov. Predelave nekdanj priljubljenih iger so v okolju iOS dobro zapolnjena tržna niša. Igre so povečini zvest posnetek izvirnikov z dodatnimi krmili s podporo dotiku. Med glavnimi predstavniki omenjene skupine je razvojno podjetje Rockstar, znano po seriji Grand Theft Auto. Na iPadu so trenutno tri velike predelave te igre, **Grand Theft Auto III** (4,5 EUR), **Vice City** (4,5 EUR) in **San Andreas** (4,5 EUR), neke na strani pa se skriva že v osnovi mobilni **Chinatown Wars** (4,5 EUR). Gre za epske naslove s številnimi nalogami in obilo postranskimi dejavnostmi v odprtem mestu, po katerem prosto pohajkujejo, se vozimo z ukradenimi vozili in živimo življenje po lastnem okusu. Razsežnosti igre se zdijo na tablici iOS še večje kot na namiznih ali dnevnosobnih sistemih. Prilagojen nadzor je spočetka dokaj neroden, a se ga sčasoma privadimo, tako da je edini resen očitek zastarelost grafike.

Razvijalska hiša Blizzard Entertainment slovi po brutalno pikolovskem razvoju, ki ne dopušča možnosti za napake. Njihove igre so nared, ko so. Datumskih omejitev ali, bog ne daj, rokov pri Blizzardu ne poznajo. Med njihovimi naslovi so najvidnejše serije Diablo, Starcraft in Warcraft. Slednji v malce nenavadni obliki biva tudi na iPadu. **Hearthstone: Heroes of Warcraft** (brezplačno) je strateška igra s kartami, ki zlahka zasvoji.

Začetna pravila in prvih nekaj ur igranja so na voljo povsem zastonj, nato je za mojstrovanje treba plačati. Denar se Blizzardu nabira v obliki prodanih paketkov dodatnih kart. Globoka igralna mehanika nas zna tudi po petdesetih urah presenetiti. Igra je odlična zmes znanja in sreče. Fortuna se kaže v začetnem naboru kart, ki jih pred partijo iz sestavljenega kupčka naključno izvlečemo. Ravno dovolj naključno, da je igranje z znalcem enako zanimivo kot dvobojevanje z zelencem. Tehnično gledano je zadeva fantastična, glede na različico PC povsem neokrnjena in omogoča spletno igranje kvartopircv z vseh vetrov. Ni važno, na kateri platformi sta igralca, če sta na podobni stopnji razvoja, ju sistem poveže.

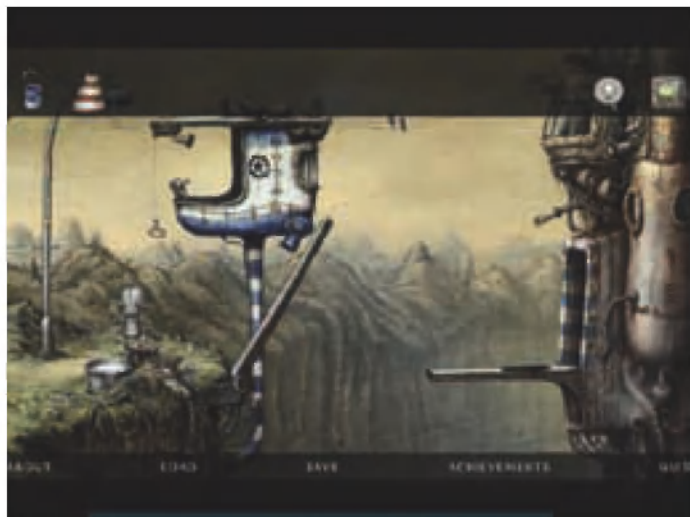
Medtem ko razvijalci igričarje po eni strani pritegnejo z znanimi naslovi iz preteklosti ali pa z igrami sedanosti, ki so zvesto prenesene v mobilni svet, se spet tretji odločajo, da povsem novo zamisel prodajo pod znanim imenom. Take baže je igra **Hitman: Go** (4,5 EUR). Od znanega morilca s konzol in računalnikov je prevzela podobo in skrivalna nagnjenja, igralno mehaniko pa izumila na novo. Gre za družabni (namizni) igri podobno skrivalščino. Hitman: Go se igra potezno, najprej smo na vrsti mi, nato stražarji. Zamisel spočetka deluje precej statično, a ko se družba sovražnikov raznovrstno večja, dinamika ne pozna več meja. Preganjajo nas psi, stražarji z noži in še kaj. Kompleksnost dopolnjujejo uporabni predmeti, kot so teleport, preobleke in kamenje, ki plešču omogočajo skrivanje pred budnimi pogledi

Neodvisna igra FTL je položena vesoljska pustolovščina, ki pritegne z navdušujočim bojem in taktično globino brez primere.

Pohajkovanje po odprtem mestu Grand Theft Auto se igra na nešteto načinov in z različnimi napravami, med katerimi je tudi Appleova tablica iPad.

Tablica je hvaležna stranka za avanture tipa pokaži in klikni. Med njimi izpostavljamo estetsko pustolovščino Machinarium.

Številka ena med razvijalci za najmlajše, švedski studio Toca Boca, izdeluje digitalne igrace. Izpostavljamo otroško različico Minecrafta, Toca Boca Builders.

sovražno nastrojenih stražarjev. Miselna družabna igra, ki spominja na namizno ploščo s figuricami, se igra preprosto, tekoče in uživantsko. Cilj vsake stopnje je izločitev spočetka določene tarče. V ozadju ni zgodbe, a navsezadnje je niti ne potrebujemo. Smo profesionalci, ki ga zanima samo, kaj in kako, nikakor pa ne, zakaj.

Ob navedenih igrah znanega imena je v trgovini App Store mogoče najti nepregledno množico naslovov, ustvarjenih zgolj za tablico iPad. Večina so drobci genialnosti, nekaj je strelav mimo, par pa zares glomaznih pustolovščin, ki bi se lahko brez sramu znašle tudi na večjih sistemih. Skupino projektov z veliko začetnico P vodi **Infinity Blade**. Vizualna poslastica ima tri dele (5,5, 6 in 2,5 EUR). Že ob prvem sprehodu po njej vidimo, da gre za igro najvišje kategorije. Struktura je v vseh delih enaka. S sabljami, ščiti, močmi opremljen junak se spopada z vedno večjimi pošastmi, dokler ne pride do šefa. Če se nam prvič zatrese roka in smo poraženi, je lepota igre prav v tem, da lahko nemudoma poskusimo znova in popravimo prej izgubljeni. Ob tem si nabiramo XP točke in denar ter z njim nadgrajujemo opremo in junaka. Poti v igri so razvejene, odklepamo skrivnostne skrinje, pobiramo vreče zlata in se prebijamo po okolici srednjeveškega pridiha. Igra resnično živi, globina je izjemna, zato zlahka pritegne našo pozornost.

Infinity Blade ima vse, odraslo grafiko, zvok, zgodbo, napredne elemente RPG in akcijo, občutljivo za dotik. Mečevanje s potegom prsta je blizu pravi stvari in četudi se zdi, da je trojka serijo odpeljala na stranpota, saj napihnenost in preveč kompliciranja igri škodijo, jo kljub vsemu toplo priporočamo vsakomur.

Tablice z zaslonom, občutljivim za dotik, so kakor nalašč za podvrsto strateških iger s skupnim imenovalcem branjenja stolpičev (angl. tower defense). Med uspešnejše predstavnice žanra sodi **Kingdom Rush HD**

(2,5 EUR), ki nas postavi v risankasto srednjeveško okolje. Začetno točko predstavlja zemljevid z množico poti in stopenj. Vsaka stopnja, na kateri preživimo, nam odklene nove. Pri postavljanju obrambe pred valovi različnih sovražnikov izbiramo med štirimi vrstami stolpov, ki jih postavimo na označene položaje na ozemlju. V boju nam pomaga heroj, ki se po območju bitke premika poljubno. Heroje lahko nadgrajujemo, nekatere brezplačno, druge z denarjem. Možnosti za zmago si povečamo z dodatki, ki jih kupujemo z dragulji, pridobljenimi v igri. Cilj igre je soroden drugim igram v žanru, uničiti napadalce, ne da bi se kateri izmed njih izmuznil skozi obrambni obroč. Čeprav je Kingdom Rush na videz znana zgodba, jo

s kritičnim in logičnim razmišljanjem. Ker nas na trenutke zmede, nam onemogoči igranje ali nas vleče za nos, zahteva igra od igralca pametno igranje. Ob pretrdih oreščkih sta nam na voljo dve vrsti namigov, prvi nam pomagajo v obliki stripa, ki se prikaže ob uspešno končani mini igri, drugi s spomini, ki jih prikličemo s klikom na ikono žarnice. Včasih so uganke mučno težke, a je rešitev zato toliko slajša. Enak občutek nas preveva ob koncu grenko sladke zgodbe, ki si jo vsaj enkrat v življenju morajo privoščiti vsi pustolovci z Applovo tablico v roki.

Otroci so hvaležni odjemalci programskih izdelkov za tablico iPad. Poleg uveljavljenih iger za malce starejšo mladež je na tržnici App Store na voljo nepregledna množica

Otroci so hvaležni odjemalci programskih izdelkov za tablico iPad, zato jim je na tržnici App Store na voljo nepregledna množica kratkočasnic.

izvrstna mehanika, dognan videz in uravnotežena težavnost uvrščajo med klasike.

Pustolovščine so še ena izmed zvrsti, ki jim je tablica pisana na kožo. Na Applovem iPadu jih najdemo kar nekaj, mnoge nam pričarajo ure in ure čarobnih zgodb skozi igro. Posebej se nam je vtisnila v spomin večkratna nagrajenka, ena najlepših iger sploh, **Machinarium**. Smo v vlogi srčkanega robota, ki je bil zavržen in je pristal na kupu smeti. Pločevinko ima možnost raztezanja telesa, shranjevanja najdenih predmetov in še kaj. Z vsemi pritlikinami na zaslonih, ločenih med seboj, rešujemo navdihnjene uganke. Kljub pomanjkanju dialoga se na junaka zgodbe hitro navežemo in z njim delimo usodo, srečne in nesrečne trenutke. Hladno ozračje nas ne gane, pri srcu nam je ob igranju toplo. Machinarium ponuja mešanico tradicionalnih in modernih uganek

najrazličnejših kratkočasnic, ki najmlajše zabavajo in izobražujejo obenem. Med vidnejše predstavnike digitalnih igrac sodita blagovni znamki Toca Boca in Dr. Panda. Pri prvi navdušujejo s simulacijami frizerja, veterinarja, glasbenika, strojevodje, krojača, kuharja in še kaj bi se našlo. Med njimi je vsekakor treba preizkusiti otroško različico kock Lego (ali Minecrafta, če že hočete), igro **Toca Builders**, ki ne pozna pravega konca in ponuja neskončno obilo zabave. Njihovi izdelki v trgovini App Store povprečno veljajo poltretji evro. **Dr. Panda** se na drugi strani gre vrtet, restavracijo, trgovino, bolnico, vrt in letališče ter nas postavi v vlogo avtobusnega šoferja ali avtomehanika. Igre so navadno krajše od konkurenčnih Toca Boca, a živahnejših barv in bližje najmlajšim ter obenem cenejše, saj holandsko kitajska naveza zaanje zahteva le slaba dva evra po komadu. **M**

Obvezno za tablice z Androidom

Po zadnjih podatkih najbolj priljubljene tablice na svetu poganja mobilni operacijski sistem Android. Temu primerna je tudi bera večjim zaslonom prilagojenih aplikacij na tržnici Play. Med sprehodom po njej so se nam vtisnili v spomin naslednji izdelki.

Boris Šavc

Informacije

Pogosta slika dandanašnjega jutra je z zajtrkom obložena miza, vroča skodelica kave in tablica, ki je v zadnjih letih nadomestila nekdanj nepogrešljiv časnik. S pravimi programi je neusahljiv vir informacij. Če želimo na njej na primer imeti dostop do novic in zgodb z vsega sveta, obenem pa tudi do družabnih omrežij, nam je pisana na kožo čarovnija z imenom **Flipboard**. To je najboljša in najlepša oblika revije doslej, ki se popolnoma približa našim željam. Ne samo, da z njo dobimo dnevni odmerek novic, obenem spremljamo, kaj počno naši prijatelji. Aplikacija namreč lahko povežemo z različnimi družabnimi omrežji, med njimi so Twitter, Facebook, Instagram, Tumblr in Google+.

Na začetku brskanja po osebni reviji je treba med podanimi sklopi okvirno določiti naša zanimanja, ki so lahko bodisi moda, potovanja, fotografija, hrana, politika, tehnologija, znanost in še kaj. Že v naslednjem koraku je revija prilagojena temu, kar nas zanima. Ob pomoči iskalne vrstice dodajamo spletne dnevnike in druge publikacije, dotik rdečega traku v desnem zgornjem kotu pa nam odpre vodnik po vsebini. Shranjevanje je preprosto, treba se je le dotakniti znaka plus, ki je ob vsaki najdeni zgodbi, fotografiji ali video posnetku. Tako ustvarjamo osebno revijo, ki bo venomer prikazovala zgolj naša priljubljena spletna mesta z redno osveženimi prispevki, ki se tako zelo podajo k polnozrnatemu hlebčku in pravi turški kavi.

Drug način informiranja s tablico so bralniki novic RSS. Slednji so se s slovesom Googlevega Readerja razrasli kot gobe po

dežju. Poleg izbire številka ena, programa **Feedly**, nam je vseh androidni bralnik **Press** (brezplačno). Za razliko od prikazovalnika novic Flipboard se namesto grafično bogatega prikaza Press odloči za minimalističen videz z jasnimi naslovi in članki. Pristop se izkaže za osvežujoč in učinkovit. Press pogosto uporabo z uporabniškim računom ene izmed priljubljenih spletnih storitev, ki se (še) ukvarjajo z novicami RSS. Tudi Feedly je med njimi.

Kot vsaka tablica ima tudi naprava z operacijskim sistemom Android dostop do specifičnih informacij. Tako v spletu kot z namenskimi aplikacijami znamo pokuša-

priljubljene recepte, ki jim po želji priložimo fotografije. S programom sledimo guranom vsega sveta in spremljamo njihove načine priprave jedi. Poleg naštetega lahko ob pomoči filtrov v iskalniku iščemo recepte glede na ostanke v hladilniku. Nemalo receptov najdemo tudi za ljudi s prilagojeno prehrano.

Poleg količine receptov, več kot 150.000 jih je, je največja prednost aplikacije živahna spletna skupnost. Ker je uporabnikov iz dneva v dan več, je odzivni čas vedno boljši. Kmalu bo pomoč navideznih sosedov znotraj aplikacije enakovredna nasvetu prijazne upokojene kuharice, ki stanuje na koncu

Kot vsaka tablica ima tudi naprava z operacijskim sistemom Android dostop do specifičnih informacij.

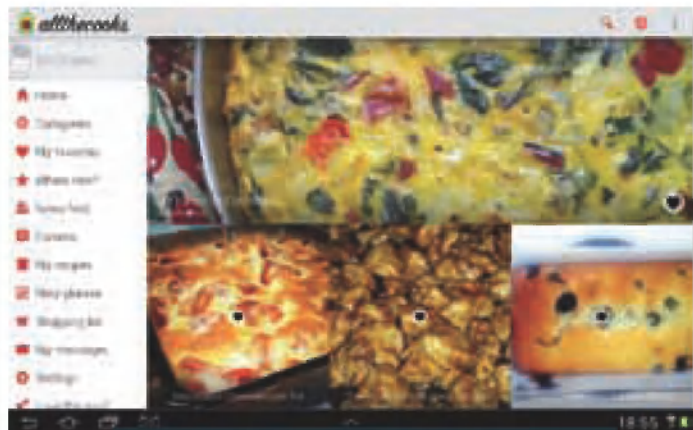
ti v enciklopedijo, se preleviti v domačega zdravnika ali po vsej vasi znanega vremenslovca. Če radi kuhamo in ustvarjamo nove, zanimive jedi, če si jih želimo posredovati še drugim in si izmenjevati zamisli, obenem pa brskati po iskalniku receptov, nam je aplikacija **Allthecooks Recipes** (brezplačno) pisana na kožo. Razvila jo je majhna prijateljska skupina, da bi spodbudili kuhanje doma in ga naredila zanimivejše. Aplikacija preseneti že z osrednjim zaslonom, ki v slogu revije omogoča, da se že takoj ob zagonu sprehidimo s potegom prsta gor in dol po najbolje ocenjenih receptih. Nalagamo lahko svoje

hodnika našega bloka. Odgovor na vprašanje namreč dobimo v pičlih nekaj minutah. Aplikacija je polna funkcionalnih forumov s poudarki na receptih, hrani in zdravju.

Tablica je odlična naprava za branje elektronskih knjig. Tudi na operacijskem sistemu Android ne manjka najrazličnejših aplikacij, ki pohrustajo številne oblike digitalnih črk kot za šalo. Knjige najdemo s pomočjo spletnih skupnosti, ki imajo svoje namenske aplikacije. **GoodReads** (brezplačno) se odlikuje po priporočilih, ki upoštevajo že prebrane naslove in predlagajo sorodno čtivo. Navidezna polica tako obsega prebrane

Zbiralnik novic Flipboard je še vedno pojem med nadomestki za jutranji časopis.

Zbirka receptov Allthecooks Recipes predstavlja mokre sanje slehernega domačega kuharja.

Digitalna knjižna polica v programu GoodReads služi za odlaganje prebranih knjig, po vzoru katerih nam aplikacija nato postreže s primernimi predlogi za prihodnost.

knjige, začeta dela in napredek v njih ter ocene in mnenja, ki nas povezujejo z drugimi knjigožeri. V maniri družabnega omrežja lahko posamezne bisere neposredno priporočimo prijateljem in nasprotno.

Vidnejši predstavnik bralnikov elektronskih knjig je **Kobo** (brezplačno). Omogoča nam, da najljubše knjige na androidnem prijatelju beremo vselej in povsod. Z brezplačno aplikacijo bomo lahko brskali med 3,5 milijona zastojnimi in plačljivimi naslovi, z uspešnicami vred, nagrajenkami, klasikami in še več. Spletna knjižna aplikacija nam omogoča, da nadaljujemo branje točno tam, kjer smo nazadnje ostali, saj se naprave z nameščenim programom Kobo med seboj brezšivno sinhronizirajo. Jasno in čisto besedilo, določljiva velikost in slog pisave ter nočni način za lažje branje so lastnosti, ki nam jih Kobo obljublja in uspešno dostavi. Zanimivost je zapisovanje trajanja branja, s pomočjo katerega lahko sodelujemo v nagradni igri. Svoja doživetja in občutke ob branju delimo z drugimi s pomočjo skupnosti Kobo Pulse.

Komunikacija

Tablice z operacijskim sistemom Android so povečini opremljene s prednjo kamero. Slednja se iz modela v model izboljšuje, tako da je ločljivost številnih primerkov, ki jih dobimo v kompletu s sodobnimi napravami kakor nalašč za video pogovore. Na oddelku aplikacij, ki nam te pogovore in sporočanje ponujajo, kraljuje priljubljeni

Skype (brezplačno). Dvestopetdeset milijonov zadovoljnih uporabnikov je lastnika, podjetje Microsoft, prepričalo, da je aplikacijo predružačil s čudovitim uporabniškim vmesnikom, prilagojenim večjim tabličnim zaslonom, ki uporabnikom omogoča video pogovore tudi med delom z drugo aplikacijo.

Na tržnici Google Play najdemo posebno stojnico s pripomočki za komunikacijo. Na njej se police šibijo predvsem pod

ponuja dostop do stikov, sporočil in fotografij s telefona, za pet dolarjev na mesec pa osnovnemu naboru doda široko paleto dodatnih posladkov, med katerimi najdemo neskončno shrambo sporočil, skupinsko in odloženo pošiljanje posameznih besedil, zaporo nezaželenih števil in 50 GB oblachnega prostora za shranjevanje fotografij ali video posnetkov. Različica za tablice se imenuje **MightyText: SMS Text Messaging – Tablet** (brezplačno) in je na voljo brezplačno.

Družabna omrežja in nenehna povezljivost sta danes stalnici, ki ju niti tablice z operacijskim sistemom ne prezrejo.

težo alternativnih programov, ki uspešno nadomestijo uradno izbiro za klicanje in pogovarjanje na splošno. V gneči najdemo tudi posebnosti, ki se osredotočajo na ožje usmerjena opravila, kakršno je lajšanje komunikacije s sporočili SMS. Nekateri izmed njih se ne zadostijo zgolj s posnemanjem uradnih pomočnikov, temveč osnovni funkcionalnosti dodajo mnoštvo dodatnih zmožnosti. Zlata vredna lastnost teh orodij je na primer povezovanje z drugimi napravami. S programom **MightyText** tako kratka besedila sprejemamo in pošiljamo tudi ob pomoči tablice ali dežurnega računalnika.

Pripomoček **MightyText** je začel svojo pot kot zvita aplikacija za telefon, ki je v navezi z dodatkom za spletni brskalnik Chrome uporabniku omogočala sinhronizacijo opozoril o prejetih klicih in sporočilih. Kombinacija telefonske in računalniške programske kode je sčasoma rasla in se spotoma razrasla v polnokrvno spletno aplikacijo, ki danes ne glede na izbrani spletni brskalnik

Navezo telefona in računalnika obogati z mobilnostjo, pri čemer zadrži priročnost pisnega sporočanja na večji napravi.

Družabna omrežja

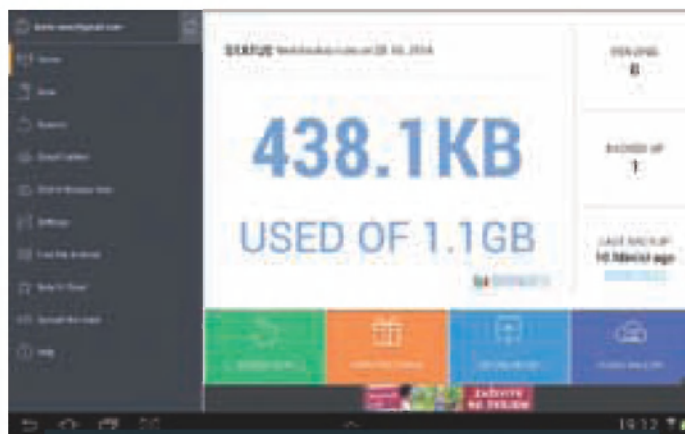
Družabna omrežja in nenehna povezljivost sta danes stalnici, ki ju niti tablice z operacijskim sistemom ne prezrejo. Na platformi je moč najti vsa večja omrežja in odjemalce zanje. Med slednjimi se najde prenekatera posebnost. Čvekalnik **LilyPad floating popup IM chat** (brezplačno za Google Talk, polna različica 2 EUR) je bržkone najboljša aplikacija, za katero še niste slišali. Podobno kot zloglasne Facebookove plavajoče glave (angl. Chat Heads) deluje znotraj posebnega okna, ki nam sledi na vsakem koraku, ne glede na trenutno odprto aplikacijo. Pristop ima svoje prednosti. Komunikacija v pomanjšanem oknu zavzame malo zaslonske površine in ne moti dela z drugimi programi. Pri vsakdanji rabi tablice imamo s pripomočkom **LilyPad** vedno

MightyText nam v navezi tablice z dežurnim telefonom omogoča pošiljanje sporočil SMS.

Prva izbira med alternativnimi programskimi tipkovnicami je tudi na tablici SwiftKey.

Varovanje G Cloud Backup velja preizkusiti, saj ponuja spodobno rešitev tudi na napravah brez korenkega dostopa.

pri roki prijatelje iz priljubljenih središč neposrednega sporočanja, ki jih aplikacija podpira kar nekaj, med njimi se najdejo tudi imena Microsoft, Yahoo, Facebook in Google.

Delo

Na oddelku aplikacij za delo moramo začeti z Googlovimi orodji. Od tistih, ki jih na tablici privzeto ni, imamo najraje brezplačna **Calendar** in **Keep**. Prvi se odlikuje s tablično podporo, ki zares izkoristi dodatno zaslonsko kvadraturu, drugi pa je fantastično orodje za zapisovanje vsega po malem. Če smo raztreseni in si ne moremo vedno vsega stlačiti v betico, je Google Keep (brezplačno) aplikacija, ki nam pomaga ohraniti načrte in zamisli in jih ponuditi vedno na pravem mestu ob pravem času. Googlova zastonska beležnica je videti kot dobro organizirana tabla z večbarvnimi samolepilnimi lističi in fotografijami. Uporabniški vmesnik v obliki kartic je tablicam pisan na kožo, v primeru manjših naprav izberemo pogled z enim samim stolpcem, pri večjih pa **Pinterestu** podoben videz, poln informacij in pripomočkov. Povezava beležnice s pomočnikom Google Now nam omogoča

mesta za shranjevanje novih in potrjenih elementov ter možnost, da so nam izbrisani vnosi še nekaj časa na voljo. Googlova orodja odlično dopolnjuje na različnih platformah prisotni **Wunderlist**, ki je nedvomno med boljšimi opomniki na vsakdanja opravila. Oblačno shranjevanje, imeniten videz in izredna prilagodljivost so le trije izmed razlogov, zakaj bi ga moral preizkusiti prav vsak lastnik androidne naprave.

Izbira osrednje programske tipkovnice je ena izmed lastnosti mobilnega operacijskega sistema Android, ki jih imamo zelo radi. Zvesti bralci vedo, da ob vprašanju, katera tipkovnica na trgu je najboljša, največkrat priporočamo **SwiftKey Keyboard** (4 EUR). Isti odgovor nam prileti iz ust (beri: izpod peres), ko se na nas obrnejo uporabniki tablic, saj se je priljubljena tipkovnica pred časom odebelila za sestro, tablično različico aplikacije z imenom **Swiftkey Tablet Keyboard**, ki je bila včasih poseben izdelek. Tipkovnico, ki bere misli, odlikujejo izredne lastnosti, na čelu s pametnim učenjem zapisanih besed, sledenju našim napakam v navezi s popravki ter risalnim načinom vnosa besed in stavkov, ne da bi prst odmikali z zaslonske površine. Najboljša zmožnost

sistemom Android. V oblak poleg najrazličnejših datotek, fotografij, video posnetkov in glasbe po želji prenese tudi stike, klice, zunanje pomnilniške nosilce in sporočila SMS. Oblak je del Amazonove storitve S3, spočetka dobimo zastonskih 1 GB prostora, nato ga nadgrajujemo bodisi z dejanji bodisi s posegom v denarnico. Poldrugi evro na mesec nam poleg neomejenih megabajtov in ustrežljivejše podpore iz aplikacije odstrani še oglase. Uporaba varovanja za razliko od premnogh sorodnih storitev ne zahteva korenkega dostopa. Uporabniški vmesnik je čist, učinkovit, a obenem globok, zato v njem ne manjka podrobnejših nastavitvev, kot so urnik varovanja, določeni pogoji in podroben izbor pomembnih datotek.

Operacijski sistem Android se od Applevega razlikuje predvsem po odprtosti. Neposreden rezultat tega je čistokrvn datotečni sistem s pripadajočim raziskovalcem, s katerim se sprehajamo med datotekami v sistemu in drugih pomnilniških nosilcih. Dežurnega raziskovalca po potrebi nadomestimo z alternativnimi pripomočki, med katerimi vodita **ES File Explorer** in **Astro File Manager with Cloud** (brezplačno). Slednji prevlada z bistroumnejšim uporabniškim vmesnikom z odlično podporo prstni telovadbi. Poleg gest ga odlikuje izdatna podpora priljubljenim oblaknim shrambam, med katerimi ne manjkajo Dropbox, Google Drive in Microsoftov OneDrive (nekdanji SkyDrive).

Najlažji način menjave datotek med osebnim računalnikom in napravami, ki tečejo na platformah Android, je s programom **AirDroid - Best Device Manager** (brezplačno). Omrežni način v operacijskem sistemu Windows je na primer odličen za izmenjavo datotek in tiskalnikov med osebnimi računalniki, ki jih imamo v domačem omrežju, a v osnovi ne podpira mobilnih naprav. Tu pride na svoj račun zmogljiv upravitelj **AirDroid**, ki nam bo služil za prenos glasbe, slik in drugih datotek med telefonom, tablico in namiznim ali prenosnim računalnikom. Na voljo sta dva načina povezovanja naprav, ki

Izbira osrednje programske tipkovnice je ena izmed lastnosti mobilnega operacijskega sistema Android, ki jih imamo zelo radi.

zapisati besedilo z glasovno pomočjo. Vse, kar dodamo, se sinhronizira z vsemi napravami v lasti, zato imamo zapisane misli vedno s seboj. Po shranjeni vsebini brskamo s preprostim iskanjem. Nastavimo lahko lokacijski opomnik, kar pomeni, da se nam bo, denimo, nakupovalni seznam prikazal takrat, ko bomo prispeli do trgovine (lokacijo moramo določiti sami). Med zadnjimi priboljški je oblaka beležnica Keep dobila iskanje besedila znotraj fotografij, določanje

za lastnike tablic? Razdelitev tipkovnice na dvoje, kar omogoča tipkanje s palci v ležečem načinu (tako tablice kot uporabnika).

Sčasoma se v tablici nabere zvrhan koš najrazličnejših podatkov in informacij, ki jih je dobro nekam shraniti, da ob odpovedi naprave ne bi ostali brez njih. **G Cloud Backup** kljub imenu (brezplačno) ni delo Googlovih programerjev. Gre za plod tujega avtorja, ki uporabnikom olajša varovanje osebnih podatkov na napravah z operacijskim

Astro File Manager odlikuje izdatna podpora priljubljenim oblaknim shrambam.

Dostop do namiznega računalnika na daljavo z aplikacijo TeamViewer poteka preprosto.

sta skrajno lahka, če sta obe napravi v istem brezžičnem omrežju. Na en način se povežemo ob pomoči krajevnega naslova IP, ki se nam prikaže ob prijavi v aplikacijo in ga prekopiramo v spletni brskalnik. Naš PC in Android bosta zahtevala le še potrditev. Ob izbiri sprejema na mobilni napravi je povezava vzpostavljena. Drug način je, da na računalniku zaženemo spletni naslov web.airdroid.com, kjer bomo zagledali prijavi zaslon s kodo QR. Odpremo Airdroid na telefonu ali tablici in se dotaknemo gumba Scan QR Code ter poskeniramo kodo, prikazano na računalniku. Povezava je v trenutku vzpostavljena. Aplikacija je nadvse priročno orodje, ki bi ga moral imeti vsak lastnik androidne naprave.

Dostop do računalnikov na daljavo je na tablicah priljubljen že vse od nastanka tablice iPad. Mobilnost, združena z večjim tabličnim zaslonom, se kar sama ponuja sistemskim upraviteljem in znalcem, ki radi pomagajo sorodnikom ali sosedom. Prav tako pride včasih vsakomur prav možnost, da s poti dosegamo domače podatke in druge

datoteke, ki ždijo v računalniku kilometre proč. **TeamViewer for Remote Control** je brezplačna aplikacija, prilagojena dotiku, in obenem prava izbira za tako preprosto kot naprednejše delo na daljavo z računalnikom, ki ga poganja operacijski sistem Windows ali OS X.

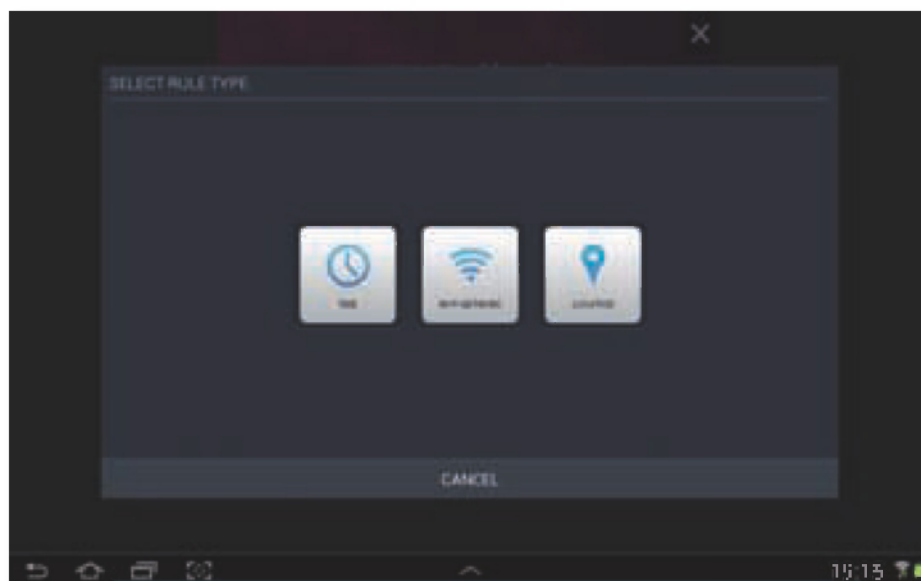
Resnejše delo z dokumenti PDF skoraj povsod zahteva program podjetja **Adobe Reader** (brezplačno). Na srečo ga imamo tudi na napravah z operacijskim sistemom Android. Je brezplačen in ponuja odličen način shranjevanja in branja teh dokumentov. Odlikujejo ga zmožnosti približevanja in različni načini branja glede na trenutne svetlobne razmere, v katerih je bralec s tablico.

Pametne naprave so z nami povsod, zato jih s pridom izkoriščamo kot priročno beležnico. Tablice niso izjema. Večkrat nagrajena aplikacija **Simplenote** (brezplačno) ponuja preprost način zapisovanja opomb, seznamov, zamisli in še česa. Bliskovito hitra aplikacija vsebuje možnost brskanja po zapisih, ki so v osnovi s priročnimi oznakami

urejeni enostavno. Program navdušuje predvsem s sinhronizacijo med različnimi platformami, tako da lahko kratek zapisek ustvarimo na Applovi tablici iPad in ga kasneje uredimo v spletnem brskalniku ali na napravi z operacijskim sistemom Android.

Velika posebnost operacijskega sistema Android so zaganjalniki, programi, ki popolnoma predručajajo uporabniški vmesnik in delo s sistemom. Lahko bi rekli, da z njimi dobimo nov telefon ali tablico. **Chameleon Launcher** (3 EUR) je zaganjalnik, ki obljublja, da bo predručajil delo z operacijskim sistemom Android. Prinaša uniformne lebdeče pripomočke, ki dajejo z njimi opremljenemu zaslonu svež in moderen videz. Med njimi najdemo orodja za družabno omrežje Facebook, Google+, elektronsko pošto Gmail, izmenjavo fotografij Instagram, Twitter, YouTube, koledar, pregled novic RSS, uro in vreme. Z možnostjo Make a Widget lahko ob pomoči priložene dokumentacije kameleonskega pomočnika ustvarimo tudi sami. Ime je Kameleon dobil po zmožnosti odzivanja na uporabniško določena pravila. Videz in funkcionalnost se mu samodejno spremenita, brž ko se povežemo z določenim brezžičnim omrežjem, se približamo navednim koordinatam GPS ali ko ura odbije vnaprej predviden delovni čas. Pogoje (WiFi, GPS, čas) lahko po želji kombiniramo. Tako Kameleon na primer prepričamo, da spremeni obnašanje, ko smo ob določenem času na predvidenem mestu. Žal je inovativni zaganjalnik precej požrešen, zato ga priporočamo predvsem lastnikom tablic, ki jim ne manjka pomnilnika RAM in procesorskih mišic.

Po nakupu tablice z operacijskim sistemom Android je prvi priporočljiv nakup aplikacija **Tablified Tablet Market**. Že brezplačna različica nam dostojno pomaga pri izbiri blaga na tržnici Play, plačljiva (3 EUR) brez oglasov pa loči med zastojnimi in plačljivimi izdelki, omogoča shranjevanje morebitnih nakupov, hiter dostop do Google trgovine ter dodatne zmožnosti sortiranja in prikaza zadetkov. Tablified Tablet

Inovativni zaganjalnik Chameleon Launcher spreminja podobo glede na vnaprej določene pogoje, ki zadevajo lokacijo, brezžično omrežje in čas.

Ker je do tablic prijazne programe na Googlovi tržnici Play težko izluščiti iz bogate ponudbe, jih namesto nas poišče program Tablified Market.

Market nam namesto Googla med raznovrstno robo poišče programe, ki so pisani z večjimi zasloni v mislih. Zadnja posodobitev spominja na uradno tržnico spletnega velikana, zato je po njej še udobneje iskati. Ker gre za največjo in najlepše urejeno zbirko tabličnih aplikacij, je (vsaj) preizkus aplikacije Tablified nujna.

Ustvarjalnost

Živ dokaz, da tablice niso zgolj naprave za uživanje najrazličnejših vsebin, je Auto-deskov program **SketchBook Express** (brezplačno). Digitalno skiciranje ponuja profesionalna orodja in poštastno povečavo, ki omogoča dodajanje najmanjših podrobnosti. Osnovnega nabora pripomočkov ni mogoče razširiti. Ko naletimo na oviro, oziroma prerastemo brezplačno različico programa, posežemo po profesionalni različici SketchBook Pro (4 EUR).

Če smo ljubitelj/ljubiteljica fotografiranja in potrebujemo navdih za ustvarjalne slike, je program **Snapseed** (brezplačno)

prava stvar za nas. Aplikacija je plod razvijalcev Nik Software, ki od leta 2012 delujejo pod okriljem Googla. Snapseed je nadvse enostavno uporabljati, a kljub temu ponuja orodja, ki so na profesionalni ravni oblikovanja fotografij. Fotografije lahko začnimo s posebnimi učinki, znotraj katerih z enostavno gesto prsta navzgor in navzdol izbiramo med lastnostmi fotografije, s potegom levo in desno pa določamo jakost izbrane. Poleg naštetega program ponuja podrobno povečavo za popraviljanje najmanjših podrobnosti slike. Popolnoma nova slika je lahko videti, kot bi jo posneli s starošolsko kamero. Program se pridno razvija in pridobiva venomer nove zmožnosti (HDR in podobno), zato ga velja uvrstiti med aplikacije s samodejnim posodabljanjem.

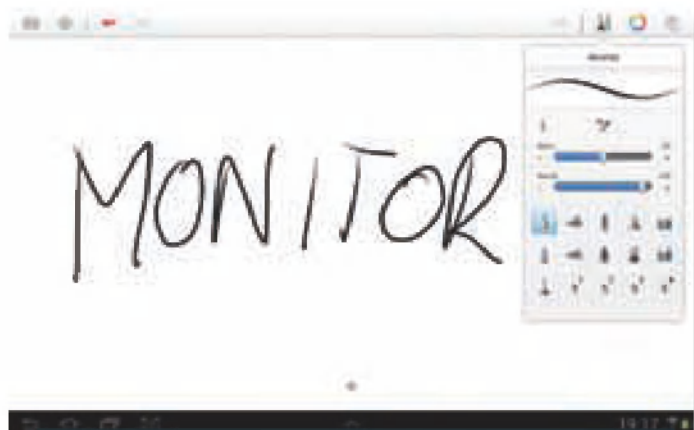
Učenje

Aplikacij za učenje je na Androidu precej, a najprej je treba poskrbeti za staromodno metodo. Vsem dijakom, študentom ali drugim obiskovalcem najrazličnejših

predavanj bo tablica odličen nadomestek za zastarelo pisalo s papirjem. (Skoraj) neomejeni prostor, oblačno shranjevanje in dostop od vsepovsod bodo učenje neizmerno olajšali, namenske aplikacije pa ga bodo še nadgradile. Enako bogatenje učne izkušnje predstavljajo s pisalom opremljene tablice. Radi jih imamo predvsem uporabniki z žilico za ustvarjanje. Z njimi rišemo, pišemo in se igramo. Za pisanje je pisalo Slovincem pogojno uporabno, saj ima prepoznava pisave praviloma težave z našo materinščino. Kljub temu je kombinacija tablice, ustreznega pisala in aplikacije po nekaterih scenarijih nenadkriljiva. Program **LectureNotes** (3 EUR) uporabniku omogoča ustvarjanje nepregledne količine zapisov na enostaven, vsem znan način. Neskončen papir različnih velikosti in oblik olajša obiskovanje predavanj, predstavitev, sestankov in še česa. Zapiski so urejeni v lične zvezke, ob pisanju pa nam pomaga hkraten pogled več strani, ki omogoča hiter vpogled v že zapisano vsebino. Ob pisanju s pisalom pridejo prav naprednejše zmožnosti, med katerimi velja izpostaviti ignoriranje na zaslon naslonjene roke, brisanje s prsti in pomoč pri risanju najrazličnejših oblik. Vse naštetje je le vrh ledene gore, saj zna LectureNotes posneti tudi zvok, izvoziti zapisano v PDF ali oblak (Evernote) in varovati ustvarjene zapiske.

Zabava

Poleg aplikacij za delo je najbolj raznovrstna ponudba tržnice Play na oddelku za zabavo. Na digitalnih stojnicah resnično najdemo vse mogoče, aplikacije po meri posameznika in programe za vsak okus. Ker je šport mnogim zabaven, smo se najprej podali v preznajene vode. Imeti osebnega trenerja, že dolgo ni več modna muha. Obiski fitnesa nam vzamejo kar nekaj časa in so, po pravici rečeno, že malce dolgočasni, najem osebnega trenerja pa nas lahko stane pravo bogastvo. Z aplikacijo **Workout Trainer** (brezplačno) si učinek fitnesa ustvarimo

Če nas omejen izbor brezplačne digitalne skicirke Sketchbook Express zavira pri ustvarjanju naslednje umetnine, posežemo po plačljivi različici programa SketchBook Pro.

Priljubljeni Snapseed je na voljo tudi za tablice z operacijskim sistemom Android.

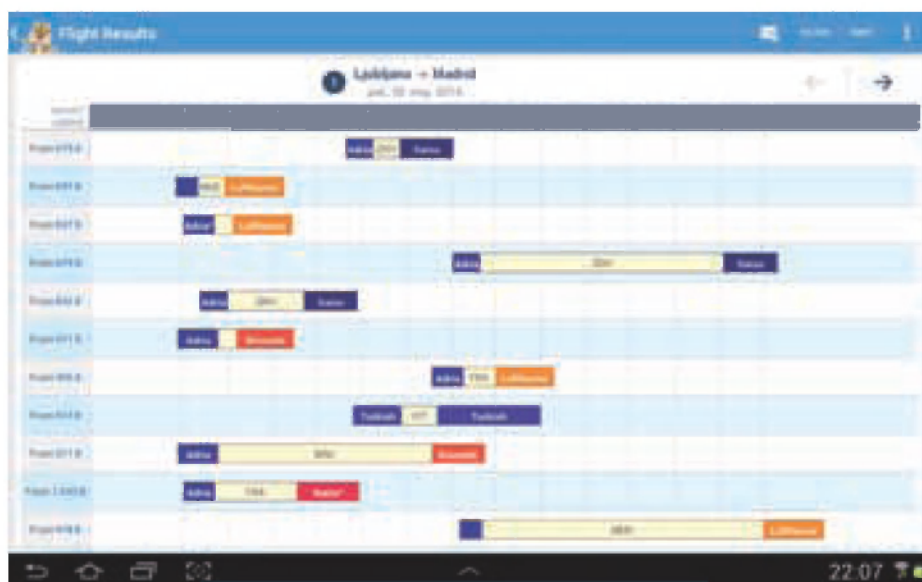
kar doma. Na začetku programa si določimo cilj, ki ga želimo doseči. Izmed osmih naštetih možnosti izberemo dve. Lahko se odločamo med izgubo kilogramov, utrjevanjem mišic, dvigom kondicije in podobnim. Intenzivnost vadbe določimo glede na naše trenutno stanje.

V naslednjem koraku izberemo, koliko krat na teden se želimo potiti, in nekaj vadb, ki so nam ljube, za boljšo prilagoditev treninga osebnega trenerja oz. trenerke, ki si ga/jo izberemo. Vse vaje so podprte z zvočnimi navodili in posnetki, ki pojasnjujejo vsako potezo posebej. Po želji si zavrtimo svojo glasbo. Med vajami, ki so na voljo, si izberemo eno, ki jo želimo trenutni dan izvajati. Čim več jih izvedemo, tem več kalorij pokurimo. Pomembno je, da izpolnimo tedensko normo, ki smo si jo določili na začetku. Ko končamo vadbo, si jo po vzoru samodejnega zapisovanja trenerja zapišemo v androidni koledarček, brskamo po forumih in si delimo izkušnje z drugimi. Dnevniku vadbe na zahtevo dodamo fotografijo. Po vsaki opravljeni vaji pridobimo določeno število točk, po katerih nas sodi trener, oziroma s katerimi se lahko primerjamo s prijatelji.

Poslušanje glasbe je drugo opravilo, ki zabava večino. **SoundHound** (brezplačno ali 5 EUR) je naprednejša različica programa **Shazam** in nam rabi kot pripomoček za prepoznavanje glasbe. Je edina aplikacija, ki melodijo prepozna samo po mrmljanju v manj kot trideset sekundah. Ponuja možnosti za poslušanje glasbe po YouTubeu,

Osebni trener WorkoutTrainer naj postane vsakdan sleherniku, ki mu na dnevnem redu zmanjkuje časa zase.

Odličen prikaz najdenih zadetkov postavi aplikacijo Hipmunk na čelo programov za popotnike.

poslušanje na aplikaciji **Rdio** in navsezadnje tudi vpogled v termine bližnjih koncertov priljubljenega izvajalca/ke. Zgodovino iskanja nam zapisuje v oblak, ki ga lahko sinhroniziramo z drugimi napravami. Seveda si je v ta namen treba ustvariti račun. Odlična možnost, ki jo SoundHound ponuja, je tudi **LiveLyrics**. Ko jo vklopimo, se besedilo pesmi premika obenem z glasbo. SoundHound je odličen način raziskovanja najbolj priljubljene, najnovejše, najbolj poslušane glasbe ali samo določene pesmi, ki si jo zaželimo v trenutku razpoloženja.

Popotovanja so na vrhu seznama želja slehernega prebivalca zemeljske oble. Ob vandrjanju po svetu nam je tablica v veliko pomoč. Mobilna aplikacija spletne storitve **Hipmunk** (Hotels & Flights – brezplačno) za iskanje poceni nastanitve in letalskih prevozov se od sorodnih pripomočkov razlikuje predvsem po načinu prikaza zadetkov. Zbiralnik najrazličnejših ponudb z vsega sveta nam ponudbo na iskani destinaciji prikaže na lepi časovnici ali ob pomoči priročnega zemljevida. Iskanje leta je preprosto, za polniti je treba le vnosna polja za lokacijo potovanja (začetna in končna destinacija), datume poleta ali poletov, če gre za povratno zadevo, število potnikov in kategorijo prevoza. V uporabniškem vmesniku se bo znašel vsakdo, saj je do pičice enak številnim spletnim storitvam, ki ponujajo podobne storitve. Po potrditvi vnesenih argumentov Hipmunk pobrska po bogati zbirki informacij in nam postreže z zadetki, ki jih prikaže v obliki privlačnega grafa s časovno (X) in cenovno (Y) osjo. Rezultati so obarvani glede na različne prevoznike, tako da se med zadetki zlahka znajdemo. Po želji jih uredimo glede na ceno, po prihodu, odhodu ali glede na intenzivnost agonije, ki nas čaka ob izbranem letu. Slednji kriterij je zanimiv, saj hkrati upošteva ceno, čas in prestopa ter

prikazane letalske prevoze razvrsti izračunanemu primerno.

Drugi del aplikacije Hipmunk popotnikom pomaga pri izbiri nastanitve. Iskalnik je izveden podobno, najdeni rezultati pa so prikazani tako s seznamom kot s pomočjo zemljevida iskane destinacije. Tudi pri najdenih hotelih lahko rezultate iskanja uredimo po različnih merilih, med njimi je posebnost ekstaza, ki zadetke razvrsti po ceni, udobju in oceni priljubljenega spletišča TripAdvisor. Dodatno si zemljevid obogatimo z vročimi točkami, to nam pomaga pri odločitvi z informacijo o bližnjih turističnih znamenitostih, restavracijah, nakupovalnih središčih, nočnem življenju in podobnem. Brezplačni potovalni iskalnik je odličen, edini resnejši očitek je ta, da ni združenih paketov, kjer bi nam Hipmunk lahko poiskal ugodnejše možnosti tako leta kot nastanitve, a te kombinacije zaradi naravnosti uporabniškega vmesnika aplikacija žal spregleda. Morda bo drugače ob prihajajočih posodobitvah, ki jih razvijalci redno dostavljajo.

Zgolj za iskanje letov so na voljo tudi specifične aplikacije. **FlightBoard** (3 EUR) je do tablic prijazna aplikacija, ki prihode in odhode letal prikaže na način, ki je znan vsakemu letalskemu popotniku, v obliki letališke table z leti. Podatki z več kot 4000 letališč po svetu se osvežujejo vsakih pet minut. Precej visoko ceno opravičujejo približki, med katerimi ne manjkajo namensko (živo) ozadje, ki je uporabniku na voljo tudi ob neodprti aplikaciji, lažje preklapljanje med prihodi in odhodi, deljenje najdenih letov po elektronski pošti ali ob pomoči družabnih omrežij, povezava s sledilnim programom **FlightTrack** ter zmogljivejši iskalnik, ki nam pomaga zožiti ponujeni izbor. Ker FlightBoard izbira med 1400 letalskimi družbami, se zna slednji večkratno odkupiti za zapravljeni denar. **M**

Igramo se z androidno tablico

Tablice so danes časopis, delovno orodje, digitalna varuška, kuharica, zdravnik, džuboks in še kaj. Med programskimi izdelki, s katerimi oplemenitimo začetni nabor aplikacij, vodijo igre. Logično, saj tablice največkrat rabijo za zabavo. Radi jih imamo starši in otroci, igramo se stari in mladi. Tablice z operacijskim sistemom Android so iz dneva v dan deležne vedno večjih naslovov. Izbira je težka, časa (in prostora) pa premalo.

Boris Šavc

Izbor začenjamo z igro, ki ni na prvo žogo. Brez dlake na jeziku lahko povemo, da je igra s čudnim imenom **10000000**, ki nas bo olajšala za dober poltretji evro, videti grda. Z dvomom v srcu pobožamo neprivlačno ikono na osrednjem zaslonu tablice in upamo na najboljše. Tisto, kar nas pričaka, upraviči naše najhujše strahove. A stari rek pravi, da videz ni vse, tako tudi 10000000 svojo genialnost skriva drugje. Arkadna igra, ob kateri zlahka preživimo nekaj dopoldanskih, precej popoldanskih in vse večerne ure premore obilo fantazije. Gre za skupek različnih žanrov, med njimi vodijo neskončno bežanje, raziskovanje temnic in tri v vrsto. Navadno te zmesi označimo s terminom miselnica RPG, igranje vlog s pridihom reševanja ugank. Slednje so v 10000000 resda poenostavljene v mini igro zbiranja različnih znakov, ki dajejo junaku moč pri begi iz temnice, a igranje razkrije, da je igra presenetljivo globoka in pogumnežu, ki ob nenavdihnjeni podobi ne zbeži od nje, ponudi nenormalno

zadovoljstvo. Z eno besedo, droga. Edini očitek namenjamo koncu, ki se ne prevesi v Igro+ (ponovitev z višjo težavnostno stopnjo), kot bi zaradi narave igre pričakovali.

Tudi drugi naslov nam požgečka možgančke, čeravno pod povsem drugačnim kotom kot igra 10000000. Zeptolab, avtorji priljubljene igre Cut the Rope, so ustvarili najnovejšo pustolovščino z imenom **Pudding Monsters**. Dobimo jo zastonj ali za en evro, če nam bolj diši različica z višjo ločljivostjo. Že ime igre razkriva, da je govor o pudingih in pošastih. Vodilo igre je, da z drsenjem prsta združimo majhne koščke pudinga v večjo gmoto, ob predpostavki, da zberemo čim več zvezdic in tako zaslužimo pehar kovancev, ki nam omogočijo odklepanje novih stopenj. Prsti v ta namen drsijo levo, desno, gor in dol, naše sive celice pa jih usmerjajo v logičnem zaporedju. Spotoma naletimo na različne predmete, ki pudingom zapro pot in nam pomagajo, da jih premikamo v pravo smer in po pravilnem vrstnem redu, da nastane orjaška spužva s

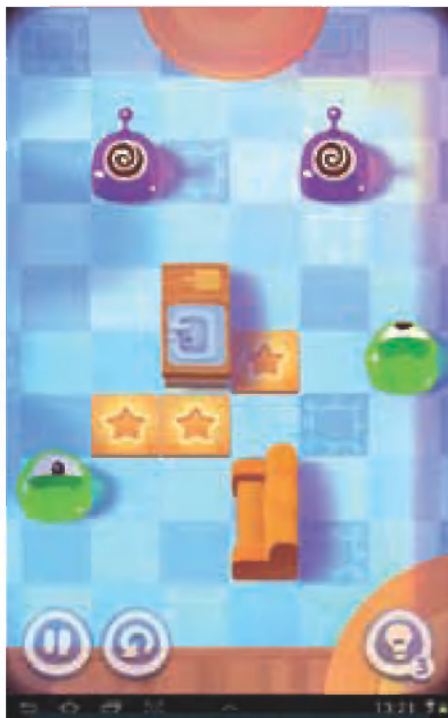
številnimi očmi. Stopnje se težavnostno višajo in sproti dograjujejo. Zgodbe ni veliko, nadomesti jo pisana grafika z dobrimi zvočnimi učinki. Ljubitelji možganske telovadbe smo nad pudingi navdušeni.

Igre že od pamtiveka želijo tako zaslužniti igralca, da ne bo mogel nehati igrati. Trditev še posebej velja v svetu mobilnih iger. Najsi bo govor o Jeznih pticah ali kmetovanju v igri **HayDay**, oblikovalci so levji delež truda namenili opojnim substancam, ki bodo pri posamezniku ob užitju igralnega koščka spodbudile željo po večji (vsakdanji) dozi. Zdi se, da gre strateška igra **Rydmkapsel** (3,5 EUR) v povsem drugo smer. Srž igre čudnega imena je v gradnji vesolske postaje, ki jo občasno napadajo z laserji opremljeni sovražniki. Končanje igre je pogojeno z raziskovanjem štirih oddaljenih monolitov. Ko jih naša postaja s svojo širino doseže, je igre nepreklicno konec, to dokazuje tudi na zaslonu izpisani The End. Igranje sicer lahko ponovimo in se v njem izpopolnimo, a bistvo Rydmkapsel ni v tem. Avtor igre, Šved Martin Jonasson, je z minimalistično podobo in splošno težavnostjo želel, da igralec večino časa prebije ob raziskovanju njegovega izdelka. Svežina zamisli pritegne tako zelo, da nas preprost svet z zgolj tremi surovinami ter eno vrsto enote in sovražnikov, predstavljenimi z raznobarnimi kvadrati, vsrka vase do nenadejanega paradoksa. Zasvoji nas.

Kako resna igralna platforma je postal operacijski sistem Android, dokazujejo napor tako neodvisnih kot velikih razvijalskih studiev, ki telefonom in tablicam z Googlevim sistemom redno dostavljajo bisere za najrazličnejše okuse. **Reaper**, igra priznanih razvijalcev Hexage, ki so ustvarili nekaj najboljših iger za androidne naprave (**Everlands**, **Radiant**), temelji na igri vlog, svetu epske akcije in bojevanja ter odločitvah, ki botrujejo razvoju in razpletu zgodbe. Osrednji lik je mečevalec črne barve, ki se zbudi iz dolgega spanja v skrivnostni in čarobni divjini, polni sovražnih sil. Po lastni presoji ga pomikamo po tujih območjih na zemljevidu in si z mečem utiramo pot skozi igro. Sovražniki so različnih težavnosti, zato je pri zahtevnejših nujna poprejšnja nadgradnja lika. Vmaniri sorodnih iger temačnemu mečevalcu priskrbimo obogatene sposobnosti, boljša orožja in drugo opremo, ki mu bo koristila med pohajkovanjem po neprijazni

Bojevanje v igri 10000000 poteka z mehaniko zlaganja simbolov v vrstice in stolpce. Skupaj z izboljšavami, ki pritečejo vsakemu boljšemu RPGju, igro preoblikuje v drogo najtrše vrste.

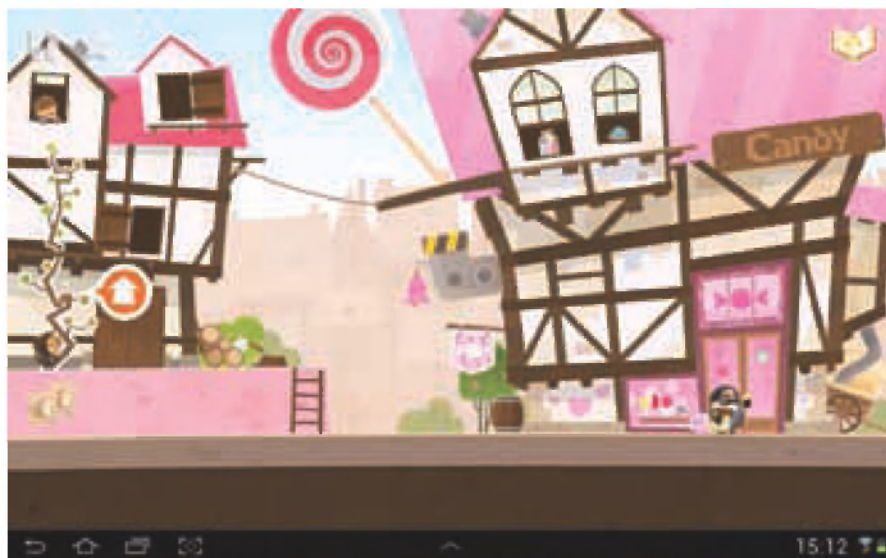

Živopisna miselnica igra Pudding Monsters nam podobno kot predhodnica istih avtorjev (Cut the Rope) prijetno kravžlja možgančke.

deželi. Zgodba, ki se kroji skladno z igralčevimi odločitvami, je prepletena s smešnimi dialogi, odnosi z neigranimi liki in drugimi frakcijami v igri. Brezplačna različica nam omogoča igranje do desete stopnje, nato pa jo lahko nadgradimo s tremi različnimi paketi, Adventure (2,99 EUR), Destiny (3,99 EUR) ali Dark legend (4,99 EUR). Vsi trije obsegajo celotno igro.

Drugi veliki studio, finski Rovio, se po revoluciji z imenom Angry Birds predstavlja s pustolovščino, ki si z veliko sestro deli predvsem sistem ocenjevanja z zvezdicami in brezhibno igralno mehaniko, ki vedno uboga naše prste, ne glede na to, kako nerodni so. **Tiny Thief** (v osnovi brezplačen) nas postavi v vlogo majhnega tatiča, ki se prebija skozi različne prizore. Na vsakem prizorišču je na voljo predmet, ki ga moramo ukrasti, da se nam odpre izhod. Z dotiki narekujejo, ali naj se tat pomakne naprej, se povzpne po lestvi, zagradi stvar, jo uporabi in podobno. Vsak prizor je poln uporabnih in zabavnih podrobnosti, katerih namenskost moramo ugotoviti sami. Rezultat je svet pisanih junakov, posut z domiselnimi ugankami, ki vabi k vnovičnemu igranju.

Na Androidu naletimo tudi na znane junake z drugih igralnih naprav, mednje vsakakor sodi simpatični **Rayman**. Drugi del Raymanovega pohoda po androidnih napravah, **Fiesta Run** (2,5 EUR), nikogar ne pusti hladnega. Grafika je na tablicah posebej slastna, glasba nalezljiva, odzivnost pa še boljša kot pri predhodnici **Jungle Run**. Novinka nam na pladnju ponudi 75 novih ravni, več svetlobnih učinkov z izrezbarjenimi podrobnostmi ter koktajl dežnikov, limet, klobasic in drugih sočnih sestavin, ob katerih se nam takojci poveča tek. Cilj ostaja enak, zbrati čim več letečih, smejočih se muh. Namesto rezervnih src s prvega Raymanovega pohajkovanja nam bodo tokrat dajale moč prav slednje. Ob vstopu na naslednjo stopnjo si z njimi zamenjamo igralni značaj ali dokupimo potrebno moč. Stopnje so določene na zemljevidu, kjer se nam ob koncu posamezne ravni prikaže

Igranje skrivalnic se na Androidu imenuje Tiny Thief.

nova. Vračanje na prejšnjo raven nam omogoča izboljševanje rezultatov in podaljša užitek ob čudoviti igri.

Širino igralskega spektra na tržnici Google Play nazorno prikaže igra **Hamlet**. Priporočamo jo vsem mislecem, sanjačem in tistim, ki radi sestavljajo. Rdeča nit izdelka podjetja Alawar Entertainment je predelava prosto po Shakespearu. Klavdij in njegov pomočnik ubijeta kralja in kraljico, da bi si prilastila krono. Odločita se ugrabiti Ofelijo, Hamletovo dekle, da bi se poročila s Klavdijem. Ko se princ Hamlet vrne s potovanja in odkrije, kaj se je zgodilo, priseže, da se bo maščeval za smrt staršev in rešil Ofelijo iz krempljev zla. V tistem trenutku se prikaže vesoljsko plovilo in pristane točno na Hamletu. Zdaj morate kot novi junak potovanja po času opraviti Hamletovo delo z reševanjem vrste nevsakdanjih ugank. Vsaka stopnja je sestavljena iz večinoma statičnih zaslonov z uro, ki v desnem spodnjem kotu odštevava čas za rešitev uganke. V pomoč so nam interaktivne slike, ki namigujejo, kako speljati verižno reakcijo, da se bodo stvari premikale v pravo smer.

Na primer, prvo dejanje je vstop v stolp, ki zahteva večkratno spremembo vremena, da povzroči rast rože. Roža rodi seme, tega pobere ptič in odvrže na zemljo, tam začne

seme (zopet ob spremembi vremena) spet rasti. Pot v stolp nam je odprta. Igra je polna zapletenih ugank, humorja in ustvarjalnosti. Kljub temu se moramo zavedati, da je Hamlet igra za izbrani okus. Poskusiti ni greh, začetek igranja je povsem brezplačen. Ko opravimo prve tri stopnje, moramo za nadaljevanje odšteti tri četrt evra.

Za konec kratkega izbora, v katerem smo povečini preskočili očitne prvake, ki jih vsakdo zlahka najde na lestvicah priljubljenosti, predstavljamo najtežjo igro med izbrankami, **Super Hexagon** (2,5 EUR). Igramo v vlogi trikotnika, ki se trudi preživeti proti prihajajoči sovražni liniji in drugim geometrijskim oblikam na poti proti sredini zaslona. Upravljanje je enostavno, dotik leve strani zaslona pomeni premik levo, božanje desne strani pa desno. Trčenje ob steno pomeni takojšnjo smrt, na srečo lahko raven ponovimo v naslednji sekundi. Zaporedje ovir je naključno. Bizarna hipnotična grafika, ki utripa v ritmu z glasbo, je sprva precej boleča za oči, a se akciji privadimo. Na poti s stopnje na stopnjo med vedno bolj zapletenimi vzorci ni prostora za napake. Igra je težka, a začuda privlačna in vredna truda. Je kot stara ljubica, h kateri se kljub oviram vedno znova vračamo. **M**

Hamlet je igra, v kateri bodo tako kot ob Shakespearovih umetninah zares uživali le redki.

V zelo težki igri Super Hexagon se igralni čas meri v sekundah.

Računalnik v dnevni sobi

Tudi današnji televizorji so v resnici računalniki. Seveda, drugače v Monitorju o njih ne bi pisali. No, pravzaprav to velja le za »pametne« televizorje, ki smo jih za pametne poimenovali iz istega razloga kot telefone – vanje lahko nameščamo aplikacije.

54 | Najboljše za televizorje

60 | Najboljše za Google Chromecast

Matjaž Klančar

Upamo si trditi, da velika večina tistih, ki so v zadnjem letu ali dveh kupili televizor, niti ne ve, da je njihov televizor »pameten«, pa četudi na njem piše »Smart«. Ne vedo, čemu rabi tista posebna barvasta tipka na daljincu, ki ponavadi sproži množico (največkrat tudi angleških) pogovornih oken, iz katerih se je na začetku kar težko izkupati. Tisti pa, ki to vedo, in tistim je namenjen članek na naslednjih straneh, so zagotovo že zagrizli v izbiro televizijskih aplikacij, ki si jih lahko prenesemo z ustreznih programskih trgov.

Da, tudi pametni televizorji so pohopšali logiko trgov z aplikacijami, ki jo je prvi uvedel Apple in potem zelo hitro posnel še Google. Težava je le v tem, da ima vsak izdelovalec svojo trgovino, to pa posledično pomeni, da je izdelkov na vsaki izmed njih razmeroma malo. Zagotovo boste v njih našli klasike, kot sta Youtube in Facebook, pri nekaterih celo v slovenščini, po tem pa se skorajda že konča. Predvsem zato, ker je kar nekaj aplikacij omejeno na tuje naročniške storitve, ki pri nas ne delujejo (npr. Netflix). K sreči je treba pohvaliti slovenske ponudnike informacij, kot so RTV Slovenija, Pro Plus in Telekom/SiOL, ki se trudijo svoje storitve

preseliti tudi na tako nove platforme, kot so pametni televizorji. Tako imajo vsaj kupci Samsungovih in Philipsovih televizorjev na voljo krajevne slovenske storitve za predvajanje video vsebin, prikaz novic, vremena, kuharskih receptov in še česa. Zanimivo, da lahko omenimo le ta dva izdelovalca, drugi pa so pri integraciji krajevnih aplikacij nekoliko zaspali, kar preseneča predvsem pri LGju. Ta kot prodajalec televizorjev, tudi pri nas, namreč nikakor ne sodi med manjše.

Postavlja se seveda vprašanje, koliko »pametni« oz. aplikacij v televizorjih si uporabniki sploh želimo, oz. kolikšen delež kupcev take pogruntavščine sploh uporablja? Dolga leta smo sicer poslušali (in pisali), da je dnevna soba pač središče družinske zabave in je zato logično, da se bodo tudi »računalniki« počasi preselili vanjo, najverjetneje kar v televizor. Danes, ko so končno tam, pa lahko ugotovimo, da so zamudili, saj so jih prehitele že tablice. Te so manjše, okretnejše in bistveno enostavnejše za uporabo, saj imajo zaslon, ki je občutljiv za dotik. Ne, televizorji tega nimajo, pa ne zato, ker bi bilo to težko narediti, temveč zato, ker tega pač nihče ne bi uporabljal. Si predstavljate, da bi morali za vsako spremembo vstati in malce »popraskati« po zaslonu? Ne, zato smo že davno izumili daljince. Toda daljinci imajo

še danes večinoma le številčne in upravljalne tipke, ne pa tudi tipkovnice, ki je npr. za uporabo aplikacije Facebook (pa tudi Youtube) bolj ali manj nujna. Pomagajo sicer daljinci, s katerimi lahko po zaslonu »kažemo« in delujejo podobno kot igralniški Wii, a ostaja dejstvo, da je tipkanje ali pa »tipkanje«, na televizorjih nerodno. Prav, večina televizorjev omogoča povezavo s pametnimi telefoni in tablicami, tako da lahko uporabimo tipkovnico na njih, toda – tako imamo Facebook že v naročju, ali ga res potrebujemo tudi še na televizorju? **M**

Kaj smo ugotovili:

Pametni televizorji imajo v primerjavi s pametnimi telefoni in tablicami, s katerimi se borijo za pozornost, hudo hibo – nimajo zaslona, občutljivega za dotik. In tudi če bi ga imeli, jim ne bi pomagal, saj so ponavadi postavljeni predaleč, da bi bilo »risanje« po njih uporabno. Zaradi tega bolj ali manj odpade uporaba tipkovnice (če ni ravno priložena daljincu ali na njem), zaradi česar odpade uporaba množice aplikacij, ki jo nujno potrebujejo. S tem smo pravzaprav povedali vse.

Spremenimo **dojemanje** televizorja!

Pametni televizorji ponujajo vse bogatejši nabor vsebin. Te so uporabnikom dostopne ob povezavi televizorja v svetovni splet, dosežemo pa jih podobno kot s pametnih telefonov – ob pomoči v televizor nameščenih aplikacij. S pomembno razliko: zaslon sodobnega televizorja je tako velik, da lahko dejansko postreže s pristinimi užitki ob ogledu video in drugih vsebin.

Miran Varga

Sodobni televizorji so že postali računalniki v malem, le da so namesto k produktivnosti nagnjeni k zabavi uporabnikov. Svoje poslanstvo si razlagajo tako, da ob pomoči internetne povezave uporabnikom ponujajo precej bogat nabor aplikacij za dostop do različnih video in avdio vsebin, novičarskih strani in družabnih omrežij. V skorajda vse pametne televizorje je vgrajen tudi spletni brskalnik, ki poskrbi, da se meje digitalne zabave praktično nikoli ne končajo. Preverili smo, katere domače in tuje aplikacije so najbolj priljubljene med uporabniki pametnih televizorjev.

■ **YouTube.** Spletnega mesta YouTube seveda ni treba posebej predstavljati, saj praktično ni uporabnika računalnika ali pa-

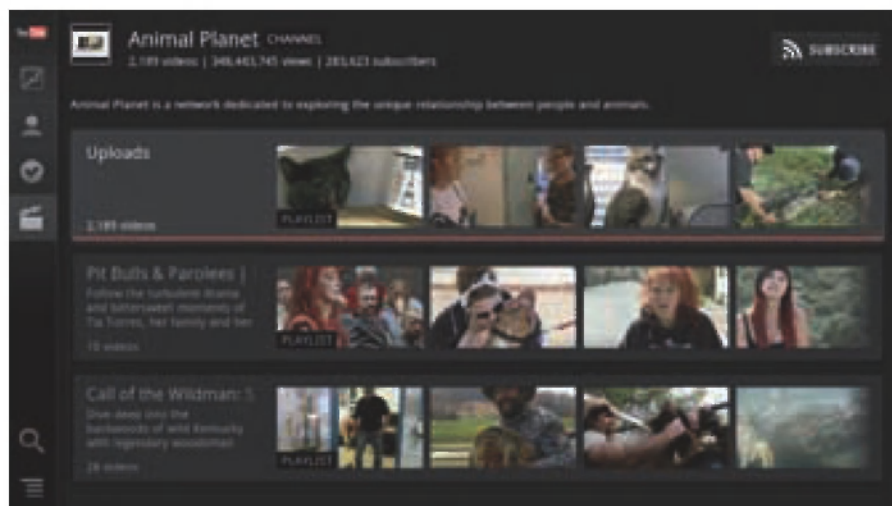
metnega telefona, ki ne bi poznal teh dveri v svet zanimivih video posnetkov. Prav tako je YouTube tudi ena temeljnih aplikacij, ko je govor o pametnih televizorjih. Pohvalno jo ima vse več modelov tudi v slovenščini, to njeno rabo še olajša. Implementacija aplikacije v visokoločljivih televizorjih zadnjih generacij zna že samodejno »zahtevati« višjo ločljivost video posnetkov, če je ta tudi na voljo, starejši »pametnjakoviči« pa bodo še vedno zahtevali ročni preklap. Sicer pa tudi v televizorje vgrajeni algoritmi za izboljšanje kakovosti prikazane slike poskrbijo, da so posnetki s spletnega mesta YouTube tudi ob nižjih pasovnih širinah in pretokih podatkov videti vsaj sprejemljivo.

Pri uporabi aplikacije YouTube velja uporabiti lasten uporabniški račun, saj s tem pridobimo dostop do priljubljenih video kanalov, naročnin in zgodovine ogledov.

Obenem bo naša izkušnja praktično enaka in usklajena z dostopi do videodveri YouTube na preostalih napravah (pametnem telefonu, tablici, računalniku ...). Že naslednji hip bomo lahko uživali v različnih dokumentarnih oddajah, videosmešnicah ali videospotih slovenskih in tujih glasbenih izvajalcev (menda so prav ti med najbolj iskanimi vsebinami).

Na nekaterih pametnih televizorjih lahko aplikacija YouTube deluje tudi v načinu odjemalec-strežnik in omogoča še enostavnejše deljenje vsebin med npr. tablico/telefonom in televizorjem. Na televizorju se v aplikaciji YouTube prikaže koda QR, ki jo z drugo pametno napravo preberemo in sledimo povezavi (zopet na strežnik YouTube). Po uspešno vzpostavljene povezavi lahko na tablici ali telefonu izberemo posnetek in ga prek dostopa na daljavo pošljemo na

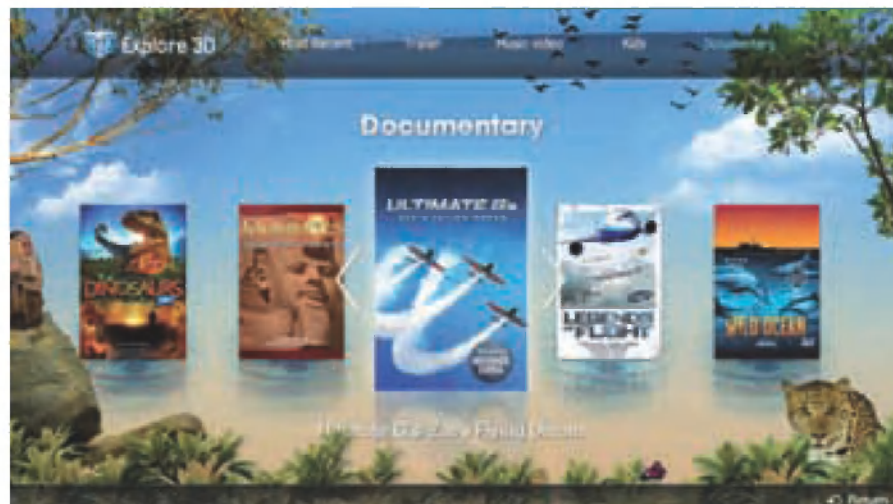
svoj televizor. Podobno funkcionalnost sicer ponujajo tudi nekatere druge namenske aplikacije, ki skrbijo za delitev predvajanih vsebin.

■ **Facebook.** Uporabniki, ki se težko ločijo od pametnega telefona ali računalnika predvsem zaradi svoje obsedenosti s spremljanjem dogajanja v družabnem omrežju Facebook, bodo veseli podatka, da je njegova aplikacija na voljo na že skoraj vseh pametnih televizorjih. Po prijavi vanjo se v prilagojeni obliki prikažejo vsebine iz družabnega omrežja, ki se tudi redno osvežujejo. Le klepet s prijatelji in znanci je ob rabi klasičnih tipk daljinca nekoliko manj udoben.

■ **Skype.** Aplikacija Skype lahko televizor spremeni v pravcati videokonferenčni center. Deluje podobno kot na računalniku, seveda pa za video klepet z drugimi uporabniki potrebujemo kamero. V nekatere boljše televizorje je že vgrajena, pri drugih pa moramo preveriti, ali so poleg (navadno nekoliko dražjih) modelov izdelovalca na voljo tudi združljive kamere. Po namestitvi (ali aktivaciji) kamere lahko prek televizorja elegantno opravljamo glasovne in video klice na velikem zaslonu.

■ **Cloud Explorer** je aplikacija za televizorje, ki je neposredno povezana s platformo DropBox. Slednja omogoča resnično enostavno deljenje vsebin med napravami uporabnika. DropBox je namreč storitev hrambe podatkov v oblaku, ki omogoča tudi takojšnjo sinhronizacijo. Če torej z računalnika v DropBox odložimo posamezno datoteko (glasbo, video, fotografijo), si jo lahko kmalu po prenosu že ogledamo tudi na televizorju. Gre za eno najenostavnejših rešitev, kako vsebine z drugih naprav (tudi fotoaparatom in tablico) prenesti in predvajati na televizorju.

■ **Explore 3D.** V zadnjih letih je veliko uporabnikov v svoje domove prineslo sodobne televizorje, ki so se lahko pohvalili z možnostjo prikaza slike v treh razsežnostih. Žal je takih vsebin na splošno dostopnih televizijskih programih razmeroma malo, zato pa dober obisk dosega Samsungova aplikacija Explore 3D, ki uporabnikom omogoča prikaz 3D vsebin na novih televizorjih (ob uporabi očal). Tako lahko dodobra preverimo, kako so v 3D videti športni dogodki, koncerti, dokumentarni prispevki ... Število video prispevkov, posnetih v 3D tehnologiji, se stalno večja, a še vedno počasneje od apetitov uporabnikov.

■ **Accu Weather.** Zelo dobro znano spletno mesto za napovedovanje in posredovanje vremenskih razmer za praktično vse kraje po svetu ima tudi svojo aplikacijo za pametne televizorje. V aplikaciji Accu Weather si lahko nastavimo svojo lokacijo (in druge lokacije) in tako hitro preverimo trenutno stanje vremena in obete za naslednje ure, dneve ali ves teden.

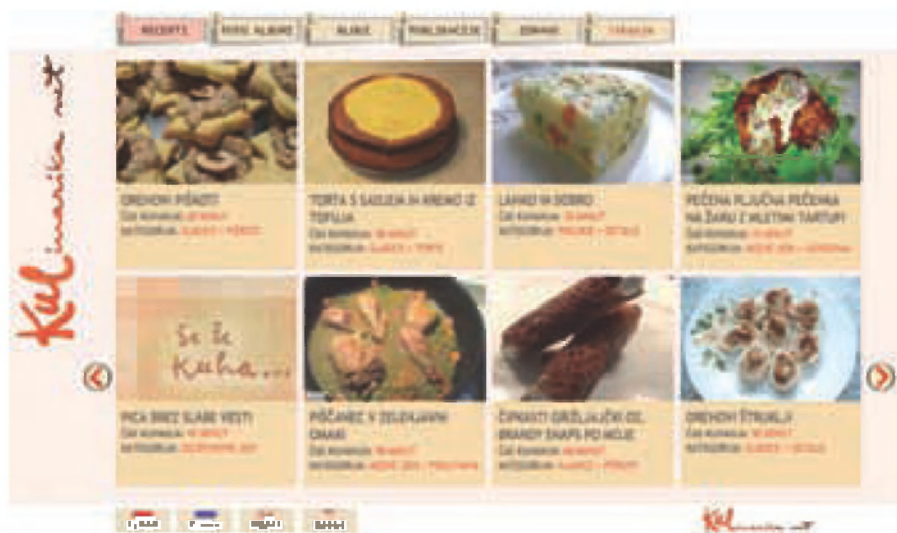
■ **Plex.** Aplikacija Plex je še ena izmed tistih, ki po svoje rešujejo izziv prenašanja večpredstavnih vsebin med napravami v gospodinjstvu na zaslon velikega televizorja. Podjetje Plex je sicer znano po svojih programih, ki omogočajo razmeroma enostavno izdelavo vsebinskih knjižnic in deljenje teh knjižnic med napravami v krajevnem omrežju. Ker je Plex pri tem početju ena najboljših rešitev, ne čudi, da so njegovo tehnologijo in aplikacijo licencirali tudi nekateri izdelovalci televizorjev.

Slovenske aplikacije za pametne televizorje

Samo pohvalimo lahko prizadevanja tukajšnjih zastopnikov izdelovalcev televizorjev, ki si prizadevajo, da bi bile lokalizirane (beri: v slovenščini) številne tuje aplikacije in bi bilo obenem na voljo čim več aplikacij za televizorje, ki omogočajo dostop do vsebin v slovenščini. Tako kot v tujini tudi doma vodi prilagoditev aplikacij, ki strežejo z novicami, vremenom in spletnimi video posnetki. Pri integraciji aplikacij na menuje pametnih televizorjev na domačem trgu vodita predvsem dva izdelovalca, Philips in Samsung, drugi so nekoliko zaspali. Če nam je kakšna aplikacija še posebej pri srcu, velja preveriti, ali jo naš že kupljeni ali pa morebiti zgolj ogledani televizor tudi premore ali pridobi (če ni že privzeto nameščena). V nadaljevanju predstavljamo nekaj slovenskih aplikacij.

■ **Kulinarika.net** je ena izmed aplikacij, ki na televizor prinese informacije z istimenskega spletnega mesta. V tem primeru nam brezplačna aplikacija prinaša možnost seznanjanja z najnovejšimi recepti, objavljenimi prek slovenskega kulinaricnega portala www.kulinarika.net. Pozna vrsto različnih kategorij, med katerimi seveda vodijo recepti, ki so nekakšno srce kulinarike, saj opisujejo sestavine in postopke priprave hrane, podprte s komentarji. Ker slika navadno pove več kot tisoč besed, aplikacija postreže z bogatimi albumi fotografij, v katerih se skriva na tisoče zamisli, kako pripraviti slastno jed. Članki uporabnikov in razprave o hrani ter povezanih vsebinah (popotovanja, moda, poklici) so zbrani med spletnimi dnevniki (blogi).

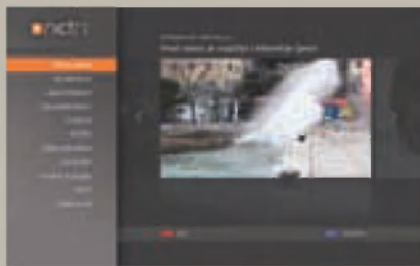
»Resnejši« del aplikacije pa omogoča dostop do različnih člankov in enciklopedij, ki

obravnavajo kulturo prehrane in sodoben življenjski slog, povezan z zdravim načinom življenja (dieta, vadba, počitek, šport ...). Aplikacija Kulinarika.net premore tudi vgrajen iskalnik, ki skrbi za iskanje s ključnimi besedami po kategorijah. Navigacija po aplikaciji ni zahtevna, uporabnikom pa je v vsakem trenutku na voljo tudi povečava/pomanjšava velikosti besedila, ki poskrbi za še lažje branje na zaslonu televizorja.

Kaj pa sosedje?

Pri pregledu nabora aplikacij za pametne televizorje smo preverili, kako razviti so na tem področju naši jugovzhodni sosedje, saj za severnjake in zahodnjake velja, da imajo že sicer precej boljšo podporo že s strani samih avtorjev aplikacij, ki si želijo mednarodne prepoznavnosti. Ugotavljamo, da so se odločili za podoben pristop kot slovenski ponudniki, kjer vodijo novičarske spletne strani in vreme.

Če želimo vedeti, kaj se aktualnega dogaja pri naših južnih sosedih, bomo na pametni televizor namestili aplikacijo NET.hr (v nastavitvah države nastavimo, da smo na Hrvaškem), ki črpa vsebine z njihovega dnevnoinformativnega spletnega mesta. Aplikacija je seveda v hrvaščini.

Če želimo preveriti aktualne novice iz Bosne in Hercegovine, pa bomo namestili brezplačno aplikacijo Klix. Ta je na voljo v bosanskem jeziku, vsebine pa se pohvalno osvežujejo vsako minuto.

■ **Planet Siol.net.** Aplikacija Planet Siol.net ponuja zaslonu televizorja prilagojeno strežbo novic in drugih vsebin istoimenskega spletnega mesta. Gre za brezplačno aplikacijo, ki streže z najnovejšimi novicami iz Slovenije in tujine. Novice so razdeljene v različne kategorije prispevkov, kot so Novice, Šport, Avtomobilizem, Trendi, Film ... Aplikacijo Planet Siol.net krasi preprosta raba, saj ponuja enostavno navigacijo z uporabo osnovnih smernih in funkcijskih barvnih za premikanje po prispevkih ter nastavitev velikosti prikazane pisave. Ta se pohvalno shrani do naslednje spremembe ali zaprtja aplikacije.

■ **Radio 1.** Pohvalno so pametne televizorje za svoj medij izbrali celo radijci. Radijska postaja Radio 1 tako ponuja brezplačno, za televizorje prirejeno aplikacijo. Eno najbolj priljubljenih radijskih postaj v Sloveniji tako lahko poslušamo v živo, tudi če smo na območju, kamor njene radijske frekvence ne sežejo. Tako se lahko zbudimo z Denisom Avdičem, nasmejimo Zjutranji kroniki ter si privoščimo več dobre glasbe. Aplikacija ponuja vrsto informacij o trenutni predvajani skladbi in naslednji predvajani skladbi, pri ogledu zgodovine pa so nam na voljo podatki

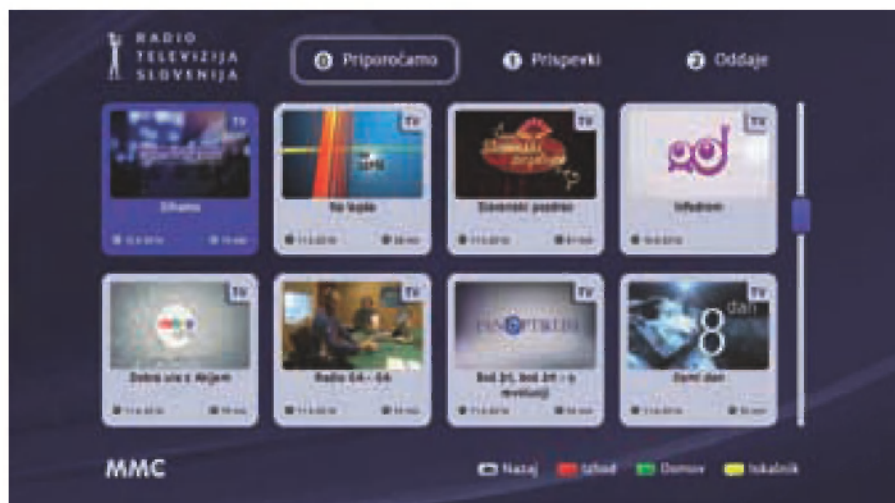
o zadnjih desetih predvajanih skladbah. Med drugimi kategorijami, ki jih ponuja aplikacija, sta menda najpogostejše klikani »priporočamo« in »popularno«, saj gledalci uživamo v gledanju aktualnih komično začinjenih video posnetkov. Veseli nas tudi to, da se vsebine v aplikaciji osvežujejo praktično vsak dan.

■ **RTV 4D** je brezplačna video aplikacija Radiotelevizije Slovenija. Uporabnikom omogoča, da si na televizorju ogledamo ali poslušamo tv in radijske vsebine, ki smo jih morebiti zamudili v živo. Nič ni torej izgubljeno, saj ima RTV Slovenija bogat arhiv in ponuja dostop do oddaj letnika 2007 in novejših. Aplikacija, ki je povezana s spletnimi dvermi MMC, omogoča predvajanje praktično vseh avtorskih in licenčnih oddaj RTV Slovenije.

Po vstopu v aplikacijo izberemo eno izmed treh kategorij, ki se imenujejo Priporočamo (Trenutno aktualno), Videonovice (Novice, Šport, Zabava, Kultura) in Oddaje in program (Informativni, Športni, Otroški in mladinski, Izobraževalni, Razvedrilni, Verski ...). Posamezna kategorija se nato še dlje »drobi« na različne dnevne prispevke ali podpodročja.

Upravljanje je enostavno (s smernimi tipkami), vsak posnetek lahko hitro povečamo na polno velikost zaslona. Pohvalimo lahko tudi implementacijo funkcije iskanja. Iskalnik v RTV 4D vklopimo s pritiskom rumene tipke in v nadaljevanju z vnosom ključne besede iz arhiva poiščemo zamujeno avtorsko oddajo. Besedo ali naslov (vsaj 3 črke) vnesemo prek prikazane navidezne tipkovnice (ali pa dejanske, če jo naš daljinski upravljalnik premore). Če sta na televizor povezana tudi tablica ali telefon, lahko kot tipkovnico uporabimo njun zaslon.

Da je RTV Slovenija oblikovala resnično sodobno aplikacijo za televizorje, pričča tudi njena integracija z družabnim omrežjem Facebook. Priljubljeni posnetek lahko

Kaj dejansko spremljamo?

Podjetji TP Vision in Samsung Slovenija sta nam omogočili tudi vpogled v podatke o rabi aplikacij na pametnih televizorjih – tako domačih kot tujih. Z večanjem števila pametnih televizorjev se večja tudi uporaba aplikacij in v zadnjih obdobjih dosega 100- in več odstotno rast. Medtem ko uporabniki Samsungovih televizorjev med aplikacijami največkrat zaženejo kar spletni brskalnik, se lastniki televizorjev blagovne znamke Philips navdušujejo nad spletnim mestom YouTube. Tudi sicer velja, da je po svetu prav YouTube najpogostejše rabljena aplikacija na sodobnih televizorjih, saj to spletno mesto dosega izjemen obisk. Aplikacijo YouTube najbolj navdušeno uporabljajo v Braziliji, z znatnim zaostankom pa ji sledijo Rusija, Argentina, Nemčija in Nizozemska. Podoben vzorec velja tudi v primeru rabe aplikacije Facebook, kjer dogajanje v tem nadvse priljubljenem družabnem omrežju najbolj zavzeto spremljajo v Braziliji, kar dvakrat pogostejše kot v naslednji dr-

Lestvica najpogostejše rabljenih aplikacij na pametnih televizorjih Samsung leta 2013

1. Spletni brskalnik
2. Youtube
3. VOYO
4. Skype
5. Social tv
6. Allshare
7. Fitness
8. Accu weather
9. Facebook
10. Explore 3D
11. Plex
12. Tune in
13. Slo Ski
14. Horoskop MMC
15. Mediateka

žavi, Argentini, tej pa sledi Nemčija. Če se Slovenci po rabi aplikacije YouTube uvrščamo v zgornjo tretjino, smo pri rabi aplikacije Facebook v zlati sredini držav. V regiji Srednje in Vzhodne Evrope (CEE) pametne televizorje Philips za dostop do vsebin/aplikacij/spleta najpogostejše uporabljajo Romuni, drugo in tretje mesto pa si večinoma razdelimo prav Slovenci in Hrvati. Igre na sodobnih televizorjih postrežejo s povsem drugačno sliko. Pri tej obliki digitalne zabave daleč vodijo Rusi, ki igre igrajo kar trikrat pogostejše od Nemcev, tem pa sledijo Turki. Je pa igranje iger na televizorjih očitno zelo povezano s sezonsko komponento, saj se občutno poveča v zimskih mesecih (bržkone tudi zato takšna prednost Rusije). V mednarodnem prostoru so dobro obiskane tudi tv aplikacije za odrasle, pri čemer vodita Playboy TV in Brazzers, a tudi v tem primeru obisk uporabnikov poleti upade in se zopet občutno poveča jeseni in pozimi.

z uporabo modre funkcijske tipke prek televizorja hitro objavimo na svojem Facebook profilu v obliki povezave do posnetka na spletnem mestu MMC, naši prijatelji pa si ga s klikom ogledajo.

■ **VOYO** je slovenska videoteka, dostopna ne le na pametnih televizorjih, temveč tudi v spletu in na set-top-boxih ponudnikov storitev televizije IP. Na pametnih televizorjih (trenutno predvsem na modelih televizorjev znamk LG, Phillips in Samsung) je dostopna v obliki aplikacije, ki omogoča dostop do več tisoč tv in video vsebin za vse starosti in okuse. Storitve vsak mesec stane pet evrov, pri tem pa velja vedeti, da ena naročnina VOYO omogoča dostop do storitev na več različnih napravah v gospodinjstvu (računalniku, tablici, televizorju), zato ne čudi, da je kljub plačljivosti med uporabniki zelo priljubljena. Je pa res, da če želimo VOYO spremljati na več televizorjih, potrebujemo ustrezno število naročnin. Postopek registracije novega uporabnika je razmeroma preprost: na tv zaslonu prikazano kodo pošljemo prek SMSa na ustrezno številko in strošek naročnine aplikacije bo vsak mesec zapisan na računu za mobilni telefon, s katerim smo opravili prijavo. Lahko se prijavimo tudi prek spletne strani www.voyo.si.

Vsebine storitve VOYO so vedno aktualne, saj se vsak mesec obnavljajo/zamenjujejo/dopolnjujejo, v vsakem primeru pa velja, da gre za pravo zakladnico video naslovov. Aplikacija na pametnem televizorju ponuja dostop do oddaj, aktualnih filmskih naslovov brez oglasov in s slovenskimi podnapisi ali v slovenskem govorjenem jeziku, številne športne prenose, oddaje in prispevke,

resničnostne šove, informativne oddaje, serije, risanke, koncerte itd.

■ **Vreme** je še ena izmed najpogostejše uporabljanih brezplačnih aplikacij na pametnih televizorjih, bila je namreč ena prvih razvitih aplikacij za televizorje. Nastala je v sodelovanju med Laboratorijem LTFE, ARSO, TP Vision in RTV Slovenija. Aplikacija uporabniku postreže z informacijami o vremenu, predvsem z zadnjo aktualno vremensko video napovedjo (na voljo za ogled so še štiri predhodne napovedi). Uporabniki, vajeni klasičnih vremenskih slik ali pa zgolj opisa vremena, lahko izberejo tudi napoved za Slovenijo v besedi, vremensko napoved za Slovenijo po regijah ali pa si ogledajo slike oblačnosti, padavin, požarne ogroženosti in možnosti toče. Med drugimi podrobneje izdelanimi napovedmi bomo našli še napoved vremena za hribe v Sloveniji in različna mesta po Evropi in na Jadranu. Upravljanje aplikacije je preprosto, vse praktično postorimo s smernimi tipkami in potrditveno tipko.

Slovenci smo kar dobro »posvojili« domače tv aplikacije, saj se večina lahko pohvali z zelo spodbudnim mesečnim obiskom, ki se vztrajno veča. Kot zanimivost velja omeniti še podatek, da elektronsko pošto prek televizorja pregleduje kar dvakrat toliko Slovencev, kot igra SuDoKu. Celo spletno dražbo eBay prek televizorja obišče lepo število uporabnikov.

Slovenci tudi sicer nimamo prav veliko težav pri spremljanju vsebin v drugih jezikih, na to kaže tudi raba številnih tujejezičnih aplikacij na televizorjih. Pri tem ne delamo velikih razlik, saj pogostejše uporabljamo tako lokalne aplikacije iz držav nekdanje skupne

domovine kot tudi nemških in angleških/ameriških aplikacij s kakovostnejšimi in predvsem zabavnimi vsebinami (filmi).

Aplikacij na pametnem in v splet povezanim televizorju se bomo očitno uporabniki privadili in jih vzeli za svoje – podobno kot tistih za pametne telefone. Ne nazadnje utegneta biti v prihodnje ti dve platformi glede aplikacij in uporabniške izkušnje zelo sorodni – s to razliko, da bo velik zaslon televizorja pogosto prednost, pametnim telefonom in tablicam pa bo ostala tolažba, da bomo po njih posegali na poti. **M**

Televizorji z Androidom

Razvoj televizorjev niti približno ne zastaja, saj so iz leta v leto strojno zmogljivejši. S stališča aplikacij je to vsekakor pomembno, če želimo pognati kakšno zahtevnejšo aplikacijo (beri: igro). Pravcato revolucijo na tem področju pa napoveduje Philips – kot prvi je predstavil pametni televizor, ki ga poganja operacijski sistem Android. Prepričani smo, da bo zelo hitro dobil posnemovalce. Sodobnim televizorjem bi namreč Android prinesel povsem novo razsežnost, saj bi z dostopom do aplikacijske tržnice Google Play dobili možnost nameščanja na milijone aplikacij in iger ter dostop do velikega števila spletnih storitev – tako kot na pametnih telefonih. Z razvojem računalništva v oblaku in podporo založnikov iger bi lahko v prihodnjih letih kar televizorji sami postali največji konkurenti današnjim igralnim konzolam. Izdelovalci televizorjev, ki bi ponujali nabor odličnih iger, pa bi dodatno služili s prodajo igralnih ploščkov.

TV kot podaljšek telefona

Chromecast je Googlova rešitev že večkrat rešenega problema – kako predvajati video na televizijskem zaslonu. Nič posebnega, boste rekli. Načeloma res, a v Googlu so se problema lotili drugače od konkurence in s tem odprli nove možnosti povezovanja mobilnih naprav, osebnih računalnikov in televizije.

Primož Gabrijelčič

O mali črni škatlici, ki jo vtaknemo v vhod HDMI televizorja, smo pisali že v letošnji marčevski številki (Splet po TV, www.monitor.si/clanek/splet-po-tv/154198/), zato bomo danes napravo opisali bolj površno. Glavna tema tega članka bodo programi, ki (že) podpirajo Chromecast.

Chromecast je miniaturn računalnik v obliki paličice (»dongle«), ki jo vtaknemo v vhod HDMI televizorja. Vsebuje še vhod USB, ki pa je namenjen le napajanju, ter brezžični omrežni vmesnik. Najbolje je, da vhod USB priključimo na televizor, saj se bo tako Chromecast prižigal in ugašal hkrati z njim.

Namestitev je povsem enostavna in odlično zamišljena, tako da bo Chromecast v domače omrežje lahko povezal vsakdo. Potrebujete le računalnik, telefon ali tablico z brezžičnim vmesnikom, nanj namestite program Chromecast in nekaj minut sledite navodilom. Nato lahko na namestitveni program pozabite – vse aplikacije, ki podpirajo Chromecast, bodo napravo naše

samodejno. Pogoj je le, da so povezane v isto brezžično omrežje. Program, navodila in druge podatke o Chromecastu dobite na spletnem mestu cast.google.com.

Za razliko od dosedanjih poskusov povezovanja osebnih računalnikov in »računalnikov« (pametnih telefonov, tablic) s televizijo, pri Chromecastu program na računalniku (naj nam ta izraz pomeni vse podprte naprave) ne pošilja videa neposredno televizorju. No, načeloma je ta možnost podprta, a večina programov, sploh tistih za predvajanje videa, deluje tako, da se večpredstavni podatkovni tok pošilja iz spletnega strežnika neposredno televizorju. Osebni računalnik deluje le kot nadzorna naprava, ki Chromecastu pošilja ukaze.

Oglejmo si razliko na zgledu predvajalnika YouTube. Pri klasičnem načinu naprava (denimo, da je to telefon) sprejema podatkovni tok iz strežnikov YouTube in ga pošilja na neki predvajalnik, ki je priključen na televizor. Pri tem je telefon zaseden s programom, ki podvaja sliko zaslona na televizorju, zato ga ne moremo uporabiti v druge namene (denimo za brskanje po internetu ali morda

celo za telefoniranje), pa še vsi podatki se prenašajo po domačem brezžičnem omrežju dvakrat – enkrat do telefona, potem pa še od telefona do televizorja.

Z uporabo Googlove naprave pa program v telefonu le sporoči Chromecastu, kateri video naj predvaja, nato se podatkovni tok prenaša neposredno iz spletnega strežnika na Chromecast in iz njega na televizor. Podatkovni tok se tako prenaša le enkrat, pa še telefon je uporaben za druge namene. Lahko pa se seveda kadarkoli vrnemo v aplikacijo, ki »predvaja« podatke, in v njej ustavimo video, nastavimo glasnost in še kaj – odvisno od aplikacije.

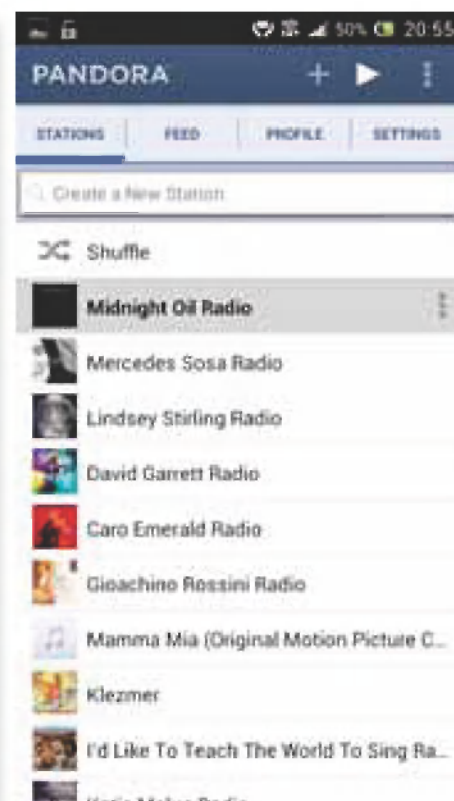
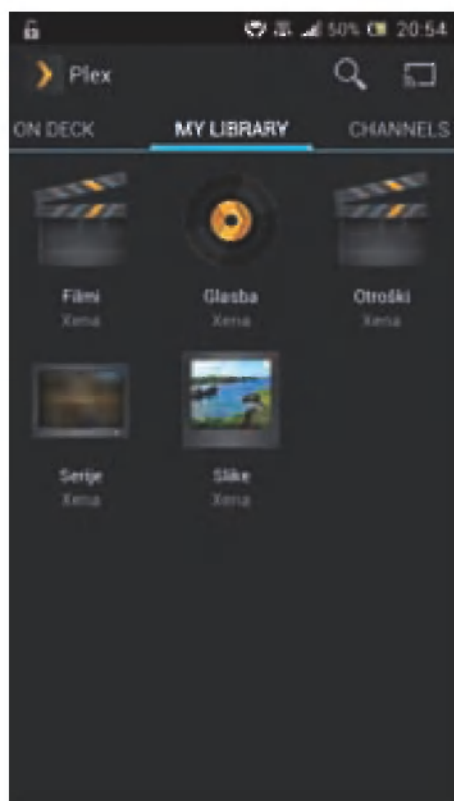
Podprtost Chromecasta je še zelo slaba, se pa iz tedna v teden izboljšuje. Na Appleovih mobilnih napravah je podprt le iOS različic od 6 naprej (lastniki originalnih iPadov smotorej še enkrat izviseli), pa tudi programov je malo. Boljše stanje je na platformi Android, kjer je zahtevan operacijski sistem različice vsaj 2.3, programov pa je nekajkrat več. Zadovoljni bodo tudi uporabniki brskalnika Chrome (na računalnikih PC in Mac), kjer lahko s Chromecastom sodeluje javascriptna koda, poleg tega lahko poljuben jezik brskalnika »prezrcalite« na televizor. (V tem primeru deluje Chromecast enako kot »klasični« predvajalnik – slika prihaja na Chromecast neposredno iz osebnega računalnika.)

Raba v programih je navadno zelo enostavna – kliknete ikono »Cast« (pravokotnik s tremi koncentričnimi loki v levem spodnjem kotu), ki je enaka v vseh programih, in čez nekaj trenutkov na zaslonu dobite seznam vseh Chromecastov v brezžičnem omrežju. Dotaknete se naprave, na Chromecastu se požene predvajalnik in čez nekaj sekund začne predvajati vsebino.

Video

Večina bo Chromecast najprej uporabila za predvajalnik videa, kjer lahko naprava celo nadomesti večpredstavni hišni predvajalnik. Najlažje boste na televizor spravili video iz storitve **YouTube**, saj je Google poskrbel za podporo že ob splojitvi Chromecasta. Video lahko »prenesete« na Chromecast iz mobilne aplikacije ali pa iz običajnega predvajalnika v brskalniku osebnega računalnika, ki pa to možnost ponuja le, če

uporabljate brskalnik Chrome. V mobilni aplikaciji ali brskalniku le kliknete ikonico za prenos na Chromecast in video se bo pričel predvajati na televizorju. Enostavno in učinkovito, še lepše pa je, da lahko tako predvajate tudi seznime videov.

Za predvajanje vsebin z domačih diskov priporočamo strežnik **Plex** (plex.tv). Namestiti ga morate v osebni računalnik (podprti so Windows, OS X, Linux in FreeBSD) ali NAS (podprtih je veliko naprav) in mu določiti mape, ki vsebujejo video, zvočne posnetke ali slike. Nato namestite predvajalnik v napravo z Androidom (aplikacijo za iOS že razvijajo), z njim pa nato »vržete« video, glasbo ali slike na televizor.

Ena najbolj poudarjenih lastnosti Chromecasta ob splojitvi je bila, da lahko z njim predvajate filme in serije iz storitve **Netflix**. Chromecast je podprt v aplikacijah za Android in iOS. Aplikacija za Netflix je odlična. Podpira več uporabnikov, je enostavna in dobro deluje tudi na malem telefonskem zaslonu. »Manjša« slabost Netflix je, da deluje le v nekaterih državah, med njimi pa ni Slovenije. Na srečo je mogoče to omejitev obiti z uporabo katere od storitev, ki Netflixov strežnik prevarajo, tako da misli, da vaša povezava prihaja iz ZDA.

Pri tem Netflixu ne kradete; zanj še vedno plačujete naročnino. Če vas zanima, kako to narediti, si oglejte članek Vsebine v spletu po pošteni ceni (www.monitor.si/clanek/vsebine-v-spletu-po-posteni-ceni/154231/) iz letošnje marčevske številke. (Naj omenim, da sam že nekaj tednov uporabljam Netflix v kombinaciji s storitvijo Unlocator in sem z

delovanjem zelo zadovoljen.) Na Androidu boste morali aplikacijo najti sami (google: »netflix apk«), saj je iz trgovine Play ne boste mogli naložiti, iOS pa je mogoče prevarati, tako da naredite nov račun v trgovini iTunes USA.

Najnovejših serij na Netflixu ne boste našli, veliko pa jih ponuja **Hulu Plus**, za rabo katerega prav tako potrebujete Unlocator ali drugo storitev za »geografsko premapiiranje« naslova IP. Aplikacija ni tako prijetna kot Netflixova, pa tudi predvajanje ni povsem gladko. Večkrat se nam je zgodilo, da se je predvajanje ustavilo in je predvajalnik nalagal video v predpomnilnik. Zoprna lastnost Hulu Plus so tudi reklame, s katerimi nekajkrat zmotijo oddajo. Na srečo so dolge le po eno minuto. Nerodno je tudi naročanje – Netflix sprejme slovensko kreditno kartico, za Hulu Plus pa moramo dobiti kartico z ameriškim naslovom, kar je sicer izvedljivo po internetu v nekaj minutah (navodila za to najdete na Unlocatorju), a pri tem posredniku plačate kar nekaj provizije.

Predvajalnikov filmov in serij, ki podpirajo Chromecast, je kar nekaj. Ogledate si jih lahko na chromecast.com/apps, nato pa na seznamu poiščete tiste, ki jih podpira Unlocator – te boste lahko gledali tudi v Sloveniji. Poleg Netflix in Hulu Plus sta videti zanimiva še **HBO GO** in **Crackle**, a ju nismo preizkusili.

Glasba

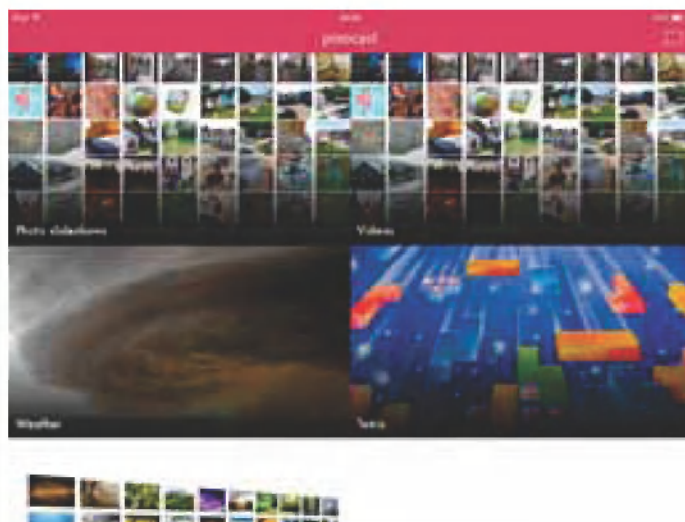
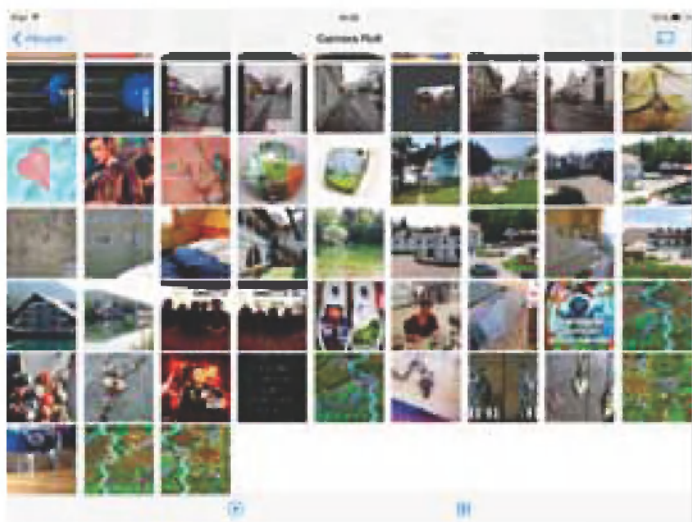
Za poslušanje glasbe lahko seveda uporabite YouTube, za predvajanje z domačega diska pa že omenjeni Plex, še bolj zanimiv pa

postane Chromecast v povezavi s spletnimi storitvami za predvajanje glasbe. Silno bi si želeli preizkusiti **Rdio**, a tega Unlocator (še) ne podpira, zato smo se morali zadovoljiti s Pandoro, odlično ameriško spletno storitvijo za predvajanje uporabniku prilagojenih radijskih »postaj«.

Pandora deluje tako, da v vmesnik vpišete umetnika, ki vam je všeč, nato pa na podlagi skladb tega avtorja in njihovih lastnosti (te so opisali in vnesli ljudje, ne pa neka avtomatska analiza) strežnik poišče podobne skladbe in jih začne predvajati. Postajo si lahko še prilagodite, tako da vpišete dodatne avtorje, še dodatno pa s klikanjem ikon za »všeč« in »ni všeč« pri posameznih skladbah. Delovanje na mobilni napravi in osebem računalniku je lepo usklajeno. Za konfiguracijo lahko tako uporabite spletni brskalnik na napravi z velikim zaslonom in tipkovnico, skladbe pa predvajate s telefona/tablice. Podprta sta iOS in Android, za dostop do Pandore pa boste potrebovali Unlocator ali podobno storitev.

Chromecast podpira tudi **Songza**, storitev, ki omogoča predvajanje vnaprej pripravljenih seznamov glasbe in izdelavo lastnih seznamov – nekaj podobnega kot bolj znani 8tracks, torej. Za dobro šteje enostaven vmesnik in dobro delovanje, za slabo pa omejenost na ZDA. Spet bo treba torej uporabiti Unlocator.

Kot zanimivost povejmo, da predvajanje zvoka na Chromecastu omogoča tudi najboljši predvajalnik podcastov nasploh – **Pocket Casts** – a zaenkrat le v različici za Android.

Fotografije

Pripomočkov za prikaz fotografij na televizorju je na voljo kar nekaj. Nič nenavadnega, saj se velik televizor obnese odlično, ko je treba obiskovalcem pokazati vseh štiristo slik z nedavnega izleta.

Na Androidu odlično deluje **Dayframe**, ki je uveljavljen program za prikaz slik iz najrazličnejših virov – od Facebooka prek Instagrama do Flickrja in Dropboxa – ki so mu dodali še možnost prikaza na Chromecastu. O programu težko povemo kaj več kot to, da je enostaven in deluje odlično.

Precej bolj omejen je podoben izdelek za iOS, **Photo Cast**. Ta zna doseči slike, ki so shranjene v napravi. Tudi drugi program za prikaz slik na iOSu, **PixoCast**, ni dosti boljši. Poleg slik zna prikazovati tudi video in

вреme, a smo pri prikazu prvega omejeni na videe, shranjene v napravi, pri prikazu vremena pa zaenkrat ne moremo nastaviti niti lokacije. Vedno vidimo vreme v Redmondu.

Igre

Mislimo, da ima ChromeCast velikanski potencial za igre, ki pa ga morajo izdelovalci še izkoristiti. Z vnosno napravo v obliki telefona in tablice ter Chromecastom postane televizor skoraj nadomestek za igralno konzolo, čeprav je ne dosega povsem. Problem je odzivnost, ki nikoli ne bo dosegla standardov, zahtevanih za akcijske igre, ter pomanjkanje krmilnega ploščka. Bi se pa lahko telefon/tablica + TV odlično obnesla pri avanturah, simulacijah, družabnih igrah za več igralcev in še kje.

A zaenkrat vse to ostaja le pri željah. Oglevali smo si nekaj različnih programov malih avtorjev, a za vse velja, da so nedodelani in izredno (in s tem mislimo IZREDNO) nestabilni. Sesuvanje – in to na taki ravni, da je bilo treba znova zagnati tudi Chromecast – se je dogajalo na vsakih nekaj minut. Zato bomo omenili le potencialno zanimivi (a nestabilni) **GamingCast**, ki združuje štiri klasične igre (Kačo, Pong, Xonix, Tetromine) in klon modernega Flappy Birda (Flapper).

Za igralne zanesenjake pa povejmo, da sta že na voljo simulatorja za GameBoy in NES, ki delujeta na Chromecastu (<https://github.com/acordar/chromecast-gb>).

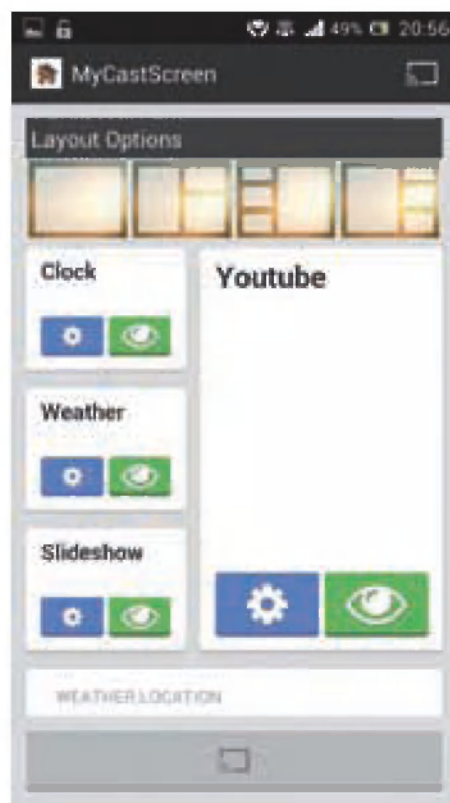
Razno

Omenimo še nekaj pripomočkov, ki nakazujejo smeri, v katere se utegnejo še razvijati programi za Chromecast. **Immersive Weather for Chromecast** je spletišče, ki podpira Chromecast. Če se odpravite na immwx.com, bo brskalniki začel prikazovati vreme za trenutno lokacijo, sliko pa lahko s klikom ikone prenesete na Chromecast. Storitev je še zelo »beta«, saj ne moremo nastaviti ne oblike prikaza ure ne lestvice za prikaz temperature, ki je privzeto (in fiksno) v Fahrenheitih.

Nekaj podobnega ponuja androidni **MyCastScreen**. V njem lahko zložimo skupaj gradnike (»widgets«), ki bi jih radi prikazali na zaslonu televizorja. Nekaj je uporabnih (vreme, novice), nekaj pogojno uporabnih (prikaz slik – vir je lahko le Imgur), nekaj pa za nas popolnoma neuporabnih (stanje na cestah).

CastPad for Android spremeni Chromecast v tablo, po kateri lahko čečka tudi več uporabnikov hkrati. Zanimiva zamisel, a je delovanje še obupno nestabilno.

Za konec omenimo še androidni program **Cast Store**, ki na enem mestu prikaže vse programe za Android, ki podpirajo Chromecast. Odlična zamisel, a pravzaprav bi si želeli, da bi za to poskrbel kar sam Google. **M**

Prva pomoč za iPhone/iPad

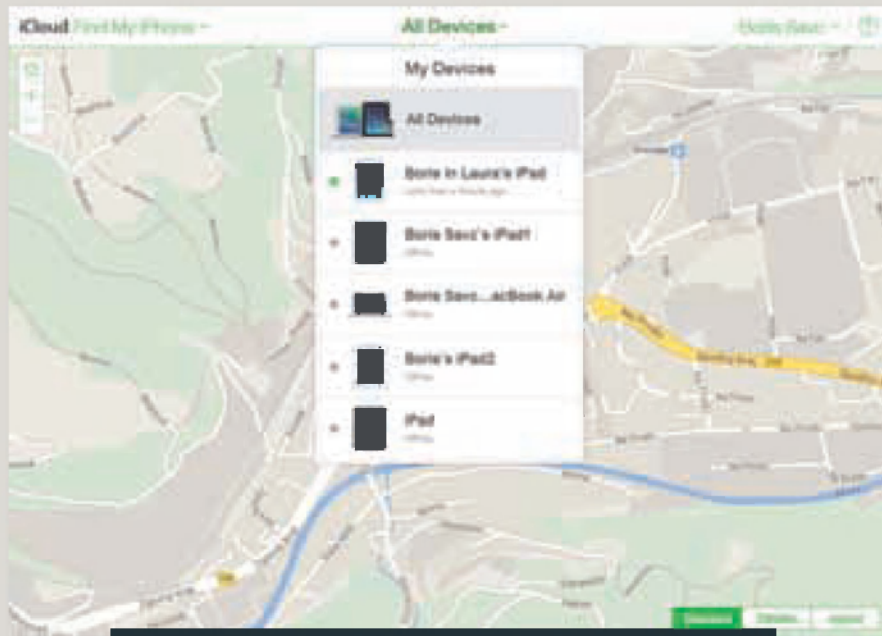
Sprva revolucionaren operacijski sistem, občutljiv za dotik, zadnje čase caplja za posnemovalci. Apple se težav zaveda, zato skuša z nepretrganim tokom izboljšav stanje spet normalizirati. Zaradi enostavnosti in ujčkanja že priučenih uporabnikov so spremembe marsikdaj skrite. Čas je, da jih razkrinkamo!

Boris Šavc

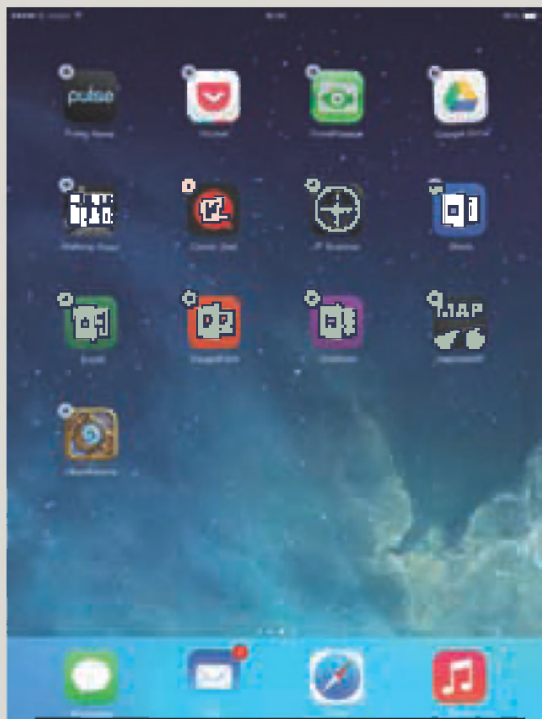
Temelji

Mobilni operacijski sistem iOS je precej drugačen od namiznega OS X ali celo Windows, zato imajo začetniki z njim nemalo težav. Na srečo je uporabniški vmesnik Applovih telefonov in tablic preprost in nadvse intuitiven. To pomeni, da se z voljo in vajo hitro priučimo osnov. Kljub temu se nobena hiša ne zgradi brez temeljev, zato pri njih začnemo tudi mi.

Nameščeni programi, tako priloženi kot naknadno nameščeni, so v iOS predstavljeni z ikono, ki ždi na enem izmed zaslonov, med katerimi se premikamo s potegom prsta levo ali desno. Sveže programske izdelke dobimo na tržnici App Store, ki od brezplačne in plačljive robe kar poka po šivih. Ko se izbrani program namesti, se na prvem praznem zaslonu prikaže njegova ikona. Zaženemo ga tako, da ikono pobozhamo (beri: se je dotaknemo) s prstom. Ko aplikacija odsluži svoje, jo, če je bila v napravo nameščena naknadno, odstranimo tako, da nanjo položimo prst in počakamo,

Find My iPad oziroma Find My iPhone je priročna storitev, ki nam pomaga, če Appleovo napravo izgubimo ali nam jo kdo ukrade.

Daljši pritisk poljubne ikone na zaslonu povzroči pravo tresavico med prebivalkami na zaslonu. V stanju delirija se jih lahko znebimo, jih premikamo ali združujemo v skupine.

da se vse ikone na zaslonu začnejo tresti. Ob trepetajočih ikonah se izriše znak X. Z njegovo pomočjo aplikacijo popolnoma odstranimo iz sistema. Za njo ne ostane niti sled. V načinu brisanja, ko ikone na zaslonu plešejo gagan style, jih po želji predstavljamo po zaslonu, premikamo med zasloni in z njimi sestavljamo imenike (ikono postavimo vrh druge). V svet umirjenih ikon se vrnemo s pritiskom gumba Home.

Sinhronizacija telefona ali tablice z namiznim računalnikom nam ob pomoči programa iTunes priskrbi varnostno kopijo nameščenih aplikacij, glasbe, fotografij, video posnetkov, stikov in drugih podatkov, ki so v mobilni napravi. Ob katastrofi ali ponesrečenem izbrisu posamezne prvine napravo povrnemo v staro stanje s sinhronizacijo iz poprej ustvarjene kopije. Mobilno napravo s programom iTunes sparimo bodisi ob pomoči priloženega kabla bodisi brez njega. V prvem primeru v iTunes poiščemo priključeno napravo in

izbiri Sync, za drug scenarij pa potrebujemo vsaj iTunes 11 (ali novejšega) in v njem pod Summary izberemo možnost Sync with this iPad (iPhone) over Wi-Fi ter gumb Apply.

Prostor za dodatno varnostno kopijo nam ponudi tudi Applov oblak. Kopiranje fotografij, video posnetkov, sporočil, nastavitev in drugih podatkov iz aplikacij v iOblak prenesemo z nastavitvijo Settings/iCloud/Storage & Backup. Varovanje se izvede samodejno, ko je naprava omrežena, zaklenjena in priključena v električno napajanje, lahko pa ga zaženemo takoj, če izberemo možnost Back Up Now. Če uporabljamo iCloud, se ob povezavi naprave na računalnik avtomatske kopije ne izvajajo več, zato je tu in tam pametno narediti ročno kopijo. Slednjo dobimo, če ob povezavi mobilne naprave z računalnikom v iTunes z desnim klikom iz levega stolpca izberemo ime zvezane naprave in potrdimo možnost Back Up. Varnostna kopija naprave nam marsikdaj pride prav, med drugim ob menjavi mobilne naprave za novo, ko se ob prvem zagonu prikaže vprašanje, ali želimo zelenca ob pomoči arhivirane vsebine iz predhodnika naučiti starih zvijač (angl. Restore from iCloud Backup). Podobno asistenco nam ponudi

tudi lokalna kopija, kjer novinca oblečemo v stara oblačila s programom iTunes.

Applov oblak nam priskoči na pomoč, ko mobilno napravo založimo ali nam jo ukradejo. V obeh primerih uporabimo Settings/Mail, Contacts, Calendars/Accounts/iCloud/Find My iPad. V spletnem brskalniku poljubnega računalna nato odpremo naslov

ne želimo, da bi mladež neprestano visela v spletu ali da bi nam najmlajši v raziskovanju vsega in še več z naprave odstranili najljubšo aplikacijo. Poleg naštetega je v nevarnosti tudi naša plača, ki ob nepremišljenih nakupih na tržnici App Store hitro izpuhti. Vse naštetu in še kaj najdemo pod nastavitvami Settings/General/Restricti-

To storimo tako, da v Settings/Accessibility omogočimo Guided Access in z izbiro Set Passcode nastavimo številčno kodo. Zaženemo izbrano aplikacijo, trikrat pritisnemo osrednji gumb Home in s prstom označimo področja, ki naj bodo neobčutljiva za dotik. Z gumbom start začnemo delati v načinu Guided Access, iz katerega lahko pridemo le s trojnim klikom gumba Home in poznavanjem pravih štirih števk.

Če napravo založimo ali nam jo ukradejo, priskoči na pomoč Applov oblak iCloud.

Geste

Mobilni operacijski sistem iOS se je že spočetka izdatno oprl na prstno telovadbo. Ker se uporabnik s kretnjami lažje prebija skozi vsakodnevna opravila v sistemu, uspeh ni izostal. Najosnovnejša in najuporabnejša gesta priključuje pod vrhnjim robom zaslona skrita obvestila. Gib prsta navzdol nam na zaslonu prikaže tako imenovano opozorilno središče, enaka gesta s spodnjega roba zaslona navzgor pa razkrije nadzorni center, ki olajša nastavljanje najrazličnejših povezav, svetlosti zaslona in ponudi nadzor predvajalnika, budilko, svetilko in še kaj. Poteg prsta kjerkoli po osnovnem zaslonu navzdol, razen s skrajnega zgornjega roba, pričara na zaslon iskalnik Spotlight.

Prstna telovadba izdatno pripomore tudi k izboljšani večopravilnosti, kjer po uporabniškem vmesniku šarimo kar s prsti. Kartice z odprtimi programi priključimo z dvojnim pritiskom gumba Home kjerkoli v sistemu,

nato pograbimo eno, dve ali največ tri ter jih s potegom prstov navzgor dobesedno vržemo z zaslona.

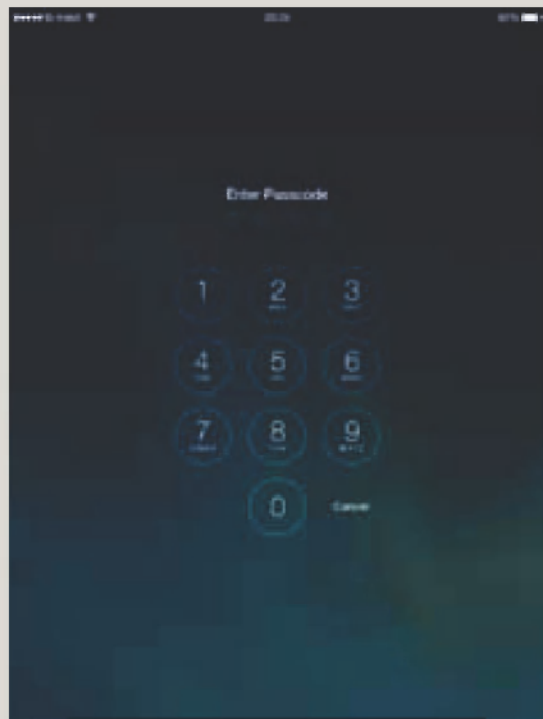
Kretnje s prsti nam med drugim olajšajo delo z elektronsko pošto, sporočili in spletnim brskalnikom. Gesta z levega roba zaslona proti sredini nam v poštnem programu Mail omogoča hiter vpogled seznama sporočil. Če je gesta sramežljiva, se seznam po dvigu prsta z zaslonske površine spet skrije, moški, drzen gib s prstom pa se obrestuje v obliki dodatnega stolpca s seznamom, ki je na zaslonu, dokler ga z nasprotno kretnjo ne pošljemo nazaj v skrivališče. Tudi seznam s sporočili je občutljiv za dotike. Če s prstom podrsamo z desne na levo po posameznem sporočilu, se nam pokaže gumb za brisanje in druge operacije, ki jih vsak dan

icloud.com, se prijavimo z istim Applovim računom in na zemljevidu poiščemo svojo napravo. Če smo jo le založili, nam bo prišla prav zmožnost Play Sound, ki na izgubljeni napravi sproži zvočni signal, po zaslugi katerega jo bomo lažje našli, ob morebitni kraji pa nam pomagata lokacija in brisanje na daljavo. Z Erase iPad (iPhone) s tablice izbrisemo vse podatke, za katere ne želimo, da bi zašli v neprave roke.

Tablice in pametne telefone najbolj obožujejo najmlajši, ki te elektronske pripomočke, po pravici povedano, tudi najbolj obvladajo, zato je v vlogi skrbnega starša na napravi z iOS smiselno postaviti določene meje. Strožja disciplina pride prav, kadar

ons. Ob vklopu določimo štirimestno številko, ki nam dovoli spreminjanje pravil tudi v prihodnje.

S štirimestno številčno kodo tablico (ali telefon) z operacijskim sistemom iOS po želji tudi popolnoma zaklenemo. Brez nje bo dostop do vsebine na elektronskem prijatelju onemogočen čisto vsem. Nastavimo jo v nastavitvah Settings/Passcode/Turn Passcode On. Na istem zaslonu lahko kljub nastavljeni kodi neznanu omogočimo dostop do pomočnice Siri ali nastavimo brisanje vseh podatkov na napravi, če v polje s številčno kodo nekdo desetkrat zapored vnese napačno številko. Dodatno s kodo zaščitimo del zaslona v izbrani aplikaciji.

S štirimestno kodo Applovo napravo popolnoma zaklenemo, onemogočimo posamezne aplikacije ali dele zaslona znotraj posameznega programa.

Geste med drugim izboljšajo večopravilnost in preklapljanje med odprtimi programi.

izvajamo z elektronsko pošto (premikanje, odgovarjanje, posredovanje ipd.), ponovljena gesta z levega roba zaslona pa nam ob odprtem seznamu s sporočili pričara seznam nastavljenih uporabniških računov s pripadajočimi imeniki. V aplikaciji za neposredno sporočanje Messages gesta z desne na levo pri posameznem vnosu deluje podobno, pri pogovoru razkrije možnost brisanja, pri sporočilih pa prikaže uro prejema.

Spletni brskalnik Safari sicer pozna delo z zavihki, a je včasih za prehajanje med stranmi modreje uporabiti z gestami podprto zgodovino. Potegi prstov z robov zaslona proti sredini v ozadju namreč razkrijejo prejšnjo oziroma naslednjo, če smo se prej pomaknili nazaj, obiskano stran. Mehanizem se izkaže za učinkovitega, saj nam omogoča hitro listanje (in iskanje) po obiskanih spletnih straneh.

Naštete geste še zdaleč niso vse, naprednejša raba, ki zahteva več prstov, med drugim olajša priklic večopravilnosti (štirje prsti navzgor), enostavno preklaplja med odprtimi aplikacijami (štirje prsti levo in desno) in se namesto tipke Home vrne na osnovni zaslon (ščipanje s štirimi prsti). Omogočimo jo v nastavitvah Settings/General/Multitasking Gestures.

Tipkanje

Tipkanje po navidezni tipkovnici, četudi odlični, kakršna je Appleova, nikoli ni enaka izkušnja kot kovanje besed na plastični različici tipk. Opravilo si olajšamo z naslednjimi predlogi. Do velikih tiskanih črk tudi na tablici pridemo s tipko Shift, a ker se ta tipka po vsaki izbrani črki samodejno izklopi, začnemo kmalu iskati zamenjavo za ustreznik fizični izbiri Caps Lock, ki bi do nadaljnjega za stalno zaklenila tipkovnico na velike tiskane črke. Žal smo pri raziskovanju neuspešni, ker take tipke ni. Namesto nje dvakrat pritisnemo Shift in male pisane črke so obsojene na rezervno klop, dokler se jih ne odločimo spet vklopiti v akcijo. Zmožnost simulacije Caps Locka vklopimo v nastavitvah Settings/General/Keyboard/Enable Caps Lock.

Appleova tipkovnica v operacijskem sistemu iOS je nadvse prijazna in

udomačena zver, ki povečini uspešno predvideva, kaj bo uporabnik v naslednjem koraku želel. Kljub temu se občasno zgodi, da kakšnega znaka ne najdemo. Šumniki se na primer skrivajo pod črkami brez strešic, narokovaji pa na piki in vejici. Izberemo jih kar

Keyboard/Shortcuts/Add New Shortcut dodamo besedno zvezo (Phrase) Revija Monitor, pod polje Shortcut pa RM, bo sistem ob naslednjem vnosu črk RM pri vnosu besedila sam razširil vstavljeno besedilo in namesto RM zapisal Revija Monitor.

Tipkanje po navidezni tipkovnici nikoli ni enaka izkušnja kot kovanje besed na plastični različici tipk.

na angleško pišoči tipkovnici, kjer navedene tipke zadržimo tako dolgo, da se nad njimi prikažejo ustrezni znaki.

Na programsko tipkovnico je mogoče pisati tudi dvoročno, težava nastopi le, ko tablico držimo v najudobnejši legi, z obema rokama pokončno v vodoravnem dnevno-sobnem položaju. V tem primeru nam priskoči na pomoč razdeljena tipkovnica, ki jo priključimo z gibom dveh prstov od sredine vsakega. Tipkovnica se bo skladno z ločevanjem prstov na zaslonu razdelila na dvoje in ob držanju tablice v pokončnem položaju z obema rokama olajšala palcem dostop do nje.

Pisanje pogostih besednih zvez si poenostavimo z nastavitvijo lastnih skovank. Če na primer v nastavitvah Settings/General/

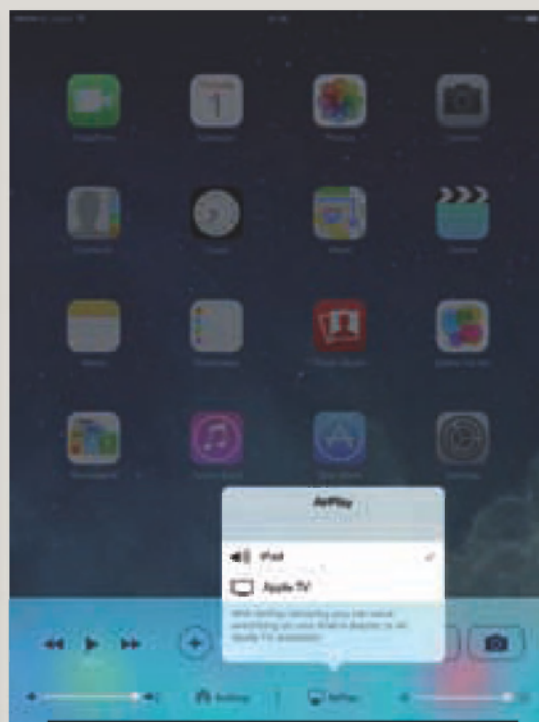
Tudi vnos hkratnih presledkov je olajšan. Če na preslednico Space postavimo dva prsta, ju bo sistem zaznal kot dvojni dotik. Če imamo v nastavitvah Settings/Keyboard/“.” Shortcut označeno z zeleno, bo akcija na zaslonu izpisala piko in presledek, v nasprotnem primeru pa dva presledka zapored. Trije prsti na tipki Space pomenijo tri presledke na zaslonu na en mah, štirje štiri in tako naprej.

Drugo

Dogajanje na zaslonu zajamemo s hkratnim pritiskom tipke za vklop/izklop in osrednjega gumba Home. Sliko sistem samodejno doda v galerijo fotografij Camera Roll, tam pa jo naprej delimo po ustaljenem postopku (sporočila, elektronska pošta,

Razdeljena tipkovnica nam omogoča, da tablico iPad držimo z obema rokama pokončno, a si kljub temu ne lomimo prstov, ko želimo z njo kaj napisati.

S tremi prsti povečan zaslon nam od blizu prikaže nastavev za Appleovo zrcaljenje mobilnega zaslona na večji zaslon. Za čarovniyo poskrbi predvajalnik Apple TV.

družabna omrežja, bližnje naprave in računalniki).

Nastavitev Settings/General/Accessibility skriva nemalo dobrodošlih pripomočkov. Eden izmed njih je Zoom, ki vklopi možnost približevanja kateregakoli dela zaslona, ne glede na odprto aplikacijo ali vsebino. Dvojni dotik s tremi prsti izbrano območje približa, ponovitev geste povrne stanje v normalo, premikanje treh prstov po stekleni površini pa v povečanem načinu omogoča premikanje po dimenzionalno napihnjene vsebini na zaslonu. Na istem seznamu Accessibility med drugim vklopimo tudi bližnjico Accessibility Shortcut, ki izbrano možnost (branje besedila na zaslonu, približevanje pogleda, prilagojena barvna shema ...) pripne osrednjemu gumbu Home. Želeno pomoč v prihodnje priključimo trojni klik slednjega.

Airplay je sposobnost Applovega mobilnega sistema, da se po želji preslika na večji zaslon. Delovanje je pogojeno s predvajalnikom Apple TV (ali z ustreznim predvajalnikom) in krajevnim omrežjem, ki vpleteni napravi povezuje. V aplikaciji izberemo ustrezno ikono in s posredovanjem Applove črne škatlice na povezanem televizorju gledamo izbrano vsebino. Podporo Airplayu ima vedno več aplikacij, tiste, ki je nimajo, pa kljub temu niso izgubljene za te dejavnosti. V nadzornem središču (poteg prsta s spodnjega roba proti sredini zaslona)

poiščemo možnost Airplay, izberemo pravo Apple TV in nato še možnost Mirroring, ki bo sliko s tablice ali telefona poslej zrcalila na večji zaslon. Ker se na televizor, povezan z Apple Tvjem, prenaša popolna kopija mobilne naprave, z osrednjim zaslonom in dogajanjem na njem vred, lahko povečamo katerokoli vsebino, poleg fotografij in filmov med drugim tudi igre in urejevalne besedila.

Obsežni dokumenti, polne spletne strani, gora fotografij v galeriji, vsi predmeti, ki se po zaslonu navzdol vijejo kot jara kača, imajo nekaj skupnega: ob pregledovanju vsebine se hitro znajdemo nekje pri dnu strani in pot nazaj je presneto dolga in dolgočasna. Na srečo so Applovi programerji dodali učinkovito bližnjico. Če se s prstom dotaknemo zgornjega roba zaslona, se bo vsebina na zaslonu v hipu pomaknila na začetek.

Iskanje besedila v odprtem dokumentu ali na obiskani spletni strani je na računalniku izjemno preprosto, saj za opravilo poskrbi kombinacija tipk Ctrl + E. Podobno pomoč nam ponudi iskalnik v spletnem brskalniku Safari. Če med obiskom poljubne spletne strani v vnosno polje vpišemo iskano besedo ali besedno zvezo, nam jo pripomoček ponudi med rezultati v razdelku On This Page.

Urejevalniki besedil na običajnih računalnikih povečini premorejo ubijalsko funkcijo razveljavitve nazadnje odpravljenih akcij.

Tudi na mobilnem področju se takšna pomoč seveda najde, navsezadnje jo ima Goo-glov Drive, a Apple je razveljavitev zadnjih sprememb skrivoma vgradil celo v sam sistem. Ne glede na aplikacijo, v kateri smo, bo tresenje naprave na zaslon priključilo možnost Undo. Če jo s pritiskom prsta potrdimo, bo zadnja manipulacija besedila izginila, kot bi je nikoli ne bilo.

Spodobno življenje bateriji izbrane naprave z iOS še podaljšamo, če zmanjšamo svetlost zaslona, izklopimo mobilno povezavo (ali izberemo Airplane Mode, če povezave sploh ne potrebujemo) ali razredčimo vrste med programi, ki se pogosto osvežujejo z novimi podatki (elektronska pošta, koledar, stiki ...). Slednje nam pomaga storiti nastavitev Settings/General/Background App Refresh.

V nasprotju z vsesplošnim mišljenjem, da Applovi izdelki nikoli ne zmrznejo, se tudi napravam z operacijskim sistemom iOS kdaj zatakne. Če iPhone ali iPad postane neodziven, ga skušamo znova zagnati z držanjem gumba za vklop in izklop. Ko se na zaslonu prikaže rdeč drsnik, podrsamo po njem s prstom z leve na desno. Če drsnika ni, poiščemo srečo s kombiniranim pritiskom gumba za vklop/izklop in krogca Home. Mobilno napravo zopet prižgemo z dolgim pritiskom gumba za vklop/izklop, držimo ga, dokler se na zaslonu ne prikaže logotip ugriznjenega jabolka.

Zadnji iOS privzeto uporablja učinek živega ozadja. Parallax Effect premika ozadje skladno z gibanjem tablice ali telefona. Če nam je ob takem zibanju slabo ali nam preprosto ni všeč, ga izklopimo s Settings/General/Accessibility/Reduce Motion.

Poleg drobne knjižice, ki smo jo dobili v lični škatli poleg mobilne naprave, in nasvetov v pričujočem članku nam ponudi pomoč tudi obširni Applov vodnik, ki ga dobimo tako, da na tržnici App Store poiščemo in si namestimo brezplačni jabolčni program iBooks. V slednjem iz interne trgovine Store na napravo prenesemo knjigo iPad (iPhone) User Guide, ki nam bo vedno na voljo, če bo naše šibko znanje naletelo na kak hujši problem. **M**

Sistemske razveljavitve zadnjega vnosa besedila ali urejevalne akcije ne glede na trenutno odprto aplikacijo priključimo s tresenjem naprave.

Dodatne nasvete poiščemo v elektronskem priročniku, ki ga Apple v okviru knjigarne iBooks ponuja brezplačno.

Prva pomoč za Android

Izbiranje pametnega telefona ni lahka stvar, na trgu je preveč različnih modelov in prav vsak se ponaša s kakšno posebnostjo, v najslabšem primeru z nizko ceno. Če podpisemo pristopnico v tabor operacijskega sistema Android, so težave največje. Čeprav se zdi, da smo z izločitvijo izbranega telefona iz tisočglave množice opravili glavnino dela, se pravi boj šele začneja. V bitko se podajmo opremljeni z naslednjimi nasveti.

Boris Šavc

Najprej so na mestu čestitke za izbor telefona z operacijskim sistemom, ki slovi po surovi funkcionalnosti in prilagodljivosti. Močna platforma za ceno prijaznosti in enostavnosti postreže z zmogljivimi orodji, zato nas zna tudi po letu dni presenetiti s kakšno skrito zmoglostjo. Ne glede na to, ali imamo Galaxy S5, HTC One 2014 ali katera od manj zmogljivih pametnjakovičev, možnosti je preveč, da bi mobilno pridobitev izkoristili do obisti.

Začetniki

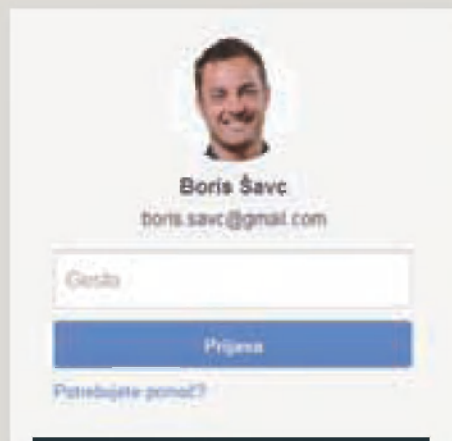
Preden začnemo delati z novo napravo, je priporočljivo pripraviti osnovo, v primeru Androida je to Googlov račun. Ker ta upravlja številne storitve, od elektronske pošte Gmail, družabnega omrežja Google+, video posnetkov s spletišča YouTube do zemljevidov Maps, so urejeni podatki nuja. Znotraj elektronske pošte Gmail se skrivajo stiki, ki jih enostavno prenesemo v napravo. Stike je udobneje urejati na računalniku z večjo tipkovnico, zato jih pregledamo, preden napravo povežemo z Googlovim računom. Če smo v svetu Googlea prišlek, lahko svoje stike uvozimo ob pomoči datoteke CSV. Sistem nam omogoča odstranjevanje dvojnikov in dodajanje podrobnejših informacij, ki bodo za vedno shranjene v oblaku. Nikoli več nam ob menjavi telefona ne bo treba telovaditi s kartico SIM in se jeziti nad nepopolno

prenesenimi stiki.

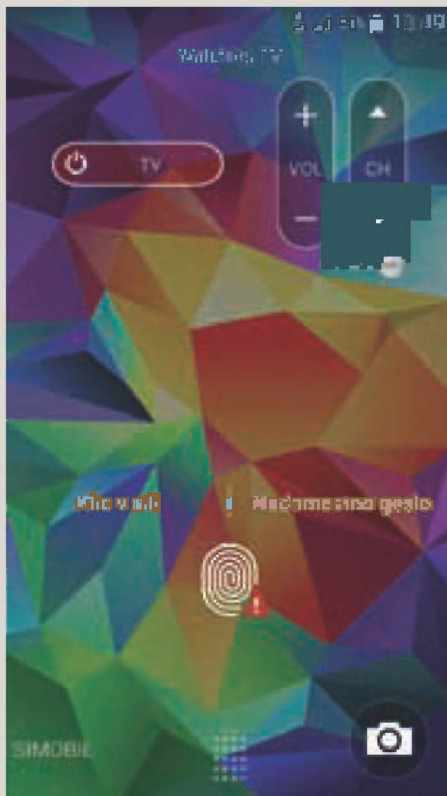
Opozorila so ena izmed svetlih lastnosti pametnih telefonov. Uporabna zadeva, za katero nismo vedeli, kako zelo smo jo potrebovali. Kljub temu se zgodi, da ob gneči programov, ki se sčasoma naberejo na telefonu, vsa opozorila niso dobrodošla. Nepotrebne vnose izklopimo in poleg živcev prizanesemo tudi bateriji. V nastavitvah poiščemo Upravitelja aplikacij, izberemo gostobesedno aplikacijo in odstranimo kljukico pri izbiri Pokaži obvestila, nato uživamo v zasluženem miru.

Tako imenovani lebdeči pripomočki (ang. widgets) so posebnost operacijskega sistema Android. Enostavno nam ponudijo hiter dostop do pogosto zahtevanih informacij ali izvajanih akcij. Dodajamo jih bodisi ob pomoči seznama aplikacij bodisi s pritiskom prsta na nezasedenem območju trenutno

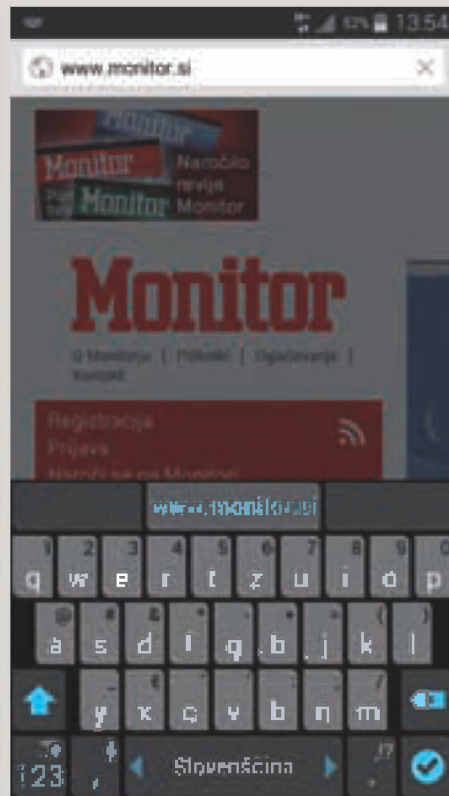
prikazanega zaslona. Navadno so na prvem seznamu našete nameščene aplikacije, s potegom prsta v levo pa se nam razkrijejo sistemski pripomočki. Če želimo seznam razširiti, se odpravimo na mobilno tržnico Google Play. Ko smo z naborom zadovoljni in je telefon zvrhano poln z zmoglostmi naphanih lebdečih pripomočkov, jih skrbno uredimo v logičnem zaporedju. Da se na zaslonu ne bo trlo nerazpoznavnih akcij in informacij, posameznim zaslonom določimo namembnost. Na enem naj bodo na primer najpogostejše uporabljene programi in pripomočki, na drugem vreme in novice, na tretjem zaznamki, zapiski in seznam opravil in na četrtem sistemska orodja in nastavitve. Zaklenjeni zaslon je skozi različice Androida napredoval od osamljene zaščite do informacij polnega zaslona. Nanj po želji umestimo tudi lebdeče pripomočke, med

Popoln izkoristek naprave z operacijskim sistemom Android je pogojen z Googlovim uporabniškim računom.

Zaklenjeni zaslon novjših pametnih Androidov je (lahko) poln najrazličnejših informacij in pripomočkov.

Čeprav so privzete programske tipkovnice navadno precej zmogljive zveri, priporočamo uporabo alternativne rešitve. Naš favorit je tipkovnica SwiftKey.

katerimi ne manjkajo okna za elektronsko pošto Gmail, Googlov koledar in shrambo Keep.

Programsko prilagajanje naprave se pri Androidu ne konča z dodatnimi pripomočki, ki jih prenesemo iz trgovine Play, temveč si telefon ali tablico preoblikujemo z zamenjavo različnih orodij. Med prvimi priporočamo preizkus alternativnih tipkovnic, ki še tako zmogljivo priloženo tipkalo spremenijo v pošastno zmogljiv pisalni stroj. Ena izmed tako odkritih skrivnosti je drsenje prsta namesto klasičnega tipkanja. V kombinaciji z nadvse natančnim predvidevanjem besedila, ki se napaja iz našega udeleženja v družabnih omrežjih in elektronski korespondenci, se popotovanje s prstom od tipke do tipke izkaže za hiter način vnosa. Po tednu ali dveh preizkušanja alternativnega tipkanja za klasiko niti slišati ne bomo več hoteli. Glavni imeni na področju programskih tipkovnic v svetu Androida sta nedvomno SwiftKey in Swype. Obe aplikaciji nas po namestitvi vodita za roko, tako da učinkovitost zamenjave nikoli ni vprašljiva.

Naprave z operacijskim sistemom Android so nerazdružno povezane z Googlovim računalnikom. Včasih, ko eno napravo, predvsem tablico, uporabljamo več uporabnikov, je treba napravo povezati z več računi hkrati. Zadeve se lotimo z nastavitvami Računi/Dodaj račun. Programska tipkovnica v Androidu nam lajša vnos besedila s samopopravki. Ker podpira slovenščino in učenje, so korekcije večinoma dobrodošle. V nekaterih primerih, nam najprej padejo na pamet sporočila SMS, kjer šumniki zaradi večje porabe znakov niso zaželeni, je storitev kljub vsemu napoti. Izključimo jo z nastavitvijo Jezik in vnos in izbiro privzete tipkovnice, kjer poiščemo možnost Predvidevanje besedila in jo izključimo.

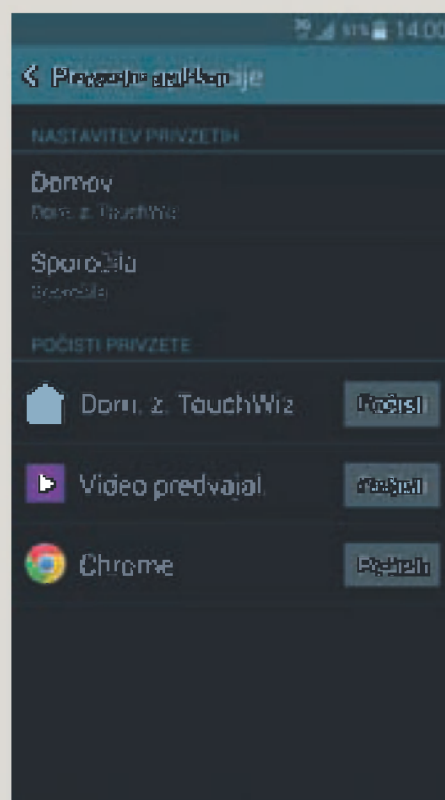
Android je dokaj odprt operacijski sistem, zato si ga izdelovalci radi prilagajajo po okusu. Čeprav Google sistemu zagotavlja redne posodobitve, jih izdelovalci zaradi pretiranega prilagajanja ne utegnejo (p)osvajati zadovoljivo hitro. Ko končno vse pokrpajo, se to uporabniku prikaže pod obvestili kot samodejna posodobitev. Da bi bili enake postrežbe deležni pri nameščenih aplikacijah, moramo pod nastavitvami trgovine Play izbrati Samodejno posodabljanje aplikacij, kjer se odločimo, ali se bodo nameščeni programi osveževali zgolj znotraj brezžičnega omrežja ali tudi na poti, kar zna zaradi rabe naročene mobilne kvote v končni fazi predstavljati zajeten mesečni strošek.

Vsako opravilo v operacijskem sistemu Android ima določeno privzeto aplikacijo oziroma storitev. Ob novi akciji nas sistem sam povpraša po pripomočku, s katerim jo

Tržnica Google Play je dostopna tudi prek računalnika. Med drugim omogoča preprostejše iskanje po objavljenih aplikacijah in nameščanje izbranega programskega izdelka na ustrezne naprave v lasti na daljavo.

želimo izvesti. Aplikacijo lahko z opravilom povežemo zgolj enkratno ali pa ji določimo stalno zaposlitev. Privzete aplikacije naknadno urejamo v nastavitvah Upravitelj aplikacij. Izberemo želeno aplikacijo in pod Zaženi kot privzeto uporabimo gumb Počisti privzete. Nekateri telefoni, na primer Samsungov Galaxy S5, imajo privzete programe zbrane na enem mestu, pod izbiro Privzete aplikacije.

Nekateri novejši telefoni imajo privzete aplikacije za posamezna opravila priročno zbrane na enem mestu.

Aplikacije, ki dajejo pametnemu telefonu širino, sčasoma iz osrednjih zaslonov naredijo nepregledno gmoto najrazličnejših bližnjic. Ker niso urejene po abecednem vrstnem redu, jih je težko obvladovati. Ob velikem številu dodatno nameščenih programskih izdelkov priporočamo uporabo imenikov. Na večini naprav imenik ustvarimo, če eno ikono postavimo vrh druge, nekateri izdelovalci telefonov s preobleko dodajo posebno možnost, kot je Ustvari mapo pri dolgem dotiku ikone v Samsungovem vmesniku TouchWiz. V ustvarjeno mapo po želji nameščemo sorodne aplikacije in jo imenujemo po svojem okusu.

Mobilna trgovina Play je od nerodnih začetnih korakov prehodila že dolgo pot. Današnja oblika trgovine je pregledna, zato je nakupovati v njej čisti užitek. Kljub temu se kdaj zgodi, da nam je manjši zaslon mobilne naprave na sprehodu med stojnicami v napoto. Rešitev se skriva v namizni različici mobilnega branjevca, ki je na računalniškem zaslonu konkretno povečana, obenem pa razširjena z dodatnimi zmožnostmi in kategorijami. Veliko lažje na primer najdemo že omenjeno kategorijo lebdečih pripomočkov in še kaj bi se našlo. Če se v računalniški različici prijavimo z istim Googlovim računalnikom, pa nas spletni velikan prijetno preseneti z veliko povezljivostjo. Izbrano aplikacijo lahko namreč na daljavo namestimo na izbrano mobilno napravo, pri čemer spletišče sproti preverja primernost označenega izdelka in prilagaja cene. Takoj po izbiri gumba Install ali Buy se aplikacija začne pretakati v telefon.

Stojnice na tržnici Google Play se šibijo pod težo najrazličnejših aplikacij. Razdeljene so med brezplačne in plačljive izdelke. Številni zaslužkarski programi imajo

preizkusno različico, ki nam omogoča, da delovanje izdelka pred nakupom preverimo do obisti. Če preizkusne različice ni, lahko želeno aplikacijo kupimo in jo preizkušamo petnajst minut, kar je ravno dovolj časa, da dobimo prvi vtis o ustreznosti nagledanega izdelka. Ko aplikacijo v določenem časovnem okviru zberemo iz telefona ali tablice (ali uporabimo ustrezni gumb v trgovini Play), nam spletni velikan denar vrne. Pri vsaki aplikaciji lahko to storimo zgolj enkrat, ni vnovičnega razmišljanja.

Brezplačnih programov in iger je na tržnici Play kot listja in trave. Zavedati se moramo, da je med njimi težje najti kakovost, obenem pa morajo tudi programerji zastonskih izdelkov preživeti, zato svoje umotvore mnogokrat opremijo z reklamami. Proti takemu služenju denarja načeloma nimamo nič proti, a nekaj falotov je vse skupaj pritiralo čez meje dobrega okusa. Njihovi oglasi se prikazujejo v središču z obvestili, ustvarijo sumljive ikone na osrednjem zaslonu ali neznane povezave v privzetem brskalniku. Poleg naštetih nevšečnosti nesramni programi navadno zasedajo precej prostora in izdatno kurijo baterijo. Izogibajmo se jim, četudi nas ne skrbi za zasebnost. Da bi videli, katere aplikacije na telefonu se povezujejo z oglaševalskimi mrežami,

uporabimo brezplačni program (Lookout) Ad-Network Scanner & Detector.

Ob zagonu sistema se v telefon naloži kup aplikacij in drugih pripomočkov, ki delujejo v ozadju. Večina je neškodljivih, nekaj pa jih povsem po nepotrebnem odžira pomnilnik in procesorsko moč. Autorun Manager je ena od njih, ki nam prikaže, kaj se ob zagonu naloži v sistem, obenem pa pomaga zažiralce onesposobiti ali odstraniti.

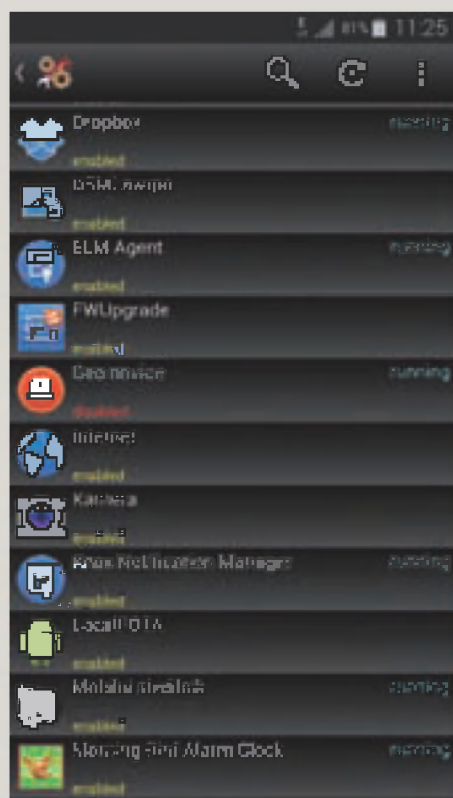
podrobnejši seznam s pravicami, ki jih ima izbrani izdelek in jih vsak dan uporablja.

Naprednejša raba naprave z operacijskim sistemom Android zahteva razumevanje gumba Share. Čeprav ime nakazuje deljenje vsebine oziroma podatkov trenutno odprte aplikacije, ne gre zgolj za posredovanje prikazanega z družabnimi omrežji, temveč lahko po tej poti program povežemo z drugim. Lep zgled je brskanje po spletu z

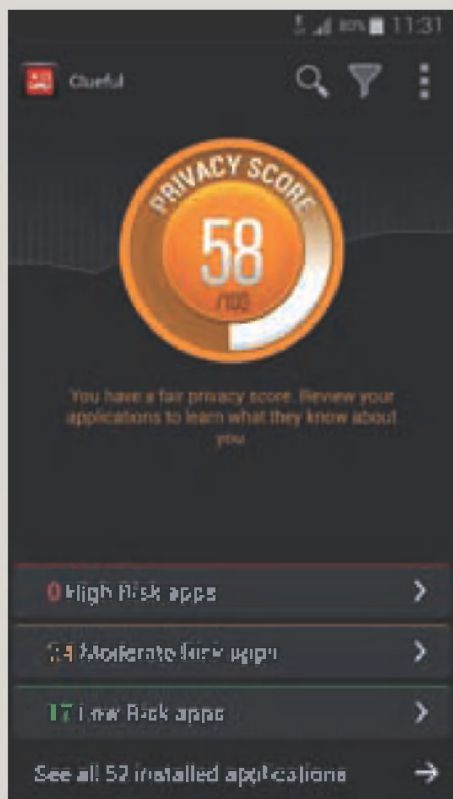
Med brezplačnimi programi, ki jih je na tržnici Play kot listja in trave, je težje najti kakovost.

Ob namestitvi aplikacije nas Android povpraša po dovoljenjih, ki jih zahteva posamezen izdelek. Če nas ne zmoti kaj konkretno, praviloma pristanemo na vse, kar zahteva aplikacija. V gneči programov, ki se sčasoma naberejo v telefonu, se pravic posameznih aplikacij seveda ne spominjamo, čeprav smo jih sami odobrili. Da bi lažje sledili dogajanju, uporabimo program Clueful Privacy Advisor. Ocení nam tveganost posamezne aplikacije, na zahtevo pa poda

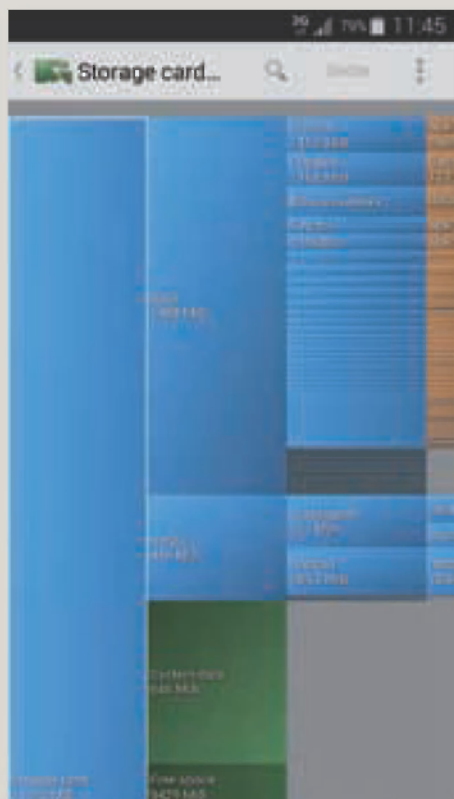
označevanjem obiskanih strani za kasnejše branje. V izbranem brskalniku na vsi strani poiščemo gumb Share (v slovenskem Chromu se ta gumb oziroma možnost imenuje Deljenje z drugimi), nato s seznama uporabnih aplikacij izberemo Pocket, odlično storitev za kasnejše branje, ki smo jo v telefon namestili takoj, ko smo ga dobili v roke. Podobno nam povezovanje aplikacij pomaga pri pošiljanju ali oblacenem shranjevanju besedila, ki smo ga napisali v

Samodejno zagnane aplikacije ob zagonu najlažje spremljamo z namenskim pripomočkom, kot je na primer Autorun Manager.

Clueful Privacy Advisor olajša nadzor nad (skritim) delovanjem nameščenih aplikacij.

Zaseden in razpoložljiv prostor je najlažje pregledati s programom Disk Usage.

izbranim urejevalniku. Samo v urejevalniku z gumbom za deljenje izberemo bodisi aplikacijo za elektronsko pošto bodisi Dropbox ali drugo oblako shrambo. Napisano vsebino tako pošljemo ali shranimo, ne da bi zapustili osrednjo aplikacijo (urejevalnik besedila) in pretrgali delo.

Na pametnih telefonih ni nikoli dovolj prostora. Ker večina pametnjakovičev iz tabora Android podpira pomnilniške kartice microSD, je pametno nanje prestaviti fotografije, video posnetke, glasbo in druge prostorsko potratne vsebine. Aplikacij in iger, ki jih ne uporabljamo redno, ne hranimo, temveč jih izbrišemo iz sistema, saj zavzemajo (pre)potreben prostor. Grafično predstavljeno informacijo o največjih potrošnikih prostora v sistemu nam posreduje brezplačni program Disk Usage. Nepotrebne aplikacije izbrišemo z upraviteljem aplikacij, ki ga najdemo v nastavitvah operacijskega sistema Android. Drugih nepotrebnežev se znebimo bodisi s priloženim raziskovalcem bodisi s pripomočkom tipa ES File Explorer File Manager, ki ga dobimo na tržnici Google Play, pri čemer moramo biti pazljivi, da ne pobrišemo za delovanje sistema ali posameznih aplikacij nujnih datotek.

Pametnemu telefonu lahko pamet še dodamo. Z obogatjenimi nevroni se bo telefon v službi samodejno utišal, ponoči izklopil omrežne povezave in še marsikaj drugega, le aplikacijo za avtomatizacijo mu moramo privoščiti. Daleč najboljša je Tasker, med drugimi pa izpostavimo Automatelt in Phone Schedule.

Čeprav je Chrome uradni spletni brskalnik mobilnega operacijskega sistema Android, je privzeta izbira posameznih izdelovalcev samosvoja. Izdelki priljubljenih imen, Samsung, HTC, LG, kakovosti brskalnika Chrome ne dosežajo, zato je prenos ali

spleta. Brž ko ga z ustreznim stikalom vključimo in opravimo z začetnimi nastavitvami, nam na vsakem koraku ponuja pomoč. Če smo na železniški postaji, nam bo posredoval informacijo o naslednjem vlaku. Čez čas, glede na lokacijo telefona, ugotovi, kje smo doma in kje delamo, in nam vsak dan streže s podatki o prometu na poti. Obvešča nas o športnem udejstvovanju najljubših ekip, vremenu in še čem. S čarobno besedo OK Google se z njim pogovarjamo. Na našo željo pridobi iz spleta zahtevane podatke in nam jih posreduje v bolj človeški obliki, ki meji na pravo ljudsko interakcijo.

Slovenija je na seznamu držav, za katere Googlovi zemljevidi na ukaz kažejo pot. Navigacija je več kot spodobna, zato jo z veseljem uporabljamo. Ker se zemljevidi nalogajo sproti, smo na poti odvisni od mobilne povezave. Znotraj meja Slovenije navadno ni težav, saj imamo zakupljeno zadostno kvoto megabajtov, Googlevega usmerjanja pa tam, kjer bi ga najbolj potrebovali, v tujini, zaradi dragega gostovanja ni priporočljivo uporabljati. Na srečo prepoved ne drži povsem. Če v aplikaciji Maps (Zemljevid) želimo območje prej prenesemo na mobilno napravo, kar storimo z dotikom iskalnika in izbiri možnosti To območje shrani za ogled brez povezave, nas čez mejo navigacija ne stane kot suho zlato, temveč se ji brez skrbi pustimo voditi za roko.

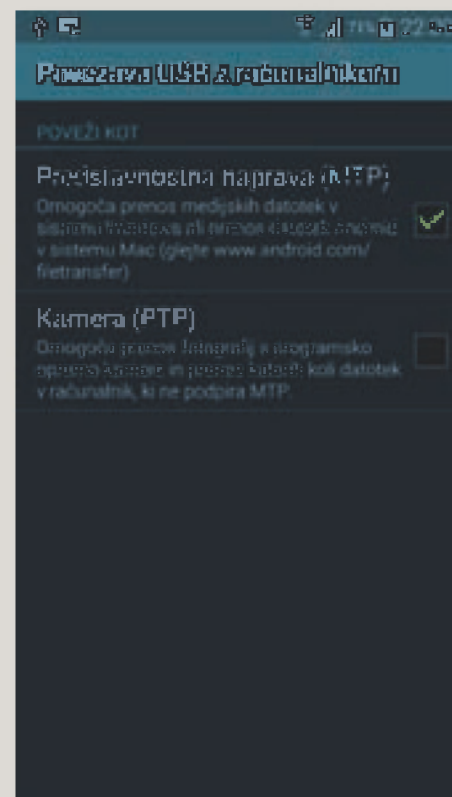
Pametni telefon nas z opozorilnimi lučkami obvesti o zgrešenih klicih, prispelih sporočilih, neodprti pošti in še čem. S programom Light Flow obvestilni lučki določimo barvo in akcijo, ob kateri naj se sproži. Če izbrani model nima take diode LED, uporabimo bliskavico in program Flash Notification.

Prednost Androida v primerjavi z Appleovim iOSom je med drugim v enostavnosti prenosa podatkov iz naprave v računalnik

X potrebujejo za povezavo pripomoček Android File Transfer. Če bi želeli v računalnik prenesti zgolj fotografije, jim ob povezavi telefona z Macom priporočamo izbiro načina PTP.

Še boljša pot je shranjevanje posnete foto gradiva v oblak. Telefon ali tablico povežemo z eno od priljubljenih oblčnih shramb (Google+, Dropbox). V primeru Googlevega oblaka samodejno kopiranje fotografij omogočimo v nastavitvah Splošne nastavitve/Varnostno kopiranje. Po želji določimo še podrobnosti, kakršna je sinhronizacija prek mobilnega omrežja ali v tujini, ko je mobilna povezanost v splet draga kot žafran. Oboje je dobro izklopiti in podvajanje fotografij omejiti zgolj na domače brezžično omrežje. Če se bojimo za dolgoživost baterije, sinhronizaciji postavimo še dodaten pogoj, izvaja naj se le ob priklopu naprave v električno omrežje. Prenos v oblak namesto na namizni računalnik je enostavnejši, obenem pa zagotavlja varnostno kopijo spominov, ki nam ostanejo, četudi napravo doleti katastrofa, odpove poslušnost ali nam jo ukradejo.

Prenašanje podatkov iz telefona v računalnik kljub temu ni udobno opravilo, saj največkrat zahteva uporabo kabla USB. Če

Ob primerni vezavi Androida z računalnikom slednji telefon ali tablico obravnava kot ključek USB, kar je velika prednost pri prenosu najrazličnejših podatkov iz pametne naprave ali vanjo.

Slovenija je na seznamu držav, za katere Googlovi zemljevidi na ukaz kažejo pot.

vklop slednjega nuja. Chrome je preprost in hiter. Če uporabljamo Googlov brskalnik na namizju, nas bo dodatno navdušila tudi povezljivost, ki poleg sinhronizacije zaznamkov omogoča, da brskanje s telefona nadaljujemo na računalniku.

V novejše telefone oziroma mobilne naprave z Androidom je vgrajen osebni pomočnik Google Now, ki nam skuša olajšati dostop do informacij in zanimivosti glede na lokacijo, na kateri smo, skladno z zgodovino naših iskanj in drugih podatkov iz

in nazaj. Za tako upravljanje z bitmi, ki potujejo med napravama, pri Androidu ni treba zaganjati posebnega namiznega programa, kakršen je v primeru jabolčnih naprav program iTunes, temveč je priklop poenostavljen v maniri ključka USB. V raziskovalcu nato poiščemo telefon, kot bi iskali drugo priključeno shrambo, imenik Internal Storage in v primeru prenosa fotografij na primer DCIM (Camera). Datoteke prenašamo kot katerekoli druge na namiznem računalu. Uporabniki Macov in sistema OS

se želimo znebiti žic, je ena izmed poti, ki jih lahko uberemo, uporaba aplikacije Air-Droid. Slednja nam omogoča brezžično upravljanje telefona z računalnikom, za kar uporabimo brezžično ali mobilno omrežje. Z računalnika tako enostavno dostopamo do datotek na telefonu, jih prenašamo v obe smeri, pošiljamo sporočila, nameščamo ter brišemo aplikacije, predvajamo glasbo, video posnetke, gledamo fotografije in še kaj bi se našlo.

Pametni telefoni so v takšno ali drugačno omrežje povezani noč in dan. V toplini doma navadno kurimo cenejšo povezavo v splet, onkraj domačih sten pa smo odvisni predvsem od mobilnega interneta, kar hitro poveča mesečne stroške telefonije. Nadzor je nujna. Android ima vgrajenega in spleča se tu in tam pokukati, kaj nadzornik zapisuje. Poraba podatkov poleg seštevka porabljene kvote za določeno obdobje razkrije tudi največje porabnike. Če nam ob pomoči skopih podatkov ne uspe znižati računa, posežemo po izdelkih tujih avtorjev. Na Google Play jih je precej, vodita brezplačna Onavo Count in Traffic Monitor Plus. Po potrebi izključimo mobilni prenos podatkov (Mobilna omrežja/Mobilni podatki). Če želimo, da promet namesto nas spremlja operacijski sistem, nastavimo omejitve prenosa. Kvoto določimo v nastavitvah Poraba podatkov/Nastavi

omejitev mobilnih podatkov, pri čemer je treba vedeti, da merjenje ni do bita enako tistemu, ki ga obračunava operater.

Dolgoživost baterije je ena najbolj perečih tem v svetu pametnih telefonov. Izdejalci tekmujejo, komu bo uspelo v ohišje zadegati največjo baterijo in kdo bo nato z njo varčnejši. Najvidnejši modeli leta 2014 poznajo tako imenovani ekstremni način varčevanja, ki zaslon obarva črno-belo, telefon pa v njem zmore le najosnovnejša opravila, na primer klicanje in medsebojno sporočanje. Programi s tržnice Play, ki obljublajo magično varčevanje z energijo, so praviloma nateg, zato se jim ognemo v širokem loku. Bolj se spleča tu in tam pokukati v privzeto poročanje o stanju baterije, ki poleg preostalega odstotka izda tudi največje porabnike, krive za nastali položaj. Če je program povsem pri vrhu seznama, uporabljamo pa ga redko, je z njim nekaj narobe, zato se ga, če je le mogoče, po najkrajšem postopku znebimo.

Mobilne povezave četrte generacije so na voljo tudi v Sloveniji. Novejši telefoni so privzeto nastavljeni nanje. Ob navdušujoči hitrosti šepa pokritost. Ker iskanje signala LTE/4G poje zajeten delež energije, je dober varčevalni ukrep izklop naprednejšega mobilnega interneta. Poleg baterije nam bo ob šibkejši zakupljeni mesečni kvoti hvaležen

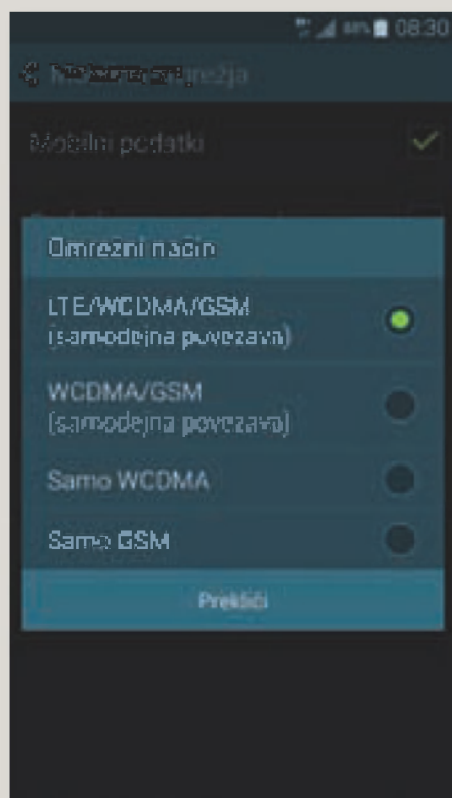
tudi bančni račun. V nastavitvah poiščemo Mobilna omrežja/Omrežni način in oznako LTE/WCDMA/GSM prestavimo na WCDMA/GSM.

Zavračanje klica ob morebitni zasedenosti je z Androidom prijaznejše. Klicatelju lahko ob prekinitvi pošljemo vnaprej nastavljeno sporočilo. Če s privzetimi nismo zadovoljni, dodamo svoje. V Samsungovih Galaksijah se vnesena sporočila skrivajo pod nastavitvami Aplikacije/Klic/Zavrnitev klica/Nastavitvev sporočil za zavrnitev klica.

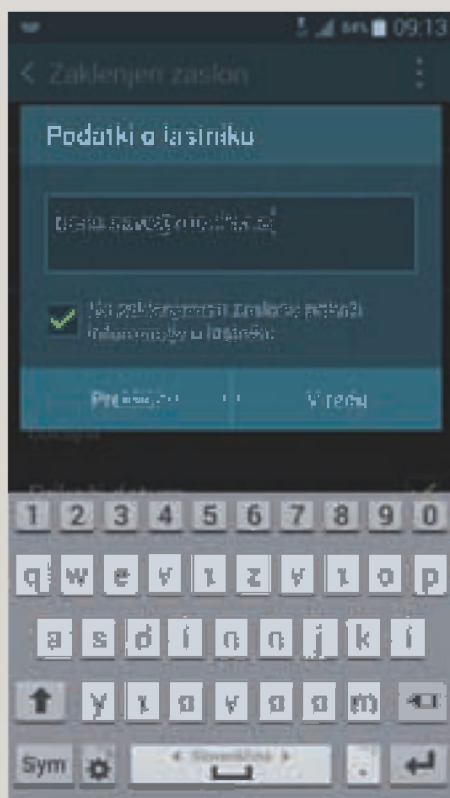
Pametni telefon je pametno zaščititi. Zaklenjen zaslon, ki ga damo pod ključ s prstnim odtisom, lično gesto ali geslom, ob izgubi naprave prepreči dodatno izkoriščanje osmoljenca. Za primer, da telefon najde pošten najditelj, je na zaklenjenem zaslonu dobro imeti informacije o lastniku. Pod varnostjo ali izbiri Zaklenjeni zaslon, odvisno od telefona, ki ga uporabljamo, poiščemo možnost Podatki o lastniku in vpišemo želene informacije.

KitKat

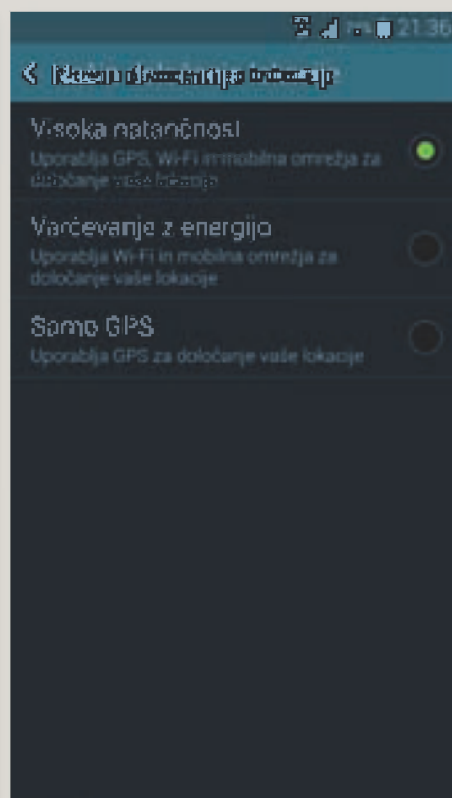
Android 4.4, imenovan KitKat, predstavlja trenutno najbolj zloščen in dodelan Googlov mobilni operacijski sistem. Prinaša kup novih zmožnosti, od katerih se jih nekaj skriva pred radovednimi očmi pričakujočega uporabnika. Prva je zagon Googlevega

Hitri mobilni internet porabi precej energije in ustvari precej mobilnega prometa, zato ga je včasih dobro izklopiti.

Na zaklenjenem zaslonu med drugim prikazemo osebne podatke, ki bodo od morebitni izgubi telefona najditelju pomagali do poštenosti.

Požrešnost določanja lokacije omilimo z izklopom modula GPS.

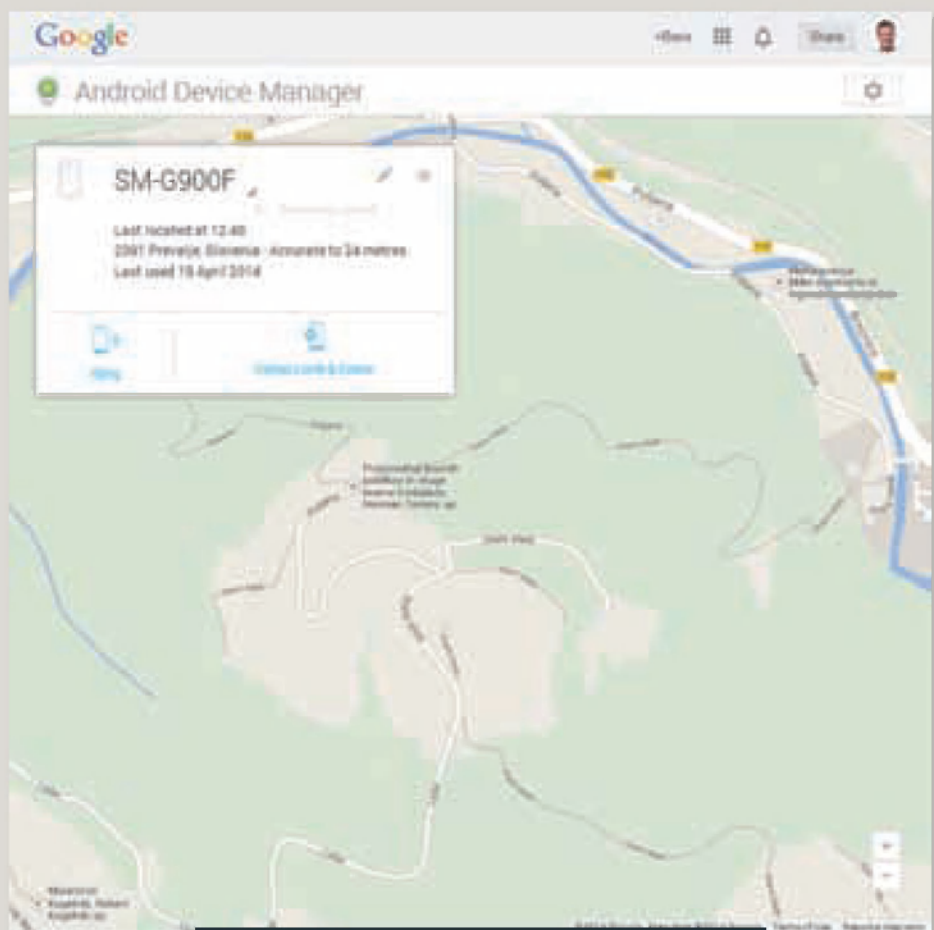
pomočnika z glasom. Čarobna besedna zveza OK Google ga priključuje v ospredje, kjer nam pomaga nastaviti budilko, poklicati prijatelja, napisati ljubezensko sporočilo in odgovoriti na večino zastavljenih vprašanj.

V starejših različicah Androida so bile možnosti za razvijalce dostopne vsakomur. Zaradi nevarne narave dodatnih nastavitev jih je Google v zadnji različici svojega mobilnega operacijskega sistema skril. Omogočimo jih, če v nastavitvah O napravi poiščemo informacijo o številki gradnje in se je dotaknemo natančno sedemkrat. Med odklenjenimi naprednimi možnostmi najdemo izbiro prevajalnika. Android privzeto uporablja tako imenovano hkratno prevajanje Dalvik, ki aplikacije obdela, ko jih potrebujemo, na voljo pa je tudi možnost prihodnosti, prevajalnik ART, ki delo opravi vnaprej. Predčasni prevajalnik ART omogočimo z Izberite Možnosti za razvijalce/Izberite sistem izvajanja/Use ART. Telefon se zna po vnovičnem zagonu občasno zatikati, a načeloma bi se morale aplikacije izvajati opazno hitreje in varčneje. Za zdaj je možnost priporočljiva zgolj za radovedneže, sčasoma, ko bo aplikacij, ki so narejene s prevajalnikom ART v mislih, več, pa bo raba tega načina izplačljiva za vsakogar. Pridobitve pri hitrosti in dolgoživosti baterije niso zanemarljive.

Ob vklopu možnosti za razvijalce se nam odpre zajetno število dodatnih prilagoditev. Spreminjamo jih le, če natančno vemo, kaj počnemo in kaj hočemo. Napravo na primer pospešimo z izklopom animacij. Ustrezne nastavitve za to opravilo so Merilo animacije okna, Merilo animacije prehoda in Merilo trajanja animatorja.

Android marsikatero informacijo veže s trenutno lokacijo telefona. Za določanje je v preteklosti največ uporabljal vgrajeni GPS, a ta ima to slabo lastnost, da baterijo troši hitreje, kot se večja slovenski javni dolg. V najnovejši različici Googlovega operacijskega sistema zato najdemo tri načine določanja lokacije, najvišjo natančnost da naveza GPS z brezžičnim in mobilnim omrežjem, malce slabšo osamljeni modul GPS, najvarnejše delovanje pa zagotavlja samostojna raba brezžičnih in mobilnih omrežij.

Izguba telefona je že sama po sebi velika nadloga, podatki na njem pa predstavljajo še večjo potencialno grožnjo. Kmalu po rojstvu Androida so se po zgledu Applovih telefonov na trgu znašle programske rešitve, ki so težave z izgubljenimi napravami omilile. V zadnji različici Googlovega mobilnega operacijskega sistema pa nam pomaga tudi sam spletni velikan. Na telefonu med aplikacijami poiščemo Nastavitve za Google in v njej Upravitelja naprav Android. Vključimo Poišči to napravo na daljavo in Dovolj zaklepanje ali brisanje podatkov na daljavo. Prva možnost nam bo ob morebitni izgubi ali

Ob izgubi ali odtujitvi naprave z Androidom nam pride prav Googlova storitev Android Device Manager.

odtujitvi telefon pomagala poiskati, v izgubljenem položaju pa bomo z drugo preprečili nadaljnjo rabo naprave in z nje zbrisali osebne podatke. Na daljavo napravo upravljamo ob pomoči namenske spletne strani Android Device Manager (<https://www.google.com/android/devicemanager>).

Velika prednost Androida v primerjavi z drugimi platformami so zaganjalniki. Z njimi povsem predrugačimo način dela s telefonom in zdi se, kot bi v rokah držali povsem novo napravo. Za čisto Googlovo

Kljub digitalnim podpisom, dokumentom PDF, najrazličnejšim certifikatom in naprednim komunikacijam še vedno vsak dan natisnemo gore papirja. Ne čudi, da ima tiskanje vkomponirano tudi Android. Brezžično se močno opira na HPjevo rešitev oblachnega tiskanja Cloud Printing, zato sta združljiv tiskalnik in primerna aplikacija nuja.

Seznam pripomočkov in novosti Androida 4.4 se pri čistem KitKatu še zdaleč ne konča, žal jih številne preobleke najrazlič-

Velika prednost Androida v primerjavi z drugimi platformami so zaganjalniki, s katerimi povsem predrugačimo način dela z mobilno napravo.

izkušnjo nam tako ni treba imeti naprave Nexus, temveč naložimo aplikacijo/zaganjalnik KK Launcher. Tudi prehajanje med različnimi zaganjalniki ni več uporabniška mora, Android ima po novem v nastavitvah elegantno določanje privzetega zaganjalnika, obenem pa nam ob pritisku na osrednjo tipko Home ponudi seznam vseh takih pripomočkov, ki so nameščeni v napravo.

nejših izdelovalcev telefonov neupravičeno spregledajo. Srečneži z napravami Nexus tako ugašajo alarme, še preden zazvonijo, saj se eno uro prej prikaže grafična napoved posameznega vnosa, vse oblachne shrambe imajo združene pod eno streho s storitvijo Android Storage Access in dobijo natančnejše informacije o dogajanju v drobovju telefona s funkcijo Process Stats. **M**

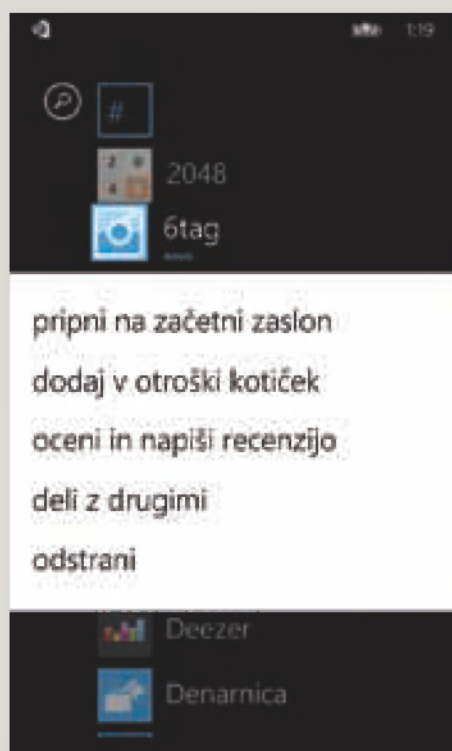
Prva pomoč za Windows Phone

Kot vsaka druga naprava in tehnologija tudi telefoni Windows Phone skrivajo dobrrote in tu in tam kakšno zmožnost, ki ni povsem očitna ali enostavno odkrita. V članku osvetljujemo takšne možnosti in menimo, da boste uporabniki zasledili kakšno zvijačo ali namig, ki ju še ne poznate, in ju s pridom izkoristili za bolj učinkovito in bolj zabavno rabo telefonskega aparata.

Tilen Knaus

Pripenjanje na začetni zaslon

Da lahko na začetni zaslon pripnete aplikacijo, je jasno že na prvi pogled. Morda pa ne veste, da lahko na začetni zaslon pripnete bližnjico do spletne strani. Tako lahko, recimo, ikono brskalnika nadomestite s svojo domačo stranjo, na kateri imate bližnjice do najzanimivejših mobilnih spletnih mest.

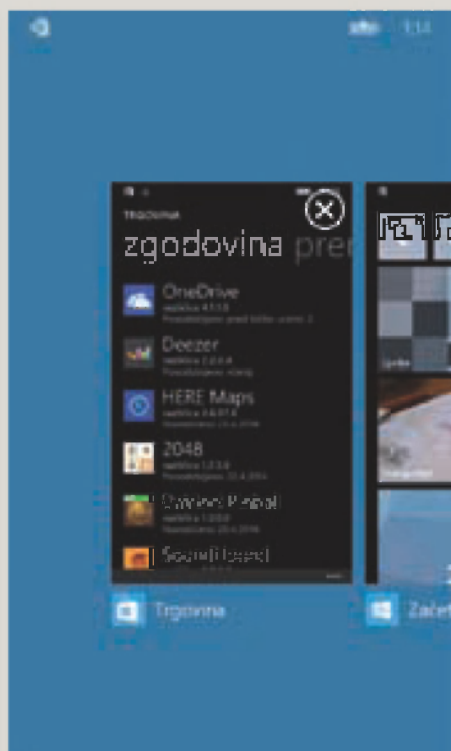
Na začetni zaslon lahko pripnete tudi ljudi, mape slik, prav tako številne aplikacije omogočajo, da na začetni zaslon pripnete bližnjice do funkcij aplikacij, ljudi, map in podobno. Pobrskajte in bodite pozorni na ukaz »priprni na začetni zaslon«.

Bližnjice do nastavitev

Windows Phone 8 nima bližnjice za vklop in izklop brezžičnega omrežja, Bluetooth ali pa načina letenja. Ta možnost prihaja v nadgradnji Windows Phone 8.1, o kateri pišemo v posebnem okvirčku. Na voljo pa je celo morje aplikacij, ki omogočajo, da na začetni zaslon pripnemo bližnjice do teh nastavitev. Dve izmed njih sta Quick Settings in Connectivity Tiles. Te omogočajo, da na začetni zaslon pripnete svoje najpogostejše nastavitve in jih tako hitreje dosežete.

Preklop in zapiranje aplikacij

Če želite v okolju Windows Phone skočiti v aplikacijo, ki ste jo uporabljali pred kratkim, lahko to naredite z nekaj pritiski na gumb »nazaj«, a s tem zaprete trenutno odprta okna in aplikacije. Z dolgim pritiskom na gumb lahko odprete upravljalnik programov, kjer vidite vse odprte programe. S po-

tegom dol ali s križcem v desnem zgornjem vogalčku lahko aplikacije ročno zaprete, a to zares ni potrebno.

Ste vedeli, da z nenehnim pritiskanjem puščice levo oz. tipke nazaj prej ali slej zaprete vse aplikacije? Ni najbolj učinkovito, a deluje.

Otroški kotiček

Če imate otroke ali pa ste še bolj drzni in telefon posojate tujim otrokom, priporočamo, da aktivirate otroški kotiček. Gre za poseben način delovanja telefona, ko otroci ali drugi uporabniki nimajo dostopa do glavnega dela telefona in s tem do elektronske pošte, sporočil, slik, nastavitev telefona in drugih občutljivih področij.

Otroci in drugi gostje lahko poganjajo samo aplikacije in igrice, ki jih dovolite, pa

še poseben začetni naslov lahko pripravite, da so igre lažje dostopne. Za nameček lahko omejite še glasbo in video posnetke in glavni del telefona zaklenete z geslom. Pod nastavitvami poiščite »otroški kotiček«, po aktivaciji otroški kotiček aktivirate tako, da na začetnem zaslonu povlečete desno.

Otroške in druge sobe

Če ima več članov družine, službe ali družbe naprave z Windows Phone, lahko s pridom izkoristijo možnost, ki se imenuje sobe. Člani sobe dobijo skupen koledar, mesto za deljenje slik, skupno beležnico OneNote in skupinsko klepetalnico prek kratkih sporočil SMS. Podatki bodo na voljo vsem uporabnikom in njihovim napravam – tako telefonom kot namiznim računalnikom in tablicam, če so le povezani z enakim Microsoftovim računom.

Sobe lahko ustvarjate, vanje vabite nove člane in drugače upravljate v aplikaciji za upravljanje stikov.

Prečiščeni stiki

Če se prijavite v več storitev in tako v telefonu združite sezname vaših znancev, sodelavcev, sorodnikov in vseh, ki niso nič od zgoraj navedenega, lahko v imeniku nastane resna zmeda. Windows Phone ponuja vsaj tri možnosti, da nered uredite.

Najprej se prepričajte, da so v imeniku prikazani samo tisti stiki, ki imajo vsaj eno telefonsko številko. To storite v nastavitvah aplikacije za urejanje stikov, imenovani »Ljudje«. Nato lahko kakšen seznam v celoti izključite. To pomeni, da boste skrili stike, ki so samo na tem seznamu. Če imate nekoga samo med sledilci na Twitterju, pa ne v imeniku, ne na Facebooku, morda niti ni tako pomembno, da bi ga bilo vredno prikazovati.

Tretja, a nadvse uporabna možnost je ta, da stike združite. Sistem bo že sam poskusil združiti stike z različnih seznamov, če se imena ujemajo do potankosti. Z izbiro gumba poveži, ki je prikazan, ko je prikazan stik, lahko izbrani stik povežete in združite z drugim stikom in seznam prečistite. Združena so tudi vsa sporočila, elektronska pošta in zgodovina klicev.

Če seznamov stikov še niste dodali, poskusite dodati Twitter, Facebook, LinkedIn, razne poštne račune, pa tudi Skype oz. zdaj že opuščeni Messenger.

Poimenujte predale in jih združite

Če na mobilnem telefonu uporabljate več poštnih predalov, lahko posamezen predal poljubno poimenujete. Nekateri radi izberejo za ime kar ponudnika storitev, torej Outlook.com, Gmail.com ali kaj podobnega, drugi pa spet predale poimenujejo po namenu rabe, recimo Služba in Zasebno. Poimenovanje lahko opravite na seznamu računov, ko izberete račun.

Če namesto ločenih poštnih predalov vso pošto raje prebirate v enotnem predalu, jih lahko povežete v poenoten poštni predal. Ta možnost je na meniju poštnega predala vidna samo, če imate nastavljenih več poštnih računov.

Deljenje lokacije

Med pošiljanjem kratkega sporočila SMS lahko dodamo priponke. Če smo povsem tehnično natančni, od tistega trenutka naprej pošiljamo sporočilo MMS. Dodamo lahko sliko, videoposnetek, glasovno sporočilo in, to je lahko spregledati, svojo trenutno lokacijo.

Izgovor za zamudo

Če zamujate na sestanke, lahko z nekaj dotiki pošljete elektronsko sporočilo, da zamujate, a ste že na poti. Odprite sestanek v koledarju in na meniju na dnu zaslona poiščite ikono s tekačem, pod katero piše »zamujam«.

Zavrnitev s stilom

Če se klicatelju ne želite javiti, lahko s pritiskom na tipki za povečanje ali zmanjšanje glasnosti zvonjenje utišate. Če imate telefon Nokia in ste med nastavitvami zvoka izbrali

možnost obrnite za utišanje, lahko telefon enostavno obrnete, klic ne bo prekinjen, a zvonjenje se ne bo več slišalo.

Klic lahko seveda tudi prekinete, po domače »skenslate«, a to ni najbolj vladno. Windows Phone omogoča, da si že vnaprej nastavite nekaj sporočil, ki jih lahko izberete, ko klic nasilno prekinete, tako boste precej bolj vladni. Uporabite lahko privzeta sporočila ali ustvarite svoja. Zelo uporabno je, recimo, »Vozim, pokličem kasneje!«

Posodobitve aplikacij

V Windows Phone 8 telefon sam enkrat na dan preveri, ali so na voljo posodobitve aplikacij. Nato mora uporabnik stopiti na tržnico in sprožiti posodobitve. Na žalost ni mogoče vklopiti samodejnega posodabljanja ali pa zahtevati, da se v določenem trenutku preveri, ali so na voljo posodobitve. Oboje se v novi različici Windows Phone 8.1 spreminja in je omogočeno.

Do takrat lahko posamezno aplikacijo posodobimo tako, da jo poiščemo v trgovini. Če je na voljo posodobitev, bo na voljo tudi ukaz posodobi, ki bo prenesel in namestil zadnjo različico.

Deljenje in ocenjevanje aplikacij

Uporabniki imamo več vpliva na kakovost aplikacij, kot si mislimo. Če uporabljamo in ocenjujemo dobre aplikacije in pograjamo tiste, ki so slabe, na lestvicah napredujejo dobre. En način, da glasujemo za aplikacije, je neposredno na tržnici aplikacij, a tja redko zaidemo po tem, ko je aplikacija že nameščena.

K sreči je še en, hitrejši način. Dolg pritisk na aplikacijo na podrobnem seznamu

aplikacij prikaže menu, s katerega lahko aplikacijo ocenimo in komentiramo, lahko jo delimo z drugimi ali pa odstranimo iz telefona.

Domače in tuje trgovine

Nekoč je veljalo, da je regija, v kateri lahko nakupujemo aplikacije na Windows Phone, določena z državo, v kateri smo odprli račun Microsoft Account (oziroma Live ID, kot se je imenoval pred časom). A to že nekaj časa ne velja več.

Če si zaželite aplikacije, ki je ni v lokalni trgovini, ali pa vas zanimajo ocene in komentarji s tržnice v kakšni drugi državi, je dovolj, da spremenite nastavitve regije, znova zaženete telefon in že ste zamenjali tržnico.

Mimogrede, regija računa Xbox je povsem ločena in jo lahko nastavite ločeno.

Znanstveni kalkulator

Vgrajena aplikacija kalkulator je povsem solidno enostavno računalno. Kaj storiti, če potrebujete naprednejše funkcije, ki jih navadno ponujajo znanstveni kalkulatorji? Lahko poiščete nadomestek v trgovini, še enostavneje pa je, če telefon obrnete v ležečo lego in enostavni vgrajeni kalkulator pridobi kopico novih možnosti.

Prepoznavna glasbe

Verjetno poznate storitve, kot sta Shazam in SoundHound, ki že po nekaj taktih glasbe ugotovita izvajalca in naslov skladbe, ki jo poslušamo. Podobno storitev omogoča že Windows Phone sam v navezavi z iskalnikom Bing (oz. Cortano v Windows Phone 8.1). Po pritisku na gumb za iskanje je iskanje glasbe dosegljivo s pritiskom na gumb z glasbeno noto.

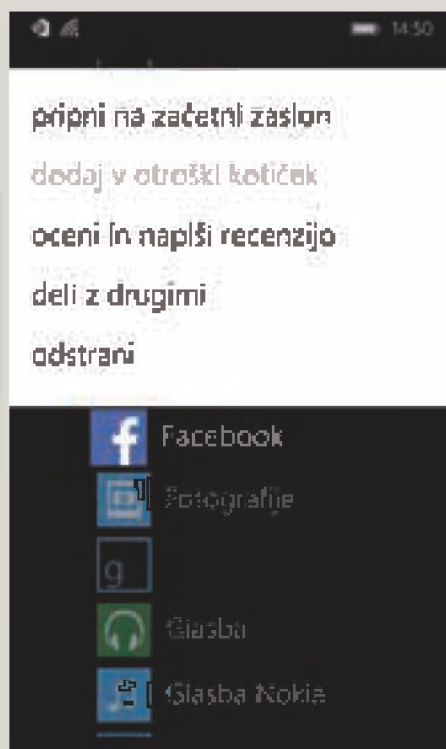
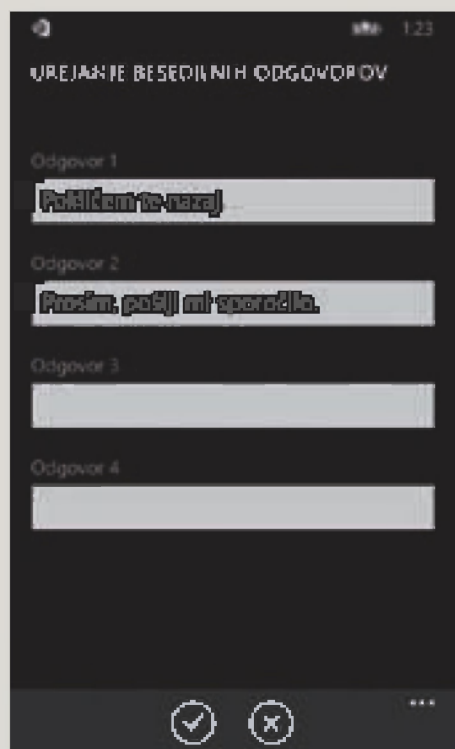
Omeniti je treba, da je možnost na voljo le, če imate nastavljeno ameriško regijo in ameriško angleščino.

Varnostne kopije

Telefoni Windows Phone lahko ustvarijo varnostne kopije v oblak. Shranjujejo se aplikacije, nastavitve, sporočila in seveda slike in video posnetki. Za slednje preverite, da boste shranjevali polno kakovost v nastavitvah. Omenimo še, da bo kopiranje, če ste nastavili shranjevanje slik in video posnetkov v polni kakovosti, opravljeno samo, kadar bo imel telefon brezžično povezavo v splet. V tem premeru se vam ni treba bati za pretirano rabo mobilnega prenosa podatkov.

Posnetek zaslona

V prvi različici Windows Phone ni znal narediti posnetka zaslona. Čeprav je to za vsakdanjega uporabnika precej nenavadna operacija, smo se nad to nezmožnostjo najbolj pridušali ravno novinarji.

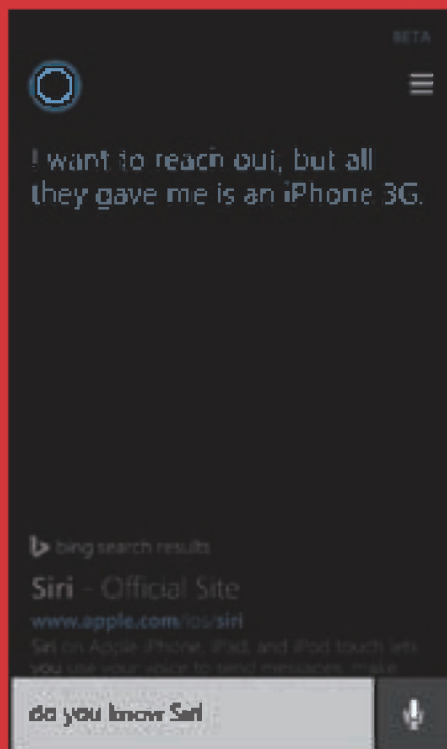

Windows Phone 8.1, kodno ime Blue

Microsoft je v sklepni fazi priprave nadgradnje za vse telefone, na katerih trenutno teče operacijski sistem Windows Phone 8. Imenovala se bo preprosto Windows Phone 8.1. Prinesla bo precej novosti, nekatere izmed njih že poznamo z drugih mobilnih platform, nekaj pa je tudi precej inovativnih in unikatnih.

Novosti

Glavne novosti so Cortana, telefonska pomočnica v slogu Appleove Siri ali pa Google Now, Action Center, ki prikazuje klice, sporočila, pošto in obvestila aplikacij ter omogoča hiter dostop do funkcij, kot so vklop Blue-tooth ali deljenja spletne povezave. Končno bodo dodane neodvisne nastavitve glasnosti, začetni zaslon je pridobil možnost prosojnih ploščic in na vseh telefonih, in ne samo na tablfonih, bo mogoče vklopiti tri stolpce začetnega menuja. Izboljšan bo nadzor nad porabo baterije in prenesenih podatkov z dodanimi aplikacijami, ki bodo prikazovale rabo in omogočale varčevanje. Tipkovnica bo omogočala hitro pisanje v slogu androidnega Swype. Inovativna možnost bo deljenje shranjenih profilov brezžičnih povezav s prijatelji in znanci. Seznam novosti se seveda

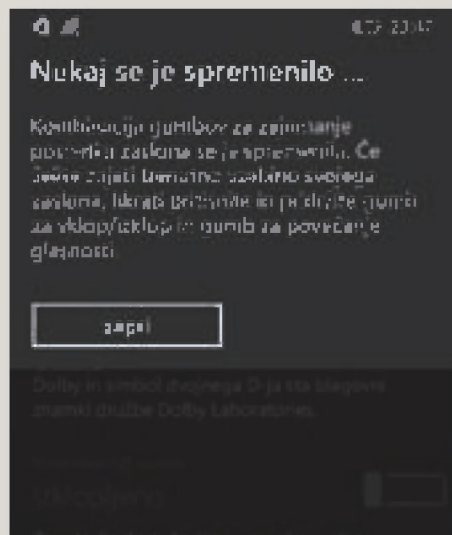
še nadaljuje, pravzaprav ga Microsoft še ni objavil v celoti.

Kako do nadgradnje?

Nadgradnja Windows Phone 8.1 je trenutno na voljo v različici predogleda za vse razvijalce. Če želite, jo lahko preskusite tudi sami, a opozarjamo, da nadgradnje ni mogoče odstraniti in s tem morda izgubite garancijo. Odzivi v spletu so v zelo pozitivni, zato se nadgradnja ne zdi posebej tvegana. Če že imate odprt razvijalski račun za Windows Phone, potem na tržnici poiščite program Preview for Developers, ga poženite in omogočite predogled. Nato v nastavitvah telefona sprožite iskanje posodobitev in jih namestite. Posodobitev je več, zato po namestitvi preverite, ali je na voljo še kakšna. Če razvijalskega računa še nimate, ga lahko brezplačno pridobite tako, da začnete nov projekt v orodju App Studio, ki omogoča hitro izdelavo aplikacij Windows in Windows Phone kar v spletnem brskalniku. Orodje boste našli na naslovu appstudio.windowsphone.com, prijavite se z računom Microsoft Account, ki ga uporabljate na telefonu, in sledite navodilom iz prvega odstavka.

Odtlej je Windows Phone to možnost seveda pridobil, s hkratnim pritiskom na gumb Start in gumb za vklop/izklop telefona bo telefon shranil trenutno sliko zaslona v posebno mapo.

Naj omenimo še, da se z nadgradnjo Windows Phone 8.1 kombinacija tipk za zajem zaslona spreminja, po novem bo treba pritisniti tipko za vklop telefona in tipko za povečanje glasnosti. Zabavna podrobnost je, da nas bo telefon opozoril, da se je nekaj spremenilo, če bomo pritisnili »staro« kombinacijo tipk.

Bing za ozadje

V nastavitvah zaslona za zaklepanje lahko za ozadje zaslona za zaklepanje izberete poljubno fotografijo. Lahko pa izberete tudi dnevno sliko, ki jo prikazuje iskalnik Bing, tako vas bo vsako jutri pričakala nova vrhunska fotografija.

Če vam tudi to ni dovolj, pokukajte na seznam ponudnikov slik za začetni zaslon. Tam se skrivajo aplikacije za prikaz vremena, pa seveda vsa mogoča družabna omrežja.

Prenesite zemljevide na telefon

Uporabniki telefonov Nokia Lumia imajo za privzeto nameščeno kartografsko aplikacijo Here Maps, drugi si jo lahko namestite s tržnice. Največja prednost Here Maps v primerjavi s konkurenco so zemljevidi, ki jih lahko kadarkoli shranite v telefon. Na izbiro imate cele države, v primeru večji držav pa posamezna območja.

Zanimivo, da so zemljevidi razmeroma majhni, celotna Slovenija tako šteje slabih 200 MB, Hrvaška nekaj manj kot 250 MB, Anglija pa nekaj več kot 400 MB. Tu in tam preverite, ali so na voljo posodbitve za zemljevide, saj jih Nokia redno nadgrajuje. En trepljaj s prstom in zemljevidi bodo posodobljeni z najnovejšimi podatki.

Ko smo že pri zemljevidih Here, ne pozabite se prijaviti z računom Nokia in na spletni strani here.com boste lahko ustvarjali in

upravljali zbirke izbranih krajev. Tako si lahko že pred potovanjem pripravite sezname znamenitosti in jih kasneje priročno uporabite na telefonu, seveda pa lahko kraje in zbirke urejate tudi na telefonu.

Večja pisava

Če sodite med tiste z manjšim telefonom ali slabšim vidom, bo dobrodošel namig, da lahko povečate privzeto velikost pisave celotnega uporabniškega vmesnika Windows Phone. To storite med nastavitvami, pod izbiro »dostopnost«, kjer lahko v več korakih povečate pisavo.

Projiciranje zaslona

Za konec omenimo še novost, ki bo na voljo šele v Windows Phone 8.1, a je že na voljo različica za predogled. Projiciranje zaslona omogoča, da sliko zaslona mobilnega telefona v živo prenesemo na zaslon računalnika, projektorja ali televizorja. Trenutno projiciranje deluje le, če telefon priključimo na računalnik prek USB, v končni različici pa bo delovalo tudi prek brezžičnega omrežja.

Še posebej zanimivo pa je to, da povezava ni enosmerna. Poleg tega da je mogoče na računalniku ali tablici prikazati sliko zaslona telefona, je z dotikom ali miško mogoče telefon upravljati. To pa prinaša nekaj zanimivih novih načinov uporabe telefona. ■

Opazil sem, da je, predvsem na telefonih z Androidom, velika večina aplikacij zastonj, tiste, ki niso, pa lahko zlahka preskočimo, ker je zanje zastonjski nadomestek. Kaj menite, se bo tak zastonjski prodajni model obdržal?

Nisem tako bogat, da bi kupoval poceni

Od nekdaj smo za programe bodisi plačevali bodisi smo jih kradli. V vsakem primeru smo dobili dovršene izdelke, s katerimi je bilo užitek delati. Če piratstvo, ob katerem smo zrasli, potisnemo na stran, še vedno ostane dejstvo, da se je za denar dobilo veliko. Plačljivi programi in igre so bili glomazne izkušnje, ki se jih nismo skorajda nikoli (pre)nasitili.

Prišla je odprta koda in z njo prepričanje, da nismo tako bogati, da bi kupovali poceni. Brezplačni izdelki so za plačljivimi konkretno zaostajali in ponujali precej manj. Sčasoma so zastonjkarji odrasli in dohiteli plačljive aplikacije, a do živega jim kljub vsemu niso mogli. Plačljivi programski izdelki so še vedno vladali svetu. V ceno plačljive aplikacije je navadno všteta tudi podpora, ki nas ob morebitnih težavah z zastonjskimi programi lahko stane več, kot stane celotna plačljiva aplikacija.

O zatonu plačljivih programov govorimo šele z nastankom mobilnih naprav. Slednje so na prestolu najprej ustoličile prodajo za drobiž, ko so se izdelki na mobilnih tržnicah povečini prodajali za evro ali dva. Apple je v novem poslovnem modelu zaplaval kot riba v vodi, Googlov branjevec Play, ki je startal z večinom zastonjsko ponudbo, pa je dobil v obraz eksplozijo v obliki slabe kakovosti ponujenih aplikacij. Ravno spletni velikan je po moje kriv za razvrednotenje plačljivih aplikacij, saj si tudi priznani razvijalci na Androidu zaradi njegove brezplačne narave svojih izdelkov niso upali zares prodajati.

Ker morajo tudi programerji jesti, je bilo samo vprašanje časa, kdaj se bodo domislili novega načina molže. Uveljavila sta se dva načina služenja z brezplačnimi programskimi izdelki, z oglasi ali nakupi znotraj aplikacije oziroma s kasnejšo nadgradnjo. V obeh primerih dobimo pokvečene izdelke. Oglasi nam na dnevnem redu najedajo, saj se večinoma prikazujejo v aplikacijah, ki jih potrebujemo večkrat na dan. Logično, več klikov pomeni več denarja. Če oglase programerjem še spregledam, pa ne morem mimo nakupov znotraj aplikacije. Izdelki s tako poslovno strategijo sploh niso zastonj, še demo različice bi bil zanje predober termin. Gre za popolnoma okleščene aplikacije, ki zares zaživijo šele, ko na široko odpremo denarnico. Predvsem se trend uveljavlja pri igrah, kjer so model privedli do takšnih skrajnosti, da za igro celo nekaj plačaš, potem pa za uživanje v njej mastno plačuješ še naprej (Kingdom Rush HD). Samo pogledajte zastonjski Microsoftov (mobilni) Office, v katerem brez naročnine lahko dokumente samo gledaš. Iz koga se norčujejo tile fantje: program za urejanje dokumentov, v katerem lahko datoteke samo bereš? Za nameček vse skupaj še oglašujejo kot brezplačno! Krivi smo seveda uporabniki. Če ne bi posegali po takšnih polizdelkih, bi še danes kupovali (ali kradli) popolne programe in igre.

Boris Šavc

So tudi brezplačna kosila

Čas je že bil, da smo se zavedeli, da je (bila) programska oprema v resnici nesramno draga. Res, velikih programov ni enostavno napisati, velike skupine programerjev jih lahko izdelujejo in nato razvijajo leta in leta, a jih nato tudi leta in leta prodajajo milijonom po vsem svetu. Je res normalno, da neki programski izdelek stane nekaj 100 evrov, prodan pa je v milijonski nakladi? Je res normalno, da so bili še pred nekaj leti med prvimi desetimi najbogatejšimi zemljani kar trije microsoftovci, četrti pa iz Oracla? Končno se je nekdo lotil dumpinga in cene programske opreme znižal na raven cen množično prodajanih izdelkov. Vsa čast Applu! Programski izdelki s programskih tržnic za mobilne naprave danes stanejo le po nekaj evrov, milijoni uporabnikov pa avtorjem še vedno zagotavljajo več kot dostojen zaslužek.

In – vsa čast Googlu, ki je s svojo mobilno tržnico cene velike večine aplikacij znižal – na ničlo! Programerji se financirajo s prikazovanjem oglasnih pasic. Zakaj pa ne, saj tudi televizijo že leta in desetletja gledamo »zastonj«, v zameno za prikazovanje oglasnih sporočil, mar ne? No, razen državnih televizij, ki so si našle še dodaten vir financiranja, toda tokrat morda o tem raje ne bi. Resda oglasov na televiziji marsikdaj ne gledamo in jih izkoristimo za obisk kuhinje ali WCja, in najverjetneje jih ne vidimo oz. opazimo niti na telefonu/tablici, toda to je v resnici bolj težava Googla oziroma še bolj njegovih oglasnih naročnikov, mar ne? Dejstvo je, da oglasni poslovni model, ki je za uporabnika zastonj, deluje. Ni dolgo tega, ko je avtor zdaj že kultne igrice Flappy Bird izjavil, da mu prikazovanje oglasov v njej prinaša 50.000 dolarjev na dan. Na dan! Kasneje je vednost sicer popravil v »zelo veliko«, pa vendar je tudi to – zelo veliko.

Tvegam, da bom izpadel škrt in celo egoist, pa vendar – izkoristimo že vendar to, da je danes toliko zastonjskih/oglasnih aplikacij in se izogibajmo tistih, ki od nas zahtevajo denar! No, vsaj če »denar« ni morda le evro ali dva, to bi se verjetno že dalo preživeti. Če aplikacija od nas zahteva preveč denarja, je zagotovo mogoče najti drugo, ki jo nadomesti in se preživlja z oglaševanjem! Še več, tudi za aplikacije, ki so v začetku brezplačne, za polno različico pa zahtevajo denar, se zagotovo najdejo nadomestki!

Vrnimo se v svet osebnih računalnikov, v svet, kjer Pisarna stane 459,94 evra (tako Mimovrste). Tista Pisarna, ki so jo razvili v podjetju onih treh s seznama najbogatejših zemljanov! V tistem podjetju, ki se v zadnjem času poizkuša tudi na zastonjskem trgu mobilnih aplikacij, tako da mobilno pisarno reklamira kot zastonjsko, pa to nikakor ni! Da, tudi na področju osebnih računalnikov orje ledino Apple in ne Microsoft – vpeljava tržnic za osebne računalnike počasi znižuje cene tudi na »velikih« platformah! Njihov operacijski sistem je že zastonj, bomo za popolnoma zastonjske programe na koncu tudi tu pristali pri Googlu in njegovem Chrome OS?

Matej Šmid

24. JUNIJA NADALJUJEMO

Internet na hrvaški obali

Prihajajo dnevi, tedni in meseci, ko se bo precejšen del Slovenije začasno preselil na morje, večinoma na hrvaško obalo. Kakšne so tam možnosti za dostop do interneta? Koliko stanejo USB ključki hrvaških ponudnikov, koliko stanejo njihove SIM kartice, kakšna je ponudba naših mobilnih operaterjev?

Monitorji za resne uporabnike

Računalniški monitorji so poceni, a si lahko omislamo tudi dražje modele. Ali so ti res vredni denarja, ki ga je treba odšteti zanje, ali je prikazana slika res toliko boljša? Na preizkušene modele bomo obesili barvni kalibrator in izmerili!

Omrežni diski NAS

O omrežnih diskih, »NASih«, pišemo redno, ker se to področje še vedno razvija. In to zelo hitro, zato je čas, da spet obnovimo znanje o tem, kaj je novega.

Monitor

ODGOVORNI UREDNIK
POMOČNIK ODGOVORNEGA
UREDNIKA
STROKOVNI UREDNIK
UREDNIK
SPLETNI UREDNIK
UREDNIK DVD
LEKTURA
LIKOVNA ZASNOVA
OBLIKOVANJE NASLOVNIC
RAČ. GRAFIKA IN STAVEK
FOTOGRAFIJE

Matjaž Klančar
Jure Forstnerič
Primož Gabrijelčič
Uroš Mesojedec
Jure Forstnerič
Žiga Veber
Dora Mali
Zvone Kučec
Irena Koren
Peter Gedei
Peter Gedei, fotoarhiv Monitorja, iStock

NASLOV UREDNISTVA **Monitor**
Dunajska 51, 1000 Ljubljana,
tel. (01) 230 65 00
faks (01) 230 65 10
e-pošta urednistvo@monitor.si

MONITOR V SPLETU www.monitor.si

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Vse gradivo v reviji Monitor je last družbe Mladina d.d. Kopiranje ali razmnoževanje jemogče le s pisnim dovoljenjem izdajatelja.

Revija Monitor posebej odličnim izdelkom pri svojih preizkusih podeljuje priznanje »**zlati Monitor**«. To je priznanje za konkretni izdelek na konkretnem testu. Zato lahko uporabljata zlati Monitor v propagandne namene vsako podjetje, ki ta izdelek trži, s tem da jasno navede, v kateri številki Monitorja je bil objavljen test in kateri izdelek je prejel priznanje.

IZDAJATELJ Mladina d.d.
Dunajska cesta 51
1000 Ljubljana
dav. št. 83610405

PREDSEDNICA UPRAVE Denis Tavčar

PRODAJA OGLASNEGA PROSTORA
tel. (01) 230 65 24
e-pošta marketing@monitor.si

NAROČNINE IN PRODAJA
tel. 080 98 84, (01) 230 65 30
e-pošta narocnine@monitor.si

TISK Shwartz Print, Ljubljana
naklada 4.950 izvodov

DISTRIBUCIJA Izberi d.o.o., Ljubljana

Poštnina za naročnike plačana pri pošti 1102, Ljubljana. V ceno izvodov v maloprodaji s priloženim DVDjem je vključen DDV v višini 20%, v ceno ostalih izvodov pa DDV v višini 8,5%. ISSN 1318-1017

Izid je finančno podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

BERITE MONITOR 25% CENEJE

Revijo Monitor lahko naročite tako, da plačate letno naročnino in jo od naslednje številke naprej prejimate na zeleni naslov.

- Fizične osebe imajo 25 % popusta na polno ceno.
- Naročite se lahko z naročilnico, ki je vpeta v vsako številko revije, po telefonu, po faksu, ali po elektronski pošti narocnine@monitor.si.
- Plačilo je mogoče tudi s plačilnimi karticami.
- Naročnina se plačuje enkrat letno. Če naročnik ne zahteva odpovedi, se naročnina podaljša za naslednje obdobje.
- Odpoved je možna pisno ali po telefonu.
- Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu (01) 230 65 30 ali po elektronski pošti narocnine@monitor.si.